



Künye

BAŞYAZI

Türkiye Belediyeler Birliği

adına sahibi

Kadir TOPBAŞ

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

Yayın Kurulu

Hayrettin GÜNGÖR

Abdullah ŞİMŞEK

Prof.Dr. Adem ESEN

Ali GÜNEY

Ayşe ÜNAL

Cevdet SÖKMEN

Fuat UZUN

Dr. Kasım TURGUT

Neşe BALCI

Tahir TEKİN

Yasemin GÜNGÖR

Genel Yayın Yönetmeni

Burcu KULAÇ

Yönetim Yeri

Tunus Caddesi No: 12

Kavaklıdere - ANKARA

Tel:(0 312) 419 21 00 (pbx)

Faks: (0 312) 419 21 30

Konukeyi: Selanik Caddesi No: 57

Kızılay - ANKARA

Tel: (0 312) 425 00 03 - 425 00 31

e-posta:dergi@tbb.gov.tr

www.tbb.gov.tr

Tasarım

Özlem AKBIYIK

Baskı

Sarıyıldız Ofset

İvogsan Ağa İşleri Sanayi Sitesi

523. sokak no:31 Ostim / ANKARA

Tel: (0 312) 395 99 95-94

Faks: (0 312) 394 77 49

ISSN 1308-6707

Yayın Türü

Dergimiz ayda bir

yayımlanan yaygın süreli yayındır.

Aralık 2009 - Ocak 2010, Sayı: 740-741

Birleştirilmiş Sayı

Basım Tarihi: 03.03.2010

Sunuş



Yeni hedefler, yeni projelerle, yeni bir yıla girdik... Geride bıraktığımız yıl, belediyelerimizin seçilmiş ve atanmış görevlilerinden oluşan 6 bini aşkın belediye personeline çok çeşitli konularda eğitim verdik. Parlamento da, lobi faaliyetleri kapsamında yasa çalışmalarıyla belediyelerimizin hak ve menfaatleri doğrultusunda görüş vererek, onların sesi olduk. Uluslararası alanda gerek düzenlediğimiz etkinlikler ile gerekse yerel yönetimler alanında uluslararası öneme sahip kurum ve kuruluşların organizasyonlarında belediyelerimizi temsil ettik. Aynı heyecanla 2010 yılında da çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Ocak ayı içerisinde TBMM Bayındırlık Komisyonunda 'Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projeleri' konusunda 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73'üncü maddesinde değişiklik yapan önerenin tartışıldığı toplantıda ve TBMM Sanayi ve Ticaret Alt Komisyonunda ki "Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı"na ilişkin toplantıda Birliğimiz görüşü dile getirilerek, belediyelerimizin hak ve menfaatleri savunuldu.

Birliğimiz geçen yıl olduğu gibi bu yılda eğitim faaliyetlerini aralıksız olarak sürdürecektir. Bu kapsamda son iki ayda 550 belediye başkanı, 880 belediye meclis üyesi ve yaklaşık 600 belediye personeli olmak üzere 2 bini aşkın belediyelerimizin atanmış ve seçilmiş görevlilerini, düzenlediğimiz eğitim ve toplantılarda bir araya getirdik. Düzenlenen eğitim ve bilgilendirme toplantılarının yanı sıra e-eğitim alanında bir ilke imza atıyoruz. Başvuru ve kayıt aşaması tamamlanarak, Şubat ayında uygulamaya geçecek olan büyük proje ile yaklaşık 6 bin belediye personelinin internet üzerinden İngilizce dil eğitimini amaçlıyoruz.

Birliğimizce yürütülen çalışmalar ve düzenlenen etkinlikler dergimiz sayfalarında ve Birliğimizin web adresi olan www.tbb.gov.tr'de güncel olarak siz değerli belediye personeline ulaştırılacak.

Sizlerden aldığımız destek ve güçle, yolumuza devam edeceğiz. Yeni yılın; birlik ve beraberlik içinde daha büyük başarılarla imza atacağımız güzel bir yıl olacağına inanıyorum.

Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

YAZARLARA DUYURU

İLLER VE BELEDİYELER DERGİSİ YAYIM VE YAZIM İLKELERİ

İller ve Belediyeler Dergisi Türkiye Belediyeler Birliğinin aylık süreli yayın organıdır. Dergide, yerel yönetimleri ilgilendiren her türlü çalışmaya ve Birlik faaliyetlerine ilişkin haberlere yer verilmektedir.

YAYIM İLKELERİ

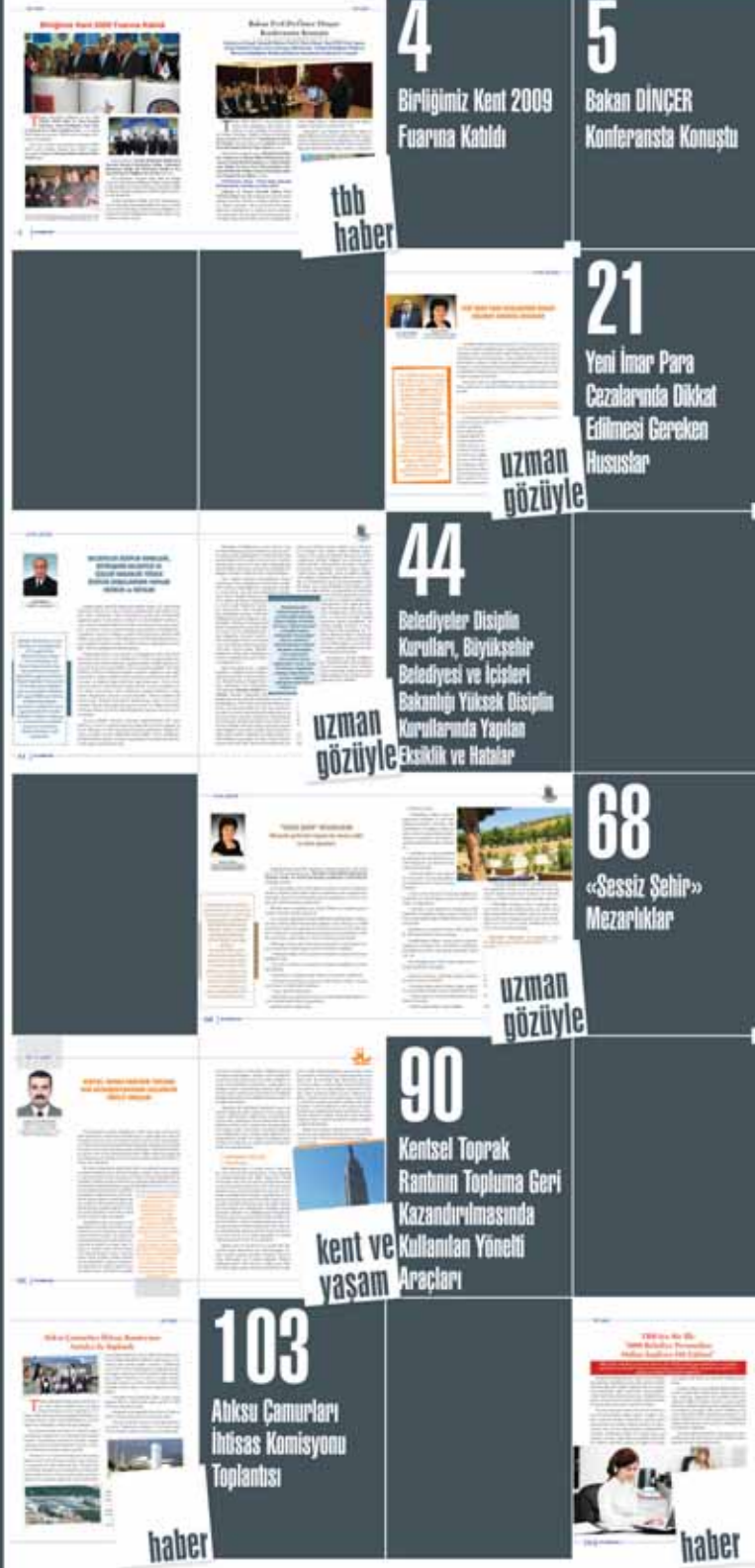
1. Derginin yazı dili Türkçe'dir.
2. Dergiye gönderilen makale ve diğer çalışmalar, daha önce başka bir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
3. Yayın kurulu tarafından şekil, içerik, yayım ve yazım kuralları yönünden değerlendirilen çalışmalar sonucunda, makalenin yayımlanmasına, yazardan düzeltme, ek bilgi ve kısaltma istenmesine ya da yayımlanmamasına karar verilir. Bu karar yazara bildirilir, düzeltme için yazara 3 takvim günü süre tanınır.
4. Makalelerde, makalenin özünü bozmayacak şekilde yapılacak değişiklikler yazara bildirilmeksizin yayın kurulunca yapılır.
5. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmaların yazılı ve elektronik ortamda tüm yayın hakları Dergiye aittir.
6. Dergide yayımlanan yazıların her hakkı saklı olup, kaynak gösterilmeksizin, alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.
7. Dergide yayımlanan çalışmalarda fikirler ve görüşler tamamıyla yazara ait olup, Dergiye bağlamaz.
8. Her makalenin başına konu edilen çalışmanın amacının açıklandığı spot olarak kullanılmak üzere kısa bir özet eklenmelidir. Bu kısa özet en az 40 en fazla 70 kelime olmalıdır. Ayrıca gerekli durumlarda kullanılmak üzere en az iki, en çok dört adet makalenin önemli ve çarpıcı bölümlerini içeren en az 20, en fazla 50 kelimeden oluşan spot cümleler hazırlanmalıdır.
9. Mevzuat ve yargı kararlarının kullanılması halinde, bunlara aynen yer verilmemeli, kısa ve özet bir biçimde yazının da görüşünü kapsayacak şekilde yorumlanmalıdır.
10. Dergide yayımlanacak eserlerde, belli bir kurum, kuruluş veya şahısa olumlu ya da olumsuz bir şekilde işaret edilmemesine özen gösterilmelidir.

YAZIM İLKELERİ

1. Makaleler ve diğer çalışmalara ilişkin fotoğraf, şekil, tablo vb. dokümanlarını ve yazara ait fotoğrafın yüksek çözünürlükte jpg formatında dergi@tbb.gov.tr adresine veya Tunus Caddesi No:12 Kavaklıdere Ankara adresine CD ile gönderilmelidir.
2. Yazının adı, soyadı, unvanı, görevi, e-posta adresi, çalıştığı kurum/kuruluş bilgisi yazının ilk sayfasında, başlığın altında yer alacak biçimde gönderilmelidir.
3. Yazılar; Microsoft Windows Word ortamında; A4 boyutunda, kenar boşlukları iki buçuk (2,5) cm. ve satır aralığı bir buçuk (1,5) cm, Times New Roman karakterinde, 12 punto, dipnotlar 10 punto ile ve toplam 6 sayfayı geçmeyecek şekilde kaleme alınmalıdır.
4. Makalenin ana başlığı mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır. Makalelerde kullanılacak bölüm başlıkları büyük harf ve bold yazı karakteri ile yazılmalıdır. Bölüm başlıklarının altında en fazla ikili alt başlık sistemi kullanılacaktır. İlk alt başlık küçük harf ve bold, ikinci alt başlık küçük harf, bold ve italik yazı karakteri ile ve tüm başlıklar sayısal sistem ile yazılmalıdır.
5. Tablo ve şekillerle başlık ve numara verilmelidir. Tablolardaki bilgilere yapılan atıflar, tablo numarası da belirtilerek belirgin hale getirilmelidir. Mevzuattan ve başka kaynaklardan doğrudan yapılan alıntılar, tırnak işareti ("...") içinde ve yatık (italik) yazılmalıdır.
6. Tırnak içinde verilen metinde yeniden tırnağa alınması gereken bir söz belirtmek için "... '...' ..." şeklinde tek tırnak kullanılmalıdır.
7. Sıra sayıları ekli gösterildiğinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılmalı ayrıca nokta konmamalıdır. Örneğin; 5'inci, 7'nci
8. Belli bir Kanun ve Yönetmelik adından söz edildiği durumlarda ekler kesme işareti ile ayrılmalıdır. Örneğin: ... Kanunu'nun, ... Kanun'a, ... Yönetmeliği'nin vb.
9. Dipnotlar ilgili sayfanın altında gösterilecektir. Dipnot gösterimi:
- Kitaplar için: Yazar adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı, s. ...
- Dergiler için: Yazar adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı, s. ...
- Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı, s. ...
10. Kaynaklara çalışmanın sonunda yer verilmelidir. Kaynakça gösterimi:
- Kitaplar için: Yazar soyadı-adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı.
- Dergiler için: Yazar soyadı-adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı.
- Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı.
- İnternet erişim gösterim: www....., erişim tarihi.

DiĞER HUSUSLAR

1. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmalara, çalışmanın dergide yayımından sonra telif ücreti ödenir. Telif ücreti ödemesinde, 23.01.2007 tarih ve 26412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarındaki Ödenecek Telif ve İşlenme Ücretleri Hakkında Yönetmelik" hükümleri dikkate alınır.
2. Telif ücretinin havale edileceği banka ile IBAN numarası ve derginin gönderileceği posta adresi yazının en sonunda belirtilmelidir.
3. Yazısı yayımlanan yazının posta adresine, ilgili dergi sayısından iki adet gönderilir.



Belediye Başkanları Liderlik Semineri	8 Belediyelerde Liderlik Semineri	10 Yerel Yönetimlerde Yabrum Kararları
ttb haber	26 Son Yargı Kararları ve İçişleri Bakanlığı Görüşmeleri Doğrultusunda Yerel Yönetimlerde Gayrisihhi Müesseseler	40 Belediyelerde Taşınır Mal Hesabının Verilmesi
uzman gözüyle	50 4734 Sayılı Kanun'a Göre Çerçeve Anlaşma İhaleleri	60 Belediyeler 15 Ocak'dan İtibaren Sağlık Harcamalarını Ödemeyecek
uzman gözüyle	74 Danimarka'da Yerel Yönetimler	84 Sel Gerçeği ve Belediyeler
dünyada yerel yönetimler	100 Belediye Meclis Üyeleri Denetim Komisyonu Bilgilendirme Toplantısı	101 İmar Cezaları ve Yapı Sorumluluğu Eğitimi
haber	102 GSM Baz İstasyonu II. Etap Çalışma Toplantısı	104 TBB'den Bir İlk: «6000 Belediye Personeline Online İngilizce Dil Eğitimi»
haber	105 Kısa Kısa...	106 Lobicilik Faaliyetleri
haber		

- 108 | TUSENET kapsamında "AB Üyeliliğinin Yerel Yönetimlere Etkisi" Konulu Çalıştay Düzenlendi
- 108 | Avrupa Birliği Bölge Komitesi (CoR) Türkiye Çalışma Grubu İzmir'de Toplandı
- 109 | Yerel Yönetimler Doğu II- LOGO East II Kapanış Semineri
- 110 | İspanya'ya Teknik Ziyaret
- 111 | Türkiye - Fransa Arasında Çevre Konusunda İkili İşbirliği
- 112 | Soru-Cevap Hatı - Öğrenmek İstedikleriniz
- 121 | Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz
- 140 | Genelgeler
- 143 | Duyurular

Birliğimiz Kent 2009 Fuarına Katıldı



Türkiye Belediyeler Birliğinin de yer aldığı TÜYAP, KENT 2009 13. Yerel Yönetim İhtiyaçları, Kent Mobilyaları, Park Bahçe Düzenleme ve Spor Sahaları Fuarı 17-20 Aralık 2009 tarihinde İstanbul, TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezinde gerçekleşti.

Dört gün süreyle ziyaretçilerini ağırlayan KENT 2009 Fuarı ile birlikte Avrasya Tarım 2009 Fuarları'nın açılışını Tarım ve Köyşleri Bakanı Mehmet Mehdi Eker yaptı.



Türkiye Belediyeler Birliğinin de yer aldığı TÜYAP Kent 2009 Fuarını Tarım ve Köyşleri Bakanı Mehmet Mehdi Eker açtı.



Fuarda bulunan Türkiye Belediyeler Birliği stant alanında Marmara Belediyeler Birliği, Trakyakent Belediyeler Birliği, Ege Belediyeler Birliği ve Kıyı Ege Belediyeler Birliğinin de stantları yer aldı.

Yerel yönetimler açısından takip edilen bir etkinlik olan fuar kapsamında Birliğimizin bölge belediye birlikleriyle işbirliği çerçevesinde, Marmara Belediyeler Birliği ile bilgi ve deneyim paylaşımına yönelik eğitim seminerleri de düzenlendi.

Türkiye Belediyeler Birliği, belediye başkanlarımızın belediyecilik alanındaki yenilikleri inceleme ve takip etme fırsatı bulacakları platformlarda işbirliklerine ve bölgesel belediye birliklerimizle ortaklaşa eğitim programlarına devam edecek.

Bakan Prof.Dr.Ömer Dinçer Konferansta Konuştu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof.Dr.Ömer Dinçer, Kent 2009 Fuarı kapsamında İstanbul Tüyap Fuar ve Kongre Merkezinde, Türkiye Belediyeler Birliği ve Marmara Belediyeler Birliği işbirliğinde düzenlenen konferansta konuştu.



TÜYAP, KENT 2009 13. Yerel Yönetim İhtiyaçları, Kent Mobilyaları, Park Bahçe Düzenleme ve Spor Sahaları Fuarı kapsamında Türkiye Belediyeler Birliği ve Marmara Belediyeler Birliği işbirliğinde düzenlenen “**Belediyelerde Stratejik Yönetim**” konulu konferansta **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof.Dr.Ömer Dinçer** konuştu.

Konferansın açılışında ayrıca **AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Manisa Milletvekili Hüseyin Tanrıverdi**, **Denizli Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyesi Nihat Zeybekci**, **Marmara Belediyeler Birliği ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe** söz aldı.

Prof.Dr.Ömer Dinçer: “Yeteri kadar geleceğe bakmayanların, önlerinde sorunları vardır”

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof. Dr.Ömer Dinçer belediye başkanlarına yönelik olarak yaptığı sunumda “Kentlerin mutlaka stratejisi, misyonu, vizyonu olmalıdır. Asıl hedef kentlerdeki yaşam kalitesinin yükseltilmesi ve kentlerin kendi markalarını yaratmasıdır” diye konuştu. Kenti yönetenlerin gelecek yılları düşünerek hareket etmeleri gerektiğini kay-

deden Bakan Dinçer, “Yeteri kadar geleceğe bakmayanların, önlerinde sorunları vardır” dedi.

“Belediyeleri çöp toplayan, park bahçe yapan yer olarak algılasak modern kent algılaması bizde yok demektir. Geleneksel yönetim anlayışının temel özelliklerinden biri kapalı sistem yönetimidir. Karar vericiler herhangi bir konuda kendileri karar verirler ve astlarından



Başkan Topbaş stantları ziyaret etti

Yoğun programı nedeniyle konferansa katılamayan Türkiye Belediyeler Birliği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, öğle yemeğinde katılımcılarla bir araya geldi. Başkan Topbaş daha sonra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Prof.Dr.Ömer Dinçer ile birlikte fuar alanında yer alan stantları ziyaret etti.

bunu uygulamasını isterler. Bunun yapılabilir olup olmadığını, ne etkiler doğurup doğurmayacağını düşünmez. Bu nedenle bu anlayışı değiştirmeliyiz. Geleneksel yönetim düşüncesiyle modern yapılar ortaya çıkmaz” şeklinde konuşan Bakan Dinçer, belediyecilikte de girişimcilik ve yönetişimin önemine dikkat çekti.



Kentlerde sorunların çözümünde bir kentte başarı sağlayan yöntemin, insanların algılama farklılıkları yönünden her kent için en iyi bir çözüm olmayabileceğine vurgu yapan Bakan Dinçer, kentlerin çözümlerini örnek alın ama taklit etmeyin” dedi.

Hüseyin Tanrıverdi: “Yerel yönetimler kalkınmanın lokomotifidir”

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Manisa Milletvekili Hüseyin Tanrıverdi konuşmasında “Dünyada kentler yarışıyor. Medeniyetler yarışında Türkiye’nin geri kalmaması gerekir. Yerel yönetimler kalkınmanın lokomotifidir” dedi. Yerel kalkınma denildiğinde yalnızca fiziki kalkınmanın anlaşılmaması gerektiğini belirten Genel Başkan Yardımcısı Tanrıverdi, bu kavramın sosyal ve kültürel kalkınmayla birlikte anlaşılması gerektiğini bildirdi.

Nihat Zeybekci: “Türkiye’nin marka ülke olması yolunda çalışmalara imza atıyoruz”

Denizli Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyesi. Nihat Zeybekci, Türkiye Belediyeler Birliği olarak Türkiye’nin marka ülke olması yolunda Avrupa Birliği düzeyinde çalışmalara imza atıldığını ifade etti. Birliğin lobicilik faaliyetlerine ilişkin olarak ayrıntılı bilgi veren Başkan Zeybekci, yapılan girişimler konusunda Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinde yıllık 750 milyon TL’lik kaynağın 2010 yılından itibaren tekrar belediyelere döndüğünü söyleyerek Key kesintileri konusunda da bir çalışma içinde olduğunu açıkladı.

Recep Altepe: “Halka rağmen değil halk için görevdeyiz”

Marmara Belediyeler Birliği ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe konuşmasında Marmara Belediyeler Birliği olarak yürütülen eğitim faaliyetleri hakkında bilgi verdi. Belediyecilikte kalkınmanın her alanda halkın kalkınması demek olduğunu belirten Başkan Altepe, “Halka rağmen değil, halk için görevdeyiz” dedi.

Yerel yönetimlerin yetkilerinin daha da artırılması gerektiğini kaydeden Başkan Altepe, Afrika Belediyeleri Zirvesi’nde de yerel yönetimlerinin yetkilerinin artırılmasına yönelik karar alındığına işaret etti.

Konferansın ardından Denizli Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyesi Nihat Zeybekci Bakan Dinçer’e bir çiçek takdim etti. Marmara Belediyeler Birliği ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe ise Bakan Dinçer’e çini tabak hediye etti.



Denizli Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyesi Nihat Zeybekci, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Ömer Dinçer’e konferansın ardından bir çiçek takdim etti.

Mehmet Özhaseki: “Hayırseverleri harekete geçirin”

Fuar kapsamında iki birlik işbirliğinde Tüyap Fuar ve Kongre Merkezinde düzenlenen konferanslar çerçevesinde 20 Aralık 2009 tarihinde **Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhaseki**, “Vizyon, Projeler ve Finansman Yönetimi” konulu sunumuyla belediye başkanlarına seslendi.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak yürüttükleri başarılı projeler hakkında katılımcı başkanlara ayrıntılı bilgi veren Başkan Özhaseki, hayırseverleri harekete geçirmenin önemine de dikkat çekti.

Konferansın ardından **Muğla Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyesi Dr.Osman Gürün Başkan Özhaseki’ye** bir çiçek verirken **Marmara Belediyeler Birliği adına Zeytinburnu Belediye Başkanı Murat Aydın** ise Başkan Özhaseki’ye çini tabak sundu.

Konferansın ardından belediye başkanları stantları ziyaret etti.

Belediye personeline yönelik eğitimler

Fuar kapsamında ayrıca belediyelerimizin mali hizmetler müdürleri ve satınalma birim görevlilerine yönelik iki ayrı eğitim semineri düzenlendi. Buna göre 21-22 Aralık 2009 tarihlerinde “Kamu Zararı, Taşınır Mal Yönetmeliği, Harcama Sürecinde Yer Alan Görevlilerin Yetki ve Sorumlulukları, Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar” konularında **Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri, İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Hayrettin Güngör ve Sayıştay Denetçi-**

si Azmi Es birer sunum yaptı. 23 Aralık 2009 tarihinde ise “İhale Mevzuatında Yapılan Son Değişiklikler ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar” üzerine **İçişleri Bakanlığı Başkontrolörleri Osman Can Yenice ve Burhanettin Tokmak** eğitim verdi.



Muğla Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyesi Dr.Osman Gürün Başkan Özhaseki’ye konferansın ardından bir çiçek verdi.

Ocak Ayı Encümen Toplantısı Ankara’da Yapıldı



Türkiye Belediyeler Birliği Ocak Ayı Encümen Toplantısı 28 Ocak 2010 tarihinde Ankara’da yapıldı. Türkiye Belediyeler Birliği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Dr.Kadir TOPBAŞ başkanlığında toplanan üye belediye başkanları gündemdeki konuları görüşerek karar bağladı.

Belediyelerde Liderlik Semineri



*Belediyelerde
Liderlik Semineri
İstanbul ve
Afyonkarahisar'da
yaklaşık 400
belediye başkanının
katılımı ile yapıldı.*

Türkiye Belediyeler Birliği, Marmara Belediyeler Birliği ve İstanbul Aydın Üniversitesi işbirliğinde düzenlenen “Belediyelerde Liderlik, Yerel Yönetişim ve Personel İstihdamı Yöntemleri” seminerlerinin ilki 14-18 Ocak 2010 tarihlerinde İstanbul’da, ikincisi ise 19-23 Ocak 2010 tarihleri arasında Afyonkarahisar’da yapıldı.

Açılış konuşmalarını, Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Dr.Kadir Topbaş**, Marmara Belediyeler Birliği Başkanvekili ve Zeytinburnu Belediye Başkanı **Murat Aydın** ve İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı **Mustafa Aydın**’ın yaptığı seminere 230 il ve ilçe belediye başkanı katıldı.

Birlik Başkanı Topbaş konuşmasında, İstanbul’un 2010 Kültür Başkenti seçilmesinin önemine dikkat çekti. Başkan Topbaş ülkeleri geleceğe hazırlayan kurumların yerel yönetimler olduğunu belirterek, “Yerel yönetimlere yetki veren ülkeler başarılı olmuştur. Konfüçyüs’un dediği gibi “Uzak zor, yakın kolay idare” edilir sözü artık yönetimlerde ön plana çıkmıştır. Ayrıca şeffaflıkta başarıyı getiren diğer bir unsurdur” dedi. “Eş başkanlığını yürüttüğüm ÜCLG’nin de başarılı yerel yönetimlerin oluşturduğu yerel yönetim birliklerine güzel bir örnektir. Bünyesinde 10 bin civarında yerel yönetimi barındıran ÜCLG’nin yerel diplomasiden uluslararası yerel ilişki-



İstanbul Bilgilendirme Toplantısı

lere kadar bütün alanlarda kendisini hissettirmeye devam ediyor” diyen Başkan Topbaş, halkıyla fikir alışverişinde bulunup yönetimini bu şekilde şekillendiren yerel yönetimlerin başarılarıyla dünyanın gündemine taşındığını kaydetti.

Marmara Belediyeler Birliği Başkanvekili ve Zeytinburnu Belediye Başkanı Murat Aydın ise Marmara Belediyeler Birliği'nin çalışmaları hakkında bilgi verdi. İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Mustafa Aydın'da yaptığı konuşmada yerel yönetimlerle üniversiteler arasında yapılan işbirliklerinin faydalı sonuçlar getireceğine olan inancını dile getirdi.

Üç gün süren eğitim programları kapsamında “Belediyelerde Liderlik, Yerel Yönetişim ve Personel İstihdamı” konularında aralarında Güney Califor-



nia Üniversitesi'nden Prof.Dr.Richert Calaahan'ın 'Liderlik ve Yerel Yönetişim' konulu sunumunun da yer aldığı on iki sunum gerçekleştirildi. **İstanbul'da düzenlenen seminer**, Miniaturk, Panorama 1453, İSTON A.Ş. ve İSFALT A.Ş.'de yapılan tarihi, kültürel ve teknik inceleme ziyaretleri ile sona erdi.

“Belediyelerde Liderlik, Yerel Yönetişim ve Personel İstihdamı Yöntemleri” seminerinin ikincisi ise belediye başkanları, belediye ve bağlı idare üst yöneticilerinin katılımı ile 19-23 Ocak 2010 tarihleri arasında Afyonkarahisar'da yapıldı. Seminerin açılış konuşmalarını İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürü **Vali Ercan Topaca**, İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı **Mustafa Aydın** ve TBB Genel Sekreteri **Hayrettin Güngör** yaptı.



Afyonkarahisar Bilgilendirme Toplantısı





Prof. Dr. Adem ESEN*

Selçuklu Belediyesi
E. Başkanı
Selçuk Üniversitesi İİBF
İktisat Bölümü Başkanı

Belediye yatırımlarının kamuoyu desteği önem taşımaktadır. Özellikle altyapı yatırımları “toprağın altına gömülen servet” olarak görülerek, yerin üstüne yapılan peyzaj çalışmaları tercih edilmektedir. Buna karşılık belediyelerde yatırım kararlarını alırken belde için önem taşıyan yatırımları tercih etmeleri gerekir. Bu nedenle siyasi spekülasyonları önlemek için, belediyede etkin bir imaj yönetimi oluşturulması üzerinde durulabilir.

YEREL YÖNETİMLERDE YATIRIM KARARLARI

GİRİŞ

Milli gelir artışı anlamına gelen ve sayısal artışı ifade eden büyüme nimetlerinin toplumda adil olarak paylaşılması sosyal politika hedefidir. Ayrıca, yerel halkın hayat standartlarını iyileştiren ve ekonomik faydaları çoğaltan sürdürülebilir bir büyüme için yerel yönetimler, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin çalışmaları yerel kalkınmayı ifade etmektedir.

Yerel kalkınmada yerel yönetimlerin (belediyelerin ve il özel idarelerin) önemli rolleri vardır. İmar, planlama, altyapı, kentsel dönüşüm, rekreasyon gibi fiziki kalkınma; sosyal kalkınma; yerel değerlerin korunma ve geliştirilmesi için kültürel kalkınma; kent ekonomisinin gelişmesi veya siyasal bilincin gelişmesi bunlar arasındadır. Kalkınma için yatırımların önemli bir yeri olduğundan yerel yönetimlerin kendilerinin yapacakları yatırımlarda, kamu ve özel kesimlerinin kararlarında da dikkat etmeleri gereken noktalar vardır.

Bu çalışmada, yerel yönetimlerin, özellikle belediyelerin ürettiği mal ve hizmetler, yatırım projelerinin değerlendirilmesi, yatırım kararları ve aşamaları ile fayda maliyet analizleri ve kamu projelerinde başarısızlığın ve israfın sebepleri üzerinde kısaca durulacaktır.

1. YATIRIMLAR VE YEREL KALKINMA

Yerel dinamiklerin harekete geçirilmesinde başta ekonomik olmak üzere sosyal, siyasal, sağlık ve kültürel boyutları birbirlerini tamamlar. Yine ülke kalkınması ile bölgesel ve yerel kalkınma arasındaki etkileşim vardır. Yerel kalkınmanın genel gayesi, yerel halkın hayat kalitesini sürdürülebilir yöntemlerle geliştirmektir. Buna yönelik hedefler şöyle sıralanabilir: Kentlerin fiziki gelişmişlik düzeylerinin artırılması, her türlü altyapı ve üst yapının geliştirilmesi, yerel değerlerin korunması ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi, insan ve doğal kaynaklar başta olmak üzere yerel değerlerin korunması, kentlerde üretimin artırılması ve pazarlama imkanlarının geliştirilmesi, yerel girişimin artırılması ve dış yatırımların teşvik edilmesi, kent-

* Prof. Dr. Konya-Selçuklu Belediyesi Eski Başkanı, Selçuk Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü Başkanı, Bölgesel Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü, ademesen@selcuk.edu.tr



lerdeki refah düzeyinin adil hale gelmesi, kalkınmanın sürdürülmesi ve katılımcı kültürün oluşturulması (Seyyar; Demir. 2008. 113-119). Nitekim yerel yönetimlerin halkın ihtiyaçlarını belirleyerek buna göre kalkınma stratejileri oluşmasına katkı sağlaması görevleri arasındadır.

Belediyelerin yatırımlarla ilgili çalışmaları vardır: Bunlardan Sayıştay'ın Performans Denetim Raporu (2008) 2004-2006 yıllarında büyükşehir belediyelerinin altyapı faaliyetlerinin koordinasyonunun yetersiz olduğunu ve yeni yapılan ve/veya ekonomik ömrünü doldurmamış tesis, yol ve kaldırımların başka kurumların çalışmalarından dolayı bozulduğunu, bu yüzden belediyelerin yatırım harcamalarının yüzde 30-40'ını oluşturduğunu belirtmektedir (Sayıştay. 9, 22) Büyükşehir belediyelerinin toplu taşıma, kolluk-esenlik ve su-kanalizasyon hizmetlerinde etkinlerini ele alan diğer bir çalışmada belediyelerde değişik performans sonuçları elde edilmiştir (Güneş, İ.; Aydoğan.39-67). Bir başka çalışma da belediyelerde liberalleşmenin hizmetlerde verimliliği, fiyatlarda ucuzlamaya ve maliyetlerde düşmeyi getirmediği savunulmakta (Sayan, İpek O; Kıyılı, M, s. 73) buna karşılık belediyelerin mali ve hukuki sebeplerden dolayı hizmetlerini hızla liberalleştirdiği görülmektedir.

Belediyelerin mali kaynak sıkıntısı çektiği günümüzde (bu sıkıntı bitmez) yöneticilerin yatırım kararları alırken daha dikkatli olmaları gerektiği ortaya çıkmaktadır.

2. YEREL YÖNETİMLERİN ÜRETTİKLERİ MALLAR/HİZMETLER

Kamu mallarının/hizmetlerinin bir kısmı merkezi hükümet, bir kısmı ise yerel yönetimler tarafından üretilir. Ancak, sosyal refah devletin gelişmesine paralel olarak zamanla bazı hizmetler merkezi hükümet tarafından yapılır hale gelmiştir.¹

Yerel yönetimlerin görev ve hizmetleri bakımından genel olarak üç tür uygulama vardır (Keleş, Ruşen. 229). Birincisi, genellik ilkesidir. Buna göre, belediyeler yasaların yasaklamadığı veya başka idarelere bırakılmayan tüm hizmetleri görmeye yetkilidir. Subsidiarity (yerindelik veya adem-i merkeziyet) ilkesi bu anlamda gelir. Almanya ve Hollanda uygulamaları buna örnektir. İkincisi, yetki ilkesidir. Bu ilkeye göre belediyeler görmek istedikleri her hizmet için merkezi yönetim-

den yetki almak zorundadır. İngiltere uygulaması buna örnektir. Üçüncüsü ise, Liste İlkesidir. Burada belediyelerin yapacakları hizmetler yasalarda sıralanmıştır. Eski 1580 sayılı Yasa'da belediyelerin zorunlu ve ihtiyari görevleri sayılmıştı. 5393 sayılı Yasa'da ise hizmetlerin ayrıntılı listesi verilmemekle beraber bunlar maddeler halinde gruplandırılmış, hatta kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli ve müşterek (ortak) nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır denilerek, liste ilkesi ile genellik ilkesi beraber belirtilmiştir. Yine, belediyeler yasalarla kendilerine verilen görevleri yerine getirmekte bazı yetki, hak ve imtiyazlara sahiptir (Belediye Kanunu Madde 15).

Kamusal mallar/hizmetler, özel mallara göre hem üretimde, hem de fiyatlandırmada farklılık gösterir. Kamusal mallar birbirlerine rakip değildir ve her birey tüketime katılsa da diğer bireylerin tüketiminde bir azalma olmayacağından bölünmez niteliklidir. Örneğin, yolun faydası bölünemez ve faydası tüm topluma yansır. Yolun etrafındaki arsaların veya konutların değeri artmakla beraber, bu yolu herkes çeşitli amaçlarla kullanabilir. Dolayısıyla, yol hizmetini piyasada fiyatlandırmak da mümkün değildir. Piyasada fiyatlandırmama, pür kamusal mallarda tercihin belirlenmesinde fiyat dışı yaklaşımları ortaya çıkarır. Fiyatın belirlenmemesi bu hizmetin kamu tarafından yapılması ve finansmanının fiyat dışı yöntemlerle belirlenmesini ortaya çıkarır. Bu sebeple bu mallar ve hizmetlerle ilgi-





li projelerin özel karlılık ilkesine göre hesaplanması uygun olamaz. Pür kamusal mallar dışındaki yarı kamusal nitelikli olanların topluma sağladığı fayda, bunları tüketen bireylere sağladığı faydadan fazladır. Bu sebeple, bu mallar için gerçekleşen fiyatlar gerçek değerini yansıtmaz.

Bu tür malların gerçek değerini belirlemek için gözlenen fiyatların düzeltilerek kullanılması gerekir. Bu malların piyasaya göre üretilmesi düşük gelirli-lerin olumsuz etkilenmesine neden olduğundan toplumu da olumsuz etkiler. Belediyelerin ürettiği mal ve hizmetler daha çok bu kapsam içindedir.

Kamusal malların/hizmetlerin özelliklerinden dolayı kişiler, bunların maliyetine katılmaktan çekinebilir veya tercihlerini saklayabilir. Herhangi bir fiyat ödemenin bu maldan/hizmetten faydalanan bedavacı sorunu ortaya çıkar. Bunlar da, projenin finansmanına katılmayacaklarından ihtiyaçlarını fazla gösterme eğilimi oluşabilir, örneğin bir bölgenin kaldırım sorunu diğer bir bölgeyi hiç ilgilendirmez. Bu bakımdan bir sokağın kaldırım konusundaki talepleri ya çok eksik söylenir veya abartılabilir. Bu tercihlerin referandum ile belirlenmesi uygulamada zorluk çıkarabileceği için değerlendirme daha çok siyasi kararlara bırakılmaktadır. Sanat, eğitim, sağlık, spor gibi erdemli malların/hizmetlerin bireysel faydaları, toplumsal faydalarından daha farklıdır. Bu nedenle bu malların/hizmetlerin bireysel değerlendirmesi, toplumsal tercihleri tam yansıtmaz. Bireysel tercihler bazı düzenlemelerle projenin üretim ölçeğini belirlemekte yol gösterebilir. Örneğin, bir spor salonunun yapılması gençleri, hatta yaşlıları spor yapmaya çekebilir. Böylece sağlık sorunlarını azaltıcı katkı sağlar.

Belediyeler, bazı hizmetleri yapmak için yatırım kararı almadan önce bir takım değerlendirmeler yapmaları gerekir. Bunlar aşağıda ele alınacaktır.

3. KAMU YATIRIM PROJELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özel sektör projelerinin temeli karlılığa dayanır. Kamu yatırım projeleri ise toplumsal fayda ve maliyetlere göre değerlendirilir. Ancak, toplumsal fayda ve maliyet genel bir amaç olduğundan her zaman kolayca ölçülemez. Toplumsal amaçlar çoktur ve bu amaçlar arasında çatışma ve tercih sorunlarını vardır. Amaçların çok olması, aynı zamanda karar alanların

sübjektif ve irrasyonel tercihlerini ön plana çıkarabilir (Şahin, Hüseyin. 197-208).

Toplumsal fayda ve maliyetlerin bireysel fayda ve maliyetlerden farklı olmasının sebebi, dışsallıklar, ekonomiye kamu müdahalesi ve piyasa yetersizlikleridir. Tüm projelerin değişik derecelerde pozitif ve negatif dışsal etkileri bulunur. Dışsallıklar hukuki düzenlemelerle çözümlenmesi halinde toplumsal açıdan optimum düzeyde etki ortaya çıkar.

a. Yatırım Kararları

Yeni gelişen ve kaynakları kıt olan ülkelerde altyapı eksiklikleri fazladır. Kişi başına gelir ve tasarruf düzeyi de yetersiz olduğundan kamu kesiminden beklenen pek çok proje vardır.

Bir işletme olarak belediyenin yatırım kararı için ilk ele alacağı konu, geçmiş bilgilerin analiz edilmesidir. Böylece geleceğe ait adımların doğru adımlar atılabilir.

Üst yöneticilerin belediyenin çalışmalarını ilgili amaçlarına ulaşılabilmeleri için şu soruların sorulması ve cevaplanması gerekir:

1. Ne yapılacaktır? Yöneticilerin nelerin ve hangi yatırımların yapılacağına karar vermesi gerekir.
2. Kim yapacaktır? İşletmecilik bakımından yöneticilerin ne gibi sorumlulukları olacağını ve yatırımın kimler tarafından yapılacağını gösterir.





1. Nasıl yapılacaktır? Yatırım için seçilecek metotlar ve usuller belirlenir.

4. Ne zaman yapılacaktır? Yapılacak işin zamanlaması ve muhtemel bitim süresi tespit edilir.

5. Hangi araçlar kullanılacaktır? Kullanılacak araçlar belirlenir. Teknoloji belirlenir.

6. Niçin yapılacaktır? Yatırımın sağlayacağı katkılar ve faydalar öngörülür.

Bir yatırım kararı verilirken sermaye ve hâsıla oranına dikkat edilir. Bir yatırım projesi için gerekli olan sermaye tutarının, projeden beklenen katma değer bugünkü değerine oranlaması sermaye/hâsıla katsayısını verir. Sermayeye yüksek getiri sağlayacak projelere öncelik verilmesi, büyümeyi sağlar. Ancak ülkede işsizlik problemi varsa sermaye/hâsıla oranı düşük olan projeyi esas almakta düşünülebilir. Nitelsiz işgücünün istihdamı az gelişmiş ülkelerde önem taşıdığından sermaye/istihdam oranının hesabında bu tür işgücü esas alınabilir. Projelerin sağladıkları istihdam imkânları açısından değerlendirilmesi, mümkün olduğu kadar emek yoğun projelerin seçilmesi demektir (Şahin, Hüseyin. 218). Az gelişmiş ülkelerde sermaye ile emek yoğun teknoloji arasında tercih zorlaşmaktadır. Bir yandan işsizlik ve nitelsiz işgücü, diğer yandan ise teknik gelişme arasında tercih yapmak zorlaşmaktadır.

Kamu projeleri bizzat istihdam üzerinde etkili olduğu gibi, yeni yatırımları harekete de geçirebilir; mevcut üretim birimleri için talep oluşturarak ve atıl kapasiteleri uyatarak istihdamı artırabilir. Dolayısıyla kamu projeleri ilk istihdamın birkaç katı etki oluşturur. Ancak kamu yatırımının dolaylı etkisini ölçmek biraz güçtür.

b. Yatırımların Yasal Çerçevesi

Yerel yönetimler, yasalarındaki yetkilerine göre yatırım karar alabilir ve ilgili mevzuata göre usuller takip edebilir. Bu nedenle görev alanlarına girmeyen yatırımları yapamazlar. Yine yapacakları yatırımları ilgili mevzuattaki esas ve usullere göre yapabilirler.

Yatırım karar alırken belediyeler uyması gereken mevzuat hükümleri kısaca şunlardır: Nüfusu belirli büyüklüğe ulaşan belediyelerin stratejik plan yapma zorunluluğu vardır. Stratejik plan ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder (Madde 41).

Belediyeler yatırımlarını kendileri yapacaklarsa ihale mevzuatına göre yapmalıdır. Yine, bazı hizmetleri yaptırabildiklerinden veya başkalarına işlettirebildik-

lerinden bu konulardaki mevzuata uygun olarak işlem yapılmalıdır. Nitekim yasalarda hangi hizmetlerin hangi usullere göre yapılabileceği düzenlenmiştir.

Mali Kontrol Kanunu, Kamu İhale Kanunu ve diğer mevzuat hükümlerine göre yatırım projelerinin değerlendirilmesi gerekir.

c. Sosyal Fayda ve Dışsallıklar

Kamu projelerinden sağlanan çeşitli faydalar vardır. Bunlardan projeden doğrudan hemşehrilerin elde ettikleri fayda sosyal faydayı da yansıtır. Toplam reel faydanın içerisinde bazı faydalar doğrudan bazıları ise dolaylı elde edilen faydalardır. Yerli ürünlerin ve yerel işgücünün kullanılması da çarpan ve hızlandırıcı etkisiyle yerel ekonominin gelişmesini sağlar. Kamusal mallarda/hizmetlerde projenin faydasının belirli bir bölgenin dışına çıkması da söz konusu olabilir

Kamusal ve yarı kamusal malların özelliklerinde dolayı bireysel tercihlerden farklılık gösterir. Toplumsal değerlendirme ve tercihi tam olarak ortaya koyabilme güçlüğü olduğundan iktisadi etkinlik kriterleri yanında siyasi tercihler ağırlık kazanır. Bu nedenle, bir yatırıma karar veren (yerel) yöneticilerin, siyasi karar alıcıların “acele etmeden”, kaynakların kıt olduğunun farkına vararak, maksimum fayda sağlayan projeler üzerinde durmaları gerekir.

Az gelişmiş ülkelerdeki sermaye kıtlığı, en fazla sosyal sabit sermayede ortaya çıkar. Her türlü altyapı ve ulaşım araçları, enerji üretimi için santraller, barajlar, eğitim kurumları bu grupta yer alır. Bunlar ferdi yatırımlar için önemli ölçüde tamamlayıcı nitelikte olup, pozitif dışsallık oluşturur. Az gelişmiş bir ekonominin en fazla mahrum olduğu imkân buradadır. Bu yüzden yeni gelişen bir ekonomide yatırımlarda tercih sırası yapılırken yalnız sermaye-hâsıla oranına bakılmaz, gelecek yıllarda üretim maliyetlerde görülecek azalmalar ile büyük fayda sağlayacak metotlar ve araçlar da gözetilir (Ülgener, Sabri. 429, 437). Belediyelerin ve il özel idarelerinin sosyal alt yapı hizmetleri bunun en canlı örnekleridir. Altyapı imkânları gelişmiş şehirlere ve yörelere daha fazla Özel yatırım gitmesi, eğitim imkânlarının yüksek olduğu bölgelerde üretimin canlı olmasını burada aramak gerekir.

Öte yandan bir kamusal malın doğrudan maliyeti, ona ayrılan üretim kaynaklarıdır. Ayrıca proje nedeniyle bazı bireylere de maliyet yüklenmiş olabilir. Mesela, bir bölgeye yeni yol açılması, bazılarının tarımsal üreti-



mini azaltabilir harta sona erdirebilir. Bunlar dolaylı maliyetlerdir. Maliyetlerin bir kısmını ölçülemeyen maddi olmayan maliyetlerdir. Reel maliyet ise kaynakların alternatif kullanılmasından katlanılan maliyetlerdir.

Kamu kaynaklarının sınırlılığından dolayı bunların, azami faydayı sağlayacak şekilde yatırımlara sevk edilmesi gerekir. Çünkü bunların faydaları gelecek nesilleri de ilgilendirir. Bundan dolayı geleneksel bütçe yaklaşımı dışında, önceliklere uygun olarak bir sıralamanın tespitiyle kaynak ayırımında etkinliğin sağlanması kolaylaşır. Kıt kaynaklarla ortak ihtiyaçların uzun bir süre içinde temin edilmesinin uyumlu hale getirilmesi için planlama, burada belirlenen amaçların programlarla gerçekleştirilmesi ve bunların bütçelenmesi yatırım yapacak idarelerin dikkat etmesi gereken ilkelerdir.

Yatırım kararı alınırken göz önüne alınması gereken hususlar, yatırım kararı aşamaları başlığında verilmektedir.

4. YATIRIM KARARLARI AŞAMALARI

Yatırım kararlarında ilk aşama, yatırım alanlarının araştırılması ve belirlenmesidir. Bir beldede ilk bakışta uygulanmaya değer çok sayıda yatırım projesi bulunur. Buna karşılık hem beldenin, hem de ülkenin kaynakları diğer ülkeler ve beldelerin kaynakları gibi kısıtlıdır. Tüm projeleri aynı anda gerçekleştirmek de mümkün değildir. Bundan dolayı mevcut projeler arasında tercih yapılması gerekir. Bilindiği gibi kalkınma doğal kaynakların çokluğundan ziyade, bunları işletecek işgücü ve katma değer üretecek projelerle doğrudan ilgilidir. O halde yatırım tercihi hangi kriterlere göre yapılacaktır? Zaman kaybı gibi sebeplerle tüm tercihleri ayrıntılı olarak ele almak mümkün olmadığından sınırlı sayıda proje belirlenip en ayrıntılı değerlendirmeye gidilerek tespit yapmak gerekir.

Belediyelere düşen ilk görev, şehirlerin alt yapı çalışmalarını sürdürülebilir hale getirmeleridir. Belediyeler şehirlerin altyapılarını yaptıklarından dolayı, altyapı tesisinde bu tesislerin konumlandırılmalarında standartlara uygun olarak hazırlanması, kurumlar arası bilgi paylaşımının sağlanması üzerinde durulmalı ve altyapı tesislerinin yapım yılları kayıt altına alınarak ekonomik ömürlerine dikkat edilmeli, tahribatlar önlenmelidir. Altyapı ile ilgili kararlar alınırken gerekirse, diğer kurumların yatırımları dikkate alınmalıdır. Aksi takdirde mükerrer ve batık maliyetler oluşmaktadır (Sayıştay. 125).

Proje hazırlanmadan önce ekonomik, mali, teknik ve hukuki incelemeler yapılmalıdır. Ekonomik incelemelerde piyasa analizi üzerinde durulur. Mal ve hizmetleri kullanan tüketicilerin özellikleri, davranışlarını yönlendiren etkenler, siyasal beklentileri; işgücü, doğal kaynaklar, altyapı, hammaddeler gibi üretim kaynaklarının incelenmesi, diğer kurumların ve kuruluşların (resmi ve özel sektör) takip ettikleri politikalar tespit edilmesi, üretim ölçeğinin belirlenmesi bu kapsama girer. Mali İncelemelerde iç ve dış kaynak imkânları ve maliyetleri, bunların oranları ve bunları sağlama yolları incelenir. Teknik incelemelerde ise hangi mal ve hizmetin üretilmesi, hangi teknolojilerle, hangi makineler kullanılacağı, bunların teknik ömürleri üzerinde durulur. Hukuki incelemelerde ise mevzuat hükümlerine göre inceleme yapılır.

Yatırım kararı alınırken uyulması gereken bazı iktisadi kurallara vardır. Bunlar: yeterli mali kaynak, belediyelerin teknik kapasitelerinin yeterliliği, mali durumları ve borçlanma kapasiteleridir.

a. Mali Analiz

Mali analiz piyasa fiyatlarını esas alan analiz türüdür. Mali analizde: proje ömrünün (10-15 yıl gibi) tanımlanması, proje harcamalarının belirlenmesi (proje ömür süresinde ortaya çıkacak diğer yatırımlar, işletme ve bakım masrafları...), sosyal ödenebilirliği (su, atık su ve atıklarda hane halkı teklif edilen kullanıcı ücretlerini ödeyebilecek mi?), yatırımın getirişi, gelirlerin gelecekteki maliyetlerinin bugünkü değerlerine çevrilmesi (iskonto edilmesi), finansman imkanlarının veya ihtimallerinin (hibe, hükümet sübvansiyonu, finansal kurumlardan kredi, kısmen öz kaynaklarla finansman gibi) belirlenmesi, hizmetlerden elde edilen gelirler, nakit akışı, mali sürdürülebilirliği, tüm risklerin (inşaat süresinde teknik riskler gibi) tespiti, piyasa riskleri (yollar, su rezervleri, işletme vb), siyasal risklerin tahmini dikkate alınır.

Belediyeler riskleri bölüşerek finansman riskini azaltabilir. Örnek olarak, nüfusları az olan belediyelerde proje giderlerini ödeyebilme ve işletme giderleri gibi sorunlar vardır. Bunlara teknik ve ekonomik bakımdan yeterli olacak su, atık su ve katı atık için hizmet ölçeği büyütülmesinde birliklerin oluşturulması önerilebilir. İl ölçeğinde ise ortak su ve kanalizasyon idarelerinin kurulması sağlanabilir. Böylece finansman riskleri paylaşılabilir. Ya da yap-işlet-devret gibi alternatifler önerilebilir.



b. Ekonomik Analiz

Ekonomik analiz mali analize göre daha kapsamlıdır. Çünkü ekonomik analizde toplumsal maliyet esas alınır. Projenin beldenin, bölgenin veya ülkenin refahına katkısı, piyasa dışı etkilerin parasallaşması, ulaştırmada zaman tasarrufu, çevresel etkiler, sosyal etkiler, kültürel etkiler ve yaralanma, ölüm, hasarlı kazalar gibi pek çok konu dikkate alınır. Örnek olarak, bir ulaştırma yatırımında ulaştırmanın maliyetinin azaltılması, kadar, işgücünün piyasalara daha kolay ulaşımı, işyerine devam gibi nedenlerle verimin artışı, yolcu ve yük taşımacılığında fiyatlandırma, verim ve üretkenlik, diğer bölgelerden işgücü veya diğer üretim faktörlerinin çekilmesine dikkat edilir. Yani bir belediyenin ulaştırma hizmeti için otobüs satın alması, özel işletmeye açması veya raylı sistemi tercih etmesi sadece o yatırımın kaç lira tutacağı ve ne kadar kazanacağı veya sübvansedileceğinden ziyade tüm toplum üzerindeki etkisi ekonomik analizin konusudur.

Kullanıcıların ücretlendirilmediği gelir getirmeyen yatırım projeleri veya gelirleri tam olarak işletme maliyetlerini karşılamayan projeler tercih edilirken, topluma sağlayacağı faydanın ciddi olarak analiz edilmesi gerekir.

Kamu yatırımları genel bütçe veya yerel yönetimlere ait olsa da hepsinde ekonomiklik kuralına uyulması gerekir. Yapılan harcamaları süre bakımından süreleri maksimum bir yıla kadar olanlar ile bir yılı aşanlar şeklinde ikiye ayrılır (Okka, Osman. 2009, 751-784).

Süreleri bir yıl olan harcamalar gider harcamalarıdır. Bunların büyük bir bölümü personel harcamaları, demirbaş, yakıt ve malzeme alımlarıdır. Bu harcamalarda kaliteye önem vermek, aynı zamanda verimlilik, ekonomiklik ve rantabiliteye dikkat etmek gerekir. Örneğin, belediyelerin temizlik çalışmalarını ele alırken özel sektörden faydalanmak daha karlı olabilir. Yine belediye personelini çalıştırırken zaman kaybına karşı dikkatli olunmasına dikkat edilmelidir. Burada alternatif çalışma metodlarının değerlendirilmesinde yarar vardır.

Belediyelere düşen ilk görev, şehirlerin alt yapı çalışmalarını sürdürülebilir hale getirmeleridir.

Belediyeler şehirlerin altyapılarını yaptıklarından dolayı, altyapı tesisinde bu tesislerin konumlandırılmalarında standartlara uygun olarak hazırlanması, kurumlar arası bilgi paylaşımının sağlanması üzerinde durulmalı ve altyapı tesislerinin yapım yılları kayıt altına alınarak ekonomik ömürlerine dikkat edilmeli, tahribatlar önlenmelidir.

Süreleri bir yılı aşan kamu harcamalarına yeni projeler, yenileme projeleri ile gelir artırıcı ve gider azaltıcı projeler bu sınıflamaya girer. Bu tür projelerin amacı ekonomik olduğu gibi sosyal amaçları da olabildiğinden değerlendirme metodları da değişiktir.

Kamu sektöründe ekonomik alanda özel sektör gibi faaliyet gösterilmesi halinde, ekonomiklik amacı ön planda tutulabilir. Genellikle kamu harcamaları bu çerçevede özel sektöre öncülük etme prensibini de taşırlar. Örneğin, parke taşı tesisi kurulmasında ekonomiklik ilk planda tutulmalıdır. Dolayısıyla özel sektörün üretim imkânı olması halinde, belediyenin kamu destekleriyle özel mal üretimi özel sektörü dışlama etkisi gösterir. Bu da o yöredeki yatırımlar açısından olumsuz bir durum ortaya çıkarabilir.

Devletin piyasayı gözetmeden yatırım yapması, rekabet şartlarını bozarak işletmecilik yapması özel sektörü ürkütebilir. Bu sebeple kamu yatırımlarında bir artış olurken, özel sektördeki yatırımlar azalabilir. Bunun için girişimciliğin gelişmesi bakımından belediyeler, özel sektöre rakip olmamalıdır.

Bazı projeler ekonomik olmaktan çok kısmen veya tamamen sosyal hizmet anlayışına yönelik olabilir. Engelliler, yaşlılar veya çocuklar için yapılan projeler tamamen sosyal amaçlı olur. Altyapı, imar benzeri çalışmalar da ağırlıklı olarak sosyal amaçlıdır.

Bu tür projelerin tercihinde ve sıralanmasında siyasi otoritenin (seçilmişlerin) görüşü önem taşır. Burada siyasi tercihin ön planda tutulması tartışılabilir. Ancak, belediye bürokrasisinin görüşleri yanında projelerde finans maliyetinin minimize edilmesi ve fayda-maliyet analizinin yapılması en çok uygulanan metottur.

Bir belediye projesinin gayesi sırf kar olmayıp, bunun yanında birden amaç bulunabilir. Elde edilen faydaların bir kısmı para birimleriyle de ölçülemez. Bu yüzden birden çok proje üzerinden birine karar vermekte rasyonel davranmak gerekir.

Projelerde parasal terimlerle ölçülemeyen fayda sağlanması halinde, sosyal fayda amacıyla karar verili-



yor demektir. Karar verenlerin, yararlanıcıların taleplerini değerlendirmeleri ve yönlendirme bakımından kamuoyu araştırmalarının yapılması önerilir. Vatandaş görüşü alındığı takdirde yapılacak projeye belde sakinleri sahip çıkar ve yönetici (seçilen) seçen diyalogu da sağlamış olur.

Kamuda israfların önlenmesi için büyük projelerin uzmanları tarafından değerlendirilmesi, çalışmaların detaylı, alternatif bir plan çerçevesinde yapılması gerekir. Ancak ülkemizde kamu yatırımlarında planlar arasında tutarlı davranılmadığı, hizmetin doğrusal bir büyüme göstermediği bilinen bir gerçektir. Örneğin, belediyenin bir hastane yaptırmaya karar vermesi halinde en uygun yıllık eşdeğer masrafları belirleyip karar vermekte yarar vardır. Çok amaçlı projelerin minimum maliyetle gerçekleştirilmesi en önemli noktadır. Eğer aynı alanda birden çok proje varsa milli ekonomiye göre öncelik vererek sıralama yapılır. Stratejik açıdan mutlaka yapılması gerekiyorsa, maliyetin minimizasyonu en önemli faktördür.

Yine sosyal refahı maksimize edecek projelerin tercih edilmesinde kullanılacak kaynağa göre alternatif maliyetler, borç olarak alınacak kredinin maliyet hesabında iskonto oranları dikkate alınır.

Yerel yönetimlere sağlanan hibeler, su, atık su ve atık tesislerinin yapımı ve işletilmesinden doğan sorunlardan yerel yönetimler sorumludur. Bu yüzden tarifeler bu hizmetlerin bedelini karşılayabilir ve Ödenebilir olmalıdır.

c. Alternatif Hizmet Sunumu

Hizmet maliyetlerinin azaltılması ve dinamik bir kamu sektörü oluşturabilmek için alternatif hizmet sunumları üzerinde durmakta yarar vardır. Hizmet kalitesinin artırılması ve alternatif hizmet sunumunda organizasyon performansının geliştirilmesi için uygun organizasyon şekilleri oluşturmak gerekir. Bu kapsamda norm kadro uygulamasının etkilerini ayrıca ele almakta yarar vardır.

Hizmetlerin alternatif yöntemlerle sunulması, belediyelerin sorumluluklarını ortadan kaldırmamaktadır. Hizmetlerin doğrudan belediyeler tarafından yapılması yerine daha ekonomik ve kısa sürede piyasadan alınması veya üçüncü kişilere yaptırılması etkinliği artırır ve önemli kaynak tasarrufu sağlar. Kamu sektörü, özel sektör kadar etkin olamamaktadır. Bu sebeple kaynakları iyi kullanamamakta, yeniliklere açık olama-

makta, teknolojik yenilikleri kullanmaya zorlanmakta ve bürokrasi hantallaşmaktadır.

Başta ekonomik ve siyasal faktörlerin etkisiyle yerel hizmetlere talep arttığından hizmet etkinliğini artırmak ve belde halkının yönetime ve hizmet sunulmasına katılımını sağlamak ve özendirmek amacıyla alternatif hizmet yöntemleri çoğalmıştır. Bunlar; ihale yöntemi, hizmet sözleşmeleri, şirketleşme, yap-işlet-devret yöntemi, ortak girişim yöntemi, yönetim devri, imtiyaz sözleşmesi yöntemi ve diğerleridir (Yıldırım, Uğur. 23). Belediyelerin hizmet yüklerinin artması ve yasalarda yüklenilen görevlerine uygun mali kaynakların sağlanamaması, merkezi yönetime bağlılığın sürmesini aşma yolu olarak hizmetleri bizzat yapmak yerine üçüncü şahıslara yaptırmayı tercih etmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde belediyelerin yetkileri ve imtiyazları düzenlenmiştir. Buna göre bazı hizmetleri, örneğin d, e, f ve g bentlerindeki hizmetleri "işletmek veya işlet-tirmek,... yapmak veya yaptırmak" gibi düzenleme getirilmiştir. Yine, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7'nci maddesinde hizmet sunum alternatifleri belirtilmiştir. Toplu taşımada imtiyaz devri, 5393 sayılı Yasa'nın 67'nci maddesindeki gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri, 70'inci maddede şirket kurulması, 77'nci maddede belediye hizmetlerine gönüllü katılım gibi birçok maddede düzenleme yapılmıştır. Böylece belediyelerin farklı hizmetlerini değişik usullerle yerine getirme imkanı tanınmıştır.

d. Fayda/Maliyet Analizinin Etkileri

Yeni bir yatırımın yaratacağı dışsal fayda önem taşıdığından kamu yatırımlarının fayda-maliyet analizinde kamu projesinin yaratacağı muhtemel etkiler şöyle sıralanabilir:

- Başka İşletmelere ve sektörlerle yetişmiş işgücü sağlanması: yeni bir yatırım projesinin uygulanması diğer firmalara da girdi akışı sağlayacağından bunların risk derecelerini azaltır. Bu arada yetişmiş işgücü sağlar ve maliyeti ucuzlatır.

- İşgücünün mesleki eğitiminin artması: yeni yatırım daha fazla işgücünün meslek içi eğitim görmesi ve tecrübenin artmasına imkan sağlar.

- Diğer kuruluşların kapasite kullanım oranını artırması: yeni yatırımlarla diğer kuruluşlarının dar boğazları aşmalarına ön ayak olur.



- Talep artışı: yeni yatırımlar yeni gelir ve talep anlamına gelir.
- Kamu yatırımı milli gelir üzerinde olumlu etki oluşturarak ithalatı artırıp artırmadığı üzerinde de durulmalıdır.

Burada borçlanma takati ve kapasitesi üzerinde dikkatli olmak gerekir. Özel kesim gibi kamu sektörü ve belediyelerin borçlanma kapasiteleri sınırlı olduğundan çalışanlara, özel kesime ve kamu kesimine olan belediye borçlarında disipline uyulması hizmetlerin etkinliğini de artırır.

5. İYİ BİR KARARIN ÖZELLİKLERİ

Karar alma, istenilen sonuca ulaşmakta mevcut seçenekler arasında bilinçli biçimde tercih yapma süreci olarak ifade edilir. Karar alma modern işletmeciliğini fonksiyonlarından birisidir. Bunun için yerel yönetimler açısından da önem taşır. Tüm işletmeler gibi yerel yönetimlerin (belediyeler veya il özel idareleri) alacağı kararlar, sadece kurum olarak kendisini ilgilendirmeyip, tüm belde sakinlerini (hemşehrileri) ve şehir ve bölge ekonomisini (hatta bazen ülke ekonomisini) de ilgilendirir. Bu nedenle alınacak kararların ülke ve bölgeyi ilgilendiren kararlarla (kalkınma planları gibi) uyumlu olması yanında seçmenlerin isteklerinin dikkate alınması, belediye bürokratlarının görüşleri, işadamlarının beklentileri gibi pek çok faktörle uyumlu olmasına dikkat edilmelidir.

İyi bir karar şu özelliklere sahip olmalıdır:

1. İnceleyici, yaratıcı, yetenek geliştirici ve değerlendirci faaliyetleri içermelidir. Şehrin ve çevresinin gelişmesine imkan hazırlamalıdır.
2. İşletmenin iç ve dış koşullarına ilişkin yeterli bilgileri ve değerlendirmeleri kapsamalıdır.
3. Sayısal verilere dayanılarak hazırlanan analizlerle beraber subjektif faktörlere ilişkin değerlendirmeler de kolayca yer almalıdır.

1. Amaca uygun şekilde hazırlanmalıdır.

2. En uygun süreç ve süreyi içerebilmelidir (Çelik; Akgemci. 308).

Küçük ölçekli işletmelerde karar alma işlemi, sahibi veya ortaklarca yerine getirildiği halde işletme orta ve büyük ölçekli hale geldikçe yönetici veya astlara devredilmektedir. Seçimle gelen belediyelerde de belediyenin ölçeğine göre kararlar yasanın verdiği yetkiye

dayanılarak belediye başkanı veya belediye meclisinde alınmakta veya astlara devredilebilmektedir. Belediye yönetimi gerektiğinde astlara yetki devrinden çekinmemelidir.

Kişiler kendileri hesabına harcama yaparken kararlarını ve zararlarını kamu adına karar verirken bulundukları durumdan daha çok düşünmektedirler. Nitekim iyi yapılmamış bir hesabın arkasında kazanımlarını kaybetmek ve başkalarına muhtaç olabilmek vardır. Kamu adına iş yapılırken bu ihtiyatın pek dikkate alınmadığı görülmektedir. İnsanlar ellerine fırsat geçer geçmez, düşük bir gelir seviyesinin uzun zaman yüklediği mahrumiyeti atlatır atlatmaz, baskı altında tutulan tüketim meylini sıçratabilmektedir. Alışılmamış malları tüketmek veya mütevazı bütçeleri hoyratça harcamak iktisatta (göstermelik tüketim) diye bilinen bir konuyu ortaya çıkarmaktadır. Ülkenin sınırlı kaynaklarını zorlanarak elde edilen üretim faktörlerini daha verimli maksatlar dışında gösteriş amacıyla kullanmayı siyaset literatüründe popülizm olarak bilinir. Tabi ki bu gösteriş hevesi sadece az gelişmiş ülkelerde rastlanmıyor. Gelişmiş ülkelerdeki zengin, hatta müteşebbis sınıfın bazı icraatları da burada değerlendirilebilir. Orta çağdaki ağalık anlayışı bunun tarihi izidir. Yerel yönetimlerin düşebilecekleri en büyük tuzaklardan birisi bu tür göstermelik yatırımlardır. Bu durum aslında, siyasi bilinçle de yakından ilgilidir.

Göstermelik tüketimin hem fertler hem de kamu harcamaları bakımından ülkemizde önemli bir yer tuttuğu muhakkaktır. Aslında bu husus insanların zihniyet dünyalarıyla yakından ilgilidir. Örnek olarak gelişmiş ülkelerde görülmeyen makam odası, makam arabası harcamaları ile ağırlama giderleri önümüzde önemli bir problem olarak durmaktadır. İktisadi gelişmemizi geciktiren bir faktör olarak gösteriş tüketimini bütün sektörlerde, alanlarda ve gruplarda görmek mümkündür.

Gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarını akılcıca kullanıp iktisadi kalkınma yönetme yerine, sosyal tesis lojman pahalı ve gösterişli tesislere ya da “siyasi göz bağıklık” ile toplumun ortak kaynaklarının verimli olmayan gösteriş etkisinin açık olduğu yerlere yapılması herhalde yatırım olarak değerlendirilemez. Belki doğru olan her yatırım için fizibilitesin tespit edilerek karar verilmesidir.



6. KAMU PROJELERİNDE BAŞARISIZLIĞIN VE İSRAFIN SEBEPLERİ

Kamu projelerinin başarısızlığa uğrama ve israf nedenleri arasında pek çok faktör vardır. Bunların bazıları, yukarıda ifade edildiği gibi kültür ve zihniyetle ifade edilen unsurlara dayanmakla beraber bazıları yerel yönetimlere yetki ve kaynak verilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bazılar ise kamu hizmetleri/mallarının bölünememesinden kaynaklanan “bedavacı” anlayışla ilgilidir.

Kamu projelerinde başarısızlığa götüren ve milli kaynakların israfına sebep olan önemli faktörler şunlardır (Okka, Osman. 774-776):

a. Kararların sırf politik olması: kamu projelerinin belirlenmesinde en önemli etken seçilen ve/veya bürokratların tavırları ve beklentileridir. Karar vericiler gösterişe düşkün olabilir, fazla personel sağlamak için işgücü yoğun teknolojileri tercih edebilir.

Yerel yönetimler kendi bünyelerinde varsa araştırma-geliştirme çalışmaları ile buna imkanları yoksa üniversiteler, sivil toplum örgütleri veya piyasadadan bu hizmetleri satın alarak daha etkili projeler üretebilirler. Bu kapsamda alt yapı yatırımlarının bakım ve onarım giderleri yeterince ele alınmalıdır. Mesela çok geniş yolların bakım problemleri ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle kademeli yatırım programları tercih edilmesinde yarar olabilir.

b. Bürokratik anlayış: memur zihniyeti de denilen bu anlayışta risk paylaşmamak esas olduğundan kaynakların verimli kullanılıp kullanılmadığı üzerinde fazla durulmamaktadır. Ayrıca bürokrasinin hantallaşması ile işler yavaş yürümektedir.

Bürokrasinin çok yavaş işlemesi nasıl sorun oluştursa, kamu projelerinin gerekli fizibilite çalışmaları olmadan acele yapılması da o derece yanlıştır.

c. Finansal planların yetersiz olarak hazırlanması: kamu projelerinin zamanında finanse edilebilmesi için finansman planlarının hazırlanması, kısa zamanda dar boğaza girmek için yeterli bilgi edinil-

mesi ve enflasyon ve mali-ekonomik kriz gibi faktörlerin dikkate alınması gerekir. Kamu kesimi için para çok kıttır ve pahalı hale gelmektedir. Ülkemizde finansal yönetim konuları kamu kesiminde de dikkatle takip edilmemektedir.

d. Kamu mal ve hizmetlerinde kalite sorunu: kamunun ürettiği mal ve hizmetler hakkında fazla durulmamakta, gerektiğinde yollar yazboz haline getirilmektedir. Bu sebeple belediye hizmetlerinde özellikle yol, kaldırım, park vb yapım çalışmalarında dizayn, malzeme, mühendislik bilgilerine gereken önem verilmemesi Önemli bir problemdir. Bu sebeple yapılan üretimlerde kalite konusu dikkatle ele alınmalıdır.

e. Profesyonel yönetici eksikliği: Kamu kesiminde politik ve ücret gibi ekonomik sebeplerden dolayı profesyonel yönetici eksikliği sürmektedir. Hizmet içi eğitim kurslarının eksikliği, üniversiteden faydalanmanın az olması, projelerde organizasyon bozukluğu, aşırı eleman istihdamı maliyetleri yükseltmektedir.

f. Özelleşme ve taşeronlaşma sorunu: Özelleştirme, kamu kurum veya kuruluşlarına ait bir ekonomik veya hizmet birisinin tamamını veya bir kısmını özel sektöre devretmektir. Günümüzde özelleştirmenin hizmetlerin maliyetini düşürdüğü ve hizmet kalitesini artırdığına dair olumlu bir görüş vardır. Özelleştirme de özelleşecek birimin katma de-

ğerinin artarak sürmesi, özelleşen birime yatırım yapılması, kamunun giderlerini azaltıcı maliye politikası sürdürülmesi, özelleştirmenin haksız kazançlara/rantlara yol açmaması gibi konular üzerinde durulmalıdır. Ayrıca taşeronlaşma ile aynı işi yapanlar arasında büyük ücret uçurumları oluşmakta, müteahhit elemanı denilen işçiler iktisadi haklarını alamadıkları zaman İş Kanunu gereğince asıl işveren olan yönetim sorumlu olmaktadır.

Kamu hizmetlerinin maliyetlerinin bazen halka yansıtılmayarak zararın karşılanamaz boyutlara gelmesi, daha sonra adil olmayan bir şekilde halka ödenmesi söz konusu olmaktadır. Bu nedenle belediyelerin sundukları hizmetlerin adil ölçüler içinde halka yansıtılması ve gelir kaynaklarının kurutulmaması gerekir.

Kamu hizmetlerinin maliyetlerinin bazen halka yansıtılmayarak zararın karşılanamaz boyutlara gelmesi, daha sonra adil olmayan bir şekilde halka ödenmesi söz konusu olmaktadır. Bu nedenle belediyelerin sundukları hizmetlerin adil ölçüler içinde halka yansıtılması ve gelir kaynaklarının kurutulmaması gerekir.



Belediye yatırımlarının kamuoyu desteği önem taşımaktadır. Özellikle altyapı yatırımları “toprağın altına gömülen servet” olarak görülerek, yerin üstüne yapılan peyzaj çalışmaları tercih edilmektedir. Buna karşılık belediyelerde yatırım kararlarını alırken belde için önem taşıyan yatırımları tercih etmeleri gerekir. Bu nedenle siyasi spekülasyonları önlemek için, belediyede etkin bir imaj yönetimi oluşturulmalıdır. Böylece belediye imaj yönetimi; hemşehrileri belediyenin yaptığı yatırımlar hakkında doğru bilgilendirmek, çalışanları motive etmek, gerektiğinde katılım payları ile hemşehrilerin finansal desteğini sağlamak; olumsuz siyasi propagandaları etkisiz hale getirmek; kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, meslek örgütleri, muhtarlar ve belde sakinleriyle yakın ilişkiler içine girmek ve bu konuda etkinlikler düzenlemek (yayınlar, tanıtıcı programlar, sergiler gibi) birçok işlevi içerir. Böylece belediyenin halkta bıraktığı itibarı ile insanların kafalarında oluşan düşüncelerle imaj yönetimi pek çok yatırımın olumsuz propagandasını giderecektir.

Ayrıca yerel yönetimler, kurumun tamamına yayılmış olan farklı birimleri tek bir bilgisayar sistemi altında buluşturan ve her birinin ihtiyaç duyduğu bilgiye zamanında ulaşmasını sağlayan kuramsal kaynak yönetimi ile daha etkin karar alma imkânına kavuşur.

DEĞERLENDİRME

Gerek kendi yatırımları, gerekse özel sektör için elverişli ortam oluşturmaları bakımından belde ve ülke kalkınmasında yerel yönetimlerin önemli fonksiyonları ve görevleri vardır.

Özel sektör projelerinin temeli karlılığa dayanır. Kamu yatırım projeleri ise toplumsal fayda ve maliyetlere göre değerlendirilir. Ancak toplumsal fayda ve maliyet genel bir amaç olduğundan her zaman kolayca ölçülemez. Toplumsal amaçlar çoktur ve bu amaçlar arasında çatışma ve tercih sorunlarını vardır. Amaçların çok olması, aynı zamanda karar alanların subjektif ve irrasyonel tercihlerini ön plana çıkarabilir. Kamu projelerinden sağlanan çeşitli faydalar vardır. Bu faydalardan birisi projeden doğrudan hemşehrilerin elde ettikleri fayda olan sosyal faydadır. Toplam reel faydanın içerisinde bazı faydalar doğrudan, bazıları ise dolaylı elde edilen faydalardır. Yerli ürünlerin ve yerel işgücünün kullanılması çarpan ve hızlandıran etkisiyle yerel ekonominin gelişmesini de sağlar.

Kamu kuruluşlarının harcamalarının önemli bir kısmı gider harcaması niteliğindedir. Yatırım projeleri ise gelir/hizmet getirici projeler, yenileme projeleri, gider azaltıcı projeler ve diğerleridir.

Yatırım kararlarında ilk aşama, yatırım alanlarının araştırılması ve belirlenmesidir. Bir beldede ilk bakışta uygulanmaya değer çok sayıda yatırım projesi bulunur. Buna karşılık hem beldenin, hem de ülkenin kaynakları kıttır. Tüm projeleri aynı anda gerçekleştirmek de mümkün değildir. Bundan dolayı mevcut projeler arasında tercih yapılması gerekir. Yeni gelişen ve kaynakları kıt olan ülkelerde (ülkemizde de durum böyledir) altyapı eksiklikleri fazladır. Kişi başına gelir ve tasarruf düzeyi de yetersiz olduğundan kamu kesiminden beklenen pek çok proje vardır. Bir işletme olarak belediyenin yatırım kararı için ilk ele alacağı konu, geçmiş bilgilerin analiz edilmesidir. Böylece geleceğe ait doğru adımlar atılabilir. Bunun için üst yöneticilerin belediyenin çalışmalarıyla ilgili amaçlarına ulaşabilmeleri için; 1-Ne yapılacaktır? 2-Kim yapacaktır? 3-Nasıl yapılacaktır? 4-Ne zaman yapılacaktır? 5-Hangi araçlar kullanılacaktır? 6-Niçin yapılacaktır? sorularının cevaplamaları gerekir.

Altyapı tesisleri belediyelerin öncelikle yapması gereken yatırımlardır. Ancak bunların ekonomik ömürlerini doldurmadan önce bozulmamaları için altyapı koordinasyon faaliyetleri, bilgi sistemi, çok yıllık yatırım programlarının hazırlanması ve bu programlar esas alınarak koordinasyon ve kaynak planlaması üzerinde durulmasına ihtiyaç vardır. Nitekim Sayıştay Performans Denetim Raporu (2008) 2004-2006 yıllarında büyükşehir belediyelerinin altyapı faaliyetlerinin koordinasyonunun yetersiz olduğunu ve yeni yapılan ve/veya ekonomik ömrünü doldurmamış tesis, yol ve kaldırımların başka kurumların çalışmalarından dolayı bozulduğunu, bu yüzden belediyelerin yatırım harcamalarının yüzde 30-40'ını oluşturduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla yerel yönetimlerin ilk önce maliyet azaltıcı çalışmalar yapmaları önerilir.

Proje hazırlanmadan önce ekonomik, mali, teknik ve hukuki incelemeler yapılmalıdır. Ekonomik incelemelerde piyasa analizi üzerinde durulur. Mal ve hizmetleri kullanan tüketicilerin özellikleri, davranışlarını yönlendiren etkenler, siyasal beklentileri; İşgücü, doğal kaynaklar, altyapı, hammadde gibi üretim kaynaklarının incelenmesi, diğer kurumların ve kuruluşların (resmi ve özel sektör) takip ettikleri politikalar tes-



pit edilmesi, üretim ölçeğinin belirlenmesi bu kapsama girer. Mali incelemelerde iç ve dış kaynak imkanları ve maliyetleri, bunların oranları ve bunları sağlama yolları incelenir. Teknik incelemelerde ise hangi mal ve hizmetin üretilmesi, hangi teknolojilerle, hangi makineler kullanılacağı, bunların teknik ömürleri üzerinde durulur. Hukuki incelemelerde ise mevzuat hükümlerine göre inceleme yapılır.

Projelerde finans maliyetinin minimize edilmesi ve fayda-maliyet analizinin yapılması en çok uygulanan metottur.

Bir belediye projesinin gayesi sırf kar olmayıp, bunun yanında birden amaç bulunabilir. Elde edilen faydaların bir kısmı para birimleriyle de ölçülemez. Bu yüzden birden çok proje üzerinden birine karar vermekte rasyonel davranmak ve acele etmemek gerekir.

Başta ekonomik ve siyasal faktörlerin etkisiyle yerel hizmetlere talep arttığından hizmet etkinliğini artırmak ve belde halkının yönetime ve hizmet sunulmasına katılımını sağlamak ve özendirmek amacıyla alternatif hizmet yöntemleri çoğalmıştır. Bunlar; ihale yöntemi, hizmet sözleşmeleri, şirketleşme, yap-işlet-devret yöntemi, ortak girişim yöntemi, yönetim devri, imtiyaz sözleşmesi yöntemi ve diğerleridir. Belediyelerin hizmet yüklerinin artması ve yasalarda yüklenen görevlerine uygun mali kaynakların sağlanamaması, merkezi yönetime bağlılığın sürmesini aşma yolu olarak hizmetleri bizzat yapmak yerine üçüncü şahıslara yaptırma tercih edilmektedir.

Sonnot

¹ Mal somut nesneyi, hizmet soyut faydayı ifade eder. Kamu kurumları daha çok hizmet ürettiğinden “kamu malları ve hizmetleri” kısaltılarak “kamu hizmetleri” olarak verilmektedir. Literatürdeki bir ayrımı göre, kamu sektöründe üretilen mallar/hizmetler uluslararası tam kamusal mallar, ulusal tam kamusal mallar (adalet ve millî savunma hizmetleri...), yarı kamusal mallar (PTT, demiryolu taşımacılığı...), yarı özel mal-

Kaynakça

- Çelik, Adnan; Akgemci, Tahir. Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler. 2. Baskı Ankara, 2007.
- Güneş, İsmail; Aydoğan, Melek. Büyükşehir Belediye Hizmetlerinin Görelî Etkinlik Analizi. TODAİE Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi. C. 16, Sayı:4 Ekim 2007. s. 39-67.
- Keleş, Ruşen. Yerinden Yönetim ve Siyaset. 5. Basım. Cem Yayınevi, İstanbul, 2005.
- Okka, Osman. Mühendislik Ekonomisi. Çözümlü Problemler. Mühendislik Serisi C-3 5. Baskı, Ankara, 2009.
- Sayan, İpek 0.; Kışlalı, Murat. Belediyelerde Şirketleşmenin Yararı Var mı? Hurafeler ve Gerçekler. TODAİE Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi. C.17, Sayı: 1 Ocak 2008.

Burada borçlanma takati ve kapasitesi üzerinde dikkatli olmak gerekir. Özel kesim gibi kamu sektörü ve belediyelerin borçlanma kapasiteleri sınırlı olduğundan çalışanlara, özel kesime ve kamu kesimine olan belediye borçlarında disipline uyulması hizmetlerin etkinliğini de artırır. Gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarını akıllıca kullanıp iktisadi kalkınma yönetme yerine, sosyal tesis lojman pahalı ve gösterişli tesislere ya da “siyasi göz bağıcılık” ile toplumun ortak kaynaklarının verimli olmayan gösteriş etkisinin açık olduğu yerlere yapılması herhalde yatırım olarak değerlendirilemez. Belki doğru olan her yatırım için fizibilitesinin belirlenerek edilerek karar verilmesidir.

Kamu projelerinin başarısızlığa uğraması ve israf nedenleri arasında pek çok faktör vardır. Bunların bazıları, kültür ve zihniyete dayanmakla beraber, bazıları yerel yönetimlere yetki ve kaynak verilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bazıları ise kamu hizmetleri/mallarının bölünememesinden kaynaklanan “bedavacı” anlayışla ilgilidir.

Belediye yatırımlarının kamuoyu desteği önem taşımaktadır. Özellikle altyapı yatırımları “toprağın altına gömülen servet” olarak görülerek, yerin üstüne yapılan peyzaj çalışmaları tercih edilmektedir. Buna karşılık belediyelerde yatırım kararlarını alırken belde için önem taşıyan yatırımları tercih etmeleri gerekir. Bu nedenle siyasi spekülasyonları önlemek için, belediyede etkin bir imaj yönetimi oluşturulması üzerinde durulabilir.

lar (yani, kamusal niteliği kazanmış mallar), bölgesel mallar (Orman müdürlükleri hizmetleri...), yerel mallar (belediyelerin sundukları mallar) ve il özel idarelerinin sundukları mallardır. Bu hizmet grupları arasında belirli bir geçişkenlik (transformasyon) ilişkisi de vardır. Örneğin, sivri sinekle mücadele, bataklık olan alanlardaki bataklığın kurutulması ile yakından ilgili olduğundan, hem yerel hem de ulusal hizmet kapsamına girebilir. (Şener, Orhan. 63)

- Sayıştay. Büyükşehir Belediyelerinde Altyapı Faaliyetlerinin Koordinasyonu. Performans Denetim Raporu, Mayıs, 2008. www.sayistay.org.tr
- Seyyar, Ali; Demir, Oral 2008. Katılımcılık ve Kalkınma Ekserisinde Yerel Sosyal Politikalar. Kam Yayınları, İstanbul.
- Şahin, Hüseyin. Yatırım Projeleri Analizi. 4. Basım Bursa, 2009.
- Şener, Orhan. 1998. Kamu Ekonomisi. İstanbul. Alkım Yayınları.
- Ülgener, Sabri. Milli Gelir, İstihdam ve Büyüme, Altıncı Baskı, Der Yayınevi, İstanbul.
- Yıldırım, Uğur. Yeni Belediye Yasaları çerçevesinde Alternatif Hizmet Sunma Modelleri. TODAİE Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi. C. 13, Sayı: 4 Ekim 2004. s. 19-39.



Av. Veli BÖKE
TBB Danışmanı

Ayşe ÜNAL
Türkiye Belediyeler Birliği
İmar ve Şehircilik Müdürü

YENİ İMAR PARA CEZALARINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

9/12/2009 tarihli ve 5940 sayılı Kanun ile, 3194 sayılı Kanun'un 28'inci ve 42'nci maddeleri değiştirilmiş ve Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının ardından doğan hukuki şimdilik boşluk doldurulmuştur. Kanun'un 42'nci maddesinin bu yeni düzenlemesi, cezaya yetkili belediye ve il özel idaresi personeline tamamen doğru olarak uygulanması neredeyse güç bulunmaktadır. Gerek Nevşehir-Kozaklı toplantımızda ve gerekse haricen Türkiye Belediyeler Birliğine iletilen sorular ışığında, aşağıdaki değerlendirmeleri yapma gereği duyulmuştur.

9/12/2009 tarihli ve 5940 sayılı Kanun ile, 3194 sayılı Kanun'un 28'inci ve 42'nci maddeleri değiştirilmiş ve Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının ardından doğan hukuki şimdilik boşluk doldurulmuştur. Kanun'un 42'nci maddesinin bu yeni düzenlemesi, cezaya yetkili belediye ve il özel idaresi personeline tamamen doğru olarak uygulanması neredeyse güç bulunmaktadır. Gerek Nevşehir-Kozaklı toplantımızda ve gerekse haricen Türkiye Belediyeler Birliğine iletilen sorular ışığında, aşağıdaki değerlendirmeleri yapma gereği duyulmuştur.

İmar para cezası ile ilgili Birliğimiz tarafından en kısa sürede seri eğitimler yapılacak ve uygulama birlikteliğinin sağlanmasına katkıda bulunulacaktır.

1- Para Cezası Mutlaka Ayrı Bir Encümen Kararı İle Alınmalıdır. Bu Kararın İçerisinde Mühürleme, Süre Verme Veya Yıkım Gibi Başka Konular Bulunmamalıdır! Neden?

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesinin "10 iş günü içerisinde encümence karar verilir" hükmünce "yapı tatil zabtı" ve diğer belgeler encümen gündemine alınacaktır. Mühürleme ve yapının ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olduğu hususları belediye yapı denetim elemanlarıncı tespit edilmiş olduğuna göre, bu konularda encümence bir karar verilmesine gerek bulunmamaktadır. Ayrıca, yapılan tespitten itibaren 32'nci madde uyarınca, en fazla 1 aylık ruhsat alma süresi başladığına göre, encümenin ruhsat alınması için herhangi bir süre vermeye dair karar alması da söz konusu değildir. Yine, tespitten itibaren en fazla 10 iş günü içerisinde konu encümen gündemine geldiğinde ruhsat alması için tanınan süre dolmadığı için (eğer daha az süreyi verecek bir durum oluşmamış ise) yıkım kararı da verilemeyecektir. Yapının ruhsat almasının mümkün olmadığı durumlarda hiç süre verilmeden de yıkım yapılabilir. Bu durumda dahi, para cezasının 10 iş günü kuralına uyularak bir sonraki encümen kararı içerisinde verilmesinin yerinde olacağı düşünülmelidir.



Netice olarak; para cezasına ait encümen kararı, sadece para cezasını içermelidir. Nedeni ise, para cezasına karşı yapılacak itirazların 5326 sayılı Kabahatler Kanunu uyarınca Sulh Ceza Mahkemesine gitmesini sağlamaktır. Aksi takdirde bu itirazlar idare mahkemelerine gidecektir ki, işlemleri öncelikle şekil bakımından inceleyen bu mahkemeler verilen cezalar ne kadarda haklı nedenlerle verilse de iptal olabilecektir. Ancak, sulh ceza mahkemeleri yapılan yanlışları ve cezayı düzelterek de karar verebilecektir.

Para cezası için ayrı, yıkım kararı için ayrı ayrı encümen kararları alınmalıdır!

2- Anayasa Mahkemesi Kararının yürürlüğe girdiği 17.12.2009 tarihinden önce yapı tatil tutanağı tanzim edilmiş ise, yeni Kanun'a göre 42'nci madde uygulaması yapılabilir mi?

Anayasa Mahkemesi kararları geriye yürütülemez. Bu anlamda, önceki yapı tatil tutanaklarına dayanılarak 42'nci maddeye göre para cezası verilemez. Ancak, aykırılık hala devam ediyorsa, önceden tutanak tutulmasına bakılmaksızın yeniden tutanak düzenlemeye engel bir durum yoktur. Mevcut aykırılık şimdi tespit edilerek encümene para cezası için getirilebilir. Çünkü Kanun'da birden fazla tutanak tutulmayacağına dair bir hüküm yoktur. Aykırılık devam ettiği sürece tutanak tutulabilir. Ancak tek aykırılığa bir

ceza verilebilir. Bu çerçevede devam etmeyen bir aykırılık için bir tutanak tutulduğu veya geçmişte ceza verildi ise, bu durumda yeniden tutanak tutma ve ceza verme imkânı bulunmamaktadır.

3- Yapı maliki, yapı müteahhidi ve fenni mesulün yapıyla ilgili cezai sorumlulukları nelerdir?

Yapı Sahibi: 3194 sayılı Kanun'un yeni 28'inci maddesinin son fıkrasına göre; yapı sahibinin ruhsat süresi içerisinde herhangi bir sorumluluğu yoktur. Kanun'un 28'inci maddesi uyarınca, 5 yıllık ruhsat süresi içerisinde yapı ile ilgili bütün sorumluluk, ilgisine göre etüt ve proje müelliflerine, yapı müteahhidine, şantiye şefine ve ilgili fenni mesullere aittir.

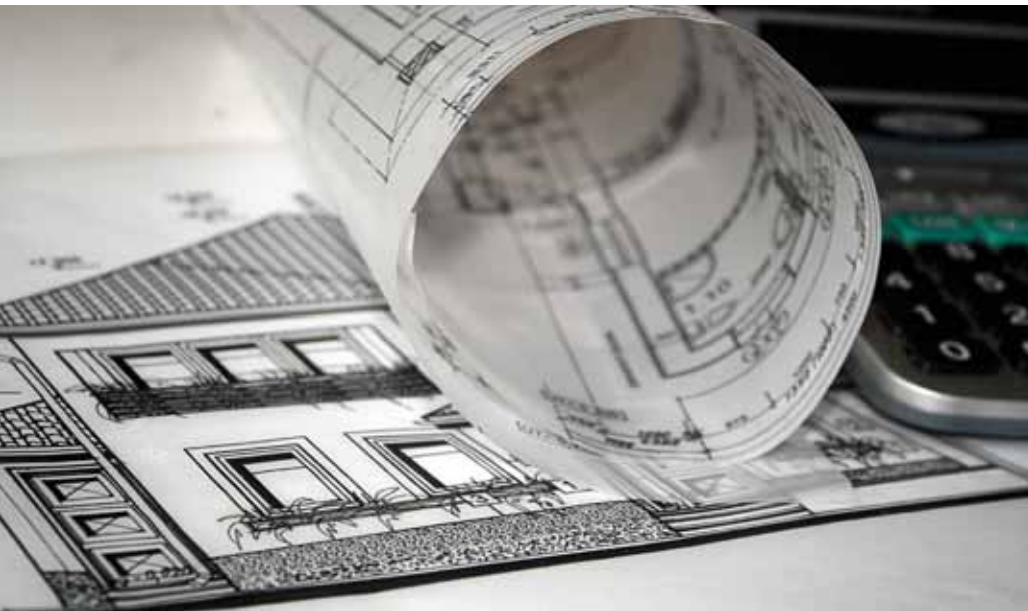
Ancak, yapı sahibi, aynı zamanda yapısının müteahhidi veya şantiye şefi ise, bu durumda sorumluluğu bulunacaktır.

Yapıya hiç ruhsat alınmamış ise veya 5 yıllık ruhsat süresi dolmuş ise, yapı sahibi tamamıyla sorumlu olacaktır.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde; yapı sahibinin sorumluluğunun varlığı halinde; ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı inşasından dolayı 42'nci maddedeki hesaplara uygun olarak verilecek cezadan sorumludur. Ayrıca, varsa 18, 32, ... maddelerine aykırılıktan da ayrıca sorumludur.

Yapı sahibi ayrıca; afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit eden yapısını güçlendirmez veya 39'uncu madde uyarınca yıkmazsa 10.000 TL para cezası ile cezalandırılacaktır.

Fenni Mesul: Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine, imar mevzuatına aykırı yapıdan dolayı fenni mesulün sorumluluğu, aykırılığı 6 iş günü içinde idareye bildirmemesi ile sınırlıdır. Ayrıca, 28'inci maddede öngörülen ilave sorumluluklarını yerine getirmediği takdirde, 42'nci maddenin 3'üncü fıkrasında öngörülen 2.000, 4.000 ve 6.000 TL para cezaları da fenni mesule uygulanabilir.





Yapı Müteahhidi: Hem ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine, imar mevzuatına aykırı yapıdan dolayı sorumludur; hem de kusuru varsa, 3194 sayılı Kanun'un 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41'inci maddelerinden sorumludur.

Harita, plan, etüt ve proje müellifleri; Şantiye Şefi: İlgilerine göre; 18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41'inci maddelerine aykırılıktan sorumludur; 2.000, 4.000 ve 6.000 TL para cezaları öngörülmektedir. (Bu cezalar her yıl yeniden değerlemeye esas tutulmalıdır.)

Yapı müteahhidi, yapı ve sahibi arasındaki akdi ilişki sürdüğü müddetçe, bu sorumluluklarından kaçınmaz. Yapı müteahhidinin sorumluluğu; ruhsatsız yapı için de, ruhsatlı yapı için de ve ruhsat müddeti dolmuş yapı için de aynı derecededir. Yapı müteahhidi, sözleşmesinin sona erdiğini, yapı ile bir taahhüt ilişkisinin kalmadığını ve aykırılığında kendisinin iradesi dışında bu zamana rastladığını ispatlarsa, bu sorumluluklarından kurtulabilir.

Ortak Hatırlatmalar: Yukarıdaki sıfatların bir kaçını bir tek kişide toplanırsa, bu durumda her sıfat ve her ceza türü için ayrı ayrı uygulama yapılmayacaktır. Örneğin; bir kişi hem yapı sahibi, hem de müteahhidi ise ve sadece ruhsatsız yapı yapmaktan ceza verilecekse; bu durumda tek kişiye, tek ceza uygulanacaktır.

Ancak aynı kişi, Kanun'un 18, 28, 32, 34, 35, 36, 40 ve 41'inci maddelerine aykırı davrandı veya 39'uncu maddedeki yükümlülüklerini yerine getirmede ise, bu aykırılıktan da ayrıca cezalandırılabilecektir.

Cezalar şahsidir; müteselsiliyet uygulanması söz konusu edilmemelidir. Yapıyla ilgili tüm aktörler (yapı sahibi, müteahhit, fenni mesul, şantiye şefi vs.) kendi sorumluluğunun cezasını, kendisi üstlenecektir.

Özellikle 3194 sayılı Yasa'nın 18'inci ve 32'nci maddesi hakkında bu fıkranın nasıl uygulanacağı ile ilgili olarak tereddütler oluşmaktadır. Buradaki genel yaklaşımın ise;

- zabıt tutulduktan sonra kusura karşılık gelen para cezası hesaplanacak ve encümenine karar alınmak üzere gönderilmesi,

- Zabıta verilen sürenin beklenmesi,

- Süre sonunda yıkım kararı için konunun belediye encümenine karar alınmak üzere gönderilmesi,

- Hala sorun ilgililerince giderilmemişse ve ısrarla olumsuzluğu gidermeme durumunda iseler sorumluluklarına göre ilgili belediyesince rapora bağlamak suretiyle gerekçesi de belirtilerek 2.000, 4.000 ve 6.000 TL para cezalarının (yeniden değerlemeye tabi tutulmak suretiyle) uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

4- 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42'nci maddesindeki para cezası hesaplaması nasıl yapılacaktır?

Öncelikle, www.tbb.gov.tr adresindeki hesaplama modülü kullanılabilir. Hesaplama sistemi şu şekilde olacaktır:

A) Yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanabilen bir aykırılık varsa:

- Öncelikle yapının sınıfı ve grubu belirlenecektir. Bu belirleme, Bayındırlık ve İskan Bakanlığının tebliğindeki kıstaslara uygun olacaktır.

- Yapının mevzuata aykırı alan ölçülür ve metrekaresinden belirlenir.

- Maddede belirtilen beher m2 para cezası ile, m2 miktarı çarpılır.

- Bulunan sonuç, madde metninin (c) bendindeki artış nedenleri mevcutsa, artırımı tabi tutulur.

- Neticede bulunan sonuç 511 TL'den¹ ise (örneğin; 50, 210, 387, 510) para cezası 511 TL uygulanacaktır. 511 TL'den büyük ise, bulunan sonuç para cezası olacaktır (örneğin; 511, 512, 1.000, 10.000 vs.)

B) Yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanamıyor ise:

- Yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya aykırı yapı malzemesi uygulamaları ayrı ayrı tespit edilir. Bu aykırılıkların metrajı çıkartılır.

- Aykırılık teşkil eden imalatla ilgili Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından yayınlanan yapı birim maliyetleri belirlenir.

- Metraj ile birim maliyetler ayrı ayrı çarpılarak; farklı imalatlar varsa tümünün imalat maliyeti topla-



nır (örneğin; duvar ayrı, dış cephe kaplama ayrı, pencereler ayrı vs.)

- Neticede bulunan aykırı imalat maliyeti, maddenin (c) bendindeki nedenler varsa, ceza artırımı tabi tutulur.

- Neticede bulunan sonuç yukarıda olduğu gibi, 511 TL'den ise (örneğin; 50, 210, 387, 510) para cezası 511 TL uygulanacaktır. 511 TL'den büyük ise, bulunan sonuç para cezası olacaktır (örneğin; 511, 512, 1.000, 10.000 vs.)

5- Maddenin (c) bendindeki artış nedenleri nasıl hesaplanacaktır?

Madde metninde 13 bent olarak sayılan artış nedenleri; maddenin (a) veya (b) bentleri vasıtasıyla hesaplanan para cezası esas alınmak suretiyle ayrı ayrı hesaplanır.

Sonra, her bir madde için yapılan ayrı çarpımların tümü toplanır.

ÖRNEK 1: Aykırılığın yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanabildiği bir yapıda (yani (a) bendinin uygulanacağı bir yapıda), toplam aykırılık teşkil eden alan 100 m² olsun. Yapı da, V.sınıf A grubundan olsun (m² birim ceza 38 TL olup 38,84²TL'ye yükselmiştir)

Bu durumda; 3.884 TL para cezası hesaplanacaktır. Bu rakam 13 bentte sayılan tüm artış nedenleri için ayrı ayrı artırımı tabi tutulacaktır:

$$(1 \text{ nolu bent } \%30) \quad 3.884 \times 30 = 116,52 \text{ TL}$$

$$(5 \text{ nolu bent } \%20) \quad 3.884 \times 20 = 77,68 \text{ TL}$$

$$\text{ASIL CEZA} \quad 3.884 \text{ TL}$$

$$\text{TOPLAM CEZA} \quad 4.078,20 \text{ TL}$$

Bulunan 4.078,20 TL ceza, 511 TL'den büyük olduğu için, para cezası olarak kesinleşecektir.

ÖRNEK 2: Aykırılığın yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanamadığı bir yapıda (yani (b) bendinin uygulanacağı bir yapıda) 100 TL aykırı imalat maliyeti hesaplandı. Bu 100 TL, 13 bentte sayılan tüm artış nedenleri için ayrı ayrı artırımı tabi tutulacaktır:

$$(8 \text{ nolu bent } \%180) \quad 100 \times 180 = 180 \text{ TL}$$

$$(11 \text{ nolu bent } \%10) \quad 100 \times 10 = 10 \text{ TL}$$

$$\text{ASIL CEZA} \quad 100 \text{ TL}$$

$$\text{TOPLAM CEZA} \quad 290 \text{ TL}$$

Bulunan sonuç 511 TL'den küçük olduğu için, para cezası 511 TL olarak uygulanacaktır.

6- “Etkilediği inşaat alanı üzerinden” ifadesinden ne anlamak gerekir?

Para cezaları hesaplanırken

a) Etkilediği inşaat alanı

b) yapının cephesi, yapı elemanlarının değişmesi, yapı malzemesinin değişmesi

c) a ve b'de sayılanların yanı sıra yine sayılmayan ancak can mal güvenliği açısından yasalarla koruma altına alınan uyulması zorunlu müeyyidelere göre işlem yapılması gerekmektedir.

Bu ifadede iki faktör önemlidir.

1-İmar Mevzuatına aykırılığı tespit edilen kısmın;

• İnşaat alanı

2- Bakanlıkça belirlenen;

• Yapı sınıfı ve grupları, belirleyicidir.

İnşaatın yapı sınıfı ve grubu Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca belirlenen yapı sınıf ve gruplarına göre tanımlandıktan sonra (kaçak hususlar ruhsatlı bir yapıda vukuu bulmuşsa yapı ruhsatı üzerindeki yapı ruhsatı ve grubu esas alınmak zorundadır) Yasa'da belirlenen ve idari müeyyide uygulanması gereken **her bir m²** üzerinden ceza miktarları hesaplanmalıdır.

Peki hangi durumda, hangi m²'ler doğru m²'lerdir. Bunları örneklendirelim.

• 5 m² balkon kapatılmış, Buradaki hesaplama tabi ya da etkilenen alan m²'si nedir?

Eğer sadece balkon kapatılmış ve iç daire duvarı yıkılmamışsa 5m²'nin hesaba katılması adildir.

Balkon kapatılmış ama duvar da yıkılmış balkon daireye katılmışsa balkondan ayrı bir alan kazanımı sözkonusu olacağından daire büyüklüğü + balkon büyüklüğü adil hesaplama olacaktır.



- Binanın bodrum katındaki kolonlarından iki adedi kesilmiş..

Bodrumdaki kolon kesiminden kaynaklanan tehli- ke tüm binanın statîğini etkileyecek olan bir hata oldu- ğundan binanın tüm inşaat alanı üzerinden cezanın he- saplanması gerekir.

Varsayalım ki 5 katlı binanın 3'üncü katında kolon kesildi. Bu hatada her ne kadar 4'üncü ve 5'inci kat et- kileniyormuş gibi görünse de 4'üncü ve 5'inci katta bir çökme oluşması halinde 1'inci, 2'nci ve 3'üncü katlar- da etkilenecektir. Dolayısıyla yine tüm binanın inşaat alanı üzerinden cezanın hesaplanması gerekir.

- Teras katta 50 m2 kapatılmış.

Teras kat ortak alan olsa da kullanımı teras katın mal sahibi kimse ona aittir. Bu durumdan hareketle sorumlu teras katın sahibidir. Balkon da olduğu gibi duvar yıkılarak teras daireye katılmışsa daire+ kapatı- lan alan üzerinden ceza hesaplanmalıdır. Daire duvarı yıkılmamış ise aykırılık olan alan 50m2 üzerinden he- saplanması gerekir.

Aynı husus Bahçe kapamalar için de aynı değer- lendirilmelidir.

- İki ayrı bağımsız bölümün arasındaki duvarın yeri değiştirilmiş,

Duvarın yeri değıştiğinden her iki bağımsız bölümde yeni durumdan et- kilenmiştir. Bu nedenle sadece bir ba- ğımsız bölüme değil iki bağımsız bölü- me de işlem yapılması gerekir.

- Duvar kaldırılarak iki bağımsız bölüm tek bağımsız bölüm haline ge- tirilmiş.

Bağımsız bölümlerin toplamına iş- lem yapılması gerekir. Varsayalım ki 4 ve 5 no'lu bağımsız bölümler olsun.

4 no'lu bağımsız bölüm malikine "4 no'lu daireye 5 no'lu dairenin katıldığı" diye tespit yapmak gerekecek ve top- lam m2 her iki bağımsız bölümün top- lamı olacaktır.

5 no'lu bağımsız bölüm malikine "5 no'lu daireye 4 no'lu dairenin katıldı-

ğı" diye tespit yapmak gerekecek ve toplam m2 her iki bağımsız bölümün toplamı olacaktır. Dolayısıyla malik esaslı değil kusur ve m2 esaslı bir mantık takip edilme- si gerekmektedir.

- Bahçe duvarı Komşu parsele 10 m2 tecavüzlü.

Bu olayda alan kazanan 100 m2'lik parsel 10 m2 menfaat temin edeceğinden parsel yüzölçümü ve men- faate konu 10 m2'lik alanın toplamı hesaplanmalıdır.

Bu husus yasa maddesi içerisinde "Para cezaları- na konu olan alanın hesaplanmasında, aykırılıktan et- kilenen alan dikkate alınır." şeklinde de açıklanmıştır.

- İmar Parselinde arazi hafrediliyor?

Hafredilen alanın m2'si ölçülür. Yapı sınıfı ve gru- bu ise imar planındaki kullanım karardır. Yani otel mi, konut mu, hamam mı, ticaret mi vs. imar planındaki kullanım kararına göre yapı yapma zorunluluğu bulun- duğundan imara uygun yapılsa, yapı sınıfı bunlardan biri olacaktı. Dolayısıyla bir inşaat ancak imar planı ve plan notları doğrultusunda alınacak ruhsata göre ger- çekleşebilecektir.

Yukarıdaki örnekleri daha da artırmak mümkün- dür.





Dr. Mustafa TAMER
Merkez Valisi
Kamu Yönetimi Uzmanı

SON YARGI KARARLARI VE İÇİŞLERİ BAKANLIĞI GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA YEREL YÖNETİMLERDE GAYRİSİHHİ MÜESSESELER

A. GAYRİSİHHİ MÜESSESELER VE KURULLAR

Gayrisihhi müesseselerle ilgili kurallar sürekli değişmektedir. Buna göre;

1. Birinci sınıf gayrisihhi müessese: 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte “Meskenlerden ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerden mutlaka uzakta bulundurulması gereken işyerlerini” şeklinde tanımlanırken; 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan değişiklik sonrasında; 1’inci madde ile “c) Birinci sınıf gayrisihhi müessese: Meskenlerden mutlaka uzak bulundurulmaları gereken işyerlerini” şeklinde değiştirilmiştir.

2. İkinci sınıf gayrisihhi müessese: 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte “Müessesenin faaliyeti gerektirdiği takdirde meskenlerden ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerden, inceleme kurulunca teklif edilip yetkili idare tarafından uygun görülecek bir mesafede faaliyette bulunması gereken işyerlerini” şeklinde iken 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan değişiklik sonrasında; 1’inci madde ile “d) İkinci sınıf gayrisihhi müessese: Meskenlerden mutlaka uzaklaştırılması gerekmekle beraber izin verilmeden önce civarında ikamet edenlerin sıhhat ve istirahatleri üzerine gerek tesisatları ve gerekse vaziyetleri itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşması için inceleme yapılması gereken işyerlerini” şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

3. Üçüncü sınıf gayrisihhi müessese: 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte “Meskenlerin ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerin yakınında kurulabilmekle birlikte sıhhi yönden denetim altında bulundurulması gereken işyerlerini” şeklinde tanımlanırken; 13.04.2007

*GSM’lerde;
Birinci sınıf;
mutlaka uzak,
İkinci sınıf: uygun
görülebilecek bir uzaklık,
Üçüncü sınıf: yanında
ama denetim altında
tutulması gereken yerler
şeklindedir.*



tarikh ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; 1’inci madde ile “e) Üçüncü sınıf gayrisihhî müessese: Meskenlerin yanında açılabilmele beraber yalnız sıhhi nezarate tabi tutulması gereken işyerlerini” şekline dönüştürülmüştür.

Bilindiği gibi **GSM’ler Umumi Hıfzısıhha Kanunu’na** göre düzenlenmiştir. (1593-268-275 maddeler) 5393 ve 5302 sayılı Kanunlar 1593’ün aykırı hükümlerini ortadan kaldırmıştır. Çünkü 1593 sayılı Kanun’un bu Kanunlara aykırı hükümlerinin uygulanamayacağı kesin olarak belirtilmiştir.

1930 tarih ve 1593 sayılı **Umumi Hıfzısıhha Kanunu** ile ilgili olarak 1995 yılında **Gayrisihhi Müesseseler Yönetmeliği** çıkarılmıştır. Anılan Yönetmelikte 23.08. 2003 tarih ve 25208 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan şekliyle birtakım değişiklikler yapılmış ise de; 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Gayrisihhi Müesseseler Yönetmeliğini Yürürlükten Kaldıran Yönetmelik** ile uygulamadan kaldırılmıştır. **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de** yayınlanmış ve **GSM’ler** bu Yönetmelik içinde düzenlenmiştir. Kanun sadece 1’inci sınıf **GSM’lerin** sağlık koruma bandı öngörmesine rağmen, Yönetmelik ikinci sınıflarda da bu mecburiyeti getirmiştir.



Diğer yandan; 5216 sayılı **Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun** 7’nci maddesi 1-j fıkrası ile gıda ile ilgili olanlar dahil 1’inci sınıf **GSM’leri** ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlilini yapmak üzere laboratuvar kurmak ve işletmek büyükşehir belediyesinin görevlerinden sayılmıştır.

Ayrıca; 5393 sayılı Kanun’un 15-j maddesi gereğince, belediyelerin yetkileri ve imtiyazları arasında toptancı ve perakendeci halleri, otobüs terminali, fuar alanı, mezbaha, ilgili mevzuata göre yat limanı ve iskele kurmak, kurdurmak, işletmek, işletmek veya bu yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce açılmasına izin vermek yetkileri vardır. Böylece çok kısa olarak **GSM’lerde**;

Birinci sınıf; mutlaka uzak,

İkinci sınıf: uygun görülebilecek bir uzaklık,

Üçüncü sınıf: yanında ama denetim altında tutulması gereken yerler şeklindedir.

Önceki **GSM Yönetmeliği** üçlü bir yapı öngörmesine rağmen, 2003 yılı **ÇED Yönetmeliği** ikili bir yapı öngörmüştür. **Sağlık ve Çevre Bakanlığı’nın** bu düzenlemeleri karmaşıya yol açmaktaydı. **GSM Yönetmeliğine** göre yer seçimi izni ve tesisi kurma izninin ayrı ayrı verilmesi işlemi uzatmakta ve kırtasiyeciliği artırmaktaydı. Ayrıca İş Kanunu gereği alınması gereken “kurma izni” mükerrerlik yaratmaktaydı. **GSM Yönetmeliğine** göre ikili bir izin varken, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından kurma izni alınması üçüncü bir aşamayı oluşturmuştur. 2’nci ve 3’üncü sınıf **GSM’lerden** de yer seçimi izni istenmekteydi. Ayrıca bunların süreleri de öngörülmemiştir. **GSM Yönetmeliğinde** deneme izni için 1 yıllık süre yetmemekteydi. Deneme izni açılma izni yerine geçmediğinden firmalar mağdur olmaktaydı. Bu ise formalitelerin çoğalmasına ve zaman kaybına yol açmaktaydı. Diğer yandan, **GSM’lerde** faaliyet konusu değişince ruhsatında değişmesi gerektiği, sahibi değişince dosyadaki bilgi ve belgelere göre yeni malik adına ruhsat düzenleneceği, yeniden sınıflandırmada bir alt sınıfa geçen tesise yeniden ruhsat almaya gerek olmadığı, ancak üst sınıfa geçen **GSM’lerin** bir yıl içinde yeni sınıfa göre ruhsat alması gerekmektedir. Ayrıca; 24.03.2005 tarih ve 5324 sayılı **Kozmetik Kanunu’na** göre bunlara ilişkin denetim **Sağlık Bakanlığı’nda** ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı verme yetkisi yerel yönetimlerde bulunmaktadır.



Aynı şekilde **İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün** bu konulardaki vermiş olduğu görüşlere baktığımızda;

1) Yönetmelikte 2'nci sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılması için herhangi bir belge istenmesine yer verilmemiş olup, yalnızca Örnek 2'de yer alan beyan formunun düzenlenerek ilgili idareye başvuru yapılması yeterli görüldüğü hakkında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 24.8.2005 tarih ve B050MAH0650002/8428-82215 sayılı 2'nci sınıf GSM konulu **Şanlıurfa Belediye Bşk.** yazdığı yazı;

2) Yarı mamul zeytin muhafaza deposunun; kapasitesine göre 150 ton/yıl ve daha düşük ise üçüncü sınıf, 150 ton/yıldan fazla ise ikinci sınıf gayri sıhhi müessese olarak değerlendirilmesi uygun görüldüğü hakkında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 6.10.2005 tarih ve B.0 5.0.MAH.0.65.00.02/9868-82567 sayılı Akhisar Belediye Başkanlığına /Manisa yazdığı yazı;

3) Akaryakıt ve gümrük kaçakçılığı suçuna dair kayıt bulunan akaryakıt istasyonlarına gayri sıhhi müessese ruhsatı verilip verilmeyeceğine dair konuda Yönetmelik ile belirlenen şartları yerine getirerek ruhsat talebinde bulunan işyerlerine ruhsat verilmesi gerekmekte olduğu ve, bu işyerlerinde herhangi bir suç işlenmesi halinde genel hükümlere göre işlem yapılacağı hakkında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 18.11.2005 tarih ve B050MAH065000/11941-82727 sayılı GSM ruhsatı verilmesi konulu **Kahramanmaraş Belediye Başkanlığına** yazdığı yazıda;

4) İnceleme kurulunun ruhsat vermeye yetkili olmadığı hakkında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 11.10.2005 tarih ve B050MAH 065000/10013-82612 sayılı Yönetmeliğin uygulanması konulu **Müh. Müş. San. ve Tic. Ltd. Şti..... ANTALYA** yazdığı yazı;

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED)

9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda 26/4/2006 ve 5491 Sayılı **Çevre Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** ile değişiklik yapılmıştır. Adı geçen Kanun'un Tanımlar başlıklı 2'nci (Değişik: 26/4/2006-5491/2 md.) maddesinde aynen; "...Çevresel etki değerlendirme: Gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar,..."

dendikten sonra yine Çevresel etki değerlendirilmesi: başlıklı 10'uncu (Değişik: 26/4/2006 -5491/7 md.) maddede ise; "...Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirme Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirme Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi

kapsamı dışındadır. Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir...." hükmünü getirmiştir. Yeni düzenlemelerin gecikmeden bu doğrultuda yapılması gerekir.

İlk başvuruda **GSM** aynı zamanda **ÇED'e** giriyorsa evraklar **ÇED** Yönetmeliğine göre alınacaktır 16.12.2003 tarih ve 25318 sayılı Resmi Gazete'de **Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği** yayınlanmıştır. Adı geçen yönetmelik ise 17/07/2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan **Çevre-**

Kamu kurum ve kuruluşları, Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekte yükümlüdürler.



sel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırmıştır. Söz konusu yönetmeliğin yetki başlıklı 5'inci maddesinde Yönetmeliğe tabi projeler hakkında “Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu”, “Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumsuz”, “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir” veya “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir” kararlarını verme yetkisi Bakanlığa aittir. Ancak Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir” veya “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir” kararının verilmesi konusundaki yetkisini, sınırlarını belirleyerek Valiliklere devredebilir.

Diğer yandan; Çevresel etki değerlendirmesi başvuru dosyası, çevresel etki değerlendirmesi raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlama yükümlülüğü konusunda; Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek ve tüzel kişiler; **Çevresel Etki Değerlendirmesine** tabi projeler için; **Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası**, **Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu**, **Seçme Eleme Kriterlerine** tabi projeler için proje tanıtım dosyası hazırlamak, ilgili makamlara sunmak ve projelerini verilen karara göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler. Kamu kurum ve kuruluşları, Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler. Yönetmeliğe tabi projeler için “Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu” kararı veya “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir” kararı alınmadıkça **bu projelere hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.**

Çevresel etki değerlendirmesine tabi projeler ise 7'nci maddede Yönetmeliğin;

- a) EK-I listesinde yer alan projelere,
- b) Seçme Eleme Kriterlerine tabi olup “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir” kararı verilen projelere,
- c) Bu Yönetmelik kapsamında ya da kapsamı dışında bulunan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesi halinde, kapasite artışı toplamı Yönetmeliğin EK-I'inde belirtilen eşik değer veya üzerindeki projelere, **Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu** hazırlanması zorunludur.

Ayrıca; Çevresel etki değerlendirmesi sürecinin başlatılması ve komisyonun kuruluşu başlıklı 8'inci madde ile Proje sahibi, dilekçesi ekinde Yönetmeliğin EK-III'ünde yer alan **Çevresel Etki Değerlendirmesi** genel formatı esas alınarak hazırlanmış iki adet **Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası** ile Bakanlığa başvurur. Bakanlık, başvuru dosyasındaki bilgi ve belgeleri uygunluk bakımından inceler. Uygun hazırlanmadığı anlaşılan dosya tamamlanmak üzere proje sahibine iade edilir. Proje sahibi, eksikliklerini tamamlayıp dosyayı yeniden Bakanlığa sunar. İnceleme sonucunda dosyanın uygun hazırlandığına karar verilmesi halinde Bakanlık tarafından başvuru dosyasındaki bilgiler dikkate alınarak, ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri, Bakanlık yetkilileri ile proje sahibi ve/veya temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulur.

Proje ile ilgili olarak başvuru yapıldığına dair **Çevresel Etki Değerlendirmesi** başvuru dosyasının bir nüshası Bakanlık tarafından ilgili Valiliğe gönderilir. Valilik, halka yörede proje ile ilgili olarak başvurunun yapıldığını, **Çevresel Etki Değerlendirmesi** sürecinin başladığını ve **Çevresel Etki Değerlendirmesi** süreci tamamlanana kadar projeye ilişkin görüş, soru ve önerilerinin değerlendirilmek üzere Valiliğe veya Bakanlığa verilebileceğini anons, askıda ilan, internet gibi herhangi bir yöntemle duyurur. Ayrıca Bakanlık halka projeye ilişkin Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinin başladığını ve **Çevresel Etki Değerlendirmesi** süreci ile ilgili bilgilerin alınabileceğini internet aracılığı ile de duyurur. Halk projeye ilişkin görüş, soru ve önerileri-





ni yukarıda belirtilen mercilere ulaştırabilir. Bakanlık, proje sahibinden başvuru dosyasını komisyon üyelerinin sayısı kadar çoğaltmasını ister. Bu maddede öngörülen işlemler üç işgünü içinde tamamlanır. “Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir” kararı verilen projeler için, proje sahibi bir dilekçe ekinde bu karar ve proje tanıtım dosyası ile Bakanlığa başvurur. Bu dosya başvuru dosyası olarak işlem görür. Bakanlık bu dosyayı inceler ve belirlediği komisyon üyelerinin sayısı kadar çoğaltılmasını proje sahibinden ister. Bakanlık başvuru dosyasının bir kopyasını halkın katılımı toplantısı ve kapsam belirleme toplantısının tarihini ve yerini belirten bir yazı ekinde komisyon üyelerine gönderir ve komisyonu ilk toplantıya çağırır. Komisyona Bakanlık temsilcisi başkanlık eder ve komisyonun sekreteryaya hizmetleri Bakanlıkça yürütülür. Bakanlık, gerekli gördüğü hallerde, projenin konusu, türü ve proje için belirlenen yerin özelliklerini de dikkate alarak, üniversiteler, enstitüler, araştırma ve uzman kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, birlikler, sivil toplum örgütlerinden temsilcileri de komisyon toplantılarına üye olarak çağırabilir. Komisyonda kurum ve kuruluş temsilcisi olarak görev yapan üyelerin, yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip olmaları ve temsil ettikleri kurum ve kuruluşların görev alanlarıyla sınırlı olmak üzere görüş vermeye yetkili kılınmış olmaları esastır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği ekindeki listede yer alan işletmelerle, birinci sınıf gayrisihhî müessese grubunda yer alan işletmelerin aynı olması durumunda, yetkili idareler ruhsat verirken **Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED)** dosyasında yer alan belgelere göre işlem yapar. **ÇED Raporu** düzenlenmesi gereken tesisler için **ÇED Olumlu Belgesi ve Raporunun GSM bakımından işyeri seçimi ve tesisi kurma izni yerine geçmesi öngörülmüştür**. Yeni yürürlüğe giren 5491 sayılı **Çevre Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un** getirdiği hükümler doğrultusunda **ÇED Yönetmeliğinde** gerekli değişikliklerin biran önce yapılması gerekmektedir.

İnceleme Kurulları

İnceleme kurulu: 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte** “Birinci sınıf gayrisihhî müesseseler için yer seçimi ve tesis kurma, deneme ve açılma izni amacıyla inceleme ya-

pan; ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için açılma iznine esas beyanname bilgilerini denetleyip inceleyen kurulu” şeklinde tanımlanırken; **13.04.2007 tarih ve 26492** sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; 1’inci madde ile “Birinci sınıf gayrisihhî müesseseler için yer seçimi ve tesis kurma, deneme veya açılma izni amacıyla inceleme yapan kurulu” şekline dönüştürülmüştür.

Yönetmelikle inceleme kurullarının oluşumunda idarelere inisiyatif tanınarak ilgili meslek odalarının ve uygun görülecek diğer **sivil kuruluşların katılma imkanı** tanınmıştır. Bu kurulların oluşumunda yeterli **teknik ve uzman elemana sahip olmayan** belediyeler kurulların oluşması amacıyla **valilik ve kaymakamlıktan** elemen görevlendirmesini isteyebilir. Yönetmeliğin 15’inci maddesi gereğince; **il özel idarelerinde** birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri inceleme kurulu, **beş kişiden az olmamak** üzere valinin veya görevlendireceği yetkilinin başkanlığında **çevre, sağlık, hukuk, imar ve tarım birimleri** görevlileri, sanayi ve ticaret il müdürlüğü temsilcisi, ilgili meslek odalarının temsilcileri ile tesisin özelliğine göre gerektiğinde vali tarafından belirlenecek diğer kuruluş temsilcilerinden oluşur. **10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de** yayınlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte** yer alan **İkinci ve üçüncü sınıf** gayrisihhî müesseseler inceleme kurulu, vali tarafından belirlenecek görevlinin başkanlığında birinci fıkrada belirtilenlerin katılımıyla biri başkan olmak üzere **en az üç kişiden** oluşturulur. Hükümü **13.04.2007 tarih ve 26492** sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; yürürlükten kaldırılmıştır.

Büyükşehir belediyelerinde birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri inceleme kurulu, **beş kişiden az olmamak** üzere büyükşehir belediye başkanı veya görevlendireceği yetkilinin başkanlığında çevre, sağlık, hukuk, imar ve kışat birimleri görevlileri, sanayi ve ticaret il müdürlüğü temsilcisi, ilgili meslek odalarının temsilcileri ile tesisin özelliğine göre belediye başkanı tarafından belirlenecek diğer kuruluş temsilcilerinden oluşur.



İl belediyelerinde birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri inceleme kurulu, üçüncü fıkrada belirtilen esasa göre oluşturulur. Yine; **10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de** yayınlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik’te** yer alan “İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müessese ruhsatı veren belediyelerde söz konusu kurullar, üçüncü fıkrada belirtilen esaslara göre ilgili birim amirleri veya temsilcilerinin katılımıyla **en fazla beş kişiden** oluşur.” hükmü **13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de** yayımlanan **“İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle”** yapılan değişiklik sonrasında; yürürlükten kaldırılmıştır.

Kurulların oluşturulması sırasında yeterli teknik ve uzman elemana sahip olmayan belediyeler, kurulların oluşturulması için valilikten (Yine; **10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de** yayınlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte** yer alan “*valilik veya kaymakamlıktan*” ibaresi **13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de** yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; “*valilikten*” olarak değiştirilmiştir.) eleman görevlendirilmesini talep edebilir. Organize sanayi bölgelerinde inceleme kurulu oluşturulmaz. Tesisin özelliğine göre, ilave olarak bırakılacak sağlık koruma bandı, organize sanayi bölgesi yönetim kurulu kararı ile tespit edilir.

Kurullar işyerlerini denetleyebilir ama işyerlerini kapatmayla ilgili görev ve yetkileri yoktur. 5393 sayılı Kanun’da encümenin görev ve yetkilerinin düzenlendiği 34’üncü maddede belediye encümenine işyeri kapatmayla ilgili herhangi görev ve yetki verilmemiştir. Ancak encümen yine anılan maddede yer alan düzenlemeye göre Kanunlarda öngörülen cezayı vermek, diğer Kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmekle görevli ve yetki olduğu belirlenmiştir. 20.05.11930 tarih ve 1498 sayılı

Komisyonunda kurum ve kuruluş temsilcisi olarak görev yapan üyelerin, yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip olmaları ve temsil ettikleri kurum ve kuruluşların görev alanlarıyla sınırlı olmak üzere görüş vermeye yetkili kılınmış olmaları esastır.

Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren **Umuru Belediyeye Mütcellik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanun’un** **Bazı Maddelerini Muaddil Kanun’da** 23.01.2009 tarih ve 5728 sayılı Kanun’la yapılan değişiklik sonucu adı geçen Kanun’un 1’inci ve 2’nci maddeleri dışında diğerleri yürürlükten kaldırılmış ve birinci maddede ay-
nen; “... *Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu’nun 32’nci mad-*

desi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir. Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir Bu madde hükümleri ilgili Kanun’da ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır...” denilmiştir. İkinci maddede ise “... *Belediyelerin karar organları veya ilgili komisyonlar tarafından mevzuata uygun olarak belirlenen yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymayan kişi, belediye encümeni tarafından ikiyüzelli Türk Lirasından beşbin Türk Li-*

rasına kadar idarî para cezasıyla cezalandırılır...” hükmü yer almıştır.

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün bu konulardaki vermiş olduğu görüşlere baktığımızda;

1) Mevcut işyerlerinin yeniden ruhsatlandırılması gerekiyor ise halen yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerinin dikkate alınması gerekmektedir olduğu hakkında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün 16.11.2005 tarih ve B050MAH065000/11814-82681 sayılı GSM ruhsatı verilmesi konulu Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığına yazdığı yazı;



2) İnceleme kurulunca rapor hazırlanırken iş yerinin açılması için uygun görüş verilmediği takdirde gerekçe belirtilecek olup, ruhsat verilip verilmeyeceğine bu konudaki yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği kişi tarafından karar verilmesi hakkındaki İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 28.12.2005 tarih ve B050MAH065000/14073-83283 sayılı Tereddüt konuları konulu **Sorgun Belediye Başkanlığına** yazdığı yazı;

3) İnceleme kurulunca rapor hazırlanırken iş yerinin açılması için uygun görüş verilmediği takdirde gerekçe belirtilecek olup, ruhsat verilip verilmeyeceğine bu konudaki yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği kişi tarafından karar verilmesi hakkındaki İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 28.12.2005 tarih ve B050MAH065000/14073-83283 sayılı Tereddüt konuları konulu **Sorgun Belediye Başkanlığına** yazdığı yazı;

B. BAŞVURU VE AÇILMA RUHSATI

1. Sağlık Koruma Bandı

Daha önce bahsedilen Yönetmeliğin sağlık koruma bandı başlıklı 16'ncı maddesi gereğince; **sanayi bölgesi, organize sanayi bölgesi ve endüstri bölgeleri ile bu bölgeler dışında kurulacak birinci sınıf gayrisihhî müesseselerin etrafında, sağlık koruma bandı konulması mecburîdir.** Sağlık koruma bandı mülkiyet sınırları dışında belirlenemez ve bu alan içinde mesken veya insan ikametine mahsus yapılaşmaya izin verilmez. Danıştay 8 Dairesinin 29.05.2006 tarih ve E.2005/6259 sayılı kararı ile Sanayi bölgesi, organize sanayi bölgesi ve endüstri bölgesi içindeki tesisler ile ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseselerin etrafında da müessesenin faaliyeti gerektirdiği takdirde, **inceleme kurulunun kararına istinaden yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği kişi tarafından sağlık koruma bandı oluşturulmasına karar verilebilir hükmü** durdurulmuştur. Daha sonra ise; 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; burada ikinci ve üçüncü sınıflarda mecbu-

riyet kaldırılarak yatırımların hızlandırılması ve işlemlerin basitleştirilmesi amaçlanmıştır. (Mülga İkinci Fıkra: 19/3/2007-2007/11882 K.) Sağlık koruma bandı, inceleme kurulları tarafından tesislerin çevre ve toplum sağlığına yapacağı zararlı etkiler ve kirlenici unsurlar dikkate alınarak belirlenir. Sağlık koruma bandı, sanayi bölgesi sınırı esas alınarak tespit edilir. **ÇED raporu düzenlenmesi gereken tesislerde bu rapordaki mesafeler esas alınır.** Öte yandan 4737 sayılı **Endüstri Bölgeleri Kanunu**'nda imar palanları içinde **Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı** arasındaki protokol gereğince bakılması gerekiyorsa da, **Umumi Hıfzısıhha Kanunu** bu yetkiyi **Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına** verse de, bu Kanun'a aykırı hükümleri yürürlükten kaldırıldığından sağlık koruma bandı tesis yetkisi mahalli idarelerde bulunmaktadır. Yönetmeliğin 17'nci maddesine göre, gayrisihhî müessese açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler Örnek 2'de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye başvurur.

Sihhi işyerleri ve gayrisihhi işyerleri aynı ruhsatta tali ve ana faaliyet olarak gösterilemez. Örneğin su satış yerleri sihhi müessese ve tüp satış yerleri ye girdiğinden işleticisi de aynı olsa bile farklı faaliyet konusu olduklarından ikisine de **GSM** ayrı ayrı ruhsat düzenlenmesi gerekir.

2. Yer Seçimi ve Tesis Kurma İzni

Birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri inceleme kurulu, ilgilinin başvurusundan itibaren en geç **yedi gün** içinde tesisin kurulacağı yeri mahallinde inceleyerek, Örnek-3'teki yer seçimi raporu formunu düzenler bildirir. Yer seçimi inceleme kurulunun raporu, ilgili birimin teklifi üzerine yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından **üç gün** içinde değerlendirilerek yer seçimi ve tesis kurma izni kararı verilir.

ÇED raporu düzenlenmesi gereken tesisler için düzenlenen ÇED olumlu belgesi ve raporu, yer seçimi ve tesis kurma raporu yerine geçer.(İMAR) 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan değişiklik sonrasında; yürürlükten kaldırılmıştır. (Mülga İkinci Fıkra: 19/3/2007 - 2007/11882 K.)



Yer seçimi ve tesis kurma izni, **tesisin imara uygun olması şartıyla** verildiği tarihten itibaren **beş yıl süreyle geçerlidir**. Bu süre sonunda açılma izni alınmadığı takdirde, ilgilinin başvurusu üzerine yer seçimi ve tesis kurma izni **iki yıl daha uzatılır**. Burada imara uygunluk önemli bir şart olarak karşımıza çıkmaktadır.

İkinci ve üçüncü GSM'ler için yer seçimi ve tesis kurma izni aranmaz.(TOMMB Şehir Plancılar Odası tarafından açılan ve **Danıştay 8. Dairesi'nin 29.05.2006 tarih ve E.2005/6259 sayılı kararı** ile yürütmesi durdurulmuş ve daha sonra ise 13/06/2007 tarih ve K. No 2007-3700 ile kısmen kabul ve kısmen ret ile sonuçlanmıştır) **13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete'de** Yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; yürürlükten kaldırılmıştır. (Mülga Dördüncü Fıkra: 19/3/2007 – 2007/11882 K.)

Organize sanayi bölgesi, endüstri bölgesi, sanayi bölgesi ve sanayi sitesi sınırı dışında kalan her türlü akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonlarının açılması için yapılan başvurular, inceleme kurulu tarafından yedi gün içinde incelenerek sonucu yetkili idareye sunulur. İnceleme kurulunun raporu, yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafın-



dan üç gün içerisinde değerlendirilerek karara bağlanır. Daha öncede değinildiği şekilde; Yönetmeliğin 19'uncu maddesi gereğince; **ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yer seçimi ve tesis kurma izni aranmaz. 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete'de** yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; yürürlükten kaldırılmıştır. **Madde 19- (Değişik: 19/3/2007 – 2007/11882 K.)** Çevresel Etki Değerlendirmesi raporu düzenlenmesi gereken tesisler için düzenlenen Çevresel Etki Değerlendirmesi olumlu belgesi ve raporu, yer seçimi ve tesis kurma izni yerine geçer.

Öte yandan; **5216 sayılı Kanun gereğince genişleyen ve henüz 1/5000 ölçekli nazım imar planı yapılmayan büyükşehir sınırları dahilinde, 5393 sayılı Kanun'un 80'inci maddesi çerçevesinde akaryakıt, LPG ve LNG istasyonlarına verilecek izinlerde, anılan işyerlerinin 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında gösterilmiş olması, işyeri açılması için diğer şartları da taşıması kaydıyla yeterli olduğu hakkında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 28.12.2005 tarih ve B050MAH065002/14075-83285 sayılı Yönetmeliğin uygulanması konulu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına yazdığı yazı;**

Aynı şekilde; **"Organize sanayi bölgelerinde inceleme kurulu oluşturulmaz. Tesisin özelliğine göre, ilave olarak bırakılacak sağlık koruma bandı, organize sanayi bölgesi yönetim kurulu kararı ile tespit edilir."** hükmü bulunmakla birlikte, **OSB Yönetim Kurulunca inceleme kurulu oluşturulmasına karar verildiği takdirde, uygulanmasında bir sakınca bulunmadığı hakkındaki İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 11.10.2005 tarih ve B050MAH065000/10026-82621 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları konulu Gürsu Organize Sanayi Bölge Müdürlüğüne Gürsu-Bursa yazdığı yazı;**

3. Deneme İzni

Yukarıda bahsedilen düzenlemelere paralel olarak adı geçen Yönetmeliğin 20'nci maddesinde; projesine uygun olarak inşa edilmiş birinci sınıf gayrisihhî müesseselere yetkili idarenin gerekli görmesi veya işyeri sa-



hibinin müracaatı halinde, inceleme kurulunun önerisi üzerine yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından süresi **bir yılı** geçmemek üzere **deneme izni** verilebilir. Daha sonra ise; **13.04.2007 tarih ve 26492** sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; Tesisin özelliğine göre inceleme kurulunun kararıyla bu süre **iki yıla** kadar uzatılabilir. **Deneme izni, bu süreçte açılma ve çalışma ruhsatı yerine geçer. Hükümü yürürlükten kaldırılmıştır. (Mülga İkinci Cümle: 19/3/2007-2007/11882 K.)**

4. Açılma Ruhsatı

Diğer yandan Yönetmeliğin açılma izni başlıklı 21’inci maddesine göre; **yer seçimi ve tesis kurma izni verilmiş veya deneme izni sonunda** çalışmasında sakınca bulunmadığı anlaşılan birinci sınıf gayrisihhî müesseselerin çalışabilmesi için müracaatı takip eden **yedi gün** içinde yetkili idarenin inceleme kurulu tarafından yerinde inceleme yapılır. **13.04.2007 tarih ve 26492** sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; değiştirilmiştir. **(veya analizi, 19/3/2007 tarihli ve 2007/11882 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının eki Yönetmeliğin 10’uncu maddesiyle bu arada yer alan “veya analizi” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.**

Deşarj ve emisyon izin belgesi mevzuat hükümlerine uygun olan yerler için diğer tüm bilgi ve belgeler de dikkate alınmak suretiyle, Örnek 4’teki açılma izni raporu düzenlenir ve yetkili idareye sunulur. Yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından **üç gün** içerisinde işyeri açma ruhsatı düzenlenir.

Emisyon izni ile ilgili düzenleme 07.10.2004 tarih ve 25606 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Endüstriyel Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği’nde, deşarj izni** ile ilgili düzenleme 31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği’nde ve tehlikeli atıklarla ilgili** lisansa tabi işlemlerde 14.03.2005 tarih ve 25755 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği’nde dü-**



zenlenmiştir. Sağlık Bakanlığı’nın 14.04.2006 tarih ve 5048 sayılı kansorejen atıklar konulu yazılarının ilgili birimlere duyurulması ile ilgili İşçileri Bakanlığı’nın 05.05.2006 tarih ve 4454-80852(300-308) sayılı yazıları ile Yönetmeliğin Ek-4 formunda tesislerin proses-ten kaynaklanan atıklar tehlikeli atık kapsamında ise lisans isteneceği belirtildiğine değinilerek, izin süresince ve ruhsatın verilmesi aşamasında, tesislerin çevre ve toplum sağlığı açısından denetlenmesi vurgulanmaktadır. Adı geçen Genelge gereğince, tesislerin prosesinden kaynaklanan atıkların izalesi de izin sürecinin bir parçası olduğu vurgulanmıştır.

Diğer yandan; **İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün 16.11.2005 tarih ve B050MAH065000/11804-82674 sayılı Deşarj ve emisyon izni konulu Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığına yazdığı yazıda;**

“...İLGİ : 26.10.2005 tarihli ve 495 sayılı yazınız.

İlgi yazınız incelenmiştir. İşyerinin niteliğine ve sınıfına göre açılması sırasında istenecek belgeler, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin sonundaki örneklerde yer almıştır.

Ancak, deşarj ve emisyon izni gibi işyeri faaliyete geçtikten sonra düzenlenebilecek olan belgelerin işyerinin açılmasından sonraki bir ay içinde yapılacak kontrol sırasında ibraz edilmesinde sakınca bulunmamaktadır.....” denilmiştir.



Birinci sınıf gayrisihhî müessese başvuru ve beyan formunda yer alan bilgiler esas alınarak **bir ay** içinde yapılan denetimlerde, beyan edilen hususlara aykırı bir durumun tespiti halinde ilgililer hakkında gerekli kanunî işlem yapılır. Aykırılık ve noksanlıklar toplum ve çevre sağlığı açısından bir zarar doğurmuyorsa, tedbirlerin alınması ve noksanlıkların giderilmesi için **bir yılı geçmemek üzere süre verilir**. Verilen süre içinde aykırılık ve noksanlıklarını gidermeyen işletmelerin faaliyeti söz konusu aykırılık ve noksanlıklar giderilinceye kadar durdurulur.

13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan değişiklik sonrasında; İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseselerin açılması için yetkili idareye yapılacak başvuru üzerine, inceleme kurulu en geç **yedi gün** içinde yerinde inceleme yaparak raporunu düzenler. Yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği kişi inceleme kurulunun raporunu değerlendirerek en geç **üç gün** içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilip verilmeyeceğine karar verir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesine karar verildiği takdirde aynı gün içinde ruhsat düzenlenir.” hükmü yürürlükten kaldırılmıştır. (Mülga üçüncü Fıkra: 19/3/2007 – 2007/11882 K.)

Ayrıca: **13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; İnceleme kurulunun raporu üzerine işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmemesine karar verilmesi durumunda, nedeni başvuru sahibine yazılı olarak aynı gün içinde bildirilir.” hükmü de yürürlükten kaldırılmıştır. (Mülga Dördüncü Fıkra: 19/3/2007 – 2007/11882 K.)

Ruhsatın verilmesinden sonra yetkili idare tarafından yapılacak denetim sonucunda toplum ve çevre sağlığı açısından zararlı olan işletmelerin faaliyeti, noksanlıklar ve aykırılıklar giderilinceye kadar derhal durdurulur.

Bununla birlikte;, *tüm işyerlerinin usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alarak faaliyette bulunmaları gerekmektedir. Ruhsat almadan açılan işyerlerinin ruh-*

sat almak üzere müracaat etmesinin sağlanması aksi halde faaliyetinin durdurulması gerekmekte olduğu hakkında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün 07.09.2006 tarih ve B.05.0.MAH.0.65.000-300.308- 31/8178-81988 sayılı Sağlık Koruma Bandı konulu Hatay Valiliğine (İl Özel İdaresi) yazdığı yazı;

Ayrıca; sanayi bölgesi, organize sanayi bölgesi ve endüstri bölgeleri ile bu bölgeler dışında kurulacak birinci sınıf gayrisihhî müesseselerin etrafında, sağlık koruma bandı konulması mecburîdir. Sanayi bölgesi, organize sanayi bölgesi ve endüstri bölgesi içindeki tesisler ile ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseselerin etrafında da müessesenin faaliyeti gerektirdiği takdirde, inceleme kurulunun kararına istinaden yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği kişi tarafından sağlık koruma bandı oluşturulmasına karar verilebileceği hakkında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün 15.8.2005 tarih ve B050MAH0650002/7997-82159 sayılı GSM Ruhsatları konulu Ereğli Belediye Başkanlığına-Konya yazdığı yazı;

5. Yer Seçimi ve Tesis Kurma İzni İle Ruhsat İçin Gerekli Belgeler

Yönetmeliğin 22’nci maddesi gereğince; birinci sınıf gayrisihhî müesseseler için aşağıdaki belgeler istenir:

a) Yer seçimi ve tesis kurma için gerekli belgeler;

- 1) Başvuru formu,
- 2) Sanayi bölgeleri, organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri içindekiler hariç **işletmenin kurulacağı yeri gösteren plan örneği,**
- 3) İlgili inceleme kurulu tarafından hazırlanacak yer seçimi ve tesis kurma raporu,

4) Çevre kirlenmesini önlemek amacıyla alınacak tedbirlere ait kirleticilerin nitelik ve niceliğine göre hazırlanmış proje ve açıklama raporları; **13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** yapılan değişiklik sonrasında; (veya yatırım sürecinin hızlandırılması amacı ile yetkili makamca uy-



gun görülen durumlarda, bir yıl içerisinde üretim sürecinin gerektirdiği atık limitlerini sağlayacak projenin ve raporların hazırlanmasına ilişkin müteşebbisçe verilen taahhütname,) ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır

5) Şehir şebeke suyu bulunmayan yerlerde içme ve kullanma suyunun hangi kaynaktan sağlandığı ile suyun bakteriyolojik ve kimyasal analiz raporu.

b) Ruhsat için gerekli belgeler;

1) Başvuru formu,

2) Sağlık koruma bandının işaretlendiği vaziyet planı örneği,

3) Yangın ve patlamalar için gerekli önlemlerin alındığına dair itfaiye raporu,

4) Sorumlu müdür sözleşmesi,

5) Emisyon izni, 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan değişiklik sonrasında; “veya analiz raporu” metinden çıkarılmıştır.

6) Deşarj izni, 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan değişiklik sonrasında; “veya analiz raporu” metinden çıkarılmıştır

7) Açılma İzni Raporu; 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yapılan değişiklik sonrasında değiştirilmiştir.

(a) ve (b) bentlerinde istenilen belgelerden ÇED kapsamında hazırlanarak ilgili idareye verilenler ruhsatlandırma sürecinde yeniden istenmez. Ayrıca, Yönetmeliğin 23’üncü maddesi ile gayrisihhî müesseselere, diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler, tescil ve benzeri işlemler, Yönetmelik hükümlerine göre izin ve ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz.

Benzer şekilde; İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün oluşturduğu görüşlere baktığımızda;

1. Üst yapılaşma bulunmayan maden işletmeleri için yapı kullanma izin belgesi istenmesine gerek bulunmadığı hakkındaki İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün 28.11.2005 tarih ve B050MAH065000/12528-82833 sayılı GSM Ruhsatları konulu Uşak İl Özel İdaresine yazdığı yazıda;

2. İşyerleri ruhsatlandırılırken konu ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uyarınca istenmesi gereken bayilik sözleşmesi, geçiş yolu izin belgesi gibi bil-

gi ve belgelerin isteneceği hakkındaki

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün 11.10.2005 tarih ve B050MAH0650002/10018-82615 sayılı GSM Ruhsatları konulu Bergama Belediyesi Başkanlığına-İzmir yazdığı yazı;

3. Biodizel üretim yerleri 1’inci sınıf, satış yerleri ise kapasitesine göre 1’inci veya 2’nci sınıf akaryakıt istasyonları gibi değerlendirileceği hakkındaki İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün 07.04.2006 tarih ve B050MAH0650002/3463-80428 sayılı Sınıf Tespiti ve Deneme İzni konulu Tokat Valiliğine (İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğine) yazdığı yazı;

4. “Deneme İzni” uygulaması münhasıran birinci sınıf gayrisihhî müesseseler için uygulanacak

olup, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için söz konusu olmayacağı hakkındaki İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün 11.04.2006 tarih ve B050MAH0650002/3530-80464 sayılı Deneme İzni konulu Edirne Valiliğine (İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği) yazdığı yazı;

6. İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayrisihhî Müesseseler

Bu konunun başlığı 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte “Tesis diğer kuruluşlarca izin verilmesi durumu” iken ve “Madde 23- Gayrisihhî müesseselere, diğer kamu

*Beyana
göre tanzim
edilen
ruhsat
müktesep
hak
doğurmaz.*



kurum ve kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler, tescil ve benzeri işlemler, bu Yönetmelik hükümlerine göre izin ve ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz.” hükmünü taşıırken 13.04.2007 tarih ve 26492 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle** 19/3/2007 tarihli ve 2007/11882 sayılı **Bakanlar Kurulu Kararı** eki Yönetmeliğin 8’inci maddesiyle yapılan değişiklik sonrasında; İkinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müessese açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler; işin özelliğine göre bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra Yönetmeliğin eki Örnek 2’de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye ibraz eder.

Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır. Başvurunun öngörülen kriterlere uygun olarak doldurulduğunun tespiti halinde, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı beş gün içinde düzenlenerek ilgiliye verilir. İlgili, bu belgeye dayanarak işyeri açabilir. Beyana göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.



İkinci ve üçüncü sınıf işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idare tarafından **bir ay** içinde kontrol edilir. Bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde, ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yetkili idareler tarafından yasal hükümler uygulanır. Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, ikinci fıkrada belirtilen kriterlere aykırı beyan ve durumun tespiti halinde, işyerine bir defaya mahsus olmak üzere **onbeş günlük** süre verilir. Verilen süre içinde noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde verilmiş olan ruhsat, yetkili idare tarafından iptal edilerek işyeri kapatılır ve ilgililer hakkında ruhsat vermeye yetkili idareler tarafından ayrıca yasal işlem yapılır.

İkinci sınıf gayrisihhî müesseselerden yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğalgaz istasyonları ve benzeri yerlere müsaade verilmezden evvel civarında ikamet edenlerin sıhhat ve istirahatleri üzerine gerek tesisatları ve gerekse vaziyetleri itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşturulması için yetkili idarelerce inceleme yapılması zorunludur. Bu müesseselerin etrafında yetkili idareler tarafından belirlenecek mesafede sağlık koruma bandı bırakılması mecburidir. Söz konusu yerlerin üçüncü sınıf gayrisihhî müessese olarak açılması durumunda sıhhi nezarete tabi tutulması yeterlidir.

C. DENETİM VE DİĞER HÜKÜMLER

1. Denetim ve Sorumlu Müdür Tayini

Gayrisihhî müesseseler, çevre ve toplum sağlığı açısından yetkili idareler tarafından denetlenir. Yetkili idarenin en üst amiri veya görevlendireceği kişi gerekli tedbirleri almak veya aldırarak sorumludur. 25’inci madde gereğince; birinci sınıf gayrisihhî müesseselerde, işletmenin faaliyet alanında mesleki yeterliliğe sahip bir sorumlu müdür çalıştırılması zorunludur.

2. Gayrisihhî Müesseselerin Sanayi Bölgelerinde Kurulması ve Tesislerde Yapılacak Değişiklik ve İlave

Yönetmeliğin 26’ncı maddesi gereğince; bir gayrisihhî müessesenin, öncelikle kendi türündeki işyerlerine mahsus sanayi bölgesinde kurulması esastır. Sanayi bölgesi içindeki gayrisihhî müesseselerden, diğer tesislere zarar verebilecek olanlar için sanayi bölgesi içinde sağlık koruma bandı oluşturulması istene-



bilir. Gayrisihhî müesseselerde yetkili idarenin izni olmadan kirlilik yükünü artıracak herhangi bir değişiklik ve ilâve yapılamaz.

3. Ruhsat Değişikliği Gerektiren Haller

Gayrisihhî müesseselerde işletmenin faaliyet alanının değişmesi durumunda yeniden ruhsat alınması zorunludur. Gayrisihhî müesseselerin sahibinin değişmesi durumunda, dosyadaki mevcut bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni malik adına ruhsat düzenlenir. Gayrisihhî müesseselerin yeniden sınıflandırılması veya tesiste yapılan bir değişiklik neticesinde bir alt sınıfa geçen tesislerin yeniden ruhsat alması gerekmez. Ancak gayrisihhî müesseselerin yeniden sınıflandırılmasında yapılan değişiklik neticesinde üst sınıfa geçmiş olan tesislerin bir yıl içinde yeni sınıfa göre açılma ruhsatı alınması zorunludur. Danıştay Sekizinci Dairesi'nin K:2005/ 2938 ve E:2003/4730 sayı ve 14/06/2005 günlü kararında "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğe eklenen 'gezici piliç, köfte vb. satış yerleri' başlıklı kısmında kamu yararı, hizmet gereklerine ve hukuka aykırılık bulunmadığı, öte yandan, bu tür işyerlerinin sabit değişmeyen yerler olacağı yönünde açık bir hüküm bulunmadığı hk." vermiştir.

Örneğin kum eleme tesisi olarak faaliyet gösteren GSM kum yıkama ve çakıl kırma işlemine de başlaması ile faaliyet alanı değişmemekle birlikte, faaliyet alanı genişlemektedir. Bunun bir üst sınıfa geçiş olması nedeniyle yeniden ruhsatlandırılmasına gerek olmadığı, sadece ruhsat belgesinin adının değişmesi nedeniyle, yeni ada göre yenilenmesi gerekecektir. İşletmenin faaliyet alanını genişlemesi nedeniyle yeni tesisler yapılmışsa, karayollarının tespiti açısından geçiş yolu izin belgesinin yeniden düzenlenmesi gerekecektir.

Ayrıca; önceden ruhsat almış bir gayri sıhhi müessesenin isim değişikliği talebinde bulunması ha-

linde, yeniden ruhsatlandırılmayacağı, dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınarak yeni isme göre ruhsat düzenleneceği, Aynı Yönetmeliğin 18'inci maddesini ikinci fıkrası "ÇED raporu düzenlenmesi gereken tesisler için düzenlenen ÇED olumlu belgesi ve raporu, yer seçimi ve tesis kurma raporu yerine geçer." şeklinde olup, bu fıkra göre ÇED gerekli değildir ve ÇED muafiyet belgelerinin kabul edilmesi gerektiği hakkında İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 13.12.2005 tarih ve B050MAH065000/13532-8309 sayılı İşyeri devri konulu Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığına yazdığı yazı tarih ve B050MAH065000/13532-8309 sayılı İşyeri devri konulu Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığına yazdığı yazı; bulunmaktadır.

SONUÇ

Bilindiği gibi; Avrupa Birliği, piyasa, demokratik değerler, insan hakları gibi değerler üzerine kurulu bir yönetim anlayışı ile işyerlerinin ruhsatlandırılmasına ilişkin iş ve işlemlerin tamamı yerel yönetimlere devredilmiş, işlem ve karar süreçleri kesin sürelerle bağlanmış, merkezi idarenin geniş yetkilerine ve çok başlılığa son verilmiş, süreç basitleştirilmiş, kuralların açık ve şeffaf olması, belge sayısının netleşmesi, ruhsatlandırma sürecinin kesin sürelerle bağlanması sağlanmıştır.

Eskiden, uygulamada yer alan düzenlemelere göre; İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'a dayanılarak çıkarılan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik, Umumi Hıfzısıhha Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Gayrisihhi Müesseseler Yönetmeliği ve Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Açılması İzne Bağlı Yerlere Uygulanacak İşlemler Hakkında Yönetmelik vardı. İşyerinin ruhsatlandırılmasında hem merkezi yönetim hem de mahalli idareler yetkili ve görevliydi. Sıhhi işyerlerinde valilikler, kaymakamlıklar ve belediyeler, birinci sınıf gayrisihhi müesseselerde Sağlık Bakanlığı, ikinci sınıf gayrisihhi müesseselerde valilikler, üçüncü sınıf gayrisihhi müesseselerde kaymakamlıklar, büyükşehirler de 1. 2. ve 3. sınıf gayrisihhi müesseselerde bu belediyeler ve umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde valilikler ve kaymakamlıklar yetkiliydi.



Bütün bunlardan sonra; yukarıda sayılan gerekçeler doğrultusunda yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu yeni düzenlemelere dayanak oluşturan kanunlara baktığımızda; 5393 sayılı **Belediye Kanunu**, 5216 sayılı **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, 5302 sayılı **İl Özel İdaresi Kanunu**, 5259 sayılı **Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu** ile Bazı kanunlarda **Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**, 4562 sayılı **Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu**, 1593 sayılı **Umumi Hıfzısıhha Kanunu** 14/6/1989 tarihli ve 3572 sayılı **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun** yer almaktadır. 2595 sayılı **Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu**'na dayanılarak yeni bir yönetmelik çıkarılmış ve üç yönetmelik birleştirilerek tek yönetmelik haline getirilmiştir. Adı geçen Kanun hükmü gereğince hazırlanan ve **Bakanlar Kurulu**'nun 14.07.2005 tarih ve 2005/9207 sayılı Kararıyla kabul edilen **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik** 10.08.2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Yönetmelik ile işyerleri sıhhi işyerleri, gayrisihhi işyerleri ve umuma açık istirahat ve eğlence yerleri olarak üçe ayrılmıştır. Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce mevzuatına uygun olarak ruhsatlandırılmış bulunan işyerleri yeniden ruhsatlandırılmayacağı vurgulanarak kazanılmış haklar korunmak istenmiştir.

Yeni düzenlemeler ile, aşağıdaki şekilde bir yetkilendirme söz konusudur. Buna göre; belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan **sıhhi işyerleri, gayrisihhi müesseseler ve umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin** ruhsatlandırma ve denetleme yetkisi belediyelere devredilmiştir. Bunların dışında ise il özel idareleri yetkili ve görevli kılınmıştır. Büyükşehirlerde gıda ile olanlar dahil **birinci sınıf gayrisihhi müesseseleri ve akaryakıt istasyonlarının ruhsatlandırma yetkisi büyükşehir belediyelerine, sıhhi işyerlerinin, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseselerin ve umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırma yetkisi ilçe ve ilk kademe belediyelerine devredilmiştir.**

Büyükşehir belediyesi ve il belediyesi dışında kalan alanlarda belediye sınırları dahil olmak üzere birinci sınıf gayrisihhi müesseseleri ruhsatlandırma yetkisi il özel idarelerine bırakılmıştır. Organize

sanayi bölgeleri sınırları içinde, yürürlüğe giren mevzi imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, inşası ve kullanımı ile ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB yönetimi tarafından verilecek ve denetlenecektir.

Ruhsatı yetkili idarenin en üst amiri veya yetkili kılacağı kişi verecektir. **Meclis ve encümenlere ruhsat verme konusunda yetki verilmemiştir.** Faaliyet ve adresin değişmesi halinde dosyadaki bilgilere ve belgelere dayanılarak tekrar ruhsat düzenlenebilecektir. Yeni ortak alınması veya ortaklardan birinin ayrılması durumunda yeni ruhsat düzenlenmeyecektir. Mahalle, cadde ve sokak adlarının değişmesi yeni ruhsatı gerektirmeyecektir. Güncelleştirme yetmektedir. Yönetmelikte yer almayan bir işyerinin açılması halinde benzer işyerlerine göre işlem yapılacaktır. **GSM'ler içinse görüşler alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından yeni bir sınıf tayini yapılacaktır.** Başvuru formuyla müracaat edilecek, alındı belgesi düzenlenecek aynı gün içinde eksik yoksa ruhsat verilecektir. Yönetmelik harici hiçbir belge veya bilgi istenmeyecek, beyana güven esas olmakla birlikte yanlış veya yanıltıcı beyana karşı gerekli yasal takibat yapılacaktır.

Ayrıca; daha önce mevzuata aykırı olarak verilen ruhsatların kazanılmış hak teşkil etmeyeceği de vurgulanmıştır. Mahalli idareler işyerlerinin ruhsatlandırılması konusunda genel yetkili idareler durumuna getirilmiştir. Yönetmelik harici hiçbir belge veya bilgi istenmeyecek, sıhhi işyerlerinde aynı gün, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde bir ay ve **GSM'lerde 10 gün (7+3)'de ruhsatları** verecektir. Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz hükmü getirilerek kesin kural konulmuştur. Ruhsat için ayrıca meclis veya encümen tarafından bir karar alınmayacaktır. Yöneticiler aynı gün ruhsatı verecek tedbirleri almak zorundadır. Yeni düzenlemeler ile işyeri açma ve çalışmaya ilişkin süreçler basitleştirilmiş, dağınıklık giderilmiş ve yetkiler tek elde toplanmaya çalışılmıştır. Ancak yapılan bütün bu iyileştirici düzenlemelere karşın uygulamada hala çok çeşitli sorunların olduğu da gerçektir. Bu sorunları gidermeye yönelik yasal çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır.

Kaynakça

1. TAMER, Mustafa, *Doğal Kaynaklar Mevzuatı*, Mustafa Tamer Stratejik Araştırmalar Vakfı Yayınları No:5, İzmir, 2009, 445 sh
2. TAMER, Mustafa, *Yerel Yönetimlerde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları*, Mustafa Tamer Stratejik Araştırmalar Vakfı Yayınları No:3, (ISBN:978-605-60614-4-4), Ankara, 2009, 628 sh
3. TAMER, Mustafa, *Belediye Zabıtası* Mustafa Tamer Stratejik Araştırmalar Vakfı Yayınları No:6, Ankara, 2009, 432 sh.



Erkan KARAARSLAN
Muhasebat Başkontrolörü,
Sosyal Güvenlik Kurumu
Kurumsal Gelişim
Daire Başkanı

Taşınır Kesin Hesabı,

- *Nisan ayında encümene sunulur.*
- *Encümen tarafından nisan ayı sonuna kadar incelenip üst yöneticiye sunulur.*
- *Meclisin mayıs ayı toplantısında 5 gün içinde görüşülür.*
- *Görüşülmesinde ve kesinleşmesinde bütçe kesin hesabına ilişkin hükümler uygulanır.*
- *Haziran ayı sonuna kadar Sayıştaya gönderilir.*

BELEDİYELERDE TAŞINIR MAL HESABININ VERİLMESİ

İller ve Belediyeler Dergisinin önceki sayılarında stratejik yönetimin alt unsurlarını oluşturan ve uygulamada birçok sorun yaşanan alanlarda iyi çalışmaların ve iyi dokümanların içinde bulundurması gereken özelliklerle sıralamaya başlamıştık. Bu çerçevede önceki sayılarda, “Belediyelerde Özellikli Bütçe İşlemleri ve Bunların Muhasebeleştirilmesi”, “İyi Bir Stratejik Planda Bulunması Gerekenler” ve “Mahalli İdarelerde Ön Mali Kontrol” başlıklı çalışmalarımız yayımlanmıştı. Bu seferde yine bir sorun alanını, taşınır mal hesabının tam da verilme döneminde, “Taşınır Mal Hesabının Verilmesi” başlıklı çalışmayı sunuyoruz.

Bu çalışmayla birlikte iyi uygulama örneklerinde bütçe, stratejik plan, ön mali kontrol ve taşınır mal hesabı ortaya konulmuş olacaktır. Bu vesileyle bize bu imkânı sunan İller Belediyeler Dergisi Yayın Kuruluna teşekkür ediyorum.

A- TAŞINIR MAL YÖNETİMİNDE DÖNEM SONU İŞLEMLERİ

1. Muhasebeleştirme İşlemleri

Taşınır mal yönetiminde iş ve işlemlerin muhasebeye intikali ile ilgili çeşitli zamanlar öngörülmüştür. Ancak yıl sonlarında bu zamanların tamamı kesintiye uğrar. Taşınır Mal Yönetmeliği çerçevesinde yapılan tüm işlemler mali yıl sona ermeden önce muhasebe birimlerine bildirilmek zorundadır. Bu birimlerde ertesi yıla bırakmadan gerekli kayıtları yapmaları gerekmektedir. Bu işlemler taşınır mal hesabının verilmesinin ön koşuldur.

Taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddî duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan;

- Satın alma suretiyle edinilenlerin **giriş işlemleri** ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin (TİF) bir nüshası ödeme emri belgesi ekinde, muhasebe birimine gönderilir.

- Diğer şekillerde edinilen taşınırların **girişleri** ve maddî duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fiş-



lerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve **her durumda malî yıl sona ermeden** önce muhasebe birimine gönderilmesi zorunludur.

Muhasebe kayıtlarında “150- İlk Madde ve Malzemeler Hesabı”nda izlenen **tüketim malzemelerinin çıkışları** için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde **üç aylık dönemler itibarıyla**, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.

Muhasebe yetkilileri, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Taşınır İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları II’nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydeder.

2. Yıl Sonu Sayım İşlemleri

Kamu idarelerine ait taşınırların, Taşınır kayıt kontrol yetkililerinin görevlerinden ayrılmalarında; yıl sonunda ve Harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımı yapılır.

Malzeme yönetiminde özellikle belli hesap devreleri sonunda ambarlardaki malzemeler ile kullanıma verilen dayanıklı taşınırlardan büro, servis, toplantı odası ve benzeri ortak kullanım alanlarında bulunanların mevcutlarının sayılması çok önemlidir. Taşınırın kaydı ve muhafazasından sorumlu taşınır kayıt ve kontrol yetkilisinin görevi gereği, asgari-azami stok seviyeleri ve optimum sipariş edilme miktarlarını izlemek amacıyla yapılan sayımlar ile 2489 sayılı Kefalet Kanunu uyarınca taşınır kayıt ve kontrol yetkililerini kontrol ve murakabe amacıyla yetkililerin yapacakları sayımlar rutin sayım işlerindendir.

Hesap dönemi sonlarında yapılacak sayımlar (yıl sonu sayımları) sayım kurulları tarafından yapılacaktır. Taşınır sayımları, harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt ve kontrol yetkilisinin de katılımıyla, en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından yapılır.

Sayım kurullarınca sayım işlemlerine başlanmadan önce kayıtların belgelerine uygun olarak yapıp yapılmadığını kontrol edilmeli ve kayıtların belgelerine uygunluğu görüldükte sonra sayım işlemlerine başlanmalıdır. Bu kontrol sırasında belgesi bulunduğu

halde kayıtlara alınmadığı tespit edilen belgelerin kayıtlara alınması sağlanmalıdır. Sayım kurullarınca yapılan sayımlar için Sayım Tutanağı düzenlenecektir.

3. Harcama Birimi ve Ambarların Kodlanması ve Sayıştaya Bildirilmesi

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde harcama birimlerine ve bunlara bağlı ambarlara aşağıdaki esaslara göre birer kod numarası verilir. Bu kodlar taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri ile taşınır konsolide görevlilerince yapılan taşınır işlemlerine ilişkin olarak düzenlenen belge ve cetvellerde kullanılır.

Kamu idareleri, **her malî yılbaşından önce**, harcama birimlerini ve bunlara bağlı ambarların açık adreslerini ve bu ambarlardan sorumlu taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin ad, soyad ve unvanlarını gösteren listeleri Sayıştaya göndermekle yükümlüdür. **Yıl içinde yapılan değişiklikler de, değişiklik tarihinden itibaren en geç bir ay içinde** Sayıştaya bildirilir.

B- TAŞINIR YÖNETİM HESABI VE TAŞINIR MAL HESABININ VERİLMESİ

1. Genel Olarak

Harcama yetkilileri tarafından Sayıştaya verilecek taşınır yönetim hesabı; önceki yıldan devreden taşınırlar ile yılı içinde girenleri, yılı içinde çıkışı yapılan taşınırlar ile ertesi yıla devredilenleri ve yıl sonunda yapılan sayım sonucu bulunan fazla ve noksanları gösterir.

Ülkemizde taşınır mal yönetimi harcama birimi bazında yürütülmektedir ve hesabı verme görevi harcama birimlerine aittir. **Taşınır mal hesabı, yetkili mercilere temelde yönetim dönemi hesabının doğru çıkartılması ve sunulması ile verilmektedir.**

Taşınır yönetim hesabı aşağıdaki cetvellerden oluşur:

- a) Yıl sonu sayımına ilişkin Sayım Tutanağı,
- b) Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli,
- c) Harcama Birimi Taşınır Yönetim Hesabı Cetveli; Müze/Kütüphane Yönetim Hesabı Cetveli,
- d) Yıl sonu itibarıyla en son düzenlenen Taşınır İşlem Fişinin sıra numarasını gösterir tutanak.

2. Taşınır Yönetim Hesabının Hazırlanması

Taşınır yönetim hesabı aşağıda açıklandığı şekilde hazırlanır ve ilgili yerlere gönderilir:

- a) Taşınır kayıt ve kontrol yetkililerince, sayım kurulu tarafından onaylanan Taşınır Sayım ve Döküm



nucu kırılan, bozulan veya kaybolan taşınırın ilgililerden tazmini için gerekli işlemleri yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir.

Muhasebe yetkilileri taşınır mal hesabının verilmesinde kritik öneme sahip görevlidir. Muhasebe yetkilileri harcama birimlerinden hazırlanan yönetim hesabı cetveli ile muhasebe kayıtlarını yani mizanlarını kurumsal kod bazında karşılaştırmalı ve muhasebe hesabı ile taşınır hesabının kuruşu kuruşuna birbirini teyit etmesi durumunda yönetim hesabını imzalamalıdır. Aksi takdirde bu denge sağlanana kadar düzeltme yapılmalı ve hesap imzalanmamalıdır.

Muhasebe yetkilileri kurumsal kod bazında ürettikleri mizanların borcu ile yönetim hesabı cetvelinin toplam sütunlarını, mizanların alacağı ile yönetim hesabı cetvelinin yıl içinde çıkan sütunlarını karşılaştırmalı ve anlamlı bir ilişki sağlanmalıdır. Özellikle bir eşitlikten bahsetmedim hesap düzeltilmesi gibi nedenlerle burada tam bir eşitlik sağlanmayabilir. Ancak belirtilen şekilde elde edilmiş mizanın borç bakiyesi ile harcama birimi taşınır yönetim hesabı cetvelinin gelecek yıla devir sütununun bire bir eşit olması gerekmektedir. Bu eşitlik taşınır mal hesabı verilmesinin ön koşuludur.

C- TAŞINIR KESİN HESABI

Kamu idarelerinin taşınır kesin hesabı, **taşınır konsolide görevlilerince**, ilçe, il, bölge, dış temsilcilik ve merkez harcama birimleri itibarıyla düzenlenen Harcama Birimi Taşınır Yönetim Hesabı Cetvellerinin konsolide edilmesiyle oluşturulan taşınır hesabı cetvelleri esas alınarak hazırlanır.

Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde, Taşınır Kesin Hesap Cetvelleri ile Taşınır Kesin Hesap İcmal Cetvellerinin birer nüshası **Mayıs ayının onbeşine** kadar bütçe kesin hesap cetvelleri ile birlikte Maliye Bakanlığına ve Sayıştaya gönderilir.

Taşınır mal hesabı, yetkili mercilere temelde yönetim dönemi hesabının doğru çıkartılması ve sunulması ile verilmektedir.

Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler, yukarıdaki hükümlere göre hazırlayacakları Taşınır Kesin Hesap Cetvelleri ile Taşınır Kesin Hesap İcmal Cetvellerinin bir nüshasını **bütçelerinin uygulama sonuçlarını kesin hesaba bağlayacak mercilere** gönderirler.

Taşınır kesin hesabı mali hizmetler birimlerinde görevli taşınır konsolide görevlisi tarafından hazırlanır. Mahalli idarelerde (Belediye, İl Özel İdaresi, Bağlı İdareler ve Birlik-

lerde) Taşınır Kesin Hesap süreci aşağıdaki şekilde tablolastırılabilir.

Taşınır Kesin Hesabı,

- Nisan ayında encümene sunulur.
- Encümen tarafından nisan ayı sonuna kadar incelenip üst yöneticiye sunulur.
- Meclisin Mayıs ayı toplantısında 5 gün içinde görüşülür.
- Görüşülmesinde ve kesinleşmesinde bütçe kesin hesabına ilişkin hükümler uygulanır.
- Haziran ayı sonuna kadar Sayıştaya gönderilir.





Akif İKBAL
Mülkiye Başmüfettişi

BELEDİYELER DİSİPLİN KURULLARI, BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE İÇİŞLERİ BAKANLIĞI YÜKSEK DİSİPLİN KURULLARINDA YAPILAN EKSİKLİK ve HATALAR

İnzibati cezalar olarak da adlandırılan disiplin cezaları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 124 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, yine 124/2 maddesinde "Kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak gayesi ile kanunların, tüzüklerin ve yönetmeliklerin devlet memuru olarak emrettiği ödevleri yurt içinde veya dışında yerine getirmeyenlere, uyulmasını mecbur kıldığı hususları yapmayanlara, yasakladığı işleri yapanlara, durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre verildiği" ifade edilmiş, aynı tanımlama, 17.09.1982 gün ve 8/5336 sayılı Bakanlar Kurulunca çıkarılan "Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkındaki Yönetmeliğin" 18'inci maddesinde de tekrarlanmıştır.

Mahalli idarelerden, il özel idareleri ve belediyelerde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 1'inci maddesince, bu Kanun kapsamında olup, memurlarına bu Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Disiplin işlemleri konusunda da bu Kanun'da belirtilen usul ve prosedüre tabidirler. 657 sayılı DMK'nun 125'inci maddesinde disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiil ve haller maddeler halinde sıralanmış ve özel kanunların disiplin suçları ve cezalarına ilişkin hükümleri saklı tutulmuştur. 125'inci maddenin (A), (B), (C), bölümlerinde sayılan uyarma, kınama ve aylıktan kesme cezaları, aynı yasanın 126/1 maddesince, disiplin amirlerince verilen cezalar olduğundan, yazımızın konusu dışındadır. 125'inci maddenin (D) bölümündeki "Kademe ilerlemesinin Durdurulması cezası" ile (E) bölümündeki "Devlet memurluğundan çıkarma cezası" ise, Disiplin Kurullarını ve Yüksek Disiplin Kurullarını ilgilendirdiğinden yazımızın konusunu oluşturmaktadır.

Konuyu belediye memurları açısından değerlendirecek, 657 sayılı DMK'nun 134'üncü maddesi hükmünce Bakanlar kurulunca çıkarılan ve 24.10.1982 gün ve 17847 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkındaki Yönetmeliğin" 4'üncü maddesinin, Mahalli İdarelerin Disiplin Kurullarını düzenleyen 5'inci bölümünün (B) kısmında yapılan düzenlemeye göre;

Mahalli idarelerden, il özel idareleri ve belediyelerde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 1'inci maddesince, bu Kanun kapsamında olup, memurlarına bu Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Disiplin işlemleri konusunda da bu Kanun'da belirtilen usul ve prosedüre tabidirler. 657 sayılı DMK'nun 125'inci maddesinde disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiil ve haller maddeler halinde sıralanmış ve özel kanunların disiplin suçları ve cezalarına ilişkin hükümleri saklı tutulmuştur.



Büyükşehir belediyelerinde, genel sekreter veya belediye başkanınca görevlendirilecek bir genel sekreter yardımcısının başkanlığında; Hukuk müşaviri veya görevlendirilecek bir avukat, personel şube müdürü, Kararlar şube müdürü, fen işleri daire başkanlığından görevlendirilecek bir şube müdürü'nün katılımıyla, büyükşehir belediyesi disiplin kurulu oluşturulmaktadır.

Yine; Disiplin Kurulları Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin 5'inci bölümünün (D) kısmında, büyükşehir belediye başkanlıklarında, büyükşehir belediyesi encümeninin, aynı zamanda büyükşehir belediyesinin Yüksek Disiplin Kurulu görevini de yürüteceği hükme bağlanmıştır. (5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 16'ncı maddesine göre Büyükşehir belediye encümeni; Büyükşehir belediye başkanının başkanlığında, Belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği 5 üye ile, Büyükşehir belediye başkanının, biri genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere, her yıl birim amirleri arasından seçeceği 5 üyeden oluşur. Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder.)

Diğer belediyelerde ise, "Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Hakkındaki Yönetmeliğin" 4'üncü maddesinin, Mahalli İdarelerin Disiplin Kurullarını düzenleyen 5'inci bölümünün (B) kısmında; **Belediye disiplin kurulunun**, Belediye başkanının başkanlığında veya görevlendireceği başkan yardımcısının başkanlığında, 1580 sayılı eski Belediye Kanunu'nun 88'inci maddesinde belirlenen daire baş amirleri ile, belediye encümeni üyelerinin kendi aralarından bir yıl için seçecekleri 2 üyeden, teşekkül edeceği belirtilmiştir. (1580 sayılı eski Belediye Kanunu'nun 88'inci maddesinde belediye daire baş amirleri; yazı işleri müdürü veya başkatip, hesap işleri müdürü veya muhasebeci, sıhhat işleri müdürü, baştabib veya tabib, baytar müdürü başbaytar veya baytar, fen işleri müdürü başmühendis veya mühendis, teftiş heyeti müdürü baş mü-

fettiş veya müfettiş, lüzumu halinde zat ve hukuk işleri müdürleri veya müşavir avukat şeklinde sıralanmıştır.) 5393 sayılı yeni Belediye Kanunu'nun 48'inci maddesinde belediye teşkilatı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabileceği belirtilmiştir.

Şu anda belediyelerde norm kadroya göre bir personel oluşumu bulunacağından 1580 sayılı eski Belediye Kanunu'ndaki daire baş amirlerine karşılık gelen yeni Kanun'daki amir ve memurlar belediye disiplin kurulunun üyeleri olacaklardır. Öte yandan Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri Yönetmeliği'nde de, belediye disiplin kurullarını düzenleyen maddenin, 5393 sayılı yeni Belediye Yasası'ndaki teşkilat ve personel şekline göre değişiklik yapılması ve yeniden düzenlenmesi gerekir.

Belediyelerce kurulan birliklerde ise, Disiplin Kurulları Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesinin 5'inci bölümünün (C) kısmında, birlik encümeninin Birlik Disiplin Kurulu olarak da görev yapacağı, ifade edilmiştir.

Mahalli İdarelerin Yüksek Disiplin Kurulu, genelde İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kuruludur. Bu husus "Disiplin Kurulları ve Disiplin Amirleri

Hakkındaki Yönetmeliğin" 4'üncü maddesinin, Mahalli İdarelerin Disiplin Kurullarını düzenleyen 5'inci bölümünün (D) kısmında hükme bağlanmıştır. Ancak, bunun bir istisnası, büyükşehir belediye başkanlıklarında kurulan, büyükşehir belediyelerindeki Yüksek Disiplin Kurullarıdır.

657 sayılı DMK'nun 126/1 maddesinde, kademe ilerlemesinin durdurulması cezasının, memurun bağlı olduğu kurumdaki Disiplin Kurulunun Kararı alındıktan sonra, atamaya yetkili amirler, belediyelerde be-

*Mahalli İdarelerin
Yüksek Disiplin Kurulu,
genelde İçişleri Bakanlığı
Yüksek Disiplin Kuruludur.
Bu husus "Disiplin Kurulları
ve Disiplin Amirleri
Hakkındaki Yönetmeliğin"
4'üncü maddesinin,
Mahalli İdarelerin Disiplin
Kurullarını düzenleyen
5'inci bölümünün
(D) kısmında hükme
bağlanmıştır. Ancak, bunun
bir istisnası, büyükşehir
belediye başkanlıklarında
kurulan, büyükşehir
belediyelerindeki Yüksek
Disiplin Kurullarıdır.*



lediye başkanı (il disiplin kurulunun kararına dayanan hallerde valiler) tarafından verileceği, 126/2 maddesinde ise, devlet memurluğundan çıkarma cezasının, amirlerin bu yoldaki isteği üzerine memurun bağlı bulunduğu kurumun Yüksek Disiplin Kurulunun kararı ile verileceği hükme bağlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2/1 maddesi hükmünce, idari işlemlerin yetkili makam veya organlarca tesisi gerekir. Danıştay 5. Dairesinin vermiş olduğu 8.11.2006 tarihli ve E:2006/3751 sayılı bir yürütmeyi durdurma kararında bu husus; **Bilindiği üzere idare hukukunda yetki, belirli organ ve makamlara Anayasa ve yasalarla tanınmış karar alma gücünü anlatır ve idari işlemlerin en temel ögesini oluşturur. Bir statü hukuku olan İdare Hukukunda, idarenin ancak statülerle belirlenen hukuki durumlara dayanarak kendisine tanınmış bir yetkiyi kullanması mümkündür. Bir başka anlatımla yetki, kamu hukuku ilkelere göre, bir kamu düzeni sorunudur. Kanun koyucu tarafından hangi makam ve merciye verilmiş ise, bu yetkiyi ancak o makam ve merci kullanabilir ve kanunun açık izni olmadıkça yetkili makam veya merci yetkisini devredemez. Ayrıca, yetki hükümlerinin genişletici yoruma tabi tutulamayacağını ve yetkinin kamu otoritesi için bir hak değil yükümlülük olduğunu da vurgulamak gerekir.**

Yetkinin bir başka makam tarafından kullanılması yukarıda açıklanan “kanunilik” ilkesine aykırılık oluşturmaktadır. şeklinde açıklanmıştır. Dairenin bu kararından da anlaşılacağı üzere, yetkili olmayan makam veya organlarca alınan karar ve yapılan işlemler hukuki değildir. Bu sebeple disiplin işlem ve cezalarının da yetkili makam veya organ tarafından tesis edilmesi gerekmektedir. Yine 657 sayılı DMK'nun 126/3 maddesi, “**Disiplin kurulu veya yüksek disiplin kurulunun ayrı bir ceza tayinine yetkisi yoktur, ceza-**

yı kabul veya reddeder, Ret halinde atamaya yetkili amirler 15 gün içinde başka bir disiplin cezası vermekte serbesttirler.” hükmünü amir olup, Kanun bu hükmüyle, disiplin amirlerinin disiplin cezası vermedeki yetki ve takdir haklarını korumuştur. Disiplin kurulları ve Yüksek Disiplin Kurullarının, ceza verilmesi teklifinde bulunan amirin disiplin soruşturması dosyasında teklif ettiği cezadan farklı, ayrı bir ceza tayinine yetkileri yoktur. **Sadece amir tarafından teklif olunan cezayı kabul veya reddedebilirler.** Teklif edilenin dışında, başka bir ceza vermeleri, işlem yapmaları, kanuna

açıkça bir aykırılık olmasının yanında hem başka bir makamın veya organın yetkisinin gaspı olur hem de, cezanın yetkili makam veya organ tarafından verilmediği için iptaline sebep olur. Teklif edilen cezanın disiplin kurulunca kabul ve onaylanması halinde, aynı cezanın atamaya yetkili amir tarafından disiplin suçunu işlemiş bulunan memura verileceği tabiidir. Şayet disiplin kurulu, amirce teklif edilen cezayı uygun bulmaz ise teklif edilen cezanın reddi yönünde karar alacaktır. Disiplin kurulunun bu ret kararı üzerine, atamaya yetkili amir 15 gün içinde suçlu memura uygun bulacağı başka bir disiplin cezası verecektir. Yani amirin teklif ettiği Kademe ilerlemesinin Durdurulması cezasını uygun görmeyen disiplin kurulu, bunun yerine maaş kesimi cezası veya başka bir disiplin cezası verilmesi yönünde karar alamayacaktır. Sadece teklif edilen cezayı

reddetme veya onama yetkisi bulunmaktadır. Disiplin kurullarına tanınan yetkinin sadece, atamaya yetkili amire bir görüş bildirmek olduğu, ceza verme yetkisinin atamaya yetkili amirin hak, yetki ve görevi olduğu yargı kararları ile de teyit edilmiştir. (Danıştay 5.D. 08.04.1976, E:75/3037, K:76/1837)Yine aynı şekilde, kendisine Devlet Memurluğundan Çıkarılma teklifi gelen Yüksek disiplin kurulu da, bu teklifi ya aynen benimseyip kabul eder ve bu yönde karar alır veya uygun bulmaz ve teklifi reddeder. Mesela; kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilmesi yönünde bir

*Disiplin
kurulları önlerine
gelen disiplin
dosyasını öncelikle
657 sayılı DMK'nun
127'nci maddesinde
düzenlenen
zamanaşımı açısından
değerlendirmeli ve
suç zamanaşımına
girmişse esasa
geçilmemelidir.*



karar alamaz. Bundan sonrasının takdiri atamaya yetkili amire ait olup, atamaya yetkili amirce 15 gün içinde suçlu memura devlet memurluğundan çıkarma cezası dışında, başka uygun bulacağı (mesela kademe ilerlemesinin durdurulması gibi) bir disiplin cezası verecektir. Şayet Kanun'un bu açık hükmüne rağmen, disiplin kurulu veya yüksek disiplin kurulu aksi yönde hareket ederek teklif edilen disiplin cezası yerine başka bir disiplin cezasının tayini yönünde karar alırsa, bu karar yetkili makam veya organ tarafından tesis edilmediğinden, İdari Yargılama Usulü Yasası'nın 2/1'inci maddesi hükmünce, kanuna aykırılığı sebebiyle idari yargıda iptal edilecektir. (Danıştay 8.D.06.03.2007, E:2006/889, K:2007/1211 - 10.12.1997, E:95/4185, K:97/3879) Bu durumun şikayet veya resen tespiti halinde ise, kanun hükmüne aykırı kararın alanların görevlerini kötüye kullanmaları sebebiyle haklarında TCK 257'nci maddesi hükmünce işlem yapılması mümkün olacaktır. Diğer bir husus, Yüksek disiplin kurullarının yetkilerini, disiplin kurullarına devretmeleri de mümkün olmayıp (Danıştay 5. D. 15.4.2003 – E:2000/1711, K: 2003/1421), yüksek disiplin kurulunca gerçekleştirilmesi gereken disiplin işleminin, disiplin kurulunca yapılması halinde, yetkisiz kurulca alınan bu karar, yüksek disiplin kurulunca onaylanarak hukuka uygun hale getirilemeyecektir ve hukuka aykırı bir işlem olarak kalacaktır. (Danıştay 8.D. 29.11.1996 E:95/5467, K:96/3513) Disiplin Kurullarının, her kurumun kendi personelinden oluşturulması gereği de, hukuken aranması gereken bir zorunluluktur. (Danıştay 3.D. 17.07. 1979 , E:79/354 , K:79/409)

Disiplin kurulları önlerine gelen disiplin dosyasını öncelikle 657 sayılı DMK'nun 127'nci maddesinde düzenlenen zamanaşımı açısından değerlendirmeli ve suç zamanaşımına girmişse esasa geçilmemelidir. Zira uygulamada ceza hukukuna ilişkin yöntemlerden disiplin hukukunda da benzer şekilde istifade edildiğinden, 5237 sayılı Ceza Kanunu'nun 66'ncı maddesi hükmünce, dava zamanaşımı, Kanun'da başka türlü yazılmış olan haller dışında, belirli sürelerin geçmesiyle kamu davasını düşüren sebeplerden biridir. Devletin suç sebebiyle doğmuş olan cezalandırma hak ve yetkisini düşürür. Zamanaşımı süresi dolduğu takdirde fail hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılamaz. Zamanaşımı kendiliğinden göz önünde bulundurulur ve

re'sen uygulanır. Zamanaşımı, işlenen suç, yapılan fiil ile ilgili olduğundan öncelikle uygulanması gerekli bir kuraldır. TCK'da davanın düşürülmesini sağlayan sanığın ölümü (m.64), af (m.65) ve vazgeçme (feragat m.73/4) hallerinden önce gelir ve öncelikle uygulanır. İlgililerin kabul edip etmemesine veya isteğine bakılmaksızın doğrudan ve kendiliğinden uygulanır. (72/2)

657 sayılı DMK'nun 127'nci maddesinde, uyarma, kinama aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına, memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin soruşturmasına, başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisinin zamanaşımına uğrayacağı, disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmediği takdirde ceza verme yetkisinin zaman aşımına uğrayacağı belirtilmiştir. Maddede belirtilen süreler idare açısından hak düşürücü süreler olup, ceza hukukunda olduğu gibi sürelerin kesilmesi veya durması söz konusu olmadığından, disiplin suçlarının hepsinde iki yıllık zaman aşımı söz konusudur. Bu süre tamamlandıktan sonra soruşturma sürdürülse bile, ilgili ceza verilmesi mümkün değildir. (Danıştay 10.D. 03.02.1987, E:86/2183, K:87/148) Zamanaşımı açısından önem arz eden diğer hususlardan birisi de, disiplin suçu oluşturacak fiilin yanlış değerlendirilmesi sonucu, buna uygulanması gereken cezanın da, isabetsiz seçim ve tayinine sebep olmak ve disiplin cezası verme yetkisini zamanaşımına uğratmaktır. Misal vermek gerekirse; muhakkik tarafından düzenlenen disiplin dosyasında suçun vasıflandırılmasında hataya düşülerek memurluktan çıkarılma cezası verilmesi teklif edilen dosyanın yüksek disiplin kurulunda değerlendirilmesi sırasında suçun kademe ilerlemesi cezasını gerektiren bir fiil olduğu anlaşılır ve teklif yüksek disiplin kurulunca reddedilirse, işlenen bu suçla ilgili soruşturmaya eğer 657 sayılı DMK'nun 127'nci maddesi hükmünce suç fiilinin yetkili kişi veya makamca öğrenilmesinden itibaren soruşturmaya bir ay içinde başlanılmamışsa, kademe ilerlemesi cezasını gerektiren suçlarda da, kanun soruşturmaya fiilin öğrenildiği tarihten itibaren bir ay içinde başlanılmasını emrettiğinden, soruşturmaya başlama süresi geçirilmiş olacak ve geriye dönülüp yeniden soruşturma yapılamayacaktır. Dolayısıyla da ceza verme yetkisi zamanaşı-



mına uğramış olacaktır. (Danıştay 10.D. 20.3.1991, E:88/2595, K:91/1002)Şayet soruşturma işlemine bir aylık süre içinde başlanmışsa işlem kaldığı yerden yeniden devam edecek, yeni tespit ve vasıflandırmaya uygun şekilde dosyası tanzim edilecek ve disiplin kuruluna sunulacak, iki yıllık zamanaşımı dolmadan hakkında bir karar verilebilecektir. Benzer durumlara mahkeme safhasında da rastlanabilir. Mahkeme baktığı bir iptal davasında disiplin kurulunda verilen ceza-yı suçun vasıflandırılmasındaki yanlışlıktan dolayı iptal ederse ne olacaktır? Disiplin mevzuatımızda zamanaşımını kesen bir düzenleme bulunmamakla birlikte, idari yargı kararlarında, idarenin süresi içinde bir disiplin cezası vermesiyle zaman aşımı süresinin kesileceği, disiplin cezasının idari yargı yerince aynı konuda yeniden işlem tesisini gerektirecek biçimde iptali üzerine, zamanaşımı süresinin yeniden işlemeyeceği, idare tarafından şekil eksikliği giderilip aynı konuda yeniden işlem tesisi yoluna gidileceği kabul edilmiştir. (Danıştay 10.D. 12.10.1989 E:89/2299, K: 89/1735 – 8. D. 7.1.1996 E: 96/3070, K: 96/2443)

Bizce, bu konuda yeni bir düzenlemeye ihtiyaç vardır ve şöyle bir düzenleme yapılabilir. Yüksek Disiplin Kurulunca verilen memuriyetten çıkarılma cezasının yanlış olduğu, kurulun suçun vasfında yanlışlığının ve işlenen fiilin kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiğinin yargı merciince tespiti ve kararın bozulması halinde, disiplin kovuşturmasının başlangıcında, soruşturmaya eğer bir aylık süre içinde başlanmış ise (657 sayılı Kanun m:127/1) mahkemede geçen süre her iki taraf içinde askıda kabul edilerek ve hesaba alınmayarak, bir nevi zamanaşımı durması gibi değerlendirilerek, mahkeme öncesi işleyen süreye, mahkeme kararından sonra yapılan işlemler süresi ilave edilerek, toplam iki yıllık zamanaşımı süresini tecavüz etmemek şartıyla ilgili ceza verilmesi mümkün olabilir. Şayet ilave edilecek süreyle birlikte iki yıl aşıldığı halde, soruşturma bitirilip bir karar verilmemişse veya başlangıçta kovuşturma işlemlerine bir aylık süre içinde başlanılmamışsa, artık ceza verilemeyecek ve ceza zamanaşımına uğramış olacaktır. Zira aksi durum, mahkemenin kararından sonra idareye sınırsız bir süre tanınması sonucunu doğuracaktır ki, bu durum hem hukuki olmayacak, hem de kanunun tanıdığı iki yıllık zamanaşımı süresini hüküm-

süz kılmaya yönelik olacaktır. Bu da disiplin suçlusunun tamamen aleyhine olarak ve taraflar arasında suçun vasfında kusurlu işlem yapan idareyi mükafatlandırarak, ona üstünlük sağlayarak, eşitlik ve denge ilkesini bozmak, haksızlık yapmak anlamına gelecek, genel hukuk mantığına ve prensiplerine aykırı bir sonuç ortaya çıkacaktır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 48'inci maddesinde belirtilen memurlarla her belediyede disiplin kurulunun teşkili mümkündür. Yukarıda bahsedilen Disiplin Kurulları Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesi, disiplin kurulu teşkili için üç üyeyi yeterli bulmuştur. Sadece üç kişilik kurulların üye tam sayısı ile toplanması gerektiğini hüküm altına almıştır. Üye sayısı üçten fazla ise, salt çoğunlukla toplanılacağı, kurulların başkan ve üyelerinin görev başında bulunmamaları halinde kurula vekillerinin, seçimle gelen üyelerin ise yedeklerinin katılacağı, toplantıya katılmayan üyelerin toplantı yeter sayısının tespitinde göz önünde bulundurulmayacağını aynı maddede ifade edildiği, 13'üncü maddede kurulların oy çokluğu ile ve açık oyla karar verecekleri, çekimser kalamayacağı, kurul başkanının oyunu üyelerin etkilenmemesi için en son kullanacağı ve oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu tarafın oyunun üstün kabul edileceğinin, kararın o yönde oluşacağını ve başkan tarafından açıklanacağını, bilhassa esas kararın yazılmasında bir yanlışlığa sebebiyet verilmemesi açısından, karar özetinin üyeler tarafından imzalanan bir tutanakla tespit edilmesinin gerektiğinin belirtildiği, 14'üncü maddede, gerekçeli olarak ve oy birliği veya oy çokluğu ile alındığı da belirtilerek yazılacak esas kararların başkan ve üyelerce imzalanmasının zarureti ifade edilmiştir. Yine söz konusu Yönetmeliğin 5 ve 6'ncı maddelerinde, kuruldaki üyelerden haklarında aylıktan kesme ve daha ağır disiplin cezası uygulanmış memur üyelerin, 657 sayılı DMK'nun 133'üncü maddesi hükmünden istifade ile bu cezaları sicillerinden silinmiş olsa bile, Yönetmeliğin 3'üncü maddesinde belirtilen disiplin kurulu veya yüksek disiplin kurullarında görev alamayacakları, kurulların başkan ve üyelerinin kendilerine, eşlerine, ikinci dereceye kadar (bu derece dahil) kan ve sıhrî hısımlarıyla ilgili işlerle, disiplin cezası verilmesini teklif ettikleri, disiplin soruşturmasını yaptıkları (Danıştay 5. D. 18.03.1976, E:74/10222, K: 76/1267) veya atanma-



sına yetkili oldukları memurlara ait işlerle ilgili kurul toplantılarına katılamayacakları hüküm altına alınmıştır. Yukarıda belirtilen hususlara uyulmaması, kurullarca verilmiş bulunan kararların iptal sebebinin oluşturacaktır. Yine, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2/1 maddesi hükmüne ve genel hukuk çerçevesinde, idari işlemlerin yetkili makam veya organlarca tesisi gerektiğinden yetkili olmayan makam veya organlarca alınan karar ve yapılan işlemler hukuka aykırı ve hükümsüz addedildiğinden (Yargıtay C.G.K. 28.03.2006 gün ve E.2006/4-38 K.2006/94) disiplin soruşturması onayının yetkili makamdaki alınmamış olması, 657 sayılı DMK'nun 130'uncu maddesi gereğince, usulünce ilgilinin disiplin kurulunca savunması istenmeden veya istendiği halde, savunma isteme yazısının ilgili ye tebliğinden itibaren 7 günden daha az süre verilmiş olması kurulca verilen kararın iptali sebebinin oluşturacağı gibi, ilgilinin savunma vermemesinin de memurun suç işlediği ve bunu ikrar ettiği anlamına gelmediği, suçluluğuna elde mevcut bilgi ve belgelere göre karar verilmesi gereğinin, disiplin cezası verme yetkisinin devredilemeyeceğinin ve şikayetten vazgeçilmesinin disiplin kovuşturmasının yürütülmesine ve ceza verilmesine bir etkisinin bulunmadığının göz önünde tutulmasının, başarılı ve sicil temiz olan görevlilere bir alt cezanın uygulanma nedeninin açıklanması gereğinin (Danıştay 8. D. 28.10.1991, E:91/1399, K:91/1677), 657/125-E/d, bendindeki özürsüz ve kesintisiz 10 gün veya bir yılda toplam 20 gün göreve gelmemekten tam bir çalışma gününün kastedildiğinin anlaşılması, göreve geç gelme, erken ayrılma, görev yerini terk şeklinde görevden uzak kalındığı saatlerin toplamının 20 günü doldurmasının anlaşılacağı ve devlet memurluğundan çıkarılma cezasını gerektirmediğinin (Danıştay 1.D. 15.12.1983 E:83/309 K: 83/323) işlendiği iddia edilen disiplin suçu aynı zamanda ceza hukuku açısından da suç ise ve yapılan Yargılamada suçun unsurlarının gerçekleşmediği veya suçun isnat edilen kişi tarafından işlenmediğinin tespiti ile beraat halinde bu sonucun disiplin hukuku açısından dikkate alınmasının mecburi olduğu gibi (Danıştay 10.D. 3.5.1990 E: 90/1731 K: 90/1248) C. Savcılıklarınca suçla ilgili kovuşturma izni verilmemiş olması(takipsizlik kararı) ile delil yetersizliğinden kaynaklanan beraat kararlarının ise, disiplin cezası verilmesini mutlak engelleyici bir

kabiliyetinin olmadığını ve disiplin cezası verilmesinin mümkün bulunduğunun (Danıştay 10. D. 27.10.1987 E: 87/1721 -K...10. D. 26.10.1989 E:87/1637, K: 89/1877), 657 sayılı DMK'nun madde 125/2'deki tekrür durumlarının göz ardı edilmemesi(Danıştay 12. D. 6.12.2001, E: 99/4857, K: 2001/4260), Özel kanunla düzenlenmeyen bir konuda, disiplin cezası gerektiren bir fiilin varlığı halinde genel kanun olan 657 sayılı DMK'nun hükümlerinin uygulanacağı (Danıştay 10 D. 18.3.1987, E: 85/112, E: 87/566), bir memur hakkında takdir edilen disiplin cezası ile ilgilinin fiili arasında adil bir denge bulunmasının disiplin hukukunun temel ilkelerinden olduğunun unutulmaması (Danıştay 8.D. 11.12.1997, E: 95/3680, K: 97/3928)bunlar iptal sebepleri olabileceğinden, disiplin ve yüksek disiplin kurullarınca dikkate alınması ve gözetilmesi gereken hususlardır. Yönetmeliğin 11, 12, 14 ve 15'inci maddelerindeki karar verilme (657/128), yazılma, tebliğ sürelerine, uyulmamış olması, kararın geçerliliği açısından bir mahzur teşkil etmez ve iptal sebebi olarak ileri sürülemez ise de(Danıştay Mürettep D. 27.03.1980, E:80/8451, K:80/1541 – 8. D. 17.9.1991, E: 91/1370, K: 91/1358) ilgili kurul başkan ve üyeleri ile diğer görevliler açısından görev ihmali ve disiplin suçu oluşturabilir. Buna dikkat edilmelidir.





Tahir TEKİN
İçişleri Bakanlığı
İç Denetçisi

4734 SAYILI KANUN'A GÖRE ÇERÇEVE ANLAŞMA İHALELERİ

Çerçeve anlaşma kavramı mevzuatımıza ilk olarak 4734 sayılı Kanun'a 5680 sayılı Kanun'unla (2'nci md.si) eklenen ek 2'nci madde ile girmiştir. Bu yazımızda çerçeve anlaşmalar hakkında genel bilgiler, uygulama alanları, getirdiği kolaylıklar, 5812 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikler ve uygulama süreçleri hakkında bilgiler vermeye, değerlendirmeler yapmaya çalışacağız.

Çerçeve anlaşmalar suretiyle ihtiyaçların temini yönünde yapılan düzenlemelerin amacı; idarelerin süreklilik arz eden bazı özel nitelikli ihtiyaçlarının, her seferinde uzun ihale süreçleri yaşanmadan, önceden belirlenen esaslar dahilinde, kesintiye uğramadan, sıhhatli bir şekilde temin edilmesi denilebilir. Konuya henüz girmeden belirtmek gerekir ki, çerçeve anlaşma yeni bir ihale usulü olmayıp, mevcut ihale usulleri (açık ihale) ile yapılan ihalelerde kullanılabilen bir ihtiyaç temin yöntemidir.

Yukarıda bahsedildiği şekilde mevzuatımıza giren çerçeve anlaşmalara ilişkin, 4734 sayılı Kanun'un ek 2'nci maddesi, 5 Aralık 2008 tarih ve 27075 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5812 sayılı Kanun'un 27'nci maddesi ile bütünüyle değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir. Böylece çerçeve anlaşmaların hem kapsamı ve uygulama alanı genişletilmiş, hem de daha detaylı düzenlemeler getirilmiştir. Bu düzenleme üzerine, 12/9/2007 tarihli ve 26641 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çerçeve Sözleşme İhalelerinde Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin mevcut Yönetmelik yürürlükten kaldırılmış; 4 Mart 2009 tarih ve 27159 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Bu düzenlemeyle daha önceden "çerçeve sözleşme" şeklinde kullanılan tabir, yeni düzenlemeyle "çerçeve anlaşma" şeklinde kullanılmaya başlanılmıştır. Daha sonra 03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelikle, Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin birçok maddesinde değişikliğe gidilmiştir.

Çerçeve anlaşma yeni bir ihale usulü olmayıp, mevcut ihale usulleri (açık ihale) ile yapılan ihalelerde kullanılabilen bir ihtiyaç temin yöntemidir. Çerçeve anlaşma yapılmış olmasının idareye alım yükümlülüğü getirmeyeceğini belirtmek gerekir. Yani, çerçeve anlaşma devam etmesine rağmen (münferit sözleşme kapsamındaki işler hariç) idare ihtiyaçlarını buna bağlı kalmaksızın ayrıca temin yoluna gidebilecektir.



Tanım; Uygulama Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesinde çerçeve anlaşma, "Aynı Yönetmelikte çerçeve anlaşma, "Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşma" şeklinde tanımlanmıştır. Tanımdan anlaşılacağı üzere çerçeve anlaşma bir veya birden fazla idare ile bir veya birden çok istekli arasında imzalanabilecektir.

Çerçeve anlaşmaya konu olabilecek ihtiyaçlar; Önceki düzenlemede çerçeve sözleşmelerin kapsamı, "4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında yer alan ve sağlık hizmeti sunan idarelerin sürekli biçimde ihtiyaç duydukları mal veya hizmetlerin temini" olarak belirlenmişken, 5812 sayılı Kanun'la getirilen yeni düzenleme ile kapsam genişletilerek, 434 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin mal, hizmet ve yapım işleri (yönetmeliğin 1/2'nci maddesinde sayılan) şekline dönüştürülmüştür. Buna göre kapsama giren işler:

a) Mal alımları: Her türlü tıbbi sarf malzemesi, ilaç, serum, anti serum, aşı, her türlü ortez ve protez, büro malzemesi, tıbbi cihazlar, kırtasiye malzemeleri, bilgisayar ve bilgisayar sarf malzemesi, akaryakıt, her türlü katı yakıt, her türlü gıda maddesi, her türlü temizlik sarf malzemesi, muhtelif tip ray, muhtelif tip beton ve ahşap travers, her türlü boya malzemesi, tekstil ve giyim malzemeleri, taşıma araçlarının ve iş makinelerinin yedek parçaları, ağrega ve balast, kilitli parke, bordür, karo ve her türlü kum, çakıl ve çimento, oy sandığı, seçim torbası, seçimlerde kullanılacak paravan, filigranlı oy pusulası kağıdı ve filigranlı oy zarfı kağıdı,

b) Hizmet alımları: Taşıma araçlarının ve makinelerin mutat bakım ve onarım hizmetleri, oy pus-

ulası basım hizmetleri, sürekli nitelikte olmayan kargo/yük taşıma hizmetleri, tercüme hizmetleri, sigorta hizmetleri, kalibrasyon hizmetleri, piyasa denetim ve gözetim hizmetleri,

c) Yapım işleri: Bina bakım ve onarım işleri, karayolu mutat bakım ve onarım işleri, içme suyu ve kanalizasyon şebekesi bakım ve onarım işleri, enerji nakil hatları bakım ve onarım işleri, doğalgaz ve petrol boru hatları bakım ve onarım işleri,

şeklinde sayılmıştır.

İdareler, yukarıda sayılan mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri çeşitleri ile sınırlı olmak üzere kapsam dahilinde ihtiyaçlarını karşılayabileceklerdir. Sayılanların dışında bir ihtiyaç için çerçeve anlaşma yapılması mümkün olmayacaktır.

Kullanılacak ihale usulü; Kanun'un Ek 2'nci maddesinde, kullanılacak ihale usulü ile ilgili olarak, "... açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usulünü uygulamak kaydıyla çerçeve anlaşmalar yapılabilir" hükmü bulunmakta iken, Uygulama Yönetmeliği'nin 8'inci maddesinde "Çerçeve anlaşma ihalelerinde açık ihale usulü uygulanır" şeklinde amir hüküm bulunmaktadır. Bu durumda Kanun'un ve Uygulama Yönetmeliği'nin belirtilen hükümleri arasında uyumsuzluk ortaya çıkmaktadır. Yönetmelik hükmü esas alındığında, çerçeve anlaşmalar için belli istekliler arasında ihale, pazarlık usulü ve doğrudan temin yöntemlerinin kullanılması mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, Kanun'un 5'inci maddesinde, belli istekliler arasında ihale ile açık ihale usullerinin temel ihale usulleri olduğu belirtilmiştir. Belli istekliler arasında ihale usulünün, Kanun'un 20'inci maddesinde sayılan özel nitelikli işler ile yüksek maliyetli işlerde (yaklaşık maliyetin yarısı veya daha fazlası) kullanılabilece-

Kanun'un Ek 2'nci maddesinde, kullanılacak ihale usulü ile ilgili olarak, "... açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usulünü uygulamak kaydıyla çerçeve anlaşmalar yapılabilir" hükmü bulunmakta iken, Uygulama Yönetmeliği'nin 8'inci maddesinde "Çerçeve anlaşma ihalelerinde açık ihale usulü uygulanır" şeklinde amir hüküm bulunmaktadır. Bu durumda Kanun'un ve Uygulama Yönetmeliği'nin belirtilen hükümleri arasında uyumsuzluk ortaya çıkmaktadır.



ği göz önüne alındığında, çerçeve anlaşmalarda açık ihale usulünün kullanılmasının daha uygun olacağı ortaya çıkmaktadır.

Ödenek şartı; Uygulama Yönetmeliği'nin 5/ç maddesinde belirtildiği üzere, çerçeve anlaşma ihalesine çıkılabilmesi için ödeneğinin bulunması şartı aranmaz. Ancak, münferit sözleşme aşamasında ödeneğin bulunması zorunludur. Ödenek, münferit sözleşme aşamasında ihtiyaç konusu mal veya hizmet veya yapım işi için çerçeve anlaşma ihalesinde teklif edilen bedeller dikkate alınarak münferit sözleşmeyi imzalayacak idare tarafından belirlenir.

Çerçeve anlaşma ihalesine çıkılabilmesi için, ilk etapta (diğer ihalelerde olduğu gibi) ödeneğinin bulunması şartı getirilmemiştir. Ödenek şartının münferit sözleşme aşamasında aranması öngörülmiştir. Bu şekilde idareye, ihtiyaç temini için ihale sürecini bir an önce başlatabilme imkânı tanınmıştır. Diğer taraftan, çerçeve anlaşma yapılması idareye alım yükümlülüğü getirmeyeceğinden ödenek şartının aranmaması da normaldir. Esasen idare münferit sözleşme ile birlikte kendini bağlayıcı yükümlülüğe girmiş olmaktadır.

Başlangıçta ödenek şartı aranmakla birlikte, idarelerin bütçe hazırlık sürecinde bu durumu göz önünde tutarak ödeneklerini hazır etmeleri daha uygun olacaktır. Zira münferit sözleşme aşamasında ödenek temin edilmesi (belki ek ödenek ihtiyacı), işlerin uzamasına sebebiyet verebileceği gibi, az da olsa ödeneğin temin edilememesi riskini de taşımaktadır. Uygulama yılı gelmeden önce çerçeve ihaleye çıkılabileceği hususu ile devam eden çerçeve anlaşmalar için gelecek yıllardaki ödenek ihtiyacı dikkate alınarak, gelecek yıl/yıllar için gerekli ödeneğin öngörülmesi; önceden öngörülmemesi ya da öngörülememesi halinde ise, uygulama yılı içerisinde aktarma ya da ek ödenek verilmesi suretiyle zamanında ödeneğin tamamlanması gereği bulunmaktadır.

İhale kayıt numarası; Kamu İhale Genel Tebliği'nin 29'uncu maddesinde belirtildiği üzere, hem çerçeve anlaşma yapmak üzere gerçekleştirilecek açık ihale için (ilan ya da ön ilan yayımlanmadan önce), hem de çerçeve anlaşma kapsamında yapılacak her bir münferit alım için, münferit sözleşme onay belgesi hazırlanmadan önce ihale kayıt numarası (İKN) alınması gerekecektir.

Yaklaşık maliyet; Çerçeve anlaşma ihalelerinin yaklaşık maliyeti, ihalenin konusunun mal veya hizmet alımı ya da yapım işi olmasına göre ilgili Uygulama Yönetmeliğinde düzenlenen esas ve usullere göre belir-

lenecek; çerçeve anlaşmanın süresi de dikkate alınarak, anlaşma kapsamında alımı planlanan tahmini ihtiyaç miktarının tamamı üzerinden yaklaşık maliyet hesaplanacaktır. Ayrıca münferit sözleşme aşamasında da, söz konusu münferit sözleşme ile temini düşünülen ihtiyaç miktarı göz önüne alınarak yaklaşık maliyetin (ayrıca) hesaplanması gerekecektir. Bu aşamada yaklaşık maliyet, çerçeve anlaşmaya esas olan bedel üzerinden hesaplanabileceği gibi, ilgili Uygulama Yönetmeliğinde düzenlenen esas ve usullere uygun olarak da güncellenebilecektir.

Çerçeve anlaşma ve münferit sözleşme süreleri; Başlangıçta (eski düzenlemeye göre) en çok 24 aya

kadar yapılabileceği öngörülen çerçeve anlaşmaların süresi konusunda, Kanun'un yeniden düzenlenen Ek-2'nci maddesiyle 48 aya kadar anlaşma yapabilme imkânı getirilmiştir. Böylece idarelere, yapacakları çerçeve anlaşma kapsamında, münferit sözleşmelerle 48 aya kadar, aynı ya da değişik istekliden, sürekliliği olan ihtiyaçlarını temin etme imkânı/kolaylığı sağlanmış bulunmaktadır. Bir kere ihaleye çıkmak suretiyle 4 yıla kadar, kapsam dahilindeki ihtiyaçlar temin edilebileceklerdir. 48 ayın hesabında, çerçeve anlaşmanın imzalandığı tarih esas alınmalıdır.

Hem çerçeve anlaşma yapmak üzere gerçekleştirilecek açık ihale için (ilan ya da ön ilan yayımlanmadan önce), hem de çerçeve anlaşma kapsamında yapılacak her bir münferit alım için, münferit sözleşme onay belgesi hazırlanmadan önce ihale kayıt numarası (İKN) alınması gerekecektir.



Münferit sözleşmelerin süresi konusunda ise gerek Kanunda, gerekse Yönetmelikte herhangi bir hükme yer verilmemiştir. İdarelerin 48 aya kadar, çerçeve anlaşma kapsamındaki isteklilerden alacakları yeni teklifler ve yapacakları münferit sözleşmelerle ihtiyaçlarını temin edecekleri anlaşılacakla beraber, münferit sözleşmelerin süreleri konusunda tereddütler oluşmaktadır. Zira, yönetmelikte münferit sözleşmenin süreleri (en az veya en çok) ile ilgili bir hüküm bulunmamaktadır. Bir idarenin, başlangıçta yapacağı bir münferit sözleşme ile 12 ayda bir isteklinin/isteklilerin (bu arada yüklenicinin) yeterliliğini belgelemek suretiyle 48 aya kadar aynı istekliden ihtiyacını temin etmesine engel bir durum var mıdır? Bu sorunun net cevabı mevzuattan çıkmamaktadır.

Konuya 5018 sayılı Kanun'un "Yüklenmeye Girişilmesi" başlıklı 26'ncı maddesi yönünden de bakılması gerekir. Söz konusu maddenin "**.... Bütçede yeterli ödeneği bulunmayan işler için yüklenmeye girilemez. Yüklenme süresi malî yılla sınırlıdır. Harcama yetkilileri, tahsis edilen ödenekler dahilinde yüklenmeye girebilirler....**" hükmü dikkate alındığında, münferit sözleşmelerin süresinin de mali yılla sınırlı tutulması gerektiği anlamı çıkmaktadır. Burada her münferit sözleşmeyi ayrı bir yüklenim olarak anlamak gerekir; çerçeve anlaşma aşamasında henüz yüklenme söz konusu değildir. Bu bağlamda, Kanun'da ve Uygulama Yönetmeliği'nde yer verilen "çerçeve anlaşma kapsamındaki isteklilerin 12 ayda bir yeterliklerinin belgelendirilmesi" hükmünü de kısmen bu yorumu destekler mahiyette algılamak yanlış olmayacaktır.

Diğer taraftan, "5018 sayılı Kanun'un 27'nci maddesinde düzenlenen 'Ertesi yıla geçen yüklenme'lerin çerçeve anlaşmalar kapsamında yapılacak münferit sözleşmelere de teşmil edilmesi (veya uygulanması) mümkün olabilecek midir?" sorusuna da cevap aramak gerekecektir. Öncelikle 5018 sayılı Kanun'un 27'nci maddesi kapsamındaki işlerle çerçeve anlaşmalar kapsamında yapılabilir işler (mal alımı, hizmet alımı, yapım işleri) karşılaştırıldığında, yaklaşık olarak örtüşükleri

söylenabilir. Diğer taraftan, buna engel teşkil edecek açık bir mevzuat hükmünün de bulunmadığını dikkate aldığımızda, çerçeve anlaşmalar kapsamında yapılacak münferit sözleşmelerin "ertesi yıla geçen yüklenme" şeklinde de (süresi 12 ayı ve ertesi yılın 6'ınca ayının sonunu geçmeyecek şekilde) yapılmasının/uygulanmasının mümkün olabileceği değerlendirilmektedir.

Yeri gelmişken, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 67'nci maddesinde sayılan hizmetler ile çerçeve anlaşmalar kapsamındaki hizmetler arasında ilişki kurulup kurulamayacağından bahsedelim. 5393 sayılı Kanun'un 67'nci maddesinde sayılan hizmetlerin, temel belediye hizmetleri ile bunlara destek niteliğinde olan hizmetler olduğunu görmekteyiz. Bu hizmetlerden yalnızca "makine-teçhizat bakım ve onarım işleri"nin yönetmelikte sayılan hizmetlerden "Taşıma araçlarının ve makinelerin mutlak bakım ve onarım hizmetleri" ile benzeştiğini görmekteyiz. Dolayısıyla belediyeler (istemeleri halinde), 67'nci madde kapsamındaki hizmetlerden yalnızca bu hizmeti çerçeve anlaşmaya konu edebileceklerdir. Sayılan (67'nci maddede) diğer hizmetleri ise açık ihale suretiyle (beş yıla kadar) aynı madde hükmüne göre temin yoluna gidebileceklerdir.

Mevzuatın incelenmesi ve değerlendirilmesinden, çerçeve anlaşmaların temel hedefinin, idarelerin sürekliliği olan (yönetmelikte sayılan) ihtiyaçlarını, her





seferinde ihale yapmadan, belirlenen istekli gurubundan, yapılacak münferit sözleşmelerle, en uygun fiyata (veya en avantajlı şekilde) kesintisiz temin edilmesi olduğu söylenebilecektir. Bu amaçla idareler, isteklilerden her zaman (her münferit sözleşme öncesi) tekliflerini yenilemelerini isteyebileceklerdir. Bu temel anlayış üzerine, münferit sözleşmelerin bir defada gerçekleştirilen mal alımları dışında da kısa süreli (bir yıldan daha az) olarak algılanması ve uygulanması yerinde olacaktır. Hele şartların ve piyasanın değişken olduğu ortamlarda, bu durum idarelere daha da avantaj sağlamış olacaktır. Zaten münferit sözleşmelerin daha uzun süreli algılanması durumunda, çerçeve anlaşma ihalelerinin bir anlamı kalmayacaktır.

Burada bir önemli ayrıntıya da değinmek gerekecektir. Çerçeve anlaşma kapsamındaki istekli sayısının üçün altına düşmesi durumunda, çerçeve anlaşmanın iptal edileceği yönündeki mevzuat hükmü karşısında, devam eden münferit sözleşmenin durumu ne olacaktır? Konuyla ilgili olarak Uygulama Yönetmeliği'nin 5/c maddesinde, "Çerçeve anlaşma kapsamında yapılan münferit sözleşmelerde, sözleşmenin ifasının çerçeve anlaşma süresi içerisinde yapılması zorunludur" hükmü bulunmaktadır. Diğer taraftan, aynı Yönetmeliğin 43/8'inci maddesinde "Çerçeve anlaşmaya taraf olan istekli sayısının üçün altına düşmesi durumunda, çerçeve anlaşmanın sona erdiği taraflara bildirilir. Bu durum, çerçeve anlaşmaya dayanarak daha önceden akdedilen münferit sözleşmelerin yürütülmesini etkilemez" hükmüne yer verilmiştir. Burada her iki hüküm birbiri ile çelişir gibi gözükse de, ikisi de doğru hükümlerdir. Zira genel ilke olarak, münferit sözleşme süresi çerçeve anlaşma süresini aşamayacaktır; ancak, istekli sayısının üçün altına düşmesi suretiyle çerçeve anlaşmanın iptali durumunda, mevcut (devam eden) münferit sözleşmenin

(normal süresi sonuna kadar) uygulamasına da devam edilmesi gerekecektir. Zaten ortada hukuken geçerli bir sözleşme bulunduğu göre, her iki tarafı da öngörülen süresi sonuna kadar bağlayacaktır.

İstekli sayısı; 4734 sayılı Kanun'un Ek- 2'nci maddesinde, "çerçeve anlaşmaya taraf olacak istekli sayısı üçten az olmamak üzere ihale dokümanında belirtilir" hükmüne yer verilmiş, aynı hüküm Uygulama Yönetmeliğinde de (6. md.) tekrarlanmıştır. Yine Uygulama Yönetmeliği'nin birçok maddesinde "istekli sayısının üçün altına inmesi durumunda çerçeve anlaşmanın iptal edileceği" hükmüne yer verilmiştir. Diğer taraf-

tan Kanun'un aynı (Ek-2) maddesinde, "çerçeve anlaşmalar, koşulların tamamının baştan belirlendiği hallerde, bir istekli ile de yapılabilir" hükmüne de yer verilmiş; ancak aynı hükme Yönetmelikte yer verilmemiştir. Diğer taraftan Uygulama Yönetmeliği'nin 3'üncü maddesinde çerçeve anlaşmanın tanımını yapılırken, "Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında" ibaresi kullanılmıştır. Tanımda kullanılan bu ibareden, çerçeve anlaşmanın bir istekli ile de imzalanabileceği anlamı çıkmaktadır. Ancak aynı yönetmeliğin uygulamayı düzenleyen diğer maddelerinde buna izin veren hiçbir ibarenin kullanılmadığı görülmektedir; üstelik "en az üç istekli" ibaresi birçok maddede vurgulanmak-

tadır. Bu durumda, "çerçeve anlaşmaların bir istekli ile de (şartların önceden belirlenebildiği durumlarda) imzalanabileceği" yönündeki Kanun hükmü ile yönetmelik hükümleri arasında bir çelişki, ya da düzenlemede bir eksiklik olduğunu söylemek mümkün olacaktır. Sonuç olarak, bahsedilen kanun hükmü açık bir şekilde bir istekli ile de (şartların önceden belirlenebildiği hallerde) çerçeve anlaşma imzalanabileceğini belirttiğine ve Uygulama Yönetmeliğinde verilen tanımda da bunu destekleyen ifadeye yer verildiğine göre, kanaatimizce bir istekli ile de çerçeve anlaşma imzalanma-

Çerçeve anlaşmaların temel hedefinin, idarelerin sürekliliği olan (yönetmelikte sayılan) ihtiyaçlarını, her seferinde ihale yapmadan, belirlenen istekli gurubundan, yapılacak münferit sözleşmelerle, en uygun fiyata (veya en avantajlı şekilde) kesintisiz temin edilmesi olduğu söylenebilecektir.



sis mümkün bulunmaktadır. Ancak, “koşulların tamamen baştan belirlendiği haller” ibaresinin yönetmelikte açıklığı kavuşturulması gerektiği de ortadadır.

Çerçeve anlaşmaya taraf olabilecek en fazla istekli sayısı konusunda, eski düzenlemede “en çok yirmi-beş” sayısı ifade edilmişken, yeni düzenlemede üst sınır getirilmemiştir. Bu durumda yukarıda da belirtildiği üzere “istekli sayısı üçten az olmamak üzere” idare tarafından belirlenecek ve idari şartnamede buna yer verilecektir. Yalnız idare tarafından belirlenen bu üst sayı sınırlandırmasının da bazı durumlarda aşılması mümkün (ya da zorunlu) olabilecektir. Uygulama Yönetmeliği’nin 36’ncı maddesinde “tekliflerin eşit olması nedeniyle listeye alınacak istekli sayısının ihale dokümanında öngörülen sayıyı aşması halinde, aynı teklifi veren isteklilerin tamamı listeye alınır” hükmü bunu mümkün/gerekli kılmaktadır.

Çerçeve anlaşma ihalelerinin kısmi teklife açık olarak yapılması da mümkün bulunmaktadır. Bu durumda, her bir kısma ilişkin imzalanan çerçeve anlaşma ayrı bir çerçeve anlaşma olarak kabul edilecek; çerçeve anlaşma imzalanabilmesi için her bir kısım için çerçeve anlaşma imzalayacak en az üç isteklinin bulunması gerekecektir. Bu sayının üçün altına düştüğü durumlarda çerçeve anlaşma imzalanmayarak bu kısma ilişkin çerçeve anlaşma ihalesi iptal edilecektir.

Çerçeve anlaşmalara taraf olabilecek idare sayısı konusunda; gerek Kanunda, gerekse Yönetmelikte yapılan tanımlardan, bir den fazla idarenin birlikte (aynı ihale ile) çerçeve anlaşma ihalesine çıkabilecekleri/taf olabilecekleri anlaşılmaktadır. Bu arada aynı il dahilinde bulunan bir den fazla belediyenin de bir araya gelerek çerçeve anlaşma ihalelerine çıkmalarına engel bir durum bulunmamaktadır.

Bir den fazla belediyenin birlikte çerçeve anlaşma ihalesine çıkmaları durumunda ihale yetkilisi kim olacak ve ihale komisyonu nasıl kurulacak? Bu konuda Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinin ‘b’ bendinin “... il düzeyinde birden fazla idarenin bir araya gelerek çerçeve anlaşma ihalesini gerçekleştirdiği durumlarda, çerçeve anlaşma imzalanıncaya kadarki ihale işlemleri ile çerçeve anlaşmaya taraf olan istekli-

lerin yeterliklerinin oniki ayda bir değerlendirilmesi işlemlerini bu idareler adına yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlileri” nin ihale yetkilisi olacağı yönündeki hükmü, konuya açıklık getirmektedir. Buna göre, çerçeve anlaşma ihalesini yürütmek ve kendileri ile çerçeve anlaşma imzalanan isteklilerin 12 ayda bir yeterliklerini değerlendirmek görevini üstlenmiş olan idarenin ihale yetkilisi, çerçeve anlaşma ihalesinin de yetkilisi olacaktır. Münferit sözleşme aşamasında, her bir idare kendi alımıyla ilgili olarak, çerçeve anlaşma kapsamında münferit sözleşme imzalayabilecektir. Bu durumda, münferit sözleşme imzalayan idarenin ihale yetkilisi, münferit sözleşmenin de ihale yetkilisi olacaktır.

Teminat; Uygulama Yönetmeliği’nin 32’nci maddesinde, çerçeve anlaşmalarda geçici ve kesin teminat alınmayacağına dair net hüküm bulunmakla birlikte, hangi durumlarda teminat alınması gerektiğine dair yönetmeliğin aynı maddesinde düzenlemeler bulunmaktadır. Buna göre;

Mal alımlarında, münferit sözleşme aşamasında, alımın garanti süresi öngörülme-yen bir mal alımı olması ve bir defada teslim edilmesi halinde kesin teminat alınması zorunlu değildir. Ancak garanti süresi öngörülen mal alımı ile teslimatı süreye bağlı mal alımlarında kesin teminat alınması zorunludur. Kesin teminat alınması durumunda, münferit sözleşme bedeli üzerinden hesaplanarak yüzde 6 oranında alınması gerekecektir.

Yapım işleri ile hizmet alımlarında, taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, münferit sözleşmenin yapılmasından önce, münferit sözleşme bedeli üzerinden hesaplanarak yüzde 6 oranında kesin teminat alınması gerekecektir.

Yukarıda bahsedildiği üzere, çerçeve anlaşma aşamasında geçici ve kesin teminat alınmayacak; ancak münferit sözleşme aşamasında kesin teminat alınması söz konusu olabilecektir. Zaten çerçeve anlaşmaya dahil olmakla her iki taraf da (istekliler, idare) henüz bir yüklenime girmiş değillerdir. Ancak çerçeve anlaş-



ma yapıp peşinden münferit sözleşme aşamasına gelindiğinde, her iki taraf için de bağlayıcı olan sözleşme söz konusu olacaktır. Sözleşme aşamasına gelindiği için de geçici teminattan zaten bahsedilemeyecektir. Yine münferit sözleşme aşamasında, sözleşmeye hüküm konulmuş olması şartı ile kesin teminatın alınmasının zorunlu olmadığı haller ile alınması zorunlu olan haller Yönetmeliğin 32'nci maddesinde belirtilmiştir.

Konuyla ilgili olarak; 4734 sayılı Kanun'un 5812 sayılı Kanun'la yeniden düzenlen "Tekliflerin Değerlendirilmesi" başlıklı 37'nci maddesinin ikinci fıkrasının "... teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde, idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve **geçici teminatları gelir** kaydedilir" hükmünün, "geçici teminatların gelir kaydedileceği" kısmının çerçeve anlaşmalar için uygulanabilirliğinin bulunmadığını da belirtmek gerekir. Zira çerçeve anlaşma aşamasında geçici teminat alınması söz konusu olmamaktadır.

İhale komisyonları; Çerçeve anlaşma ihalelerinde iki adet ihale komisyonu söz konusudur. Birincisi, çerçeve anlaşmaya esas olacak istekliler kapsamını belirlemek üzere yapılacak olan açık ihaleyi yürütmek üzere 4734 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre kurulacak ihale komisyonu; maddede açıklandığı şekilde biri başkan, ikisi uzman, biri muhasebeden anlayan ve biri de normal üye olmak üzere 5 asıl, 5 yedek üyeden oluşturulacaktır. Çerçeve anlaşma ihalesini yapmak amacıyla kurulacak bu ihale komisyonunun görevi çerçeve anlaşmanın imzalanması ile sona erecektir. İkinci komisyon ise, açık ihale sonucunda belirlenen istekliler kapsamı içerisinde, münferit sözleşme yapabilmek için verilen teklifleri değerlendirmek üzere, en az üç asıl, üç yedek üyeden (tek sayıda olmak üzere) kurulacak olan ihale komisyonudur. Her bir münferit sözleşme yapmak için komisyon kurulabileceği gibi, aynı komisyon birden fazla münferit sözleşme yapmak için de görevlendirilebilecektir. Münfe-

rit sözleşme için kurulacak komisyon üyelerinin işin uzmanı olmaları şartı aranmayacaktır.

Bir de, devam eden çerçeve anlaşma kapsamında, isteklilerin yeterliklerinin devam edip etmediğinin oniki ayda bir değerlendirilmesi gerekecektir. Bu değerlendirmeyi yapmak üzere de çerçeve anlaşma ihalesini yapan ilk komisyon (4734/6 md. göre kurulan) görevlendirilebileceği gibi, aynı usule göre kurulacak başka bir komisyon da görevlendirilebilecektir.

İsteklilerin yeterliklerini belgelendirmeleri gereken tarihler ay ve yıl olarak çerçeve anlaşmada belirtilecek; çerçeve anlaşma ihalesinde öngörülen yeterlik kriterlerinden hangilerinin oniki ayda bir istenileceği de ihale dokümanında belirtilecektir. Yeterliği devam etmeyen istekli ile imzalanan çerçeve anlaşma feshedilmesi gerekecektir. Çerçeve anlaşmaya taraf olan istekli sayısının üçün altına inmesi halinde ise mevcut çerçeve anlaşmanın sona erdiğinin taraflara bildirilmesi gerekecektir.

Bir den fazla idarenin bir araya gelerek gerçekleştirecekleri çerçeve anlaşma ihalelerinde, ihale komisyonları, bu idareler tarafından birlikte belirlenecektir. Komisyon üyelerini bu idarelerden birinin personelinin belirlemeleri veya ortak komisyon oluşturmaları mümkün bulunmaktadır. Münferit sözleşme aşamasında oluşturulacak ihale komisyonunun da (en az üç kişilik) münferit sözleşmeye taraf olacak ilgili idare tarafından oluşturulması gerekmektedir.

İşlem dosyaları, ilan süreleri, ön ilan; Gerek çerçeve anlaşmalar, gerekse münferit sözleşmeler için, Uygulama Yönetmeliği'nin 16 ve 17'nci maddelerinde sayılan belgelerin yer alacağı işlem dosyaları hazırlanması; yine ihale dokümanının, Yönetmeliğin 10'uncu maddesinde sayılan tip örneklerine uygun hazırlanması gerekmektedir.

İhale ilanları ile ilgili düzenlemeler Yönetmeliğin 18 ve müteakip maddelerinde yapılmış olup, Kanun'un 13'üncü maddesindeki düzenlemelerle paralellik arz etmektedir. Çerçeve anlaşma ihaleleri açık ihale usulüne göre ihale edildiğine göre, açık ihale usulünde ya-



pılabilecek ön ilan, elektronik ortamda ilan gönderilmesi ve ilanlarda süre indirimlerinden yararlanılmasına ilişkin hususların çerçeve anlaşmalar için de uygulanmaları mümkün olacaktır. Ancak, ilanların elektronik ortamda hazırlanması ve kuruma (KİK) gönderilmesi suretiyle ilan süresinde yedi güne kadar sağlanabilecek kısaltmadan yararlanılabilmesi için, Kamu İhale Kurumu ile protokol yapılması ve ilanların Kamu İhale Kurumunun ilan modülü üzerinden doldurarak gönderilmesi gerekmektedir. Ayrıca, ihale dokümanı ve ilanda, çerçeve anlaşma yapılacağına dair hükümlere yer verilmelidir.

Sözleşme türü, fiyat farkı; Çerçeve anlaşmalar, her iki tarafı da işin icrası ve yüklenime girilmesi anlamında bağlayan sözleşmeler olmadığı için bu aşamada yapılacak anlaşmaları “birim fiyat veya götürü bedel üzerinden” şeklinde nitelenmek mümkün olmayacaktır. Gerçek anlamda sözleşme münferit sözleşme olduğundan, tarafları bağlayıcı nitelikte yüklenim bu aşamadan itibaren söz konusudur. Dolayısıyla ancak münferit sözleşmelerin, “birim fiyat veya götürü bedel” şeklinde nitelendirilmeleri mümkün olacaktır. Çerçeve anlaşmalara, dolayısıyla münferit sözleşmelere konulabilecek işlerden, anahtar teslim götürü bedel ihale edilmesi gereken (uygulama projesi bulunan) yapım işleri dışındaki işlerin birim fiyat teklif alınmak suretiyle ihale edilmesi (sonucunda da birim fiyat sözleşme imzalanması) daha uygun olacaktır.

Yaklaşık maliyet, ihtiyacın miktarı ve işin süresinin birbiriyle uyumlu ve gerçekçi belirlenmesi de oldukça

önem arz etmektedir. Zira işin yüzde 80 den daha düşük bir oranda gerçekleşmesi halinde, gerçekleşme oranı ile yüzde 80 arasındaki farkın yüzde 5 inin yükleniciye (gider karşılığı olarak) ödemesi gerekecektir. Bu bağlamda, bir seferde yapılan mal alımları dışında, işin süresinin (münferit sözleşme süresinin) mümkün olduğu kadar kısa tutulmasında da fayda olacağı değerlendirilmektedir.

Bu aşamada, mevzuattayerv verilmiş olan ve uygulamada sıkıntı doğurabilecek bir konuya değinmek yerinde olacaktır. Uygulama Yönetmeliği'nin “Genel Esaslar” başlıklı 6'ncı maddesinin 7'nci fıkrasında, “münferit sözleşme aşamasında teklif edilen birim fiyat teklif bedeli, çerçeve anlaşmada yazılı bi-

rim fiyat teklif bedelini aşamaz” hükmü bulunmaktadır. Çerçeve anlaşmaların 48 aya kadar yapılabileceği göz önüne alındığında, 40'ıncı ayda yapılabilecek bir münferit sözleşme için üç-üçbuçuk yıl öncesinin fiyatının verilmesini beklemek çok da doğru olmayacaktır. Zira, çerçeve anlaşma sonucu yapılacak ilk münferit sözleşme için bu hükmün uygulanması sıkıntı çıkarmasa da, daha ileri zamanlarda yapılacak münferit sözleşmeler için bunu söylemek zor olacaktır. Özellikle çerçeve anlaşma konusu mal alımlarında, fiyat farkı ödenemeyecek durumlarda sıkıntılılar daha belirgin şekilde kendini hissettirecektir. Zira fiyat farkı ödenebilecek mallar, ilgili kararnamede “petrol ürünleri ile 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu'na tabi esnaf ve sanatkarlarca üretilen mallar” şeklinde sayılmış; bu husus aynı Kararnamenin 6/f maddesiyle de teyit edilmiştir.

Gerek istekliler gerekse idareler açısından, üç-dört yıl sonrasının fiyatlarını tahmin etmek/öngörmek her zaman sağlıklı-isabetli olmayabilecektir. Özellikle piyasaların dalgalı, fiyatların istikrarsız veya dışarıya bağımlı olduğu durumlarda, hem idare hem de istekliler açısından sıkıntılı sonuçlar ortaya çıkabilecektir. Bu yüzden, münferit sözleşmeler ve idari şartnameler hazır-



lanırken, mutlaka fiyat farkı ödeneceğine dair (ödenmesi mümkün olmayan işler dışında) hükümlere yer verilmelidir.

Diğer taraftan, Yönetmeliğin 43'üncü maddesinin 10'uncu fıkrasında, "*Mücbir sebep halleri dışında, münferit sözleşmeye davet edilen istekli yasal yükümlülüklerini yerine getirerek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Bu zorunluluğa uyulmaması halinde istekli hakkında Kanun'un 58'inci maddesine göre kamu ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilerek kendisiyle imzalanan çerçeve anlaşma feshedilir*" hükmü karşısında, üç-üçbuçuk yıl öncesinin fiyatlarını teklif edemeyen istekliler, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanma gibi bir yaptırımla da karşı karşıya kalabileceklerdir. Bu durum, isteklileri çerçeve anlaşmaya taraf olma konusunda endişeye düşürecektir. Ayrıca, konuyla ilgili olarak Yönetmeliğin 43'üncü maddesinin 10'uncu fıkrasındaki "mücbir sebeplerin" neler olduğunun aynı Yönetmelik içeriğinde açıklanmasının gerekli olduğu da değerlendirilmektedir.

Yukarıda bahsedilen muhtemel olumsuzlukları bertaraf edebilecek bir düzenlemeye yönetmelikte yer verilmemiştir. Ancak, Kanun'un ek 2'nci maddesinin dördüncü fıkrasının "*Koşulların tamamının baştan belirlendiği çerçeve anlaşma kapsamında yapılacak alımlarda isteklilerden ilk tekliflerini aşmamak kaydıyla yeniden teklif alınabilir. Koşulların tamamının baştan belirlenmediği hallerde ise çerçeve anlaşma koşullarında esaslı değişiklik yapılmaması kaydıyla isteklilerden yeniden teklif alınır*" hükmünden de, konuya açıklık getirecek yoruma gitmek zor görünmektedir. Dolayısıyla bu konudaki sıkıntıyı gidecek düzenlemeler yapılması yerinde olacaktır.

Yasaklı sorgulaması; Çerçeve anlaşma kapsamına alınacak istekliler belirlenerek listeye alındıktan sonra, komisyonca alınacak karar ihale yetkilisince onaylanmadan önce, listeye alınan isteklilerin tamamının ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı Kurumdan (KİK) teyit ettirilerek buna ilişkin belge ihale kararına eklenecek; yasaklı olduğu anlaşılan istekli lis-

teden çıkarılacaktır. Aynı şekilde, çerçeve anlaşma imzalanması aşamasında da yasaklı sorgulaması yapılarak teyidinin alınması zorunludur.

Yine münferit sözleşme aşamasında, sözleşme imzalanması için isteklilerin teklif vermeye davet edilmeleri aşamasında yasaklı sorgulaması yapılarak, yasaklı olmadığı anlaşılanlar teklif vermeye davet edilir. Ayrıca münferit sözleşme imzalanmadan önce de istekli ile ilgili yasaklı sorgulaması yapılarak teyit alınması gerekmektedir.

Çerçeve anlaşma ve dinamik alım yönteminin karşılaştırılması; Çerçeve anlaşmalar ile dinamik alım sisteminin birçok açıdan benzerlikleri ve farklı yanları bulunmaktadır:

Her ikisi de açık ihale suretiyle kurulan sistemlerdir; her ikisinde de 48 aya kadar kapsam belirlenmesi mümkün bulunmaktadır. Yine her iki sistemde de elektronik eksiltme (tekliflerin değerlendirilmesi aşamasında) yapılabilmesi mümkün bulunmaktadır.

Aralarındaki farklara gelince; en bariz farkın, dinamik alımların yalnızca mamul mal alımları için, çerçeve anlaşmaların ise yönetmelikte sayılan mal, hizmet ve yapım işleri için uygulanabilir olduğu söylenebilir. Bunun dışında, dinamik alım sisteminin tamamen elektronik ortamda (Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden) yürütülmesi gerekirken, çerçeve anlaşmalar için böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Çerçeve anlaşmalarda, münferit sözleşme aşamasında verilecek teklif fiyatlar, çerçeve anlaşma için verilen teklif fiyatı aşamayacaktır; dinamik alımda ise, alınan ilk tekliflerin (ön teklif) sürekli geliştirilmesi imkânı bulunmaktadır. Tabi geliştirme derken, ilk verilen tekliflerinden daha yüksek teklif verilip verilemeyeceği konusunda açıklık bulunmamakla birlikte, "teklifin geliştirilmesi"nden kastın, ilk tekliflerin (ön teklif) geçilmemesi şeklinde olduğu söylenebilir. Yine dinamik alımda yeterlik kriterlerini sağlayan tüm isteklilerin sisteme kabul edilmeleri gerekirken, çerçeve anlaşmalarda en az üç istekli öngörülmesi, üst sınır konusunda da idarelere yetki verilmiştir.



Gerek çerçeve anlaşmaların gerekse dinamik alım sisteminin temel amacının, “idarelerin sürekliliği olan ihtiyaçlarını, her seferinde ihale yapmadan, daha süratli bir şekilde teminin sağlamak ve sürekli ekonomik açıdan en avantajlı teklifi elde etmek” olduğu tespiti karşısında; dinamik alım sisteminin çerçeve anlaşmalar kapsamında değerlendirilerek, Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliği içeriğinde bir bölümde düzenlenmesinin, işin mahiyetine daha uygun düşeceği değerlendirilmektedir.

Çerçeve anlaşma ihale süreci; Çerçeve anlaşma ihalesi yapacak idare öncelikle, Yönetmeliğin 1’inci maddesinde sayılan işlerle sınırlı olmak kaydıyla ihtiyacının miktarını ve bu ihtiyacı karşılayacağı süreyi (azami 48 ay) belirleyecek. Sonra ihtiyacın tamamı üzerinden yaklaşık maliyet hesaplanacak, ihale dokümanı hazırlanacak (Yönetmeliğin 10’uncu maddesinde belirtildiği şekilde) ve ihale yetkilisinden onay alınacaktır.

Açık ihale suretiyle ihaleye çıkılmak üzere, ihale kayıt numarası alındıktan sonra, ilanının yayınlanması sağlanacak ve üç gün içinde ihale komisyonu kurulacaktır. İhale günü komisyon tarafından gerekli çalışmalar ve değerlendirmeler yapıldıktan sonra, yeterli bulunan istekliler (üçten az ve ihale dokümanında belirtilen sayıdan fazla olmamak üzere) belirlenecek ve ekonomik açıdan en avantajlı tekliften başlanmak suretiyle sıralanarak listeye alınacaktır. İhale komisyonu tarafından alınan gerekçeli karar ihale yetkilisinin onayına sunulacaktır.

İhale kararları ihale yetkilisince onaylanmadan önce, listeye alınan isteklilerin tamamının ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığı Kurumdan (KİK) teyit ettirilerek, buna ilişkin belge ihale kararına eklenecektir. İhale kararı (dolayısıyla çerçeve liste) onaylandıktan

sonra, durum süresinde isteklilere bildirilecek; yine belirtilen sürelerle uyularak istekliler çerçeve anlaşmayı imzalamaya davet edilecektir. Bu aşamada yeniden yasaklı sorgulaması yapılarak çerçeve anlaşma imzalanacak ve ihale sonucu Kamu İhale Bülteninde yayımlanacaktır.

Daha sonra, münferit sözleşme sürecini yürütmek için yeni bir ihale komisyonu (en az üç kişiden) kurulacak; münferit sözleşme için istekliler davet edilmeden önce yasaklı sorgulamaları yapılarak, yasaklı olmayan isteklilerin tekliflerini (belirtilen sürelerde) vermeleri istenecektir. Teklifler ihale komisyonu tarafından değerlendirilerek, ekonomik açıdan en avantajlı tekliften başlamak üzere sıralanacak; ihale komisyonu tarafından alınan gerekçeli karar, ihale yetkilisinin onayına sunulacaktır. İhale kararı onaylandıktan sonra, gerekli sürelerle uyularak ihale sonucu isteklilere tebliğ edilecek ve üzerine ihale bırakılan istekli münferit sözleşme imzalanmak üzere davet edilerek yasaklı sorgulaması yapılacak ve sözleşme imzalanmak suretiyle süreç tamamlanmış olacaktır.

Çerçeve anlaşmasının devamı süresince oniki ayda bir, kapsama dahil isteklilerin yeterliklerinin devam edip etmediğinin, ya ilk ihale komisyonu tarafından, ya da Kanun’un 6’ncı maddesine göre kurulacak yeni bir ihale komisyonu tarafından değerlendirilerek belgelendirilecek; istekli sayısının üçün altına düşmesi halinde de çerçeve anlaşma sona erdirilecektir.

Son olarak, Yönetmeliğin 5’inci maddesinde belirtildiği üzere, çerçeve anlaşma yapılmış olmasının idareye alım yükümlülüğü getirmeyeceğini belirtmek gerekir. Yani, çerçeve anlaşma devam etmesine rağmen (münferit sözleşme kapsamındaki işler hariç) idare ihtiyaçlarını buna bağlı kalmaksızın ayrıca temin yoluna gidebilecektir.



Mahmut ÇOLAK
SGK Müfettişi

Sağlık hizmetlerinin 15 Ocak 2010 tarihi itibarıyla kamu idarelerinden alınıp SGK'ya devredilmesi ile birlikte kamu idareleri bütçelerinde sağlık giderleri için ödenek ayırmayacaklardır. Sadece, her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının yüzde 12'si oranında genel sağlık sigortası primi ödenecek ve bu primin tamamının da kurumlar tarafından karşılanacak olmasından dolayı ödenek ayıracaklardır. Yüzde 12 oranında genel sağlık sigortası priminin alınacak olması, tüm sağlık giderlerinin SGK tarafından otomatik olarak karşılanması anlamına gelmektedir.

BELEDİYELER 15 OCAK 2010'DAN İTİBAREN SAĞLIK HARCAMALARINI ÖDEMEMEYECEK

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Gerek bu tarihten önce (*bunlara eski devlet memurları diyebiliriz*) gerekse de bu tarihten sonra (*bunlara yeni devlet memurları diyebiliriz*) devlet memuru olanlar Kanun'un 4/1-c kapsamında sigortalı sayılmışlardır.

Eski devlet memurları ile yeni devlet memurları arasında genel sağlık sigortası primi açısından önemli düzenlemelerden birisi de, 4/1-c kapsamındaki sigortalıların genel sağlık sigortası hükümleri karşısındaki durumları idi. Yeni devlet memurları açısından, genel sağlık sigortası primi memur hissesi yüzde 5, kurum hissesi yüzde 7,5 olmak üzere yüzde 12,5 oranındadır. Bu prim oranı, sigorta primine esas kazanç tutarı üzerinden hesaplanmaktadır. Eski devlet memurları açısından ise, her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının yüzde 12'si oranında genel sağlık sigortası primi ödenecek olup, bu primin tamamı kurumlar tarafından karşılanacaktır.

Genel sağlık sigortası primlerinin gerek memurların hissesi gerekse de kurumların hisselerinin kurumlarınca ödenecek olması, tüm sağlık hizmetlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanması anlamını taşır. İşte, 5510 sayılı Kanun'un geçici 12'nci maddesinin ikinci fıkrası "*kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler Kurum¹ tarafından devralınan tarihe kadar devam eder. Devir süreci üç yıl içinde tamamlanır.*" hükmündeki devir süreci 15.01.2010 tarihinde tamamlanmıştır. Bu tarihten sonra, artık eski devlet memurlarının da tüm sağlık hizmetlerine ilişkin giderleri SGK tarafından karşılanacaktır.

Bu çalışmamızda, yukarıdaki söz konusu devir süreci ve bu devir sürecinde yapılması gereken hususlardan biri SGK tarafından yayımlanan "*Kamu Personelinin*

Kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, 15 Ocak 2010 tarihinde sona erecek olup, bu tarih itibarıyla SGK tarafından devir alınacaktır.



*Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ*², diğeri de Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan “*Kamu Personelinin Sağlık Hizmetlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Devrine İlişkin Tebliğ*”³ kapsamında irdelenmeye çalışılacaktır.

1- KANUNİ DAYANAK

5510 sayılı Kanun-Geçici Madde 4 (Değişik: 17/04/2008-5754/68 madde)

Bu Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçi olup, bu Kanun’un yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanun’un 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanların kesenek ve karşılıkları, fiili hizmet zammı ve itibari hizmet süresi karşılıkları ile yüzde 100 artış farkları hakkında 5434 sayılı Kanun’un bu Kanun’un yürürlüğe girmeden önceki hükümleri uyarınca işlem yapılır. **(Değişik ikinci cümle: 31/07/2008-5797/3 madde)** Geçici 12’nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevlerinin Kurum tarafından devralındığı tarihten itibaren, kamu idarelerince bu kapsamdaki sigortalılar için her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının yüzde 12’si oranında ayrıca genel sağlık sigortası primi ödenir. Bunlar için Kanun’un 81’inci maddesinin (h) fıkrası uyarınca ödenecek ek karşılıkların hesabında, genel sağlık sigortası primi tutarları dikkate alınmaz.

5510 sayılı Kanun-Geçici Madde 12 (Değişik: 17/04/2008-5754/68 madde)

Kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler Kurum tarafından devralınan tarihe kadar devam eder. Devir süreci üç (3) yıl içinde tamamlanır.

Genel Sağlık Sigortası İşlemleri Yönetmeliği⁴ -Geçici Madde 1 (Değişik: Resmi Gazete-23.10.2008-27033)

Kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve

yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler Kurum tarafından devralınan tarihe kadar devam eder. 31/05/2008 tarihli ve 5510 sayılı Kanun’un değişik Geçici 12’nci maddesinin ikinci fıkrasına istinaden devir süreci üç (3) yıl içinde tamamlanır. Devir tarihi Kurumca duyurulur.

5510 Sayılı Kanun Gereğince Genel Sağlık Sigortalısı Sayılanlar, Sayılmayanlar, Sigortalılığın Başlangıcı, Kuruma Bildirilmesi Hakkında Tebliğ⁵ (L. DİĞER HUSUSLAR)

2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Kanun uyarınca iştirakçi olup 5510 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların çalıştıkları kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, 2008 yılı Ekim ayı başından başlamak üzere en geç üç (3) yıl içinde Kurum tarafından devralınır. Devir tarihine kadar bu sigortalıların sağlık provizyon sistemi içerisinde sağlık hizmetlerinden yararlandırılmalarına devam edilir. Devir tarihinden itibaren, kamu idarelerince, bu sigortalılar için her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının yüzde 12’si oranında ayrıca genel sağlık sigortası primi ödenir.

Ancak, 5510 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa bu Kanun’un 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak çalışmaya başlayanlar, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılacaklarından bunlar adına genel sağlık sigortası primi çalıştıkları kurumlarca Kuruma ödenecektir.

2- GENEL SAĞLIK SİGORTASI TESCİL İŞLEMLERİNİN GERÇEKLEŞTİRİLME YÖNTEMİ

2.1- Devir tarihi itibarıyla çalışanların tescili işlemleri

Belediyelerde çalışan sigortalılar ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin tescil ve sağlık aktivasyonları ise, 5510 sayılı Kanun’un Geçici 11’inci maddesine göre işyeri tescili www.sgk.gov.tr web sayfasında

Genel sağlık sigortası primlerinin gerek memurların hisselerinden gerekse de kurumların hisselerinin kurumlarınca ödenecek olması, tüm sağlık hizmetlerinin SGK tarafından karşılanması anlamı taşır.



“e-sgk” bölümünde bulunan “Kesenek Bilgi Sistemi Kurum Tescili Uygulaması” ile yapılarak SGK tarafından verilmiş olan 3 nolu kullanıcı adı ve şifresi ile www.sgk.gov.tr web sayfasında “e-sgk” bölümünden “Hak Sahipliği”ne girilerek “(4/1-c) GSS⁶ Tescil ve Sağlık Aktivasyon Programı” aracılığıyla en geç 28/12/2009 tarihine kadar idarelerince girilmesi zorunlu olup, buna göre tescil ve aktivasyona esas bilgilerine göre yapılacaktır. Söz konusu 3 nolu şifresi bulunmayan kamu kurum ve kuruluşları, SGK Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Prim Tahsilât Daire Başkanlığı ile irtibata geçerek bu şifrelerin alınması sağlanacaktır.

Aylık prim ve hizmet belgelerinde emekli sicil numarası bulunmayanların sigortalılık tescili ve buna bağlı olarak genel sağlık sigortası tescil işlemi yapılamayacağından, idarelerce 28/12/2009 tarihine kadar aylık prim ve hizmet belgelerinin kontrol edilerek emeklilik sicil numarası bulunmayanların işe giriş bildirgesi programının 4’üncü sırasında yer alan “Kayıt Güncelleme” menüsünden güncellenmesi, mükerrerlik veya yanlışlık bulunanlarla ilgili olarak da SGK Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığına⁷ başvurulması gerekmektedir.

2.2- Devir tarihinden sonra yeniden çalışmaya başlayanların tescil işlemleri

Devralınan kamu idarelerinde 15/01/2010 tarihinden sonra yeniden göreve başlayan ve 5510 sayılı Kanun’un Geçici 4’üncü maddesi kapsamında sayılanlar ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin tesciline ve sağlık aktivasyonlarına esas bilgiler, SGK tarafından oluşturulan www.sgk.gov.tr web sayfasında “e-sgk” bölümünde bulunan “Hak Sahipliği”ne girilerek “(4/1-c) GSS Tescil ve Sağlık Aktivasyon Programı” aracılığıyla idarelerince girilecek tescil ve aktivasyona esas bilgilere göre yapılacaktır.

2.3- 5434 sayılı Kanun’a göre isteğe bağlı iştrakçi olanlar ile ilgi devamı sağlananların tescil işlemleri

5434 sayılı Kanun’un mülga 12’nci maddesinin (II) işaretli fıkrasının son paragrafı ile mülga Geçici 218’nci maddesi gereğince isteğe bağlı iştrakçi sayı-

lanlar, aynı Kanun’un mülga Ek 76’ncı ve mülga Geçici 192’nci maddeleri gereğince ilgilendirilenler ile devir tarihinden sonra aynı kapsamda sigortalı olacakların kendilerinin genel sağlık sigortası tescili SGK Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığı tarafından, kendilerinin ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin sağlık aktivasyonu ise Ünitelerce⁸ yapılacaktır.

5434 sayılı Kanun’un mülga Ek 71’inci maddesi gereğince 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile ilgileri devam olunanlardan; emekli keseneği ve kurum karşılıkları aylık prim ve hizmet belgesi ile gönderilenlerin tescile esas bilgilerinin işverenlerince bildirilmesi, emekli keseneği ve kurum karşılıkları aylık prim ve hizmet belgesi ile gönderilmeyenler ise kendi talepleri üzerine SGK Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü Sigortalı Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığı tarafından tescil edilecektir. Bunların ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin sağlık aktivasyonu ise Ünitelerce yapılacaktır.

2.4- Tescil işleminin yapılmaması halinde yapılacak işlem

5510 sayılı Kanun’un 100’üncü maddesinin altıncı fıkrasında, SGK’nin; genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilerin genel sağlık sigortasından yararlanmalarına esas bilgilerinin, sağlayacağı elektronik alt yapı üzerinden girilmesini kamu idarelerinden, işverenlerden isteme yetkisine sahip olduğu, sigortalıların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin Kanun’un 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde belirtilen şartlara uygun olarak veya Kurumca belirlenecek sürede bilgi girişlerini yapmayanlar hakkında 102’nci maddeye göre idari para cezası uygulanacağı, anılan maddenin birinci fıkrasının (k) bendinde de, genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini süresinde yapmayanlar ile bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişi yapanlara asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla, bakmakla yükümlü olunan kişilerin sağlık hizmetlerinden yararlandırılmasına ilişkin uygulamaya durum değişikliğinin olduğu tarihte son veril-



mesi gerektiğinden, kamu idarelerinin bakmakla yükümlü olunan kişilerin durum değişikliğine ilişkin bilgileri, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren 15 gün içinde Kuruma bildirmesi gerekmekte olup, bildirimin bu sürede yapılmaması halinde de yukarıda belirtilen idari para cezası uygulanacaktır.

3- GENEL SAĞLIK SİGORTASI PRİMLERİNİN ALINMASI İŞLEMLERİ

Sağlık hizmetleri devir alınan kamu idareleri 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesi kapsamında 15/01/2010 tarihinden itibaren Sosyal Güvenlik Kurumuna verecekleri aylık prim ve hizmet belgelerinde emekli keseneklerine esas aylıklarının yüzde 12'si oranında genel sağlık sigortası primi tahakkuk ettirerek, bu primin tamamını "Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" de⁹ belirtildiği şekilde ve sürede Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyeceklerdir.

Kamu idareleri;

a) Her ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasındaki maaşını ayın 15'inde peşin alan sigortalılar için 15/01/2010 tarihinden itibaren verilmesi gereken 2010/Ocak dönemine ait,

b) Her ayın 1'i ile 30'u arasındaki maaşını ayın 1'inde peşin alan sigortalılar için 01/01/2010 tarihinden itibaren verilmesi gereken 2010/Ocak dönemine ait, (2010/Ocak ayına ait GSS priminin 15/1/2010-31/1/2010 tarihleri arasında ilişkin bulunması nedeniyle 17 gün üzerinden tahakkuk ettirilerek)

c) Her ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasındaki maaşını müteakip ayın 15'inde çalıştıktan sonra alan sigortalılar için 15/02/2010 tarihinden itibaren verilmesi gereken 2010/Ocak dönemine ait,

d) Her ayın 1'i ile 30'u arasındaki maaşını müteakip ayın 1'inde çalıştıktan sonra alan sigortalılar

için 01/02/2010 tarihinden itibaren verilmesi gereken 2010/Ocak dönemine ait, (2010/Ocak ayına ait GSS priminin 15/01/2010-31/01/2010 tarihleri arasında ilişkin bulunması nedeniyle 17 gün üzerinden tahakkuk ettirilerek) aylık prim ve hizmet belgelerinde emekli keseneklerine esas aylıklarının yüzde 12'si oranında GSS primi tahakkuk ettirilerek gönderilecektir.

3.1- Devralınan kamu idarelerinde çalışanlar ile bunların bakmakla yükümlü oldukları kişilerin genel sağlık sigortasından yararlanma şartları

Devir tarihi itibarıyla ilgili kanunlarında belirlenmiş olan koşullara uygun olarak gerekli tedavi yardımlarından yararlananlar, aynı koşulları korudukları müddetçe genel sağlık sigortası kapsamında sağlık hizmetinden yararlanmaya devam ederler.

Devir tarihinden sonra 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi kapsamında yeniden göreve başlayanlar, sigortalı işe giriş bildirgesinin verilmiş olması kaydıyla ilk tam emekli keseneği bildirilmesi gereken aylığın başlangıç tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre genel sağlık sigortasından yararlandırılırlar.

5434 sayılı Kanun kapsamında emekli aylığı almakta iken devir tarihinden sonra 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi kapsamında bir göreve girmeleri nedeniyle 5434 sayılı Kanun'a göre emekli keseneği ve kurum karşılığı

alınanlar göreve girdikleri tarih itibarıyla sağlık hizmetlerinden yararlandırılır.

5434 sayılı Kanun'un mülga 12'nci maddesinin (II) işaretli fıkrasının son paragrafı, Ek 76'ncı maddesi, geçici 192'nci maddesi veya geçici 218'inci maddesine tabi olarak iştirakçiliği devam ettirilenlerden, genel sağlık sigortası primini doğrudan kendileri ödemekle yükümlü olanlar prim borcu olmaması şartıyla bakmakla yükümlü olunan kişilerle birlikte sağlık hizmetlerinden yararlandırılır.

Kesenek ve karşılıkları 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre ödenmeye devam edilenlerden bu kap-

Genel sağlık sigortalılarının bakmakla yükümlü oldukları kişilere ait bilgi girişlerini değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren 15 gün içinde yapmayanlar ile bakmakla yükümlü olunan kişi olmayanlara ait bilgi girişi yapanlara asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanacaktır.



samdaki sigortalılık ilişkisi sona erenler, zorunlu sigortalılıklarının sona erdiği tarihten itibaren 10 gün süreyle genel sağlık sigortasından yararlandırılır. Bu sigortalılar, sigortalılık niteliğini yitirdikleri tarihten geriye doğru 1 yıl içinde 90 günlük zorunlu sigortalılıklarının olması durumunda, sigortalılık niteliğini yitirdikleri tarihten itibaren başlayan 90 gün ile sınırlı olmak kaydıyla, zorunlu sigortalılıklarından sonraki genel sağlık sigortalılıklarından dolayı prim borcu olup olmadığına bakılmaksızın bakmakla yükümlü olduğu kişiler dahil sağlık hizmetlerinden yararlandırılırlar. **Örneğin;** aylıkları ayın 15'inde ödenen sigortalının 06/03/2010 tarihinde görevinden ayrılması halinde, sigortalılık niteliğinin sona ereceği 14/03/2010 tarihini takip eden 15/03/2010 tarihinden itibaren 10'uncu günün sonu olan 24/03/2010 (dahil) tarihine kadar sağlık hizmetinden yararlandırılır. **Yine örneğin;** aylıkları ayın 1'inde ödenen sigortalının 06/03/2010 tarihinde görevinden ayrılması halinde, sigortalılık niteliğinin sona ereceği 31/03/2010 tarihini takip eden 01/04/2010 tarihinden itibaren 10'uncu günün sonu olan 10/04/2010 (dahil) tarihine kadar sağlık hizmetinden yararlandırılır.

Bakmakla yükümlü olunan kişide birden fazla genel sağlık sigortalılık halinin birleşmesi durumunda, yazılı olarak talep edilmesi şartıyla tercihe göre işlem yapılır.

4- HASTANIN MUAYENE İSTEĞİ İLE SAĞLIK KARNESİNİN KALDIRILMASI İŞLEMLERİ

Genel sağlık sigortasına devredilecek kamu personelinin ve bakmakla yükümlü bulundukları aile fertlerinin sağlık hizmetlerine ilişkin işlemlerinde; 14/01/2010 (dahil) tarihine kadar olan uygulamalar için, Maliye Bakanlığı tarafından (6) Sıra No'lu Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği¹⁰ hükümleri uygulanacak ve tedavi giderleri de kamu personelinin kurumu tarafından ödenecektir.

15/01/2010 (dahil) tarihinden itibaren sağlık hizmetlerine ilişkin işlemlerde ise, SGK tarafından yürütülen mevzuat (5510 sayılı Kanun, Genel Sağlık Sigortası İşlemleri Yönetmeliği, Sağlık Uygulama Tebliği-SUT-, Genelgeler vb.) hükümleri uygulanacak ve söz konusu kişilerin tedavi giderleri SGK tarafından ödenecektir.

4.1 Sevk işlemleri ve sevk belgesi

Kamu personeli ve bakmakla yükümlü bulundukları aile fertleri, 15/01/2010 tarihinden itibaren, kurum tabiplikleri dahil birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurum ve kuruluşlarına, sevklı olarak veya doğrudan, T.C. kimlik numarası ve kimlik tespiti için gerekli bir belge (*nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı, pasaport*) ile birlikte, sağlık karnesi olmaksızın müracaat edebileceklerdir. Kamu personeli için ayrıca, hasta yollama kâğıdı (*hasta sevk kâğıdı*) düzenlenmeyecektir.

SGK ile sözleşmesi bulunan sağlık hizmet sunucuları, 15/01/2010 tarihinden itibaren müracaat eden kişinin sağlık yardımlarından yararlanma haklarının olup olmadığının tespiti için, SUT'ta belirtilen istisnalar hariç olmak üzere, SGK bilgi işlem sistemi (*MEDULA, MEDULA-optik, eczane provizyon sistemi*) üzerinden, T.C. kimlik numarası ile hasta takip numarası/provizyon alacaklardır.

4.2 Sağlık hizmetlerinin faturalandırılması işlemleri

Sağlık kurum ve kuruluşları tarafından, 15/01/2010 tarihine kadar verilmiş olan sağlık hizmetlerine ilişkin tedavi faturaları, kamu personelinin kurumu tarafından ödenecek, bu tarihten itibaren (15/01/2010 tarihi dâhil) verilmiş olan sağlık hizmetlerine ilişkin tedavi faturaları ise SGK tarafından ödenecektir.

15/01/2010 tarihine kadar olan sağlık hizmetlerinin bedelleri, devir tarihinden sonra faturalandırılmış olsa dahi kamu personelinin kurumu tarafından ödenecektir.

15/01/2010 tarihinden önce başlayıp, 15/01/2010 tarihinde veya takip eden günlerde devam eden tedaviler için, sağlık kurum ve kuruluşları tarafından dönem sonlandırması yapılacaktır. Buna göre; tedavinin 14/01/2010 tarihinde veya daha önceki bir tarihte başlayıp, 15/01/2010 tarihinde veya bu tarihi takip eden günlerde devam etmesi halinde, 14/01/2010 tarihine kadar (*bu tarih dahil*) sağlanmış olan tedaviler kamu personelinin kurumuna fatura edilecek, 15/01/2010 tarihinde ve takip eden günlerde verilmiş olan tedaviler de SGK'ye fatura edilecektir.

Taniya dayalı işlem kapsamında bulunan ve 15/01/2010 tarihinden önce cerrahi müdahalesi yapılmış olan işlemlere ait tedavi faturası, taniya dayalı işlem olarak kamu personelinin kurumuna fatura edilecektir.



4.3 İlaç ve tıbbi malzemeler için yapılacak işlemler

İlaç bedellerinin ödenmesinde, ilaçların reçete edildiği tarih esas alınacaktır. 15/01/2010 tarihinden önce reçete edilen ilaçlara ilişkin faturalar, kamu personelinin kurumu tarafından ödenecek, 15/01/2010 tarihinden itibaren (15/01/2010 tarihi dâhil) reçete edilen ilaçlara ait faturalar ise SGK'ye gönderilecektir. Eczaneler, faturalama işlemlerini bu esasa göre yapacaklardır.

Kamu personeli ve bakmakla yükümlü bulundukları aile fertleri, 15/01/2010 tarihinden itibaren reçete edilen ilaçlarını, SGK ile anlaşması bulunan herhangi bir eczaneden alabilecektir.

Yurt içinde bulunmadığı için ilgili mevzuatı daire-sinde, reçete bazında yurt dışından temin edilen ilaç-lar için de reçete tarihi esas alınacak, yurtdışından ge-tirilen ilaçlar 15/01/2010 tarihinden önce reçete edil-miş ise, kamu personelinin kurumu tarafından öde-necektir.

Protez, ortez ve diğer iyileştirici tıbbi malzemele-rin bedellerinin ödenmesinde, bu malzemelerin reçe-te edildiği tarih esas alınacaktır. 15/01/2010 tarihin-den önce reçete edilen protez, ortez ve diğer iyileştirici tıbbi malzemelere ilişkin faturalar, kamu personelinin kurumu tarafından ödenecek, 15/01/2010 tarihinden itibaren (15/1/2010 tarihi dahil) reçete edilen malze-melere ait faturalar ise ödenmek üzere SGK'ye gön-derilecektir.

Protez, ortez ve diğer iyileştirici tıbbi malzemelerin, kişiler tarafından temin edilmesi halinde de, bunların reçete edildiği tarih esas alınmak suretiyle, 14/01/2010 tarihinde veya daha önce reçete edilmiş malzemelerin bedeli, fatura tarihine bakılmaksızın, kamu personeli-nin kurumu tarafından ödenecek, 15/01/2010 tarihin-den itibaren reçete edilen tıbbi malzeme bedelleri ise SGK'den talep edilecektir.

Kamu personeli ve bakmakla yükümlü bulunduk-ları aile fertlerine, ilgili kamu idaresince temin edilen ilaç ve tıbbi malzemelere ilişkin kayıtlara dayalı işlemler; 15/01/2010 tarihinden itibaren SUT esaslarına göre sürdürülmeye devam edileceğinden SGK tarafın-dan hak sahiplerinden bu kayıtların belgelenmesi ayrı-ca istenmeyecektir.

4.4 Harcırah işlemleri

Kamu personeli ve bakmakla yükümlü bulunduk-ları aile fertlerinin sağlık hizmetleri, 15/01/2010 tari-hinden itibaren, 5510 sayılı Kanun ve ilgili diğer mev-zuat hükümleri çerçevesinde, SGK tarafından karşıla-nacağından, söz konusu kişiler hakkında 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve (6) Sıra No'lu Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliğinin gündelik, yol masrafı ve refakatçi giderlerine ilişkin hükümlerinin uygulanma imkânı da bulunmamaktadır. Bu nedenle, 15/01/2010 tarihinden itibaren (bu tarih dâhil), sağlık kurum ve kuruluşları tarafından, yatarak veya ayakta tedavi ama-cıyla memuriyet mahalli dışına sevk edilen kamu per-soneli ile bakmakla yükümlü bulundukları aile fertle-rine, gidiş ve dönüşleri için yol masrafı ve gündelikle-ri ile ayakta tedavi görmeleri halinde ayakta tedavi sü-resince gündelikleri görevli oldukları kamu idarelerin-ce değil, SGK tarafından ödenecektir. Aynı şekilde, te-davi amacıyla memuriyet mahalli dışına sevk edilenle-rin refakatçileri için de 15/01/2010 tarihinden itibaren kamu personelinin kurumu tarafından yol masrafı ve gündelik ödenmeyecektir.

Kamu personelinin, 15/01/2010 tarihinden önce tedavi amacıyla memuriyet mahalli dışına sevk edil-mesi halinde, bu sevk işlemi (6) Sıra No'lu Tedavi Yar-dımına İlişkin Uygulama Tebliğinde belirtilen usuller ve sevk belgelerine göre yapılmış olacağından; başka bir mahaldeki sağlık kurumuna sevk işleminin yapıldığı tarih esas alınmak suretiyle; 14/01/2010 tarihin-de veya daha önceki bir tarihte başlayıp, 15/01/2010 tarihinde veya bu tarihi takip eden günlerde devam eden tedavileri için, bu tedavinin başlama ve bitiş ta-rihlerinin belgelendirilmesi kaydıyla, yol masrafı ve gündelikleri 6245 sayılı Kanun hükümleri çerçevesin-de kamu personelinin kurumu tarafından ödenecek-tir. Kamu personelinin bakmakla yükümlü bulunduğu aile fertleri ve refakat işlemleri için de aynı çerçevede işlem yapılacaktır.

4.5 Katılım payı uygulaması

Kamu personelinin ve bakmakla yükümlü bulun-dukları aile fertlerinin 15/01/2010 tarihine kadar sağ-lanmış olan sağlık hizmetlerine ilişkin katılım payı iş-



lemleri, (12) Sıra No'lu Tedavi Katılım Payının Uygulanması Hakkında Tebliğ¹¹ hükümlerine göre yapılacaktır. Tedavi giderlerine ilişkin muayene katılım paylarının tahsili, 14/01/2010 tarihine kadar (bu tarih dahil) verilen sağlık hizmetleri için, (12) sıra nolu Tebliğ hükümlerine göre kamu idarelerince ilgilinin aylık veya ücretinden kesilmek suretiyle sağlanacaktır.

15/01/2010 tarihinden itibaren, SGK tarafından sağlanacak sağlık hizmetlerinden doğan katılım payına ilişkin işlemler, SUT esas ve usulleri doğrultusunda yürütülecektir. 15/01/2010 tarihinden itibaren sağlanacak sağlık hizmetleri için kamu idareleri tarafından memurların aylıklarından katılım payı kesintisi yapılmayacaktır.

4.6 Yurtdışında tedavi

Geçici veya sürekli görevle yurtdışında bulunanların tedavileri, 15/01/2010 tarihinden itibaren, 5510 sayılı Kanun'un 66'ncı maddesi ve SUT esaslarına göre sağlanacaktır.

4.7 Geçici veya sürekli görevle gönderilme dışında yurtdışında bulunma halinde sağlanacak sağlık hizmetleri

15/01/2010 tarihinden itibaren kamu personelinin ve bakmakla yükümlü bulunduğu aile fertlerinin geçici veya sürekli görevle gönderilme hali dışında yurtdışında bulundukları sırada sağlanan sağlık hizmetlerine ilişkin bedellerin ödenmesinde, bulundukları ülke ile Türkiye arasında sağlık yardımlarını kapsayan sosyal güvenlik sözleşmesi olması halinde sözleşme hükümleri uygulanır. Sağlık yardımlarını kapsayan sosyal güvenlik sözleşmesinin olmaması halinde, bu kişilere sağlık hizmetleri giderleri ile yol gideri, gündelik ve refakatçi giderleri ödenmeyecektir.

4.8 Yurt içinde tedavinin mümkün olmaması halinde yurt dışında sağlanacak sağlık hizmetleri

Yurtiçinde tedavisi mümkün olmadığı için, tedavi amacıyla 15/01/2010 tarihinden önce yurtdışına gönderilen kamu personelinin ve bakmakla yükümlü bulundukları aile fertlerinin, 15/01/2010 tarihinde veya daha sonraki tarihlerde yurtdışında devam eden tedavilerine ait giderler, kamu personelinin kurumu tarafından ödenecektir.

Yurtdışına tedavi amacıyla gönderilmesine ilişkin sağlık kurulu raporu, Sağlık Bakanlığı tarafından 15/01/2010 tarihine kadar onaylanan kamu personeli ve aile fertlerinin yurtdışı tedavileri, 15/01/2010 tarihinden sonra (15/1/2010 tarihi dahil) yapılmış olsa dahi söz konusu giderler kamu personelinin kurumu tarafından ödenecektir.

Sağlık kurulu raporu, Sağlık Bakanlığı tarafından, 15/01/2010 tarihinde (15/1/2010 tarihi dahil) veya daha sonraki bir tarihte onaylananların yurtdışında tetkik veya tedaviye gönderilmesi ve söz konusu sağlık hizmeti bedellerinin ödenmesi işlemleri de, Sosyal Güvenlik Kurumunca yürütülecektir.

4.9 Cenaze giderleri

Kamu personelinin ölümü halinde, cenazenin başka yere nakil işlemleri de dahil cenaze giderleri, 657 sayılı Kanunu'nun 210'uncu maddesi hükümleri çerçevesinde, kamu personelinin kurumu tarafından ödenmeye devam edilecektir.

4.10 Katılım payları

15.01.2010 tarihinden itibaren sağlanacak sağlık hizmetleri için kamu idareleri tarafından memurların aylıklarından katılım payı kesintisi yapılmayacaktır.

- **Birinci basamak sağlık kuruluşları ve aile hekimliği** muayenelerine ilişkin 2 TL tutarındaki katılım payı, kişilerin muayeneye ilişkin ilaç

temini için reçete ile eczanelere müracaat aşamasında eczaneden tahsil edilecektir.

- **İkinci ve üçüncü basamak resmi sağlık hizmeti sunucularında** yapılan muayeneler için 8 TL öngörülen katılım payı eczanelerden tahsil edilecektir.

- **Özel sağlık hizmeti sunucularında** yapılan muayeneler için 15 TL öngörülen katılım payının; 12 TL katılım payı tutarı sağlık hizmeti sunucusu tarafından, 3 TL'lik tutar ise kişilerin muayeneye ilişkin reçete ile eczanelere müracaat aşamasında eczaneden tahsil edilecektir.

15/01/2010 tarihinden itibaren sağlık hizmetlerine ilişkin işlemlerde, SGK tarafından yürütülen mevzuat hükümleri uygulanacak ve söz konusu kişilerin tedavi giderleri SGK tarafından ödenecektir.



- Kişilerin muayeneye ilişkin ilaç temini için reçete ile eczanelere müracaat etmemesi durumunda katılım payı tutarının hesaplanmasında, 3 TL tutarında indirim uygulanır.

- **Gözlük cam ve çerçevesi katılım payı**, Kurumla sözleşmeli optisyenlik müessesesi tarafından kişilerden tahsil edilecektir.

- Devir tarihine kadar olan sağlık hizmetlerinin bedelleri, devir tarihinden sonra faturalandırılmış olsa dahi kamu personelinin kurumu tarafından ödenecektir.

- 15/01/2010 tarihi ve sonrasında reçete edilen ilaç, cam ve çerçevelere ait faturalar Kurum mevzuat ve protokol/sözleşme hükümlerine uygun olarak Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilecektir.

VI. SONUÇ

Görüleceği üzere, 15 Ocak 2010 tarihinden itibaren eski devlet memurlarının da tüm sağlık hizmetlerine ait işlemler artık kamu idarelerince değil SGK tarafından devir alınarak yürütülecektir. Başka bir deyişle, sağlık hizmetleri kamu kurumlarınca karşılanmaya devam olunan devlet memurları ve aynı kapsama giren diğer kamu görevlileri ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler 15/01/2010 itibarıyla genel sağlık sigortası yönünden SGK tarafından devralınacaktır. SGK tarafından söz konusu işlemlerin yürütülebilmesi için de, kurumların 18.12.2009 tarihinde yürürlüğe giren *Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ* hükümlerine ayne uyumaları gerekmektedir.

Sağlık hizmetlerinin 15 Ocak 2010 tarihi itibarıyla kamu idarelerinden SGK tarafından devir alınması ile birlikte kamu idareleri bütçelerinde sağlık giderleri için ödenek ayırmayacaklardır. Sadece, her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının yüzde 12'si oranında genel sağlık sigortası primi ödenecek ve bu primin tamamının da kurumlar tarafından karşılanacak olmasından dolayı ödenek ayıracaklardır. yüzde 12 oranında genel sağlık sigortası priminin alınacak olması, tüm sağlık giderlerinin SGK tarafından otomatik olarak karşılanması anlamına gelmektedir.

Bundan başka özellikle sigortalının durumundaki değişikliğin, kurumlarca değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren 15 gün içinde SGK'ye bildirilmesi zorunlu olup, aksi takdirde asgari ücretin yarısı tutarında idari para cezası uygulanacaktır.



Sonnot

¹ Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kastedilmektedir.

² 18.12.2009 tarih ve 27436 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

³ 31.12.2009 tarih ve 27449 (5. mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

⁴ 28.08.2008 tarih ve 26981 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak genel anlamı itibarıyla 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

⁵ 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak genel anlamı itibarıyla 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

⁶ Genel Sağlık Sigortası kastedilmektedir.

⁷ Bu Daire Başkanlığı'nın adresi, Milli Müdafaa Cad. No: 24 Bakanlıklar-Ankara'dır.

⁸ Sosyal Güvenlik İl Müdürlükleri/Sosyal Güvenlik Merkez Müdürlükleri kastedilmektedir.

⁹ 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 2008 yılı Ekim ayı başı itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

¹⁰ 23.10.2008 tarihli ve 27033 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

¹¹ 18.09.2009 tarihli ve 27353 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.



Ayşe ÜNAL
Türkiye Belediyeler Birliği
İmar ve Şehircilik Müdürü

Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Resmi Gazete’de 19.01.2010 gün ve 27467 sayı ile yayınlanan “MEZARLIK YERLERİNİN İNŞAASI İLE CENAZE NAKİL VE DEFİN İŞLEMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK” yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmeliğin amacı sıhhi açıdan mezarlık yer seçimi kriterlerinin tespiti ve ölümden define kadar bütün iş ve işlemlerin usul ve esaslarını belirlemektir. Yazımızın bu bölümünde konunun şehirleşme, yer seçimi, mülkiyet gibi teknik boyutlarına bakılacaktır.

“SESSİZ ŞEHİR” MEZARLIKLAR

Mezarlık yerlerinin inşaatı ile cenaze nakil ve defin işlemleri

Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Resmi Gazete’de 19.01.2010 gün ve 27467 sayı ile yayınlanan **“MEZARLIK YERLERİNİN İNŞAASI İLE CENAZE NAKİL VE DEFİN İŞLEMLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK”** yürürlüğe girmiştir.

Bu Yönetmeliğin amacı sıhhi açıdan mezarlık yer seçimi kriterlerinin tespiti ve ölümden define kadar bütün iş ve işlemlerin usul ve esaslarını belirlemektir. Yazımızın bu bölümünde konunun şehirleşme, yer seçimi, mülkiyet gibi teknik boyutlarına bakılacaktır.

Bilindiği üzere mezarlıkların yer seçimi, ilkeleri vb. konularda çok ta açıklayıcı olmayan kurallar geçerli idi.

Her ne kadar “MEZARLIKLARIN KORUNMASI HAKKINDAKİ” 3998 sayılı Kanun 09.06.1994 tarihinde kabul edilerek 13.06.1994 gün ve 21959 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiş ise de bu Yasa toplam 5 maddeden oluşmakta olup genel içeriği umumi mezarlıkların mülkiyeti, korunması, inşası bakımı ve onarımı konularını içermektedir.

3998 sayılı Kanun’a göre; kamuya ait mezarlıklar ile özel statüsü bulunan mezarlıkların dışında kalan umumi mezarlıkların özellikleri;

- Mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde köy tüzel kişiliklerine aittir.
 - Bu yerler satılamaz ve kazandırıcı zamanaşımı zilyedliği yolu ile iktisap edilemez.
 - Mezarlıklar ve şehitlikler tahrip edilemez, bozulamaz, kirletilemez.
 - Bu yerler imar planları ile yeşil alan, park, bahçe, meydan, otopark, çocuk parkı vb. kullanımlara ayrılamaz.
 - Amacı dışında kullanılamaz.
 - Mezarlıktan yol geçirilmesi zorunlu ise ancak İçişleri Bakanlığının izni ile mezarlık alanlarından yol geçirilebilir.
- şeklinde hükme bağlanmıştır.



Bu Kanun gereği;

• Mezarlıkların bakım onarım ve inşasından belediyeler ve köy muhtarlıkları sorumludur. Belediye ve köy muhtarlıkları mezarlıkların etrafını duvarla çevirmek, ağaçlandırıp çiçeklendirmek ve gerekli her türlü bakım ve onarımı yaparak korumak zorundadırlar.

• Belediyeler ve köy muhtarlıkları bu hizmeti yerine getirebilmek için gerekli ödeneği her yıl bütçelerine koymakla yükümlüdürler.

• Bununla birlikte il özel idarelerinin bütçelerine de köy mezarlıklarında kullanılmak üzere ödenek konulmaktadır.

• Ayrıca il özel idareleri bu hizmetin sağlıklı yürütülebilmesi için yeterli sayıda personel de görevlendirmekle de yükümlüdür.

• Belediye ve köy bütçelerini onaylamaya yetkili makamlar mezarlıkların bakımı onarımı, inşası için bir bütçe ayrılıp ayrılmadığını özellikle kontrol etmekle sorumludurlar

Açıklanan bu hususların tamamı 3998 sayılı Yasa ile 1994 yılında hüküm altına alınmıştır.

Mezarlık yapımı, bakımı, onarımı gibi iş ve işlemler büyükşehir belediyesi olan belediyelerde büyükşehir belediyelerinin yetki ve sorumluluğu altındadır. (5216 s.K. 7/s)

Yeni yürürlüğe giren Yönet-melik beraberinde neleri getirmektedir, inceleyelim.

Mezarlık yerlerinin seçiminde dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

- Mezarlık olarak seçilecek alanın, hakim rüzgarların ve akarsuların yerleşim yerinden gittiği yönde olması
- Ulaşım yolları ile münasebeti kolay olan yerlerde olması zorunludur.
- Hafif meyilli düzlükler tercih edilebilir.



• Toprağın jeolojik vasıfları, gömülecek cesetlerin ayrışmasına müsait, su ve havanın geçmesine izin verecek şekilde küçük taneli olmalıdır. Bu maksatla kumlu, az miktarda kireçle karışık topraklar uygundur.

• Mezarlıklar, insanların içme ve kullanma suyunun temini amacıyla yapılmış kuyu, göl, gölet, baraj gibi su kaynaklarından arazinin meyil durumu, mezarlığın kapasitesi ve toprağın yapısına göre, killi topraklarda en az 150 metre, kumlu topraklarda ise en az 250 metre mesafede kurulabilir.

Mezarlığın yakınındaki su kaynakları, içme ve kullanma suyu olarak kullanılabilir mi? Kullanılabilirse kuralları nelerdir?

• Mezarlıklar içinde kullanılacak içme ve kullanma sularının mezarlık sınırından en az 250 metre mesafeden borularla getirilme zorunluluğu vardır.

• Hidrojeolojik ve hidrolojik şartların gerektirdiği hallerde il veya ilçe hıfzısıhha kurulunun da uygun görüşü alınmak suretiyle bu mesafe ancak 100 metreye kadar kısaltılabilir.

• Daha yakın mesafedeki sulardan içme ve kullanma suyu olarak faydalanılamaz.

• Mezarlıklar içinde içme-kullanma suyu temini amacıyla kuyu açılmaz.



Mezarlık yeri olarak nereleri seçilemez?

- Çukur veya bataklıklara ve su birikintilerinin olduğu yerlere mezarlık yapılamaz.
- İçme ve kullanma suyu temin edilen havzaların 31.12.2004 tarihli ve 25687 sayılı Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nin 17 ve 18'inci maddelerinde belirtilen mutlak ve kısa mesafeli koruma alanlarında mezarlık yapılamaz.

Yeni kurulacak Mezarlık yeri seçimi için nasıl / nereye müracaat edilir?

Yeni kurulacak olan Mezarlık yeri seçimi için

1. İl merkezindeki belediye ve köyler valiliğe,
2. İlçeye bağlı belediye ve köyler ise bağlı oldukları kaymakamlığa müracaat ederler.

Yeni kurulacak Mezarlık yeri seçiminde Süreç nasıl oluşur, mezarlık yerini kim/kimler seçer?

- Yeni kurulacak mezarlık alanlarının mezarlık olarak kullanımının uygun olup olmadığına,
- Su kaynaklarına, yerleşim yerine ve insanların iskânına mahsus meskenlere mesafesine,
- Hakim rüzgarın yönü, bölgenin coğrafi, jeolojik, meteorolojik şartları,

- Arazi ve ulaşım imkanları gibi şartlar da göz önüne alınarak mezarlık yeri seçimi komisyonunun hazırlayacağı rapora göre il veya ilçe umumi hıfzıssıhha kurullarınca karar verilir.

Hangi Komisyonlar karar verir?

Yeni kurulacak mezar yerleri ile ilgili olarak illerde ve ilçelerde olmak üzere mezarlık yerinin tespit edileceği idari yönetime göre komisyonların kurulması zorunludur. Bunlar;

- 1- İl komisyonu ve
- 2- İlçe komisyonu olarak adlandırılır.

İl Komisyonu kimlerden oluşur?

İlgili vali yardımcısının başkanlığında

- İl sağlık müdürlüğü,
- İl çevre ve orman müdürlüğü,
- İl müftülüğü,
- İl bayındırlık ve iskân müdürlüğü,
- İl kadastro müdürlüğü,
- İl tarım müdürlüğü ve
- Mezarlık talebinde bulunan belediye veya köy tüzel kişiliği temsilcisinin katılımıyla oluşturulur.





İlçe Komisyonu kimlerden oluşur?

- Kaymakamın başkanlığında;
- Sağlık grup başkanlığı,
- İlçe tarım müdürlüğü,
- İlçe müftülüğü,
- İlçe kadastro müdürlüğü temsilcileri ile
- İl çevre ve orman müdürlüğünce görevlendirilecek personel ve
- Mezarlık talebinde bulunan belediye veya köy tüzel kişiliği temsilcisinin katılımıyla oluşturulur.

Yukarıdaki komisyonlara mülki amirin uygun görüşüyle diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeli dahil edilebilmektedir.

Komisyonlar raporlarını nereye sunarlar?

Komisyonlar yer incelemesini yaptıktan sonra raporunu hazırlayarak il veya ilçe umumi hıfzıssıhha kuruluna sunar.

Mezarlık yerlerinin İmar Planları ile ilişkisi nedir?

- Umumi hıfzıssıhha kurulu, komisyonun raporuna göre teklif edilen alanın mezarlık yeri olarak kullanımının uygun olup olmadığına karar verir.
- Uygun görüş verilirse rapordaki mesafeler ile diğer konular belediyece imar plan notlarına işlenir.

“Mezarlık alanı =
(o beldenin senelik en az
ölüm miktarı x toprağın ce-
setleri tam olarak ayrıştır-
ma müddeti (yıl) x 3.50 m²) +
yollar için ayrılan alan + aile
mezarlıkları için ayrılan alan
+ mezarlık içinde yapılacak
tesisler için ayrılan alan” he-
saplamasıyla bulunur.

• Muhtarlıklarca da karar defterlerinde kayıt altına alınır.

• Uygun görüş verilerek mezarlık yeri olarak seçilen alanlar, tapu tescili yapılmadan mezarlık olarak kullanılmaz.

Sonuç olarak bir yerde mezarlık kurulmasına komisyonca ve hıfzıssıhha kurulunca uygun görüş verilmesi durumunda rapordaki mesafelere minimumda uyulmak kaydıyla seçilen yer imar planlarına işlenmek ve devamında tapuya tescil işlemlerinin tamamlanması zorunludur.

Mezarlık alanlarının standart bir büyüklüğü varmıdır?

Mezarlık olarak belirlenecek alanın asgari genişliği;

• “Mezarlık alanı = (o beldenin senelik en az ölüm miktarı x toprağın cesetleri tam olarak ayrıştırma müddeti (yıl) x 3.50 m²) + yollar için ayrılan alan + aile mezarlıkları için ayrılan alan + mezarlık içinde yapılacak tesisler için ayrılan alan” hesaplamasıyla bulunur. Toprağın cesedi ayrıştırma süresi mezarlık yeri seçimi komisyonunca belirlenir.

Mezarlık iç planı ilkeleri nelerdir?

a) Mezarlığın büyüklüğüne göre, kapıdan itibaren geniş bir yol bırakılır

b) Kapıdan itibaren mezarlık duvarının iç tarafını dolaşacak bir yol bırakılır.

c) Mezarlık, lüzumu kadar yol ve küçük yollarla muntazam adalara ayrılır.

d) Uygun yerlerde, lüzumu kadar genişlikte, bir veya müteaddit meydanlar açılır.

e) Mezarlıklarda kar ve yağmur sularının birikmesini engelleyecek su yolları yapılır. Bu sular varsa umumi kanallara, yoksa üstü kapalı derin bir çukura akıtılır.

f) Özel görevli istihdam edilen mezarlıklarda, görevlilerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek uygun bir bina yapılır.

h) Cenaze namazı kılınabilecek uygun bir yer ve musalla taşı bulunur.

g) Mezarlar, mezarlıklardaki adacıklar içinde ve muntazam hatlar üzerinde sıralanır ve mezarlara birbirini takip eden bir sıra numarası verilir.



h) Mezarlık içerisinde açılacak en geniş yol cenaze araba ve kamyonlarının serbestçe girip manevra yapmasına müsait olacak genişlikte yapılır.

ı) Mezarlığı şehre bağlayan yol daima iyi bir halde muhafaza edilmelidir.

j) Mezarlık dahilinde en geniş yolun ve ikinci derecede yolların iki tarafı ağaçlandırılır.

Cenaze yıkama, kefenleme ve tabutlama yerlerinin özellikleri neler olmalıdır?

Belediyeler ve köy muhtarlıklarının, cenazelerin yıkanması, kefenlenmesi, tabutlanması ve belirli bir süre muhafazası için nüfus yoğunluğuna göre gerekli olan adette cenaze hazırlama yerleri yapmaları veya cenaze hazırlama aracı hazırlamaları zorunludur.

Cenaze hazırlama yerleri asgari aşağıdaki vasıfları taşımak zorundadır:

a) Cenaze yıkama ve hazırlama yerleri tabandan itibaren en az 2 metre yüksekliğe kadar kolay yıkanıp kir barındırmayacak bir maddeyle kaplanmalıdır,

b) Yıkama için kullanılacak suyun ısıtılacağı uygun ısıtma tertibatı bulundurulmalıdır,

c) Cenaze yıkama yerlerinden ortaya çıkacak atık suların sıhhi bir şekilde kanalizasyon tertibatına veya fosseptik çukuruna atılması sağlanmalıdır

Mezarların belli bir ebadı var mıdır?

Mezarların ebatları, büyüklükleri 1.7.1931 tarihli ve 11410 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Mezarlıklar Hakkında ki Nizamnameye uygun olarak yapılır.

Mezarların ebatları ile ilgili olarak

a) Bir mezarın uzunluğunun 2 metre, eninin 80 santimetre, derinliğinin en az 1.5 metre olması,

Belediyeler ve köy muhtarlıklarının, cenazelerin yıkanması, kefenlenmesi, tabutlanması ve belirli bir süre muhafazası için nüfus yoğunluğuna göre gerekli olan adette cenaze hazırlama yerleri yapmaları veya cenaze hazırlama aracı hazırlamaları zorunludur.

b) Hazır beton mezarların cenaze defininden sonra koku çıkışını önlemek için üzerleri en az 60 santimetre toprakla örtülebilecek şekilde inşa edilmesi,

c) İki mezarın yan yana aralığı, baş ve ayak taraflarından birbirine mesafesi, küçük ve muntazam bir yol teşkil etmek üzere 50 santimetre olması,

d) Yedi yaşına kadar olan çocuklara mahsus mezarların aynı ada içerisinde 1 metre uzunluğunda, 50 santimetre eninde ve en az 1.5 metre derinliğinde olması gerekir.

Mezar yeri satın alan şahısların hak ve yükümlülükleri nelerdir?

- Bedel karşılığı alınan mezarların kullanım hakkı satın alan kişiye aittir.
- Kullanım tahsisini varislerine devredilebilir,
- Bu mezar yerine yapılacak mükerrer defin ancak varislerinin uygun göreceği kişilere ait olabilir,





- Mezar sahipleri sahip oldukları arazi sınırları haricinde merdiven, basamak veya bunlara benzer şeyler yapamazlar.

Mezarlıklarda diğer din mensupları da defnedilebilir mi?

- Talep edilmesi durumunda mezarlığın uygun bir yerinde diğer din mensupları için, mezar adası tahsis edilebilir.

Belediye ve köy muhtarlıklarının sorumlulukları nelerdir?

- Mezarlık alanlarının, tesis edilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, düzenlenmesi, iyi bir halde muhafazası,
- Etrafının hayvanların girmesine mani olacak şekilde uygun duvarla ve çitle çevrilmesi, duvarların bakımlı halde bulundurulması,
- Güneşin girmesine ve hava cereyanına mani olmayacak tarzda ağaçlandırılması ve çiçeklendirilmesi,
- Gerekli her türlü bakım, onarım ve temizliğinin yapılması büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerince, diğer yerlerde belediyeler ve köy muhtarlıklarınca sağlanır.

Köyler ortak mezarlık alanını kullanabilirler mi?

- Evet. Birbirine sınır olan köyler için ortak bir mezarlık yapılabilir.
- İhtiyaca göre birden fazla mezarlık ta tesis edilebilir.

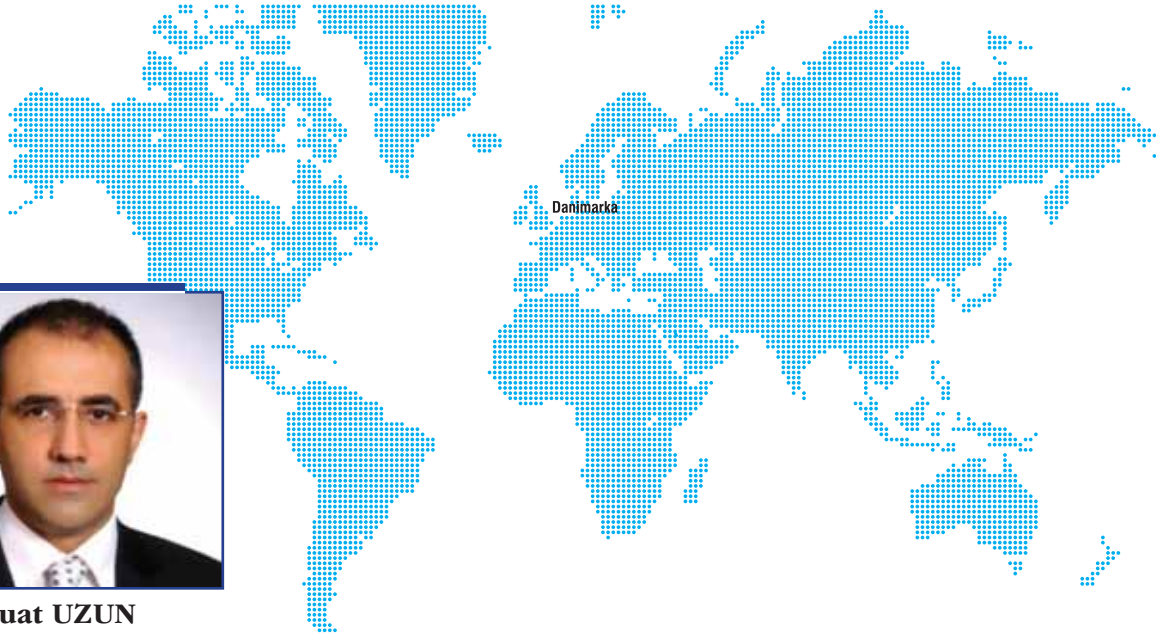
Yukarıdaki ilkelere göre oluşturulan, her dine göre değişen ritüel ve inanç doğrultusunda düzenlenen mezarlıklar yeryüzünün en düzenli ızgara sistemi şehirlerini de oluşturmaktadır. Bu şehrin gerçek sahipleri ebedi istirahatgahlarında ikamet etmektedirler. İkametgâh belgeleri doğal afet vb. durum olmadığı durumda asla değiştirilmez. Bu şehri ziyaret edenler ise günün birinde ikametgâh adreslerini değiştirerek ebediyet için o sonsuz SESSİZ ŞEHİRE taşınacaklardır.

“Gelin girmeyen ev olurmuş ama ölüm girmeyen ev olmazmış” der atalarımız. Bu nedenledir ki yaşayan şehirlerimiz kadar, “SESSİZ ŞEHİR”lerimizi de unutmamamız gerekir...



Fuat UZUN

Ankara Büyükşehir Belediyesi
İç Denetçi



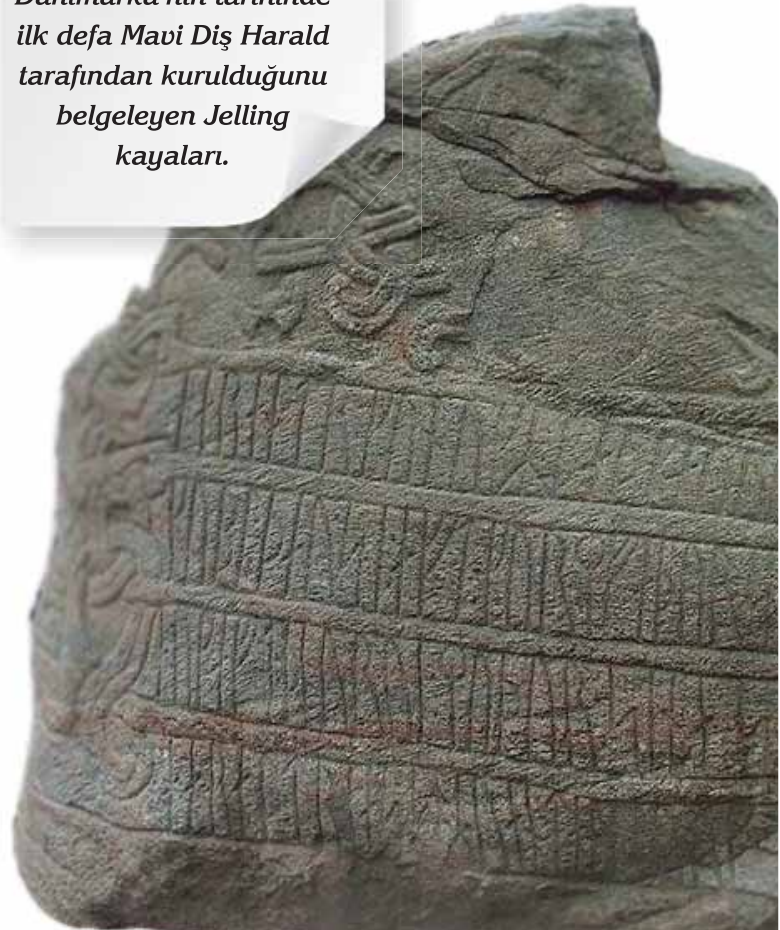
Danimarka'da Yerel Yönetimler



Danimarka'ya hakim olan ilk kavim 8. - 11. yüzyıl hüküm süren Vikinglerdir. Savaşçı bir ulus olarak tanınan Vikingler batıda Britanya, İzlanda, Grönland ve hatta Kuzey Amerika'ya kadar ulaşarak sömürgeler kurdular. Doğuda ise Karadeniz ve Hazar Denizi kıyılarına kadar uzanan yerleşim birimleri kurmuşlardır. İngiltere'nin büyük bir bölümü bu dönemde Viking egemenliği altında kalmıştır.

İskandinavyalı I. Harald (Danimarkalı) Mavi Diş Harald 980 yılında ilk defa olarak **Danimarka** ve Norveç'i birleştirerek bir krallık kurmayı başardı. Ayrıca Alman misyonerlerin etkisiyle Hristiyanlığı kabul etti. 1363 yılında Danimarka kralı IV. Valdemar'ın kızı I. Margrete, Norveç kralı VI. Hakon'la evlenerek iki ülkeyi bir bayrak altında birleştirdi. 1397 yılında İsveç, Norveç, Danimarka ve sömürgeleri (Faroe Adaları, İzlanda, Grönland ve Finlandiya) birleşerek Kalmar Birliği adı altında büyük bir İskandinav İmparatorluğu haline geldiler.

Danimarka'nın tarihinde ilk defa Mavi Diş Harald tarafından kurulduğunu belgeleyen Jelling kayaları.





1521 yılında İsveç Kalmar Birliği'nden resmen ayrıldı. Bu arada İskandinav ülkeleri Martin Luther tarafından Almanya'da başlatılan Protestan Reformu ile sarsıldı. Danimarka ve Norveç 1821 yılına kadar Danimarka-Norveç adı altında birlikte hareket etmeye devam ettiler. 19. yüzyılın başlarında Danimarka Napolyon Savaşları'yla temelden sarsıldı. Birleşik Krallık filosu 1801 yılında Kopenhag'a saldırdı. Danimarka'nın müttefiki olan Fransa savaşı kaybedince Danimarka 1814 yılında imzaladığı Kiel Antlaşması uyarınca savaşı kazanan tarafın üyesi olan İsveç'e Norveç'i bırakmak zorunda kaldı.

20. yüzyılın ilk yıllarında Danimarka'nın Karayiplerdeki sömürgeleri ABD'ye satıldı. Danimarka I. ve II. Dünya Savaşları'nda tarafsız kaldı. Ancak 9 Nisan 1940 tarihinde Nazi Almanyası tarafından işgal edildi. Buna karşılık Birleşik Krallık ordusu Faroe Adaları ve İzlanda'yı işgal etti. İzlanda 17 Haziran 1944 tarihinde bağımsızlığını ilan ederek Danimarka'dan ayrıldı. Faroe Adaları ise 1948'de Danimarka'ya geri verildi.

Dünya savaşlarından sonra Danimarka tarafsızlık siyasetine son verdi. 1945 yılında Birleşmiş Milletler'e üye oldu. 1949 yılında ise NATO'nun kurucu üyelerinden biri oldu. 1 Ocak 1973 tarihinde de Avrupa Birliği'ne katılan Danimarka bazı konularda Avrupa Birliği'nin dışında kalmayı tercih etmektedir. Örneğin 2000 yılında yapılan bir referandumun reddedilmesi üzerine Danimarka Avro Alanı dışında kalmayı yeğlemiştir.

Danimarka'da anayasal organların başında Kral ya da Kraliçe gelmektedir. Kral ya da Kraliçe anayasaya göre yanlış yapmaz, kendisine ait olan yürütme yetkisini atadığı bakanlar eliyle kullanmaktadır. Bu şekilde atanan Bakanlar Kurulu devletin yönetiminden sorumludur. Anayasaya göre hükümet parlamentoya karşı da sorumlu olup güvensizlik oyu aldığı anda düşmektedir. Kral ya da Kraliçe genelde dış ilişkilerden sorumludur. Ancak ne tek başına Parlamento ne de tek başına Kral ya da Kraliçe, dış ilişkilerde Danimarka ile ilgili önemli konularda karar alarak uygulama yetkisine sahiptir. Dış ilişkiler; Kral ya da Kraliçe ve Parlamento tarafından ortaklaşa denge içinde yürütülmektedir. Ülkeye yapılan bir ani silahlı saldırı hali istisnası dışında Kral ya da Kraliçe, Parlamentonun onayı olmaksızın dış ülkelere askeri kuvvet gönderme kararı alamaz.

Danimarka'da diğer bir anayasal organ Danimarka Parlamentosu olup en fazla 179 üyeden oluşur. 18 yaşını dolduran ve Danimarka'da daimi ikametgâhı olan Danimarka vatandaşları seçme ve seçilme hakkına sahiptirler. Parlamento üyeleri dört yıllığına seçilirler. Seçimler; geniş seçim çevresinde gizli ve genel oy esasına göre nispi temsil sistemine göre yapılmaktadır. Parlametodan geçen yasalar, Parlametodonun üçte birinin istemesiyle 3 gün içinde Referanduma götürülebilmektedir. Referanduma iştirak edenlerin sayısı, toplam seçmen sayısının yüzde 30'undan az olmamak şartıyla, yarıdan fazla oyla reddedilirse geçersiz olmaktadır.





Danimarka'da Yerel Yönetimler

Danimarka yerel yönetimleri, Anayasa'nın 82'nci maddesinden kaynaklanırlar. 82'nci maddeye göre; belediyeler, kendi işlerini ve ilişkilerini devletin belirlemiş olduğu statü çerçevesinde bağımsız olarak yerine getirirler. Bu madde temel olarak; yerel otoritelere Parlamento'nun uygun gördüğü bazı görev ve yetkilerin verildiğini ve bunun yanında devletin yerel yönetimler üzerinde gözetim yetkisinin olduğunu ifade etmektedir.

Yerel otoritelerle ilgili temel mevzuat 31.05.1968 tarihli Yerel Yönetimler Yasası'dır. Bu yasa; yerel otoritelerin yönetim organlarını, mali ve ekonomik esasları ve onlar üzerindeki devletin gözetiminin esaslarını düzenlemektedir. Yine bu yasayla, yerel otoritelerin idari örgütlerini düzenleme esasları da belirlenmekte ve bu konuda bu otoritelere oldukça geniş bir inisiyatif sağlanmaktadır.

Danimarka'da yerel yönetim idaresinin genel kamu yönetimi içindeki payı 1970 yılından itibaren giderek artmaktadır. Yerel yönetimler ise merkezi idareden daha fazla politik etki ortamına açık bir alan-



dır. Örneğin Danimarka'da 20 civarında bakan varken yerel organlardaki politikacı sayısı 5000 civarındadır. Yine aynı şekilde yerel yönetimlerin yetki alanı kamu yönetimi içinde oldukça geniştir. Danimarka'da merkezi idarenin yetki alanı belli özel alanlarda konular bazında belirlenmiş iken yerel yönetimleri yetki alanı coğrafi olarak belirlenmiştir.

2007 yılından önce yerel yönetimler 14 İl Meclisi ile 275 Şehir ve İlçe Meclisi'nden oluşur ki bunlara Kopenhag ve Frederiksberg Büyükşehir Yönetimleri de dahildir. 2006 yılı verilerine göre illerin yüzölçümleri ve nüfusları aşağıdaki gibidir;

İl	Yüzölçümü (Km ²)	Nüfus
Copenhagen (Kopenhag)	91.3	501.158
Frederiksberg	8.7	91,855
Copenhagen County	526	618,529
Frederiksborg County	1,347	378,686
Roskilde County	891	241,523
West Zealand County	2,984	307,207
Storstrøm County	3,398	262,781
Funen County	3,485	478,347
South Jutland County	3,939	252,433
Ribe County	3,132	224,261
Vejle County	2,997	360,921
Ringkjøbing County	4,854	275,065
Viborg County	4,122	234,896
North Jutland County	6,174	495,090
Aarhus County	4,561	661,370
Bornholm	587	43,245
TOPLAM	43.094	5.427.459





Bölge Meclisleri (Region):

1 Ocak 2007 tarihinde belediyeler reform yasası yürürlüğe girerek 14 il belediye meclisi sayısı 5 bölgeye indirilmiş, 275 belediye sayısı da 98 düşürülmüştür. Yerel yönetimler reformu son otuz yıl içerisinde gerçekleştiren en büyük reformlardan biri olarak adlandırılmaktadır. 5 bölge içerisinde bulunan yönetim mekanizmaları merkezi hükümetin temsilcisi durumundadır. 5 bölge yönetimi İçişleri ve Sağlık Bakanlığına bağlıdır. Her birinin yetkisi kendi sınırları dâhilindedir. Bölge içerisinde bulunan merkezi idareye bağlı yönetimler bölge meclislerinin emri altında değildir ancak diğer ülkelerdeki vali gibi doğrudan merkezi hükümete bağlı olmaktadır.

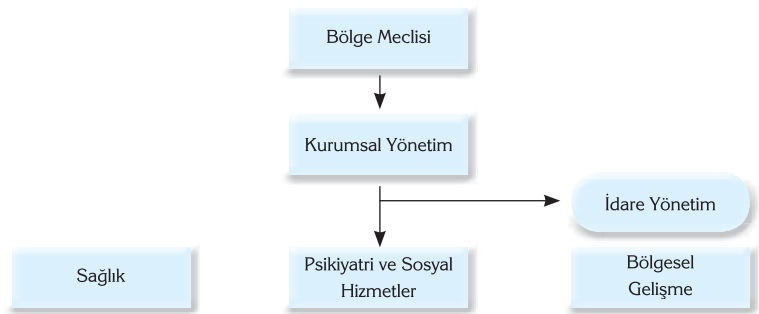
Her bölgede devletin yönetim birimleri bulunmakta olup bölge meclisleri veya belediyeler tarafından yapılan iş ve işlemlerde herhangi bir şikayet söz konusu olduğunda bu konuları değerlendirme ve denetleme yetkisi bölgelerde bulunan bu birimler tarafından yerine getirilir. Bu kurumlar ayrıca evlat edinme, vatan-daşlık ve boşanma gibi konuları da ele almaktadır. Bu kurumların her biri lisans derecesi hukuk me-zunu olan kişiler tarafından idare edilmektedir.

2007 yılı reformundan önce belediyeler devlet yönetiminin bir parçası idi. Kopenhag Valisi üst yönetici olarak adlandırılmakta idi. Bu yönetimlerin her birinin başında hükümetin memurları yer almakta olup bazıları ise piskoposluk bölgesinde yer alan papazlar tarafından yönetilmekte idi.

1970 ilk belediye reformundan önce belediyelerin başında buluna kişiler aynı zamanda belediye meclisinin siyasi lideri durumundaydı. Daha sonra seçilen belediye meclisi ve meclis üyelerinden biri belediye başkanlığı görevini yürütmüştür. 1970'den sonra merkezi hükümetin temsilcileri belde de yaşayan vatandaşların boşanma ve çocuk koruma konuları dışında diğer belediye fonksiyonlarında gözardı edilmişlerdir.

Bölgeler seçimle gelen meclis tarafından idare edilir. Her birinde 41 meclis üyesi olup her 4 yılda bir belediye seçimleri ile eş zamanlı olarak seçilirler. Önceki il belediyelerin aksine bölge meclislerine kendi vergilerini toplama görevi verilmemiştir. Şuan bölge meclisleri tamamen merkezi devlet (yaklaşık yüzde 70) ve belediyelerden gelen fonlar (yaklaşık yüzde 30) tarafından desteklenmektedir. Bölge meclislerinin bütçesinin yüzde 90 ulusal sağlık hizmetlerine tahsis edilmektedir. Sağlık konusu bölge politikasının en önemli konularının başında gelmektedir. Özellikle belediye reformundan hemen sonra danimarka hastanelerinde büyük değişiklikler yapılmış ve halen devam etmektedir. Bölge meclislerinin sağlık konusunun yanında çalışma politikaları ve toplu taşıma konusunda sorumlulukları vardır.

Danimarka Bölge Meclisleri Organizasyon Şeması





Bölge Adı	Ülke İçerisindeki Konumu	En Büyük Şehri	Nüfus (1 Ocak 2008)	Yüzölçümü (km²)
Hovedstaden Bölgesi	Danimarka Başkent Bölgesi	Copenhagen	1.645.825	2.561
Midtjylland Bölgesi	Danimarka Başkent Bölgesi	Århus	1,237.041	13.142
Nordjylland Bölgesi	Danimarka Kuzey Bölgesi	Aalborg	578.839	7.927
Sjælland Bölgesi	Danimarka Zealand Bölgesi	Roskilde	819.427	7.273
Syddanmark Bölgesi	Danimarka Güney Bölgesi	Odense	1.194.659	12.191
			5.475.791	43.094

Belediyeler (Municipality):

Her belediye 4 yıl için seçilen belediye meclisince idare edilmektedir. Meclis üye sayısı belediyenin büyüklüğüne bağlı olarak 9 ile 31 arası değişmektedir. Başkent Kopenhag'ın meclis üye sayısı 55'dir.

İkamet edenlere göre Belediyelerin Dağılımı			
İkamet Edenler	Belediyelerin Sayıları		
	1 Nisan 1970'den Önce	1 Nisan 1974 – 31 Aralık 2006	1 Ocak 2007'den itibaren
> 150 000	1	4	4
100 000–150 000	3	1	2
40 000–100 000	10	18	50
20 000–40 000	22	25	35
15 000–20 000	13	24	0
10 000–15 000	22	41	3
3 000–10 000	206	160	3
< 3 000	821	2	1
Toplam	1.098	275	98

18 yaş üstünde olan tüm Danimarkalılar ile Danimarka'da yaşayan Avrupa Birliği vatandaşları, Norveç ve İzlandalılar, Danimarka vatandaşı olmayıp 3 yıl ikamet eden kişilerde seçimlerde oy kullanabilir veya belediye seçimlerinde aday olabilirler. Her meclis kendi üyeleri arasından belediye başkanını seçer. Belediye başkanı belediye meclisinin gündemini hazırlar ve meclise başkanlık eder. Belediye başkanı ayrıca belediye yönetiminin başı olarak meclis tarafından

alınan kararları uygular. Belediye meclisi içerisinde finans komitesi (bizdeki plan bütçe komisyonu) kurulmak zorundadır. Finans komitesi yanında süreklilik arz eden konularla ilgili en az bir komite daha yer almaktadır. Belediye başkanı aynı zamanda finans komitesinin başkanlığını yürütmektedir.

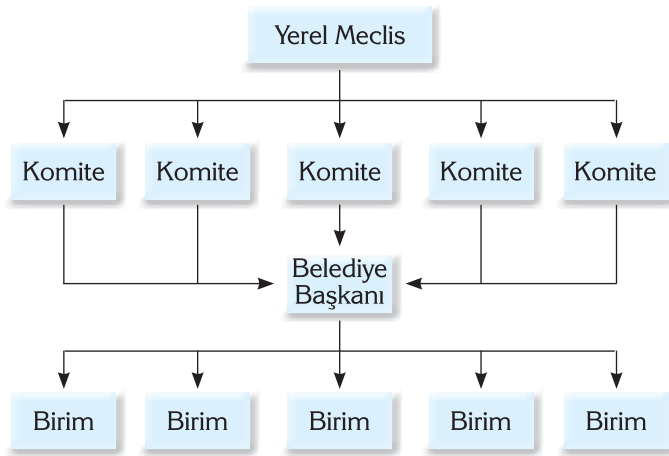
Belediyelerdeki komitelerin yapısı belediyelerden belediye ye değişmektedir. Ancak sosyal hizmetler, çevre koruma ve teknik işler, eğitim ve kültür komiteleri çoğunlukla belediye meclislerinde kurulmaktadır.

Her belediyede yönetim kademesi ve birimler bulunmaktadır. Bu birimler meclise ve komitelere alınan kararlar doğrultusunda hizmet etmektedir. Bu birimler teknik birim, sosyal ve sağlık birimi, finans birimi, eğitim ve kültür birimi gibi birkaç bölüme ayrılmaktadır.





Danimarka'da Belediyelerin Organizasyon Şeması



Belediyeler belde halkının günlük hayatlarında yaşamı kolaylaştıracak ihtiyaçları ele almaktadırlar.

Belediyelerin görevlerini genel ana hatları ile aşağıdaki gibi sınıflandırmak mümkündür:

1. Sağlık Alanında

- Başlıca Sağlık Bakımı
- Diş Sağlığı
- Rehabilitasyon
- Sosyal Refah
- Evde Bakım Hizmetleri
- Kötü Alışkanlıkların Önlenmesi

2. Sosyal Hizmetler Alanında

- Yaşlı ve Çocuk Bakımı
- Sosyal Refah
- Özürlülerin Bakımı
- Psikiyatri Tedavileri

3. Eğitim Alanında

- Danimarka'da, ilköğretim düzeyinde eğitim belediyenin sorumluluğundadır. Bu eğitim sistemine folkeskolen denir. Danimarka Anayasası okul çağında olan herkesin zorunlu olarak bu ücretsiz eğitim hakkından yararlanmasını öngörmektedir.



4. Kültürel ve Boş Zaman Aktiviteleri Alanında

- Kültürel Çalışmalar
- Sportif Faaliyetler
- Gençlik Aktiviteleri

5. Teknoloji ve Çevre Alanında

- Çevre Sağlığının Korunması,
- Halk Veterinerliği,
- Çevrenin Korunması
- Kamu Binaları ve İnşaat Çalışmaları
- Yolların, Kamu Parklarının, Yapımı, Korunma-

sı ve Temizliği

- Ağaçların ve Bitkilerin Bakımı, Dikimi ve Sulanması
- Kamu Yatırımları
- Rekreasyon Alanları
- İçme Suyunun Sağlanması
- Katı Atıkların Toplanması
- Bölge Genelindeki İnşaat Çalışmaları ve Yapı

Faaliyetlerinin Denetimi

6. Sanayi ve Ekonomi Gelişmeler Alanında

- Sanayi politikası yerel topluluk içerisinde mali sürdürülebilirlik için belediyelerin sorumluluğunda olan

önemli bir konudur. Güçlü ve rekabetçi bir iş ortamının geliştirilmesi toplumun genel gelişimi için temel oluşturur. Belediyeler iş dünyasına iyi bir çerçeve ve elverişli koşullar sunma konusunda hem stratejik hem de operasyonel düzeyde önemli bir rol oynamaktadır.

7. İstihdam ve Entegrasyon

- İşsizler İş Sağlama Çalışmaları
- İşsizlik Yardımının Ödenmesi
- Mülteci ve Göçmenlerin Entegrasyonu Çalışmaları

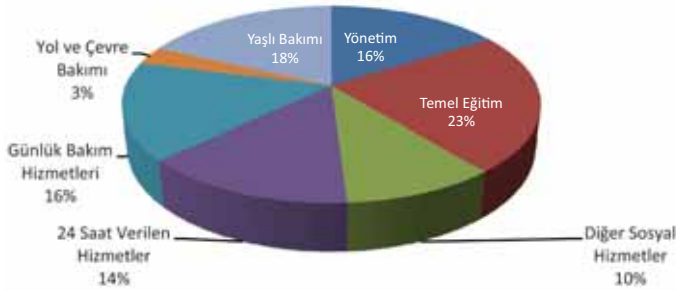
8. İtfaiye ve Sivil Savunma Hizmetleri





Yerel Yönetimlerin Mali Yapıları

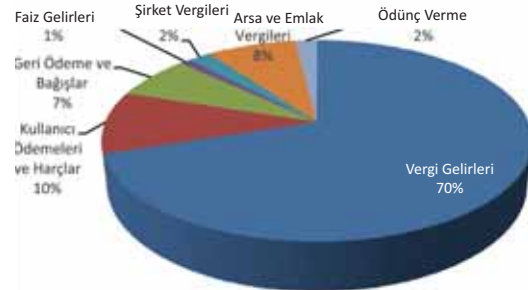
2007 verilerine göre Danimarka Belediyelerinin Bütçe Dağılımı



Danimarka'da yerel yönetimler denk bütçe uygulamak zorundadırlar. Zaten ülkede uygulanan politikalar neticesinde bütçe açığı ihtimali oldukça düşük düzeyde kalmaktadır. Danimarka'da yerel yönetimlerin genel olarak borçlanmaya gitmeleri (yetkisi) söz konusu değildir. Ancak bu genel kuralın bazı istisnaları vardır. Countiler yıllık toplam net yatırım harcamalarının yüzde 25'ine kadar borçlanabilirler. Belediyelerin ise, belirli sektörlere yönelik yatırımlarını finanse etmeleri için borçlanmalarına izin verilmektedir. Sonuç itibarıyla Danimarka borçlanma özerkliği konusunda OECD ülkelerine göre düşük seviyelerde kalmaktadır.

Danimarka'da Belediyelerin gelirleri; gelir ve kar payı vergileri, emlak vergisi, merkezi hükümet tarafından verilen yardımlar ile özel hizmetler karşılığında vatandaşlar tarafından ödenen harçlardan oluşmaktadır. Gelir vergisi belediye gelirleri toplamının yüzde 70'ini oluşturmakta olup en önemli kaynaklarından biridir. Emlak vergisi oranı ise yüzde 8 civarındadır. Belediye meclisleri maliye bakanlığı ve belediyelerden sorumlu bakanlık arasından yapılan görüşmeler sonucunda bazı sınırlamalar içerisinde vergi oranlarını belirleyebilmektedir. Diğer bir ifadeyle yerel yönetimler genellikle merkezi yönetimin belirlediği sınırlar çerçevesinde vergi oranlarını belirlemekte ve bu oranların dışına çıkmamaktadır.

2007 yılı rakamlarına göre Danimarka'da Yerel Yönetimlerin Gelirleri



Kamu hizmetleri arasında ısıtma, elektrik, gaz, atık yönetimi ve su sağlama hizmetleri belediyeler tarafından yürütülmesi kanunla verilmiş bir sorumluluktur. Belediyeler bu hizmetlerin belediye şirketlerince mi yoksa sözleşme dahilince özel şirketlere mi veya özelleştirme yoluyla mı yapılacağına kendileri karar vermektedirler. Kim olursa olsun bu hizmetler ayrı şirketler tarafından yerine getirilmek zorundadır.

Günlük bakım ve yaşlılar için yapılan bazı belediye hizmetlerinde maliyetin yaklaşık yüzde 70'ini belediyeler ödemektedir. Geri kalan kısım ise kullanıcılardan alınmaktadır. Merkezi hükümet kullanıcı ödemelerinde siyasi nedenlerden dolayı sınırlama getirmiştir.





Yerel Yönetimlerde Personel ve Yönetim

Danimarka Belediye ve Bölge Meclislerinde Çalışan Personel Sayısı (2007)

Belediyeler	438.567
Bölge Meclisleri	116.339
Toplam	554.906

Danimarka genelinde toplam çalışma gücü 2.875.000 kişi olup belediyeler ve bölge Meclislerinde çalışanlar toplam çalışan sayısının yüzde 19,3'ünü oluşturmaktadır. Belediye ve bölge meclislerinde çalışanlar memur ve sözleşmeli personel olarak görev yapmaktadır. Son yıllarda bu eğilim sözleşmeli personel çalıştırma yönünde olmaktadır.

Danimarka Belediye ve Bölge Meclislerinde Çalışan Personel Sayısı (2007)

	Memur	Sözleşmeli
Belediyeler	41.253	397.314
Bölge Meclisleri	6.130	110.209
Toplam	47.383	507.523

Belediyede çalışan personellerin eğitim durumuna bakıldığında;

Belediye Personelinin Nitelik Bakımından Gösterilmesi (2007)

Akademik (Üniversite)	% 21,7
Orta Düzey Eğitim (Lise)	% 30,7
Kısa Dönem Eğitim (İlkokul)	% 38,4
Eğitim Durumu Olmayan	% 9,1

Bölge meclislerinde çalışan personelin eğitim durumuna bakıldığında nispeten yüksek düzeydedir. Özellikle hastaneler ve sağlık bakım kuruluşlarında çalışanların eğitim düzeyinin yüksek olmasına odaklanılmıştır.

Danimarka'da yapılan iş ve işlemler hesap verilebilirlik kavramı içerisinde şeffaf bir şekilde yürütülmektedir. Ayrıca toplum içerisinde yolsuzluk, rüşvet gibi vakalara çok fazla rastlanmamaktadır. Ülkenin son 20 yılına bakıldığında sadece 2 belediye başkanı hakkında kanuna aykırı işlemlerden dolayı hapis cezası verilmiştir. Yönetici sıfatında bulunan çok az sayıda ki kişi yaptıkları işler ile ilgili suçlara karışmıştır.

Danimarka'da kamu sektörü yönetim kültürü, özel sektör ve yeni kamu yönetim anlayışı ile şekillenmiştir. Son 3 yılda çalışma alanında çeşitli rehberler ve değerlendirme araçları uygulanarak kamu yönetim anlayışı geliştirilmeye çalışılmaktadır.

Yerel Yönetimlerin Denetimi

Danimarka'da iller ve belediyeler üzerindeki Devlet kontrolü, yasal denetim ve mali denetim olarak gerçekleştirilmektedir. Yerel yönetim ve vesayet idarelerinin kararları veya başvurularının yasallığı üzerinde son denetim ise normal mahkemelerce yapılır.

a) Yasal Denetim:

1970 yılında yapılan yerel yönetim reformuyla yerel yönetimlere büyük ölçüde bağımsızlık sağlanmışsa da Danimarka Anayasasına göre devletin yerel otoriteler üzerinde kontrolü vardır. Devlet, temel olarak il ve belediyelerin mevcut yasal zeminde hareket edip etmediklerini kontrol etmekte, ayrıca, yerel ekonomilerin genel devlet ekonomisi paralelinde gelişip gelişme-



diğini de gözetim altında bulundurmaktadır. Bu denetim çok sınırlı bir niteliğe sahiptir.

İl yönetimleriyle Kopenhag ve Frederiksberg belediyelerinin kontrolünü işçileri ve Sağlık Bakanlığı yapmaktadır. Diğer belediyelerin kontrolünü ise her ilde kurulan “Gözetim Meclisleri” yapar. Gözetim Meclisleri vali başkanlığında il meclislerinden seçilen dört üyeden oluşur. Yerel otoriteler üzerindeki kontrolün kapsamına bağımsız idari otoriteler olarak kurulan komisyon ve kurullar girmemektedir. Bu şekilde kapsam dışında kalan kurullar; çocuk ve gençler komisyonu, genç ve yetişkin eğitimi komisyonu, okul kurulları, kira kontrol kurulları, vergi başvuru kurullarıdır. Yerel otoritelerin kontrolü yasal zeminde gerçekleşmek zorundadır. Kontrolün kapsamı hiçbir zaman iyi idari uygulamalar olup olmadığı noktasına kadar genişleyemez.

Denetim yetkileri; vesayet makamının usul veya muhtevayla ilgili yasa kurallarına uymayan kararları ressen veya vatandaşların ya da yerel meclisteki bir azınlığın talebi üzerine iptal etmesine cevaz vermektedir. Ayrıca, vesayet makamı, yerel meclisin kanuna göre uygulamak zorunda olduğu tedbirleri uygulamasını sağlamak amacıyla cezalar da verebilir. Yerel meclisin üyeleri aldıkları kararlardan siyaseten ve kanunen sorumludur ve şahsen sorumlu kılınabilirler.

Yerel yönetimlerin kararları bir istisna dışında üst idarelerin onayına tabi değildir. Bu istisna; yerel yönetimler adına karar alan ortak bir kuruluş olan belediyeler arası işbirliği kurumlarının, ortak veya tamamlayıcı sorumluluk doğuran ve denetçilerin atama veya

görevden alınmalarıyla ilgili kararlarıdır. Bu durumlarda, kararın hukukiliği ve yerindeliği denetlenmektedir.

Bazı alanlarda, ilgili bakanlıklar, kendi alanları dahilindeki belediyeleri denetlerler. Bazı faaliyetler için planlar sunulması ve diğerleri için yapılan faaliyetle ilgili yıllık raporlar yerilmesi zorunludur. Vesayet idaresi bir yerel yönetimi uygulamadan alıkoymaz, fakat yeni bir görev yükleyemez. Yerel meclisle vesayet otoritesi arasında hukuki dayanak konusundaki anlaşmazlıklar yetkili mahkemelere gitmeden önce uzlaşma ile de sonuçlandırılabilir.

b) Mali Denetim:

Yerel yönetimlerin idare hesaplarının uzmanlarca denetimi yasal bir zorunluluktur. İdarelerin çoğunda bu görev Mahalli İdare Denetim Birimi tarafından yerine getirilir. Bu birim Mahalli İdare Birliği tarafından kurulan bir belediyeler arası kuruluştur. Ayrıca, belediyeler, faaliyetlerinin yürürlükteki mevzuata uygun olarak yürütülmesini teminen, gözden geçirilmiş hesaplarını vesayet idaresine göndermek mecburiyetindedirler.



Kaynakça

- Kiraz Zafer, “İskandinav Sosyalizminin Dönüşümünde Danimarka Özeline Bir Bakış”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ocak 2008, Ankara.
- Ulusoy Ahmet, Akdemir Tekin, “Yerel Yönetimler ve Mali Özerklik:Türkiye ve OECD Ülkelerinin Karşılaştırılmalı Analizi”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 12, Sayı 21, Haziran 2009.
- Toker Cem, “Danimarka Yönetim Sistemi”,İçişleri Bakanlığı Araştırma ve Etütler Merkezi, Dünyada Kamu Yönetimi Araştırma Projeleri.
- The Danish Local Government System, “Produced by Local Government Denmark (LGDK), February 2009.
- http://www.arem.gov.tr/proje/yonetim/Dunyada_Kamu_yon/danimarka.pdf
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Copenhagen>
- <http://www.kl.dk/English/Municipal-Responsibilities/>
- http://www.arem.gov.tr/proje/yonetim/Dunyada_Kamu_yon/danimarka.pdf
- <http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c12s21/makale/c12s21m17.pdf>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Regions_of_Denmark
- http://en.wikipedia.org/wiki/Municipalities_of_Denmark
- <http://www.kl.dk/English/Artikler/59531/2009/06/gfgfgfgfgfg/>



Ahmet SANDAL
Çevre ve Orman Bakanlığı
İç Denetçi & Kamu
Yönetimi Uzmanı

SEL GERÇEĞİ VE BELEDİYELER

Depremler, özellikle 1999 yılından sonra Ülkemizde, aklımızdan çıkarılmaması gereken bir gerçektir. Aynı bunun gibi seller de artık, 2009 yılı itibariyle aklımızdan çıkarılmaması gereken bir gerçek. Çünkü, 2009 yılını ağırlıklı olarak sel gerçeği ile geçirdik. Eylül 2009 Ayı içerisinde sel felaketi özellikle Trakya ve İstanbul'u vurdu. Hafızalarımızda tazedir. Trakya ve İstanbul'da sanki Nuh Tufanı manzaraları yaşandı. Şehrin sokakları caddeleri ve meydanlar suyla dolmuş, arabalar sanki kibrit çöpü gibi sürüklenmişti. Bundan önce aynı görüntüler Giresun ve çevresinde yaşanmıştı. Yılın sonlarına doğru sel haberleri (Kasım Ayı itibariyle) bu sefer Güneydoğu'dan, Şanlıurfa ve Siirt'ten geldi. TV ve gazetelere yansıyan haberlere göre aynı görüntüler gözler önüne serilmektedir. Bu görüntüler hoş değil. Bu görüntüler düşündürücü ve kaygı verici. Artık, şapkamızı masanın önüne koyup da düşünme vakti bile çoktan geçti. Artık, icraat vaktidir.

Ülkemizdeki yoğun yağışların birer felakete dönüşmesinin nedeni çarpık kentleşme, yanlış ve taraflı imar planları ve altyapı yetersizliğidir.

Çarpık kentleşmeden, yanlış ve taraflı imar planlarından ve altyapı eksikliği -maalesef- ülkemizin acı bir gerçeğidir, açık bir gerçeğidir. Çarpık kentleşmenin, yanlış imar planı anlayışının ve altyapı eksikliğinin acı sonuçları, zaman zaman sel felaketlerinde, deprem gibi afetlerde kendisini gösteriyor...

Bu yazımızda, ülkemizde 'Sel Gerçeği ve Belediyeler' başlığı altında çarpık kentleşme, yanlış ve taraflı imar planları ve alt yapı yetersizliği üzerinde durarak, başta geçmişteki belediye yönetimleri olmak üzere, tüm sorumlulara dikkat çekeceğiz.

Bu yazıda, çarpık kentleşme, yanlış ve taraflı imar planları ve altyapı yetersizliği üçgeninde içler acısı hâlimizi gözler önüne sermeye çalışacağım.



I- ÇARPIK KENTLEŞME, YANLIŞ VE TA- RAFLI İMAR PLANLARI VE ALTYAPI YE- TERSİZLİĞİ

1- Çarpık Kentleşme

Çarpık kentleşmeyi anlatmadan önce kentleşme kavramından bahsedelim. Kentleşme, tarımdan kaynaklanan artı değerın kalkınmaya ve sanayi gelişme-ye aktarılması ile birlikte, kentlerin büyümesi, kent yapısında, insani ilişkilerde değişikliklerin yaşanması ve neticede, kentli nüfusun niteliksel ve niceliksel olarak artması sürecidir. Bu tanımda demografi (nüfus) esas alınmıştır.

Kentleşme, ekonomik, sosyal, siyasal ve teknolojik birtakım faktörlere bağlıdır. Bu faktörler, her ülkenin kendi özel durumuna göre, değişen ağırlık ve oranlarda kentleşme sürecini etkiler. Bu etkilemenin gelişim yönü ve boyutları kentleşmenin sağlıklı ya da çarpık olmasında en önemli etkindir. Sosyo- ekonomik şartlardan kaynaklanan iç göçler ve işsizlik gibi faktörlere bağlı nedenler, tarım topraklarının miras yoluyla paylaşılarak azalması nedeniyle tarımda işgücü fazlası oluşması, bundan dolayı köylerden kentlere doğru bir göç akının başlaması, köylerdeki yaşam standardının kentlere nazaran düşük olması ve kentlerde bazı mal ve hizmetlerden yararlanmanın daha kolay olması nedeniyle göç olayı yaşanması, kentleşmede sağlıksızlık göstergesidir. Çünkü, bu tür yoğun nüfus baskısı sağlıklı kentleşme açısından bir handikaptır.

Sağlıklı kentleşmenin en önemli özelliği, kalkınma ile birlikte paralel yürümesidir. Kalkınmayla birlikte tabi seyrinde gelişen bir kentleşme sağlıklıdır. Ancak, az gelişmiş ülkelerde, sanayileşmeden bağımsız ve yurandaki nedenlere (iç göçlere, işsizliğe, tarım topraklarının azalmasına, yaşam standartlarının farklılığına) dayanan bir kentleşme sözkonusudur. İşte bu durum olumsuzlukları beraberinde getirmektedir. Zira, kentleşme doğal bir takım nedenlerle dayanmadığından, nüfus gelişimi ve iş imkanları gerçekçi kriterlerle belirlenmediğinden, kentlere aşırı yığılma, gecekondulaşma, işsizlik ya da kapıcılık, işportacılık benzeri marjinal işler ortaya çıkmakta, sonuçta, bu unsurlar kent yönetimine baskı olarak yansımakta ve kentin gelişiminde plan yerine plansızlık hakim olmaktadır.

Sağlıklı bir kentleşmeden bahsedilmenin ilk şartı gerçekçi ve makul planlamadır. Planlama de-

diğimizde ise ilk akla gelen imar planlarıdır. Yukarıdaki baskı itibarıyla makul ve mantıklı planlama yapılması, gerçekçi imar planlarının hazırlanıp hiçbir değişikliğe uğramadan yürürlüğe konması mümkün görülmemektedir. Sağlıklı bir planlama yapılmadan şehri fiili duruma göre dizayn etmeye çalışmak çarpık kentleşmeyi doğurur.

Herkesin bildiği örneği burada hatırlatmak gerekirse, hiçbir işi ve becerisi mesleği olmayan, bir yığın insanın, “İstanbul’un taşı toprağı altın” sakat mantığı ile, bu şehre akın akın akın göç etmesi, göçen bu insanların dere yataklarına kadar inip adeta şehri istila etmesi karşılığında belediye yönetimlerinin elinden ancak “fiili duruma resmi hâle getirmek” gelmiştir. Yine herkes bilmektedir ki, özellikle üç büyük şehrimizde, İstanbul, Ankara ve İzmir’de şehrin etrafı sağlıksız kentleşme, çarpık kentleşmenin en büyük sembolleri olan gecekondu ile çevrilmiştir. Bu gecekondu yoğun olarak hangi yıllar içerisinde yapılmıştır. Köyden şehre yoğun göçlerin yaşandığı yıllar 1950-1990 yılları arasındaki kırk yıllık zaman diliminde gerçekleşmiştir.

Bilindiği üzere, 1950’li yıllardan itibaren ülkemizde sanayi, ulaşım, siyasal, sosyal ve kültürel anlamda birçok değişiklikler ve gelişmeler yaşanmıştır. İç göçler de bu etkenlerin tesiriyle 1950’den sonra hız kazanmıştır. Bu hız 1990’lı yıllara kadar neredeyse aynı tempoyla sürmüştür. Bu durumda, çok net ve çok açık bir şekilde söylemek mümkündür ki, gecekondu büyük çoğunlukla 1950-1990 döneminde şehirlerimizin etrafını sarmaya başlamıştır. Şimdi, bu dönem içerisinde görev yapan belediye yöneticilerini, gecekondu-





laşmaya seyirci kalmaları, karşısında başarılı saymak mümkün mü! Söz konusu belediye yöneticilerinin sırf oy kaygısıyla gecekondulaşmaya göz yummalarını bilmeyenimiz var mı! İstanbul'daki dere içlerine evler yapılırken ve gecekondu pıtrak gibi bir anda çoğalırken zamanın belediye yöneticileri ne yapıyordu acaba! Basına sık sık çıkan İstanbul Ayamama Vadisi vakası ve gerçeği var. Bu vadiye geçmiş yıllarda evler inşa edilirken İstanbul Belediyesi yetkilileri, hatta İstanbul Valiliği yetkilileri acaba ne işle meşguldüler! Bundan daha önemli mi işleri vardı acaba!

2- Yanlış ve Taraflı İmar Planları

İmar planları, imar uygulaması yapılan yerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulamaya esas olacak diğer bilgileri ayrıntılarıyla gösteren üzerine kadastral durumu da işlenmiş plana denir. 3194 sayılı İmar Kanunu imar planlarını nazım ve uygulama imar planı şeklinde ikiye ayırmaktadır. Mezkûr Kanun'un 5'inci maddesine göre, "Nazım İmar Planı; varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak halihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, detaylı bir raporla açıklanan ve raporuyla beraber bütün olan plandır. Uygulama İmar Planı; tasdikli halihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır."

İmar planları dediğimizde, neticede, bir öngörü (tahmin, kestirme) ile bir sınırlamadan bahsediyoruz.

İmar planlarının tahminleri gerçekçi, hazırlanıp onaylanması tarafsız ve sınırlamaları makul olmalı ve uygulamasının da ciddi bir şekilde sağlanması gerekir.

Ülkemizde, kentlerin planlanmasında en önemli idare belediye yönetimleridir. Bunun yanında, başka kurum ve kuruluşlar da bu hususta yetki sahibidir. Planlama kademelerini, ülke kalkınma planları, bölge planları çevre düzeni planları ve imar planları şeklinde 4 ana gruba ayırdığımızda, Devlet Planlama Teşkilatından başlayarak, Çevre ve Orman Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı, İller Bankası, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı gibi merkezi kurum ve kuruluşların ve İl Özel İdarelerinin planlama (harita hazırlanması, imar planı ve sanayi bölgele-

İmar planları dediğimizde, neticede, bir öngörü (tahmin, kestirme) ile bir sınırlamadan bahsediyoruz. İmar planlarının tahminleri gerçekçi, hazırlanıp onaylanması tarafsız ve sınırlamaları makul olmalı ve uygulamasının da ciddi bir şekilde sağlanması gerekir.

rinin tespiti, çevre düzeni planlarının hazırlanıp onaylanması vb gibi hususlarda) konusunda görevlendirildikleri anlaşılmaktadır. Ancak, kentsel imar planlarının hazırlanma yetkisi belediyelere verilmiştir. Burada, 1980'li yılların ortalarına kadar, yerleşim planlamasının merkezi yönetim (Bayındırlık Bakanlığı) tarafından hazırlanarak uygulandığını belirtelim. Günümüzde ise, şehir hizmetlerinin sağlanması ve yönetimi, fiziksel planların uygulanması ve yapılaşmanın denetimi gibi çeşitli görevler

belediye yönetimlerinin elinde bulunmaktadır. Belediyeler, kentlerin gelişmesini esas olarak imar planı ile kontrol ederler.

Bir kentte gecekondulaşma ve çarpık kentleşme söz konusu ise kent planlamasının en büyük ve en önemli teknik aracı imar planları anlayışında sakatlık vardır.

Ülkemizin birçok şehrinde, eski yerleşim yerlerindeki yollar dar ve eğri-büğüdür. Bunun nedeni çok basittir. Çünkü, "evler yollara göre değil, yollar evlere göre dizayn edilmiştir." "Evler yollara göre değil, yollar evlere göre dizayn edildiğinde" ne olacak? Birden yol bitecek ve karşınıza koca koca evler çıkacaktır. Koca koca evlerin kenarından yol geçirince ne olacak? Yollar eğri-büğü olacak. Birbirine yakın iki apartman



arasından yol geçirmeye kalınca ne olacak? Yollar dar olacak.

Ülkemizin birçok şehrinde, özellikle şehrin eski yerleşim yerlerinde evlerin dere içlerinde, vadi ağzlarında yoğunlaştığını görürsünüz. Yolların da, caddelerin de dere içlerinden geçtiğini bir çırpıda anlarsınız. Hatta görmeye bile gerek yok, bazı yol ve cadde isimleri bile derelerin yol ve cadde yapıldığını anlamanıza yeter. İşte bazı şehirlerimizde birkaç cadde ve sokak ismi: Bülbülderesi, Hoşdere, Şekerderesi, İhlamurdere, Dereboyu, Karlıdere. Bu şekilde dereden ismini alan binlerce örnek vermek mümkündür. Hatta, semt adını bile dereden alan yerleşimler vardır. Örneğin Haramidere Semti. Daha da ileri gidelim, adını dereden alan ilçelerimiz, kasabalarımız, köylerimiz vardır. Uzundere, İkizdere, Kalkandere, İyidere İlçeleri vb gibi. Bu ne demektir? Bir dere tamamen yerleşim yeri hâline getirilmiş demektir.

Bu noktada şu hususlar ileri sürülebilir. Ülkemizin coğrafi yapısı genelde dağlık ve engebelidir. Memleketimizde dere-tepe çoktur. Bu durum itibarıyla dere ve tepelere şehir kurmak bir zorunluluktan kaynaklanmaktadır. Bu duruma elbette bir itirazımız olamaz. Buna rağmen yine de, belirli ölçü ve dengeyi yakalamak, dere ve tepeleri ölçüsüzce imara açmamak gerekir.

Bir şehirde yalnızca yollar ve binalara baktığımızda, yalnızca derelere ve vadilere baktığımızda bile o şehrin planlamasının doğru ya da yanlış, başarılı ya da başarısız olduğunu anlarız. Yollar ve binalar imar anlayışının en büyük göstergesidir. Adamına göre imar anlayışı varsa, yollar eğri büğrüdür. Adamına göre imar anlayışı varsa şehrin her yerinde ev, bina, konut, işyeri görmek mümkündür.

Bir imar anlayışı öncelikle “şehirdeki tüm insanların bir bütün olarak mutluluğu, huzuru ve refahını esas almalıdır.” Bunun dışındaki bir anlayış “adamına göre imar anlayışını, rant dağıtan imar anlayışını” gündeme getirir. Bu şekildeki bir imar yaklaşımı, çarpık ve sağlıklı kentleşmeyi meydana getirir. Bu durum ise “başarısızlık” demektir.



İşte bizdeki, özellikle geçmişteki belediyecilik anlayışı genel olarak bu şekilde cereyan etmiştir. Olur olmadık yere imar izni çıkmıştır. Peki, bu anlayıştaki belediye yönetimleri yaşadığımız bu dünyada ülkemizde hâlen mevcut mudur? Bir şehirde sık sık imar planı değişikliği yapılıyorsa, olur olmaz yerlere imar izni veriliyorsa, yeşil alanlar konut alanı hâline getiriliyorsa, dere içlerine konut izni sağlanıyorsa durum -maalesef- geçmişten farksızdır.

Bir şehirde imar planının kapsamlı, uzun vadedeki ihtiyaçları karşılayacak şekilde yalnızca bir tek kere hazırlanması ve bu planda mümkün olduğu ölçüde değişikliklere gidilmemesi gerekir. Bir şehrin imar planı sık sık değişiyorsa bu da sağlıksızlık göstergesidir.

İmar planı değişikliği hangi hallerde gereklidir? Cevabımız hazırdır. İmar planı değişiklikleri; plan ana kararlarını, planın sürekliliğini ve bütünlüğünü, teknik ve sosyal donatı dengesini bozmayacak nitelikte, bilimsel, nesnel ve teknik gerekçelere dayanan, kamu yararının zorunlu kılması halinde yapılmalıdır. Bu çerçevede yapılan imar planı değişikliklerine elbette kimse bir itirazı olamaz.

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 8’inci maddesine göre, imar planlarının hazırlanması, yürürlüğe konulması ve değiştirilmesi şu şekilde sağlanmaktadır. Belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır.



Belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde bir ay süre ile ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbeş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar. Onaylanmış planlarda yapılacak değişiklikler de bu usule tabidir.

Buna göre, imar planı değişikliği mevzuatla tanınmış bir yetki ve görevdir. Bu açıdan hiçbir sorun yoktur. İmar planı yapmak nasıl bir kent için ihtiyaçsa, planda ihtiyaca göre değişiklik yapmak da çok normal bir durumdur.

Buna karşılık, halk arasında imar planı değişikliği genel olarak böyle algılanmıyor. İmar değişikliği, halkımızın büyük çoğunluğu tarafından, -acı bir gerçektir ki- bazı belediye imar yetkililerince bazı rant düşkünlerine sağlanan “gizli bir zenginleşme, köşe dönme aracı” olarak algılanmaktadır. Bu algıdan dolayı da imar planı değişikliklerini halkın ekseriyeti çok anlamlı ve gerekli bulmuyor ve desteklemiyor. Gerçekten de, bir imar planı hazırlanıp uygulanıyorsa, neden sık sık değişiklikler yapılır ki!

2- Altyapı Yetersizliği

Yukarıda iki başlık altında, yoğun yağışların felakete dönüşmesine neden olan iki hususun, çarpık kentleşme ve yanlış ve taraflı imar planları olduğunu anlatmaya çalıştık. Tabi, bu iki hususun yanında, altyapı yetersizliğini de eklemek gerekir. Bir şehirde, yoğun yağışları tahliye edecek, yağmur suyu kanal sistemi yoksa, kanalizasyon şebekesi tam ve mükemmel değilse ve dere ıslahı yapılmamışsa, kıyı kenar çizgisine (yani kıyıdan itibaren 100 m mesafesine) dikkat edilmeden yapılaşma mevcutsa, denizler arsa elde etmek ve yol yapmak maksadıyla gelişigüzel doldurulmuşsa, elbette yağışlar sel olup felakete dönüşecektir.

Hangi şehirde, hangi beldede düzenli yağmur suyu tahliye sistemi var? Bu hususta altyapı yetersizliğini ortaya koymak için herhangi bir istatistik çalışmasına dahi rastlamadım. Kanalizasyon için yapılmış anketler var. Tüm belediyelere uygulanan 2006 yılı Belediye Kanalizasyon İstatistikleri Anketi sonuçlarına göre, 3225 belediyeden 2321'ine kanalizasyon şebekesi ile hizmet verildiği tespit edilmiştir. 2006 yılında kanalizasyon şebekeleri ile toplanan 3,37 milyar m³ atıksuyun yüzde 45,2'si denize, yüzde 41,9'u akarsuya, yüzde 3,6'sı baraja, yüzde 3,6'sı araziye, yüzde 1,4'ü göl-gölete ve yüzde 4,3'ü diğer alıcı ortamlara deşarj edilmiştir.

Dere ıslahı konusunda gelince, sel konusunda en önemli olan husus budur. Ancak, dere ıslahı konusunda da altyapı yetersizliği bilinen bir gerçektir.

Bulunduğumuz coğrafyada ve şehirlerdeki altyapı noksanlığı ortamında seller, sık sık karşılaştığımız ve muhtemelen gelecekte karışılacağımız (Allah göstermesin) doğal bir afettir. Bu tabi afet normal şartlar altında belki de hiçbir zayıat vermeden ve can ya da mal kaybına neden olmadan atlatılacak iken, çarpık kentleşme, yanlış ve taraflı imar planları ve altyapı yetersizliği nedeniyle can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Peki, bu durumdan kim sorumludur?

II- SELLER VE SORUMLULAR

Lafı uzatıp eveleyip gevelemeye gerek yok. Başta belediyeler olmak üzere tüm ilgili kurum ve kuru-





luşlar. İnsanların dere kenarındaki, hatta dere içlerindeki evlerde oturmalarına kim müsaade etmiş? Başta belediyeler olmak üzere tüm ilgili kurum ve kuruluşlar. Dere içlerini kim sokak haline getirmiş? Başta belediyeler olmak üzere tüm ilgili kurum ve kuruluşlar. Derenin ağzını kim şehrin meydanı ilan etmiş? Başta belediyeler olmak üzere tüm ilgili kurum ve kuruluşlar. Altyapı yetersizliğin müsebbibi kim? Başta belediyeler olmak üzere tüm ilgili kurum ve kuruluşlar. (Bu ilgili kurum ve kuruluşlar arasında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Valilikler başta gelir.)

Yukarıdaki sorular ve cevaplar bir durumu gözler önüne seriyor. Kim ne derse desin, “özellikle geçmişteki kentleşme ve belediyecilik anlayışımız başarısızdır”. ***Bu başarısızlık, “çarpık kentleşmeden, yanlış ve taraflı imar planlarından ve altyapı eksikliğinden dolayı ayan-beyan ortadadır.”***

Burada şu soru sorulabilir. Şimdiki kentleşme ve belediyecilik anlayışı geçmişten farklı mı? Eğer dere-tepe dümdüz imara açılıyorsa, gecekondulaşmaya göz yumuluyorsa, altyapı eksikliği giderilemiyorsa, elbette durum geçmişten farksızdır. Ve şimdiki belediyeler de bu hatayı yapıyorlarsa başarısızdırlar.

Ancak, geçmişe nazaran, müspet mânâda gelişmeler ve kentleşme ve belediyecilik anlayışında ilerlemeler mevcuttur. Özellikle, gecekondulaşmaya karşı tedbirler alındığını, yıkım kararlarının gecikmeksizin kararlı bir şekilde uygulandığını, imar planı konusunda anlayış değişikliği yaşandığını, altyapı eksikliğinin giderilmesi noktasında yoğun çalışmaların yaşandığını belirtmeliyim. Bu hususlar sevindirici gelişmelerdir. Ancak, geçmişten gelen sorunlar hâlen tam olarak çö-

zülememiştir. Bu sorunların biran önce çözümlenmesini diliyorum.

Bu nokta itibarıyla, ülkemizdeki imar anlayışı ıslah edilmeli. İnsanın mutluluk, huzur ve refahına göre imar anlayışı hâkim olmalıdır. Ülkemizde çokça rastlanan “adama göre imar” anlayışı değiştirilmelidir. Bunun vakti gelmiştir ve geçmektedir. Bu durum itibarıyla, seller ve yaşanan diğer felaketler aklımızı başımıza getirmeli. Geçmişteki hatalardan ders almalı ve geleceği ona göre planlamalıyız.

SONUÇ

Çarpık kentleşmeden, yanlış ve taraflı imar planlarından ve altyapı eksikliği- maalesef- ülkemizin acı bir gerçeğidir, açık bir gerçeğidir. Çarpık kentleşmenin, yanlış imar planı anlayışının ve altyapı eksikliğinin acı sonuçları, zaman zaman sel felaketlerinde, deprem

gibi afetlerde kendisini gösteriyor.

Bu sorunların ortadan kaldırılması için kentli insana büyük görev düşmektedir. Kentli insan şehrine sahip çıkmalı, dere-tepe demeden her yeri imara açan, yeşil alanlarını konut ya da işyerlerine çeviren, altyapı eksikliğini gidermeyen, ge-

cekondulaşmaya göz yuman belediye yönetimlerine karşı beş yılda bir seçim zamanını beklemeden huku-ki olarak mücadele vermelidir. Bunlarla birlikte, 5 yılda bir oy kullanırken de aynı mantıkla hareket ederek, imar ve şehircilik anlayışı doğru ve makul olan kişileri belediye yöneticisi olarak seçmelidir.

Ülkemizde bir daha sel ve benzeri felaket yaşanmaması dileğiyle yazımızı sona erdirelim.

Ülkemizdeki imar anlayışı ıslah edilmeli. İnsanın mutluluk, huzur ve refahına göre imar anlayışı hâkim olmalıdır. Ülkemizde çokça rastlanan “adama göre imar” anlayışı değiştirilmelidir.

Kaynakça

- Türkiye İstatistik Kurumu, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=1965>



Gürsel GÜNDOĞDU

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Kültür ve Turizm Uzmanı

(Ankara Üniversitesi Kent ve Çevre Bilimleri Doktora Öğrencisi)

KENTSEL TOPRAK RANTININ TOPLUMA GERİ KAZANDIRILMASINDA KULLANILAN YÖNELTİ ARAÇLARI

Hızlı kentleşme, plansız sanayileşme, nüfus artışı, göç, planlamanın etkili olarak kent yönetiminde kullanılamayışı ve taşınmazlardan elde edilen gelirin topluma geri dönmesinde toplum yararı temelli vergi araçlarının kullanılmaması kentsel alanda taşınmazlardan kaynaklanan spekülasyon bir gelirin (rant) ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Toplumsal bir kaynağı olan bu rantın ortaya çıkmasındaki temel bir diğer neden de toprağın kıt ve üretilemeyen bir kaynak olması ve toprak üzerinde tekeli bir nitelik kazanan özel mülkiyettir¹.

Bir kentin büyümesine bağlı olarak kentin çevresinde bulunan genelde kırsal karakterli; tarıma elverişli topraklar, meralar veya orman arazileri üzerinde kentsel araziye dönüşme yönünde bir baskı oluşmaktadır. Bu toprakların kentsel arsaya dönüşümü üç aşamada gelişmektedir; i) tarımsal toprağın kentsel kullanışlara uygun büyüklüklere ayrılması, ii) arsa üzerinde yer alacak kullanımların gerektirdiği altyapının sağlanması, iii) arsa üzerinde yer alacak yapılara ve kullanışlara ilişkin kararların verilmesidir. İleride de değinileceği gibi toprağın değerli bir kentsel arsaya dönüşüm sürecinde kentsel arsanın değeri sürekli artmaktadır.

Spekülasyon amaçlı arsa kazanımı arsa piyasasında arz-talep arasındaki dengeyi bozmuş ve arsa fiyatlarının da yükselmesine neden olmuştur. Bu çalışma ile arsa spekülasyonunun planlı kentsel gelişmenin önündeki en büyük engel olduğu ve kentsel toprak rantının topluma kazandırılmasının kamu yönetimlerinin temel görevleri olduğu gösterilmeye çalışılacaktır. Çalışma kapsamında ülkemizde ve ülkemiz dışında kentsel toprak rantını yönetmek için gelişt-

Yerel yönetimlerin kentsel arsa piyasasındaki dengesizlikleri ve aşırı spekülasyon gelişmeleri etkileyebilmesi için etkin bir arsa politikası ve işletme modelleri geliştirmesi gerekir. Bu amaçla, yerel yönetimlerin kent arsa ofisleri kurması, bu kuruma fon oluşturulması, kamu malı arazilerini belirli koşullarla devralması, kamulaştırma, arsa-satımı ve işletmesi, kiralanması gibi arsa sunum araçlarının yerel yönetimlerce kullanımı sağlanmalıdır.



rilen temel araçlar ele alınacaktır. Çalışmanın iki ana varsayımı bulunmaktadır. Bunlar; i) arsa spekülasyonu planlı kentsel gelişmenin önündeki en büyük engeldir. ii) kamulaştırma, satın alma, vergilendirme ve mülkiyet üzerine sınırlandırmalar getirme gibi araçlar kentsel rantın topluma geri dönüşümü için kullanılmadığından kentsel arsa politikasında kamu yararı etkin kılınamamaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde kavramsal çerçeve verilmeye çalışılacak, ikinci bölümde rantın ortaya çıkışı bunu düzenlemekle yetkili kurum ve kuruluşlar incelenecektir. Çalışmanın üçüncü bölümünde imar hukukunun kentsel rantı düzenlemeye yönelik hükümleri eleştirel açıdan incelenirken, dördüncü bölümde arsa politikasının temel araçları farklı ülkelerdeki uygulamalardan örnekler de verilerek sunulmaya çalışılacaktır. Son bölümde ise çalışma genel bir değerlendirme ile tamamlanacaktır.

I- KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1 Rant Kavramı

Hızlı kentleşmenin ve bunun sonucu hızla gelişen kent ekonomisinin günümüzde ortaya çıkardığı en önemli olgulardan biri “**rant**” kavramıdır². Klasik ekonomide arazi rantı söz konusu olduğunda kentsel ya da kırsal alanlar arasında bir fark bulunmaz. Değer yalnızca insan emeği ile yaratılan bir sonuçtur. Bu nedenle toprak gibi insan emeği ile çoğaltılamayan mallar için incelenmesi gereken konu değer değil, rant konusudur. Örneğin Ricardo’ya göre rant olgusu toprakların kendilerine has özelliklerinin (verimlilik, tüketim merkezine yakınlık, vb.) farklılıklarından doğmaktadır. Kısacası arazi rantı, arazi üzerinde üretilen malların değeri ile belirlenir. Düşük verimli topraklardan elde edilen gelir ile yüksek verimli topraklardan elde edilen gelir arasındaki fark piyasada artık bir değer oluşmasına neden olur ki bu da rantın kaynağıdır. Bu teoriye “diferansiyel rant teorisi” de denmektedir.

Marks’a göre ise toprak rantı üç çeşittir: İlki, diferansiyel ranttır. Marks ikinci tip rantın kaynağının arazinin üzerinde yapılan yatırımlar olduğunu belirtir ve bunu diferansiyel rant II olarak adlandırır. Marks’ın açıkladığı üçüncü rant çeşidi ise mutlak rant’tır. Mutlak rantın doğuş nedeni toprak üzerindeki özel mülki-

yettir. Çünkü doğal kaynakların sunumu insan emeği ile artırılmaz. Herhangi bir mal yetersiz kalınca onun fiyatı artar. Bu durumda diğer yatırımcılar ekonomide devreye girip o maldan daha ucuza üreterek rekabete girerler bu da malın fiyatının düşmesine neden olur. Oysa toprak için böyle bir süreç söz konusu değildir. Toprak sunumunun artmaması ve sınırlı olması nedeniyle toprağın üzerindeki mülkiyet tekel özelliği kazanır. Toprak sahipleri bu tekel sayesinde tarımda ilerlemeyi yavaşlatmak kentsel gelişmeleri yönlendirmek olanağına sahiptir. Marks’tan sonra kapsamlı olarak bu konu üzerinde kapsamlı teorilerin geliştirilmediği görülmektedir.

Klasik rant kuramları dışında kentsel arsa kullanımı konusunda geliştirilen kuramların en önemlisi Von Thünen’e aittir. Thünen kuramında izole bir kent çevresindeki





eşit verimlilikteki topraklarda rantın oluşumunu incelemektedir. Toprağın değeri arazi kullanma biçimi ve merkezden uzaklığına göre değişir. Kent plancıları tarafından daha sonra geliştirilen kuramlar da Thünen'in kuramı esas olarak alınarak merkezden uzaklığa göre kentsel rantın değiştiği vurgulanmıştır. Daha sonra gelişen merkezin değersizleşmesi ve çökmesi sonucunda merkezden uzaklık yerine tüketilen toprak miktarı hesaba katılmıştır. Günümüzde, kentsel bir araziden elde edilen gelir kentsel yaşam kalitesi çerçevesinde ele alınır. Çok farklı değişkenler bu anlamda rol oynar. Bunlardan bazıları, kentsel hizmet kalitesi, çevresel yaşam kalitesi, teknik altyapı ve üstyapı olanakları, sosyo-kültürel koşullar ve piyasa imkanlarına ulaşımıdır. Bunlardan hiçbirine arsa sahibinin bir katkısı olmadığı yaratılan değer toplumsal bir değer olduğuna tekrar vurgulamak istiyoruz.

Yerel yönetimlerle kentsel rantı yaratan kaynaklar arasında sıkı bir ilişkinin bulunduğu kabul edilmesi gereken bir olgudur. Çünkü daha önce de açıklandığı üzere gayrimenkul değer artışlarının aynı zamanda yerel yönetimlerin imar faaliyetleri ve kentsel alt yapı yatırımları gibi yerel nitelikteki hizmetlere bağlı olarak da oluşması söz konusudur. Kent kıyısındaki bir tarımsal toprağın, kent büyümesi ile devamlı olarak değeri artmaktadır. Önce tarımsal bir araziye bir kentin yaklaşması sonucu değer artışı olur. Daha sonra bu arazinin imar sınırlarına alınması ikinci somut değer artışına neden olacaktır. Kentsel altyapının imarlı bölgeye getirilmesi yine arsanın değerinde bir artışa neden olur. Diğer parsellerde yapılmaya başlanan yapılarda arsanın değerini yükseltir. Son olarak imar planlarındaki yapılaşma yoğunluğunun artırılması beklentisi de arsanın değerinin artmasına neden olur.

Bu durum doğal olarak kamunun kentsel rantlar üzerinde hak talep etmesi sonucunu doğurur. Bir arazi parçasının kent toprağına dönüşüm süreci yüksek bir maliyet gerektirir. Bu maliyetlere koşut olarak kentte yeni gelenler nedeniyle arazinin değeri de sürekli artar. Buna yüzen değer de denir. Çünkü yeni gelen kişiler yerleşinceye kadar bir değer yüzmektedir. Bu değer ancak yeni gelenlerin belli bir mekana yerleşmeleri sonucu çöker. Kent planları bu anlamda bu yüzen değer planlı bir şekilde yerleşmesine neden olan kamusal bir araçtır. İmar planları ile kent çevresindeki

farklı arazilerin kentsel toprağına dönüşmesi söz konusudur ki bu da eski yerleşimlerin yeniden değerlendirilmesine neden olmaktadır.

1.2 Kentsel Arsa Piyasasında Kimler Rol Almaktadır?

Hızla büyüyen ve sürekli göç alan bir kentte arsayı sürekli olarak elde tutma dahi sürekli bir gelir artışını garanti altına almak demektir. Yani ucuz bir fiyattan alınan arsalar daha sonra bekletilerek daha yüksek bir fiyata satılabilecektir. İşte buna *arsa spekülasyonu* denmektedir. Başka bir deyişle, ileride meydana gelebilecek değer artışlarından yarar elde edebilmek amacıyla sahip olunan arsaların boş bekletilmesine ve kentsel kullanışa ayrılmamasına denir. Spekülasyonun kaynağı ve onu tetikleyen etken ise rant beklentisidir.

Kent içindeki konumuna bağlı olarak sahibine bir ayrıcalık kazandıran *kentsel arsa*, kent imarı dışında tutularak spekülatif ve haksız bir kazançta neden olmaktadır. Arsa sahibi, kentte sınırlı sayıda arsalar üzerinde bir çeşit egemenlik kazanır. Kentsel arsa üzerinde sahipler, kullanıcılar ve kamu kuruluşları³ olmak üzere belli aktörler söz sahibidir. Bu aktörlerin tutum ve davranışları arsa piyasasını belirlemektedir. İşte bu kısımda kentsel arsa piyasasında rol alan aktörler arsa sahipleri, kullanıcılar ve kamu kuruluşları tek tek ele alınarak açıklanmaya çalışılacaktır.

1.2.1 Arsa Sahipleri

Kentsel arsa piyasasında rol alan taşınmaz sahiplerini eylemsiz ve eylemde bulunan şeklinde ikiye ayırmak olanaklıdır. Eylemsizler arsaları, genelde çok uzun süreli bir yatırım şeklinde değerlendirirlerken, taşınmaz sahipliliğini bilinçli olarak kentsel gelişmeyi yönlendirmek ve bu amaçla sahip olduğu taşınmazları boş tutarak spekülatif kazancını artırmak isteyenler ikinci grupta yer alırlar. Zaten ikinci grupta yer alanları spekülatörler olarak adlandırmak daha anlamlıdır.

1.2.2 Kullanıcılar

Kentsel arsa sadece konut arsası değildir. Kentlerde birçok başka fonksiyon bulunmaktadır: Sanayi alanları, yeşil alanlar, açık alanlar, vb Kentsel arsa ihtiyacı sadece en alt gelir gruplarının ihtiyacı olarak da değerlendirilmemelidir. Arsa, her gelir gurubunun ihtiyacıdır daha doğrusu talebin her alanına cevap veren bir arsa politikası izlenmelidir. Özellikle metropoli-



ten alanlardaki gelişmeleri kontrol edebilmek için her türlü ihtiyacı karşılayabilecek miktarda ve türde arsa üretmek baştan planlanmalıdır. Kentsel arsa üzerinde yapı yapan müteahhitler ve emlakçılar da bu grupta yer alırlar. Kentlerde özel sektör, kooperatifler ve kamu kuruluşları arsa üretmektedir.

1.2.3 Kamu Kuruluşları

Plansız kentleşme sorununun temelini kamunun, kentleşmenin gerektirdiği imarlı, donatılı arsaların ihtiyaç sahiplerinin yararlanmasına sunamaması oluşturur.

Kamu uygulamaları ise; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Valilikler ve Belediyeler tarafından gerçekleştirilir.

II- İMAR HUKUKUNUN KENTSEL RAN-TA BAKIŞININ GELİŞİMİ

3194 sayılı İmar Yasası'nın 18'inci maddesi ve buna ait Yönetmelik uyarınca belediyeler zorunlu arsa düzenleme ve parselasyon işlemi yapabilir ve düzenleme ortaklık payı (DOP) adı altında kentsel servis alanlarını kamuya bedelsiz sağlayabilirler. DOP kadastral mülkiyet üzerinden yüzde 40'lık pay olarak alınır. Bu uygulama kamu yararının sağlanmasında çok önemli bir araçtır.

18'inci maddenin çok bilinmeyen, ya da dikkate alınmayan bir hükmü daha vardır. Buna göre, "İmar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parselleri hisselerle ayırarak özel parselasyon planları, satış vaadi sözleşmeleri yapılamaz hükmü yer almaktadır." Aynı Yasa maddesinde bu tür hisselenilmeye getirilen bazı istisnalar arsa spekülasyonlarının kullanılarak verimli tarım topraklarında meşru olmayan bir arsa piyasası oluşturulmuştur.

İmar Yasası'nda getirilen bu yasaklama ve sınırlamaları aşmada spekülasyonların Yasadaki istisnalardan yararlanarak, borçlar hukuku ve mülki-

yet hakkı kullanımındaki yasal boşlukları kullandıkları gözlemlenmektedir. 18'inci maddenin son fıkrasındaki istisnalardan cebri icra yoluyla satış yöntemi de arsa spekülasyonlarının denetlenmiş, icra mahkemeleri kanalıyla sonuçlandırılan borçlu/alacaklı işlemleri başarılı olmuş ve alacaklıların kazandığı hisseler tapuda tescil ettirilerek yasal tapu senetleri verilmiştir.

III- ARSA POLİTİKASININ TEMEL ARAÇ-LARI

Birçok gelişmiş ülkede kamu, arsa piyasasını düzenlemek ve rantları denetlemek için fiyat kontrolü yapmakta arsa satın almak ve ucuza arsa satmak gibi bazı politikalar yürütmektedir. Amerika ve Danimarka'da kamu desteğiyle yapılan konutların satış fiyatları kontrol altına alınmakta, Hollanda, İsveç ve İzlanda'da ise konut ve işyeri kiralari dondurulabilmektedir.

Anayasa'nın mülkiyet hakkı ile ilgili 36'ncı maddesi arsa spekülasyonu ile mücadelede dayanılabilecek temel bir kural niteliğindedir. Bu madde de "herkesin mülkiyet ve miras haklarına sahip olduğu" belirtildikten sonra "mülkiyet hakkının kullanılması, toplum yararına aykırı olamaz" ifadesi yer almaktadır. Arsa spekülasyonu da mülkiyet hakkının toplum yararına aykırı olarak kullanılması demek olduğundan bu yönde yapılacak düzenlemeler Anayasa'nın ilgili maddesine dayanır.

Ayrıca 23'üncü madde de, "yerleşme özgürlüğünün sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek amacıyla sınırlandırılabilmesi" belirtilmiştir. Bu madde de arsa spekülasyonunu önlemek amacıyla kullanılabilir.

Kamunun arsa politikalarını bütüncül bir ele alışla yönetmesi çok önemlidir. Ne var ki kamunun kullanabileceği araçlar kent toprakları özel mülk niteliğinde olduğunda kısıtlıdır. Bu durum planlamanın işleyişini de aksatır. Kamunun kentsel gelişmeyi yönlendirebilmedeki en önemli gücü şüphesiz sahip olduğu arsa miktarı ile ilişkilidir. Kapsamlı bir planlama anlayışı çoğu zaman uygulamada karşılaşılan sorun-

Plansız kentleşme sorununun temelini kamunun, kentleşmenin gerektirdiği imarlı, donatılı arsaların ihtiyaç sahiplerinin yararlanmasına sunamaması oluşturur.



ların çözümünde yetersiz kalabilmektedir. Bu nedenle planlamanın, uygulamaya dönük olarak vergilendirme, kamulaştırma ve satın alma gibi araçlarla birlikte düşünülmesi gerekir. İşte bu kısımda bu araçların ülkemizde ve başka ülkelerdeki kullanım biçimleri verilme çalışılacaktır.

3.1 Planlama

Arsa, üzerinde yapı yapılmak üzere ayrılmış yer olarak tanımlanır. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda "Belediye sınırları içinde belediyece parsellenmiş arazi, arsa sayılır ifadesi yer alır. Bir toprak parçasının arsa haline dönüşmesi ancak ve ancak o alanın imar görmesi yani planlanması ile olasıdır. Dolayısıyla, kentsel arsa üzerinde öngörülen kullanıma bağlı olarak bir değerlendirme de söz konusudur. Bir arsaya imar planı ile getirilen arazi kullanımı ger-

çekte bütün kent bağlamındaki kullanımlar düşünülerek ve hesaplanarak verilir. Plan sonrası değerlendirme ile oluşan spekülasyon hareketleri kontrol etmek amacıyla bazı ülkelerde boş duran arsaların giderek artan bir oranda vergilendirilmesi, fiyatların dondurulması ve satışına bazı sınırlar getirilmesi gibi politikalar geliştirilir. Böylelikle arsa sahibi planda öngörülen kullanımı yapmaya zorlanır.

Bununla birlikte, imar planları ile bazı araziler aşırı değer kazanırken bazı arazilerin ise değer kaybettiği görülür. Bu durumu önlemek için örneğin İngiltere'de bazı önlemler geliştirilmiş ve kayba uğrayanlara tazminat verilmesi yoluna gidilmiştir.

Şüphesiz, kentsel mekanda oluşan rantların daha adil dağıtımının yapılarak çeşitli sosyal gruplar arasında oluşan gerginliklerin azaltılabilmesi için imar ve yapılaşma haklarının farklılaştırılması gerekir.

Planlama kapsamında yapılan parselleme, hamur ve DOP işlemleri kentsel arsaların düzenlenmesi ve kamu yararını hedefler. 3194 sayılı İmar Yasası'nda tarif edilen arsa geliştirme biçimi, belediyeler tarafından nazım imar planı, uygulama imar planı ve bunları izleyen ve binanın arsa üzerinde nasıl konumlandığını belirleyen parselasyon planı hazırlanmasına dayanır.

Yerel yönetimler kendi kontrolleri içindeki alanların gelişmesini iyi takip ederek, bunların ekonomik sonuçlarını iyi tahlil etmeli ve yaratılan artı değerlerin tekrar kente kazandırılması için gerekli tedbirleri almalıdırlar. Örneğin taşınmazların inşası ve kullanılmaya başlanması sırasında verilen **yapı izin belgesi** ve **yapı kullanım belgesi** gibi vesikalar üzerinden alınan harçlar bu konuda başlıca araçlardır. Ülkemizdeki parçacı üretim biçimleri ve süreçleri aşağıda özetlenmektedir.

1. Belediyeler ve İl Özel İdaresi dışında TOKİ, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, gibi farklı kurum ve kuruluşların gerçekleştirdi-





ği parçacı planlarla kentsel gelişme alanları yerleşime açılabilmektedir.

2. İmar planı sınırları dışındaki kırsal alanlarda mevzii planlarla arsa geliştirilmesi olasıdır.

3. İmar afları ve ıslah imar planları ile de yasallaştırma yolu ile arsa geliştirilmektedir.

4. Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan tescilsiz araziler de kamu arazilerinin tahsisi veya satışı sürecinde Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, TOKİ gibi kuruluşlar tarafından imarlı arsa haline dönüştürülebilmektedir.

3.2 Vergilendirme

Kentsel rantın kamuya yeniden dönüşümünde en önemli araçlardan birisi söz konusu rant kaynaklarının vergilendirilmesidir. Vergi, boş bekletilen arsalar, merkezi iş alanları ve yığılma alanlarında uygulanarak spekülasyonu önleyici bir etki yapabilir böylece kamu yönetimlerine gelir sağlayabilir. Elde edilecek bu kaynakla, arsa satın alma ve kamulaştırmayı kolaylaştıran yerel yönetimler dolaylı olarak arsa sorununun çözümüne katkıda bulunabilecektir.

Kentsel arsadan elde edilen rantın kamuya yeniden kazandırılmasında yaşanan uygulama sorunları kamunun kaynak yetersizliğine dayanır. Bu nedenle vergilendirme politikasının imar planları ile birlikte yürütülmesi gerekir. Vergilendirme ile ortaya konan arsa politikasının başarısı arsa fiyatlarını dizginlemekle başarılı olur. Kamu yararı doğrultusunda arsa yönetimi arsa arzının artırılması ile yerleşme sorunlarının çözümüne ve emlak fiyatlarındaki artışın da önlenmesine katkıda bulunur. Yani yeniden vurgulamak gerekirse etkili ve uygulanabilen bir plan ile birlikte ele alınmayan vergiler yetersiz kalmaktadır.

Kentsel rantların önemli bir kısmı gayrimenkul kaynaklıdır. Hızlı nüfus artışına bağlı olarak ortaya çıkan konut ve işyeri talebi, bina, arsa ve arazi gereksinimini artırmakta; bunun sonucunda güvenlik, eğitim, sağlık, toplu taşıma ve benzeri kamusal nitelikli mal ve hizmet talebini yükseltmekte, bu da doğal olarak gerek merkezi yönetimin gerekse yerel yönetimlerin kaynak ihtiyacını artırmaktadır. Dolayısıyla sunulan mal ve hizmet bedelinin harç, şerefiye ve katılım payları gibi

şekillerin yanında vergilendirilmek suretiyle de alınması artık bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. Kısacası, bir kente yaşamak üzere gelen, halen yaşayan ve kentin sunduğu imkanlardan faydalanan insanların bunun bedelini ödemesi gerekir.

Vergilendirme konusunda bazı uygulamalara bakacak olursak;

- Boş duran arsaların vergilendirilmesi: Boş duran bir arsadan her yıl artan bir oranda vergi alınır. Böylelikle arsa sahibi yapı yapmaya ya da arsayı satmaya zorlanır. Örneğin, Milliyetçi Çin'de boş duran arsalar emlak vergisinin 3 ila 10 katı arasında vergi alınması söz konusudur. Güney Kore'de ise arsanın yüzde 10'undan daha az kullanılıyorsa arsa üzerinde yapılaşmayı teşvik için vergi oranları artırılmaktadır.

- Diğer bir araç ise vergilendirme ile kentsel gelişmeyi kontrol altında tutmaktır. Gelişmenin yoğun olduğu yerlerde vergi sınırları yüksek tutulurken daha az gelişen yerlerde vergi oranı az tutulur. Bu sayede az gelişen yerlere gelişmenin çekilmesi hedeflenir.

- Malın el değiştirmesi sırasında alınan vergiler de spekülasyonu önlemek amacıyla kullanılabilir. Bu vergi ile kentsel arsaların gereğinden fazla el değiştirmesi ve fiyatlarının artması önlenmeye çalışılır. Bu verginin oranı Ürdün'de satış fiyatının yüzde 1'i, Fransa'da yüzde 1,25'i, Lübnan'da yüzde 3'ü, Almanya'da yüzde 5'i, İspanya'da yüzde 7,4 kadardır.

- Diğer bir vergi emlak vergisidir ki bu vergi ile taşınmazlardan elde edilen gelirin kamuya tekrar geri dönmesi amaçlanır.

- Son bir araç ise taşınmazlardaki değer artışının vergilendirilmesidir. Bu vergi taşınmaz malın iki ayrı tarihteki değerleri arasında meydana gelen artış üzerinden alınır.

Ülkemizde taşınmazlar dünyasını düzenleyen vergiler emlak vergisi, gayrimenkul kıymet artış vergisi, emlak alım, bina, inşaat ve intikal vergisi başlıkları altında toplanır. Daha sonra gayrimenkul kıymet artışı yürürlükten kaldırılmıştır. Ayrıca taşınmazlardan elde edilen gelirler, gelir vergisi içinde, sair kazanç, iratlar ve ticari kazanç olarak vergiye tabi tutuldukları gibi, taşınmazlara ilişkin çeşitli işlemlerde harçlara konu olurlar.



Kentsel rantların vergilendirilmesi için artan oranlı bir taşınmaz değer artışı vergisi olarak adlandırabilecek yeni bir verginin sisteme dahil edilmesi gereklidir. Böylelikle, taşınmaz değer artışı vergisi gelirinden oluşturulacak bir fonun altyapılı arsa üretimi için yerel ve merkezi yönetimler tarafından belirlenecek kurallar dâhilinde kullanımı sağlanacaktır.

Kent ekonomisinin yarattığı değerler olan kentsel rantlar vergilendirildikten sonra ortaya çıkan önemli bir problem, elde edilen bu gelirin yerel ve merkezi yönetimler arasında nasıl paylaşılması gerektiğidir. Çünkü özellikle ülkemizde İstanbul gibi ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal açılarından kritik öneme sahip kentlerle ilgili bir takım kararlar merkezi idare tarafından alınmakta, yerel ihtiyaçların doğurduğu kentsel hizmet talebi de büyük ölçüde yerel yönetimler tarafından karşılanmaktadır. Bu da başta İstanbul olmak üzere, sanayileşmenin ve kentleşmenin hızlı ve yaratılan değerlerin fazla olduğu büyükşehirlerde bu yaratılan değerlerin iki idare arasında paylaşımı sorununu gündeme getirmektedir. Üstelik kentsel rant olarak adlandırılan ve daha ziyade yerel çağrışımlar yapan olgular da bu bölüşümün önemini daha da artırmaktadır.

Altyapıyla ilgili yatırım giderlerinin imarlı arsa geliştirilmesiyle uğraşanlar tarafından finanse edilmesi konusunda uluslararası alanda değişik yöntemler benimsenmiştir. Bunlardan birincisi; şerefiye (değerleme) vergilendirilmesidir. Bu, belirli bir yerdeki arsa değerlerinde bir kamu yatırımı dolayısıyla gerçekleşen artışla doğrudan bağlantılı bir vergidir. Arsa değerlerindeki artışın hesaplanması oldukça zor ve karmaşık olup, uygulamada çoğu kez tarafların uyuşmazlığına yol açmaktadır.

İkinci yöntem, yol ya da içme suyu ana boru hattı gibi altyapı tesislerinin kurulmasına karşılık olarak, arsa sahiplerinden belirli bir vergi ya da harç alınmasıdır. Bu yöntem yaygın olarak uygulanmakta ve değişik ülkelerde değişik adlar taşımaktadır. Söz konusu yöntem, özellikle fiziksel yatırım harcamalarının geriye dönüşünde başarılı sonuç vermiştir. Buna karşılık, okullar, sağlık ocakları, kamu tesisleri gibi sosyal altyapıyla bağlantılı ana yollar, su ve kanalizasyon ana şebekeleri vb. gibi alan dışı altyapı ile ilgili harcamaların geriye dönüşü konusunda ise aynı başarının sağlanması mümkün olmamıştır.

Üçüncü yöntem, kent yönetiminin imarlı arsa geliştirme işiyle uğraşması, böylece kentsel ranttan doğrudan pay almasıdır. Yerel yönetim, kent çevresinde (daha önceki kullanım değerlere ya da ona yakın değerler üzerinden) arazi edinir, planlar, altyapı tesislerini kurar ve daha sonra da bu imarlı arsaları yapılaşma amacıyla kişilere satar ya da kiralar. İngiltere ve A.B.D. başta olmak üzere bir çok ülkede, bu arada ülkemizde de yaygınlaşan “Konut ve Kentsel İmar Şirketleri” uygulama modellerinde bu yaklaşım benimsenmiştir.

Bir başka uygulamada ise kent yönetimi, planlama iznini vermenin ön koşulu olarak, imarlı arsa geliştirme işiyle uğraşanların, altyapı giderlerinin bütününe karşılama zorunlu kılar ve böylece altyapı giderlerinin getireceği yükten kurtulmuş olur. Söz gelimi İngiltere’de, kural olarak, imarlı arsa geliştirilmesini üstlenenlerin, gelişme alanı ile ilgili bütün alan içi altyapı hizmetlerini (bağlantı yollarını, kaldırımları, sokak aydınlatmasını, su dağıtım şebekesini vb.) kurması söz konusu olur.

3.2.1 Emlak Vergileri

Yerel verginin en yaygın biçimi, arsa ve binaların kira ya da piyasa değerleri üzerinden alınan vergilerdir. Emlak değerlerinin sürekli artış göstermesi, buna karşılık değer belirleme yöntemlerinin birçok ülkede 3 ve hatta 10 yıl gibi süreleri kapsaması nedeniyle çoğu kez bu vergi, enflasyona karşı en az duyarlılığı olan vergilerdir. Bunun üstesinden gelebilmek için, emlak değerlerinin ve vergi oranlarının belirlenmesinde, başlıca iki uygulama karşımıza çıkmaktadır. ABD’deki birçok kentin öncülüğünü yaptığı birinci uygulamada vergi oranı sabit kalmakta, buna karşılık emlak değerleri her yıl yeniden belirlenmektedir. Bu yolla, her yıl artış gösteren emlak değerleri üzerinden elde edilen vergi gelirlerinde de paralel bir artış söz konusu olmaktadır. Özellikle Kanada ve İngiltere’de uygulanan diğer yöntemde ise, emlak değerleri her yıl yeniden belirlenmemekte, emlak vergisi oranı yıllık olarak yükselmektedir.

3.2.2 Gelir Vergileri

Kuzey Amerika’da ve Avrupa’nın bazı ülkelerinde yerel yönetimler, kişisel gelirlere ve daha az yaygın olarak da işletmelerin karlarına vergi uygulamaktadırlar. Bunlar bazen yerel vergilerdir, bazen ise ulusal gelir vergisinin bir bölümü ya da ona eklenen bir vergidir.



Örneğin New York kentinde yaşayanların, kişisel gelirleri üzerinden devlete ve eyalete ödedikleri vergilerin yanı sıra, kent vergisi adı altında yerel düzeyde de bir vergi ödemeleri söz konusudur.

3.2.3 Tüketim Vergileri

Halkın tükettiği mal ve hizmetlerden alınan değişik vergi türleri vardır. Çoğu ülkede yerel yönetimler, Katma Değer Vergisi'nden pay almaktadır. Ülkemizde yaygın olarak görülen diğer uygulamalar arasında, elektrik ve gaz tüketiminden, telekomünikasyon ve eğlenceden alınan yerel vergiler bulunmaktadır. Bu tür vergilere konu olan mal ve hizmetlerin fiyatları genellikle enflasyondan doğan değer kaybına paralel olarak artma eğilimi gösterdiğinden, ilgili vergiler de kendiliğinden artmaktadır; dolayısıyla enflasyona karşı daha duyarlı olan bu tür vergiler, yerel yönetimler açısından oldukça elverişlidir. Kentsel rantın yerel yönetimlerce kamuya mal edilmesinin diğer bir yolu bu rantların kaynağı olan kentsel gelişme bedelinin bu gelişmeden faydalanan ve kazanç elde edenlerden alınmasıdır.

Taşınmazların diğer mallara kesinlikle benzemediğinin bir kez daha altının çizilmesi gerekmektedir. Bu özelliği ile taşınmazlarla ilgili vergi problemleri sadece emlak vergisinde değil, diğer vergilerde özellikle gelir ve kurumlar vergilerinde de sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla Emlak Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanunu'nda yer alan düzenlemelerde rayiç bedel esasına bağlanmış ve bu bedel normal alım satım bedeli olarak tanımlanmış olsa bile bunun objektif bir ölçüsü bulunmamaktadır.

Yapılan piyasa araştırmaları ile ayrıntılı bir değer tespiti yapılırsa bile bu değerler aynı özellikleri taşıyan mal ve hizmetlere ilişkin olacak yani taşınmazlara benzeri mal varsayımı altında değer biçilecektir. Oysa söz konusu taşınmazların satışa çıkarılması halinde cadde cadde veya sokak sokak tespit edilen değerlerden çok daha pahalıya ve bazen de ucuza satılması olasıdır. Bu nedenle rayiç bedel uygulamasının sakıncaları-

Kentsel rantın yerel yönetimlerce kamuya mal edilmesinin diğer bir yolu bu rantların kaynağı olan kentsel gelişme bedelinin bu gelişmeden faydalanan ve kazanç elde edenlerden alınmasıdır.

nın giderilmesi gerekmektedir. Bu durumu önlemenin bir diğer yolu ise vergi taşınmazın vergi değerinin dikkate alınmasıdır.

Emlak Vergisi Kanunu uyarınca çıkarılmış bulunan tüzükte bina, arsa ve arazilerin hangi esaslar dahilinde normal alım satım bedelinin tespit edileceği düzenlenmiş bulunmaktadır. Ancak bu esaslar da, söz konusu taşınmazın kendisine bağlı bulunan ve özel karakter taşıyan esaslardır.

Bununla birlikte taşınmazların değerlerinde ortaya çıkan artışlar sayesinde aşırı servetlere kavuşanların da bulunduğu inkâr edilemez. Vergileme ile değer artışlarının kamuya aktarılması bir zorunluluktur. Bu noktada yerel yönetimlere kendi görev alanları içinde bulunan gelişmeleri yakından

takip ederek kontrol altına alma görevi düşmektedir. Bunun yapılabilmesi için de yerel yönetimlere bu rantlardan pay alma olanağının ve gerekli inisiyatifin sağlanması gerekmektedir. Her yerel idare kendi yapmış olduğu bir nazım imar planını uygulaması halinde bunun ekonomik sonuçlarının neler olacağı konusunda da bir fizibilite çalışması yapması gerekmektedir. Bu şekilde gayrimenkul değerleri yakın takibe alınmış olacağı gibi spekülasyon faaliyetleri de sınırlandırılmış olacaktır.

3.3 Kamulaştırma

Kamulaştırma, satın almadan farklı olarak taşınmaz sahibinin rızası olmaksızın gerçekleşen bir işlemdir. Bu şekilde kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimler kamu hizmeti için gerekli olan arsaları sağlayabilirler. Bugün hızla kentleşen gelişmekte olan ülkelerin birçoğunda kentleşme sürecinin maliyetini azaltmak, gelir dağılımını düzenlemek amacıyla kamulaştırmada “özel/rayiç değer” yerine “nesnel/yasal değer” sistemi giderek benimsenmektedir. Fakat bu konuda ülkemizde ne yazık ki Cumhuriyetin kurulduğu ilk yıllardan bu yana yapılan düzenlemelerde ve kamulaştırmalar da daha çok özel/rayiç değer dikkate alındığı vurgulanması gereken bir noktadır. Kamulaştırma ile toplum yararı bireysel yararın önüne geçebilmektedir.⁴



Kamulaştırma Yasası, kamulaştırma bedelinin saptanmasında kamulaştırmayı gerektiren imar ve hizmet girişiminin yaratacağı değer artışları ile gelecekteki kullanışlarına göre getireceği karın, değer saptamada dikkate alınmasına imkan tanımamaktadır. Kamu hizmetlerinin görülebilmesi için kamu yararının gerektirdiği hallerde gerçek karşılığı gösterilen şekilde ödenmek şartıyla millileştirme yapılabilecektir.⁵

Böylelikle, imar planlarının uygulanması sonucunda arsalarda oluşacak değer artışlarından kamunun yararlanması mümkün olmamaktadır. Kamulaştırma Yasası'nın 40'ıncı maddesi ile 2987 Sayılı Toplu Konut Yasası'nın 5'inci maddesi ile geçici 2'nci maddesinin kamulaştırmada değer saptamaya ilişkin hükümleri ortadan kaldırılmıştır. Kaldırılan bu hükümlere göre değer belirlemede, vergi değerinin temel alınması öngörülmektedir.

3.4 Satın Alma

Arsa satın alıp stok yaparak kamunun kentsel gelişmeyi yönlendirmesi ve spekülasyonu önlemesi hedeflenmektedir. Bu şekilde özellikle İsveç ve Norveç'te yerel yönetimlerin kentsel arsa stoklarını artırdıkları görülmektedir. Ülkemizde de bu konuda gerçekleştirilen örnekler bulunmaktadır. Ayrıca Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü de bu amaçla kurulmuştur.

Satın alma, kısa dönemde büyük kaynaklar gerektirir ve sonucu hemen alınamaz. Bununla birlikte, satın alma uzun dönemde faydalarını gösterir. Kamunun ya da yerel yönetimlerin tüm kamu yararına dayanan arazi kullanım işlemlerinin başarısı kesinlikle kentsel gelişmeyi kontrol altına almak ve yönlendirmekle olasıdır. Kamunun elindeki kentsel toprak miktarı ile planlamanın başarısı ve spekülatif hareketleri kontrol etme kapasitesi arasında doğrusal bir ilişki söz konusudur. Yavuz, *Kentsel Topraklar* adlı çalışmada Stockholm Belediyesinin düzenli olarak toprak satın alarak kentsel gelişmeyi daha iyi planladığı ve yönlendirdiğini belirttikten sonra satın alınan kentsel toprağın planlama sonrası özel mülkiyete konu olmadığını uzun süreli kiralama yapıldığını belirtir.⁶

3.5 Ulusallaştırma

Ulusallaştırmanın yapılabilmesi için siyasal ve toplumsal sistemin de buna uygun olması gereklidir. Sosyalist sisteme sahip olan ve kentsel toprak üzerinde özel mülkiyetin olmadığı ülkelerde sıklıkla uygulanan bir işlemdir. Bedel ödemeden el koyma anlamına gelir ve toprak sorununa mutlak çözüm sunar. İngiltere gibi bazı ülkelerde ise "toprağı imar hakkı" ulusallaştırılmıştır. 1947 yılından beri İngiltere'de arsası üzerinde yapı yapmak isteyenler devlete "imar harcı" adı altında bir vergi yatırmak zorundadırlar.

"Karşılık ödemeden özel mülkiyetteki taşınmazlara el koymak demek olan ulusallaştırma, bu özelliği nedeniyle kamulaştırmadan ve özelleştirmeden ayrılmaktadır. Ancak kimi zaman bu kavramların eş anlamda kullanıldığı görülmektedir. Bunlara göre, örneğin 1961 Anayasasının devletleştirmeyi düzenleyen 39'uncu maddesinin gerekçesinde de ulusallaştırma ve toplumsallaştırma aynı anlamda kullanılmıştır..."⁷

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlıklı bir kentleşmenin olmazsa olmaz koşulu, her düzeyde gerçekçi bir planlama mekanizmasının oluşturulmasına bağlıdır. Arsa fiyatlarının yükselmesine neden olan spekülatif nitelikteki arsa el değiştirme işlemlerinin caydırılmasına yönelik olarak vergi düzenlemeleri yapılmalıdır. Örneğin taşınmazı elde tutma süresi uzadıkça vergi oranının azaltılmasını öngören, farklı el değiştirme sürelerini dikkate alan bir ver-





gi düzenlemesi vergi sistemine katılmalı; gelen kaynağın merkezi yönetim ve yerel yönetimlerce ortak olarak yönetilecek bir fona aktarılması sağlanmalıdır.

Altyapı ve kentsel gelişme planlarının bir arada ele alınması ve altyapı sunumu ile gelişme arasında birlikteliğin sağlanması gerekmektedir. Bu amaçla gelişmesi öngörülen alanlarda önceliklerin mevcut yapılaşma talebine bakarak tanımlanması, yeni alanları geliştirmeye yönelik eylem planlarının ayrıntılı altyapı planlarının hazırlanması ve uygulanmasının programlanması kaynakların etkin kullanımı açısından gerekli görülmektedir.

Türkiye’de kentsel topraklara ilişkin yöneltilerin başarılı olabilmesi için arsa, konut ve kira borsalarının oluşturulması gerekir.

Yasa dışı kaçak yapılaşmayı ve arsa piyasasını meşrulaştırma amacıyla, popülist kaygılarla başlatılıp kentsel rant paylaşımına yol açan, kamu yararına kazanımları adeta yok sayan imar affı politikaları ve uygulama araçlarına kesinlikle son verilmelidir.

Kentlerin çevresinde süregelen ve deprem sonrası hız kazanan “özel hisseli arsa” piyasasının izlenmesi ve denetlenmesi için ilgili Bakanlıklar, valilikler ve belediyeler arasında işbirliği yapılmalıdır.

Belediyeler “ucuz kentsel arsa” üretimine ağırlık vermemelidir. Dar gelirli kent nüfusuna yönelik küçük ebadlı parselasyon düzeni olan, denetimli, tapu güven-

celi, ucuz konut alanları açılmalı, merkezi yönetimce belediyelere teknik, idari, mali destek sağlanmalıdır.

Kentleşme hızı ile arsa arzı arasında ilişki kurulmalıdır. Kamu elindeki arsa, arazi ve tescil dışı alanların ülkesel yerleşme politikalarına, çevre düzeni planlarına ve alt ölçekli planlara uygun olarak sosyal ve teknik altyapısı hazır arsa stoku artırılmalıdır.

Sürdürülebilir arsa üretimini teşvik için harcama, vergi, para ve planlama politikalarını da içeren kamu politikaları oluşturulmalıdır. Yeterli arsa üretimini özendirecek uygun mali araçlar vergilendirme dahil devreye konulmalıdır.

Kamunun elinde bulunan arsaların rant aracı olarak özel kişilere ucuz bir karşılıkla verilmesinden vazgeçilmeli, mülkiyeti kesinlikle devredilmemeli, uzun süreli kiraya verilmelidir.

Yerel yönetimlerin kentsel arsa piyasasındaki denge-sizlikleri ve aşırı spekülatif gelişmeleri etkileyebilmesi için etkin bir arsa politikası ve işletme modelleri geliştirmesi gerekir. Bu amaçla, yerel yönetimlerin kent arsa ofisleri kurması, bu kuruma fon oluşturulması, kamu malı arazilerini belirli koşullarla devralması, kamulaştırma, arsa-satımı ve işletmesi, kiralanması gibi arsa sunum araçlarının yerel yönetimlerce kullanımı sağlanmalıdır.

Planlama kararları sonrasında arsası aşırı derlenenlerden alınan verginin arsasının değeri düşenlere veya arsasını tümüyle kaybedenlere de ödenmesi gerekir.

Sonnot

¹ TMMOB – Mimarlar Odası, *Kent Toprakları Sorunu*, (Ankara: Mimarlar Odası Yayınları 1978). s.18.

² C.Abrahms, *Şehirleşen Dünya ve İnsanların Mesken Mücadelesi*, (Ankara: Yarı Yayınları, 1978), 26-27.

³ Ağaçlı, Ömer ve Tezesen, *Cumhuriyet Türkiye’de Kentsel Arsa Üretim Politikaları ve Uygulamaları*, (Ankara: 1993).s.

⁴ R.Keleş, C.Geray, C.Emre, A.Mengi, *Kentsel Toprak Rantının Kamuya Kazandırılması* (Ankara: Türkiye Kent Kooperatifleri Merkez Birliği Yayını, 1999), s. 78.

⁵ Ağaçlı, Ömer. ve Tezesen, *Cumhuriyet Türkiye’de Kentsel Arsa Üretim Politikaları ve Uygulamaları*, s.4.

⁶ F.Yavuz, *Kentsel Topraklar* (Ankara:A.Ü.S.B.F. Yayını, 1980), s.109.

⁷ F.Yavuz, R.Keleş, C.Geray, *Şehircilik* (Ankara:A.Ü.S.B.F. Yayını, 2. Bası, 1978), s.515.

Kaynakça

- Ağaçlı, Ömer ve Tezesen, Cumhuriyet (1993) *Türkiye’de Kentsel Arsa Üretim Politikaları ve Uygulamaları*, Ankara.
- Charles, Abrahms (1970) *Şehirleşen Dünya ve İnsanların Mesken Mücadelesi*, Yarı Yayınları, Ankara.
- Gürel, Sümer (1996) *Dar Gelirli Kesime Altyapısı Hazır Arsa Sunumu*, T.C. Başbakanlık Toplu Konut Yayını: Ankara.
- Keleş, R., Geray, C., Emre, M.Ayşegül (1999) *Kentsel Toprak Rantının Kamuya Kazandırılması*, Türkiye Kent Kooperatifleri Merkez Birliği Yayını: Ankara.
- Resnelioğlu, M.N. (1955) *Parselledim Satıyorum*, İstanbul.
- Sanver, Ali İhsan, (2001) *Devletin Rantı Deniz*, İletişim Yayınları, İstanbul.
- TMMOB – Mimarlar Odası (1978) *Kent Toprakları Sorunu*, Mimarlar Odası Yayınları Ankara.
- Türk Belediyecilik Derneği (1998) *Belediyelerde Arsa Üretimi ve Kooperatifler*, Türk Belediyecilik Derneği Yayını: Ankara.
- Tokman, Bülent (1982) *Arsa Sorunu Ve Politikalarının İncelenmesi*, TÜBITAK Ankara.
- World Bank (1978) *Urban Land Policy Issues and Opportunities*, World Bank Staff Paper No: 283, Washington D.C.
- World Bank (1974) *Urban Land and Public Policy Social Appropriation and Betterment*, World Bank Staff Paper No: 179, Washington D.C.
- Yavuz, Fehmi (1980) *Kentsel Topraklar: Ülkemizde ve Başka Ülkelerde*, A.Ü. SBF Yayınları, Ankara.

1000 Belediye Meclis Üyeleri Denetim Komisyonu Toplantısında Biraraya Geldi

Yaklaşık 1000 Belediye Meclis Üyesi Birliğimiz ve İçişleri Bakanlığı işbirliğinde Afyonkarahisar ve Antalya'da düzenlenen bilgilendirme toplantılarından yararlandı.

Birliğimizin İçişleri Bakanlığı ile işbirliğinde düzenlenen Denetim Komisyonları Bilgilendirme Toplantıları, **18-21 Ocak** ve **21-24 Ocak 2010** tarihlerinde **Afyonkarahisar'da** iki grup halinde düzenlenen bilgilendirme toplantılarının, yoğun talep nedeniyle oluşturulan üçüncü grubu ise **24-28 Ocak 2010** tarihinde **Antalya'da** yapıldı.



Afyonkarahisar Bilgilendirme Toplantısı

1.grup: 18-21 Ocak 2010 Afyonkarahisar

Bu çerçevede Afyonkarahisar'da yaklaşık **150 Denetim Komisyonu Üyesi Belediye Meclis Üyesi**nin katılımı ile gerçekleşen 1. Grup toplantısının açılışını TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör ve İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdür Yrd. Okay Memiş yaptı. Açılış konuşmalarının yanı sıra TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör Belediye Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları; İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdür Yrd. Okay Memiş ise Denetim Komisyonu Oluşumu, Görev ve Yetkileri, Meclis İhtisas Komisyonları konusunda birer sunum yaptı.

Toplantı kapsamında ayrıca TBB Genel Sekreter Yrd. Cevdet Sökmen, Denetim Komisyonu Raporlama Teknikleri ve Rapor Sonuçlarına Yapılacak İşlemler; Sayıştay Denetçisi Azmi Es, Belediyelerde Kamu Zararı Uygulaması; Sayıştay Denetçisi Fikret Irmak, Belediye Meclisi Görev Yetkileri; Doç. Dr. Ertuğrul Yaman, Kent Yönetiminde İletişim ve İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Burhanettin Tokmak, Belediye Taşınır ve Taşınmazlarının Satışı ve Kira İşleri, Belediyelerde Mal ve Hizmet Alımı Yapım İşleri, Gayrimenkul Kiralanması konularında bilgi verdi.

2.grup: 21-24 Ocak 2010 Afyonkarahisar

Afyonkarahisar'da yaklaşık **200 Denetim Komisyonu Üyesi Belediye Meclis Üyesi**nin katılımı ile gerçekleşen 2. Grup toplantısının açılışını ise TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör ve İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Vali Zekeriya Şarbak yaptı. Vali Şarbak "Belediyelerde Kamuoyu ve Meclisin Denetimi", Genel Sekreter Güngör ise "Belediye Meclisin Bilgi Edinme ve Denetim Yolları" konularında eğitim verdi. 2. Grup bilgilendirme toplantıları kapsamında ayrıca TBB Genel Sekreter Yrd. Cevdet Sökmen, Denetim Komisyonu Raporlama Teknikleri ve Rapor Sonuçlarına Yapılacak İşlemler; Kadıköy Belediye Meclis Üyesi Bünyamin Günal, Belediye Meclisinin Görev Yetki ve Sorumlulukları; Sayıştay Denetçisi Azmi Es, Belediyelerde Kamu Zararı Uygulaması; İçişleri Bakanlığı İç Denetçisi Muhsin Eryılmaz, Meclis İhtisas Komisyonları; Doç. Dr. Ertuğrul Yaman, Kent Yönetiminde İletişim ve İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Osman Can Yenice Belediye Taşınır ve Taşınmazlarının Satışı ve Kira İşleri, konularında sunum yaptı.



Antalya Bilgilendirme Toplantısı

3.grup: 24-28 Ocak 2010 Antalya

Yoğun talep nedeniyle Antalya'da 3. Grupta düzenlenen Bilgilendirme Toplantısına **530 Denetim Komisyonu Üyesi Belediye Meclis Üyesi** katıldı. Açılışını TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör'ün yaptığı toplantıda konular, Afyonkarahisar'da düzenlenen programa benzer içerik ile işlendi.

İmar Cezaları ve Yapı Sorumluluğu Eğitimi Kozaklı'da Yapıldı



İçişleri Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği işbirliğinde 11-14 Ocak 2009 tarihleri arasında "İMAR mevzuatındaki son değişiklikler İmar Cezaları ve Yapı Sorumluluğu" konulu eğitim ve bilgilendirme toplantısı, Nevşehir Kozaklı'da yaklaşık 400 belediye personelinin katılımıyla yapıldı.

İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Vali Zekeriya Şarbak, Nevşehir Belediye Başkanı Hasan Ünver ve TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör'ün açılış konuşmalarını yaptığı toplantı kapsamında İstanbul Milletvekili Feyzullah Kırıkkı, Kayseri Büyükşehir Belediyesi ve Tarihi Kentler Birliği Başkanı Mehmet Özhaseki, Çankaya Belediye Başkanı ve TBB Encümen Üyesi Bülent Tanık, Nevşehir Belediye Başkanı ve TBB Encümen Üyesi Hasan Ünver, Altındağ Belediye Başkanı ve TBB Encümen Üyesi Veysel Tiryaki, Başbakanlık Baş Danışmanı Erol Kaya, Ank. Üniversitesi Fen Bil. Enst. Taşınmaz Geliştirme ABD. Başkanı Prof. Dr. Harun Tanrıvermiş ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi (İMP) Başkanı Prof. Dr. İbrahim Baz'ın katılımı ile Kaçak Yapıyla Etkin Mücadele Edilememesinin Nedenleri konulu bir de panel düzenlendi.



Bilindiği gibi 3194 sayılı İmar Yasa'sının bazı maddelerini değiştiren 5490 Sayılı Kanun 17 Aralık 2009 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Bu yasa 3194 sayılı Yasa'nın 28, 42 ve 44'üncü maddelerini yeniden düzenliyor. Özellikle 42'nci maddenin 1'inci fıkrasının para cezası aralığının Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi ve 05 Mart 2009 tarihinde de yürürlüğe girmesi nedeniyle 3194 sayılı Yasa'nın 32'nci maddesine göre işlem gören kaçak ve ruhsatsız yapı ve eklentilere 9 aydır para cezası verilememekteydi.



Yürürlüğe giren yeni yasa maddeleri para cezalarının hesaplanması ve yapı sorumluluğu kavramları konusunda yeni bir yaklaşım getiriyor. Belediyelerimizdeki uygulamalarda tereddüt yaşanmaması ve dil birliği sağlanabilmesi için değişen maddelere ilişkin eğitim programının acilen uygulanması gerekliliği üzerine İçişleri Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Birliğimizin işbirliğinde hazırlanan toplantı ile "İmar Planı Okuma, Dünyanın en iyi belediyesi nasıl olunur? Yapılarda Fenni Mesuliyetle İlgili Yeni Düzenlemeler, Yapı Müteahhitliği İle İlgili Yeni Düzenlemeler, Bayındırlık Birim Fiyatları ve Yapı Maliyetleri, Yeni İmar Para Cezaları ve Hesaplama Sistemi, Yapı ve Plan İlişkisi, Uygulamada Kaçak Yapı Türleri, İşyeri Ruhsatlarının İmar Mevzuatı İle İlişkisi, Kaçak Yapı Tespiti Ve Yıkımı ile İmar Cezalarına Karşı Yargı Yolu" konularında teknik uzmanlarca sunumlar yapıldı.

Ayrıca TBB Hukuk Komisyonu Üyesi Avukat Veli Böke ve TBB İmar ve Şehircilik Müdürü, Şehir Plancısı Ayşe Ünal, 3194 sayılı Yasa'nın 42'nci maddesinin nasıl anlaşılması ve hesaplanması gerektiği konularında belediye çalışanlarını bilgi verdi.

Gsm Baz İstasyonu II. Etap Çalışma Toplantısı

GSM Baz İstasyonlarının Yer Seçiminde Belediyelerin Yetki ve Sorumlulukları II. Etap Toplantısı Ankara'da düzenlendi. Toplantının açılış konuşmalarını Birliğimiz Genel Sekreter Yardımcısı Mehmet Keleş'in takdimleriyle Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı Tayfun Acarer yaptı. Açılış konuşmalarının ardından TBB İmar ve Şehircilik Müdürü, Şehir Plancısı Ayşe Ünal Ekim ayında yapılan I. Etap Toplantısına ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

***“GSM Baz İstasyonlarının Yer Seçiminde Belediyelerin Yetki ve Sorumlulukları”
II. Etap Toplantısı 15-18 Aralık 2009 tarihlerinde Ankara’da yapıldı.***

Toplantısının ilk gününde 12 çalışma grubu ulaştıkları sonuçları açıkladı.

Bilindiği gibi gündelik yaşantımızın her alanına giren cep telefonunun çalışabilmesi için bir merkez istasyonuna ve onun gönderdiği sinyallere ihtiyaç duyuluyor. Dolayısıyla bu cihazla-

rın kullanılmaması ya da baz istasyonlarının kurulmaması anlamında bir amaç güdülmüyor. GSM Baz istasyonlarına ilişkin I. ve II. Etapta düzenlenen toplantıların amacı, toplumda gerek sağlık ve gerekse psikolojik etkiler yaratan bu cihazların insan/canlı odaklı mekanlara optimum uzaklığının sağlanmasına yönelik yasal düzenlemeleri oluşturmak ve bunun takibini yapmak. Böylece doğru bilinen yanlışlar, yanlış bilinen doğrular konunun tarafları olarak dile getirilecek ve bilim adamlarının araştırmaları ile tartışmalara bir son verilmesine çalışılacak.

GSM Baz İstasyonlarının Yer Seçiminde Belediyelerin Yetki ve Sorumlulukları toplantılarının sonucunda imar, çevre, belediye, koruma vb. mevzuatların hangi maddelerinde nasıl bir düzenleme yapılacağına ilişkin bir metnin ortaya çıkması hedeflendi. Birliğimiz bu metni, yasa maddeleri değişiklikleri olarak konunun muhatabı kurumlara ileterek takipçisi olacaktır.



TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı Tayfun Acarer konuşmalarında, GSM Baz istasyonlarının yer seçimi konusunda yasalar da net bir hüküm olmadığı ve İmar Mevzuatını uygulamakla ilgili olan belediyelerin/yerel yönetimlerin görev ve yetkilerinin net tanımlanmaması nedeniyle çeşitli sıkıntılar yaşandığına dikkat çekerek toplantının önemini vurguladı.

GSM Baz istasyonlarının I. Etap Toplantısı 13-14 Ekim 2009 tarihlerinde gerçekleştirilmiş, 12 çalışma grubu oluşturulmuş ve gruplar çalışmalarını tamamlamışlardı. 15 Aralık 2009 tarihinde başlayan ve 18 Aralık 2009 tarihine kadar devam edecek olan II. Etap



Atıksu Çamurları İhtisas Komisyonu Antalya'da Toplandı



Türkiye Belediyeler Birliği çatısı altında kurulan Atıksu Arıtma Tesisleri Atıksu Çamurları İhtisas Komisyonu, ikinci toplantısını 12-13 Kasım 2009 tarihinde Antalya Büyükşehir Belediyesi Su ve Atıksu İdaresi - ASAT Genel Müdürlüğü'nün ev sahipliğinde bu müdürlüğün tesislerinde gerçekleştirdi.

Bu toplantıda tesis elemanlarının bugünkü eğitim standartlarını geliştirmek için düşünülen bazı tasarımlar tartışıldı. Önümüzdeki günlerde bu planların uygulamaya geçmeleri için atılması gereken adımlar ve bunların finansman imkanları gözden geçirildi.

Komisyonun en önemli kararlarından biri bugüne kadar mevcut olan 239 arıtma tesisini içeren kapsamlı ve güvenilir bir anket yapılması oldu. Komisyondaki üniversite yetkililerinin de katkısıyla son haline getirilecek anket formu en kısa zamanda diğer komisyon üyelerinin de müşterek çalışmaları neticesinde doldu-



rulup değerlendirilecek. Bu konuda önümüzdeki günlerde Türkiye Belediyeler Birliği'nin www.tbb.gov.tr adresinde daha detaylı bilgiler verilecek. Toplantıdan sonra ASAT Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı programa uygun olarak kendi tesisleri gezildi. İhtisas Komisyonu üyeleri Türkiye'nin en yeni ve modern tesisleri arasında bulunan bu Arıtma Tesisleri hakkında bilgilendirildi. Ziyaret edilen bu tesisler hakkında bazı kısa bilgiler:

- Batıdaki Hurma Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi yaklaşık 500 bin nüfusa denk gelen günlük 75 000 m³'lük bir kapasiteye sahip,
- Doğudaki Lara Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi ise 350 bin nüfusa denk gelen bir kapasiteye sahip,
- Mevcut durumda Hurma ve Lara Biyolojik Atıksu Arıtma Tesislerinden ortalama 110 ton/gün yüzde 18 Kuru Madde içerikli arıtma çamuru kurutulmakta,



- En yüksek teknolojinin kullanıldığı ASAT-SCADA sistemi sayesinde, şehrin içme suyu üretimi ve dağıtımını uzaktan kontrol edilmekte ve herhangi sorunda hemen müdahale etme imkanı sağlamaktadır,
- Tesisler ile beraber kurulan Çevre Kontrol Laboratuvarı en yeni metodlarla normal çalışmalarının yanında her zaman halka açık kontrollerde yapmakta.
- Bu tesisler hakkında bilgi için: ayrıntılı ASAT (www.asat.gov.tr).

TBB'den Bir İlk: “6000 Belediye Personeline Online İngilizce Dil Eğitimi”

TBB olarak hedefimiz programa iştirak eden 6000 belediye personelinden en az yüzde yetmişinin bu bir yıllık programı tamamlayarak İngilizce dilini yazacak, konuşacak ve anlayacak düzeye ulaşmasını sağlamak.

Birliğimiz belediyelerimizin başta Avrupa Birliğine üye ülkelerin belediyeleri olmak üzere yabancı belediyelerle kardeş şehir ilişkileri geliştirmeleri ve uluslararası konferanslar, eğitim seminerleri, teknik işbirliklerinden daha fazla yararlanmaları için, belediyelerin seçilmiş ve atanmış personelinin İngilizce dilinde yetkinlik kazanmaları yönünde bir çalışma yürütüyor.

Bu çerçevede günümüzde artık birçok alanda yoğun olarak kullanılan uzaktan eğitim “e-eğitim” yöntemi seçilerek belediye çalışanlarının günlük işlerini aksatmadan bulundukları yerlerde yabancı dil öğrenmesinin veya mevcut bilgi düzeyinin geliştirilmesinin mümkün olabileceği görüldü. Bu kapsamında, yurt çapında, önceden kayıt yaptırmış belediye personelinin internet üzerinden İngilizce dil eğitimini amaçla-

yan büyük proje Şubat ayı içerisinde faaliyete geçirilecek...

Program kapsamında yaklaşık 6000 belediye personeli bu eğitimden faydalanacak. İçerik olarak program, başlangıç düzeyinden ileri düzeylere kadar kursiyerlerin İngilizce konuşma, dinleme, yazma, gramer becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak araçlarla donatılmış durumda. TBB olarak hedefimiz programa iştirak eden 6000 belediye personelinden en az yüzde yetmişinin bu bir yıllık programı tamamlayarak İngilizce dilini yazacak, konuşacak ve anlayacak düzeye ulaşmasını sağlamak.

Ön kayıt yaptıran kursiyerler, www.tbb.gov.tr adresindeki duyurular kısmında yer alan belgeleri tamamlayarak programa başlayabilecekler.



Kısa Kısa...

KEY Hak Sahiplerine Ödemeler



Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik 07.01.2010 tarih ve 27455 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

Yönetmeliğin 7'nci maddesinin 13'üncü fıkrasında "Belediyeler, bu Yönetmelikte belirlenen kriterlere ve nema hesaplama yöntemine göre nemalandıracakları tutarı kendi kaynaklarından çalışanlarına ödeyebilir" hükmü bulunuyor.

Kamu İhale Tebliği Resmi Gazete'de Yayımlandı



Eşik Değerler ve Parasal Limitlerin Güncellenmesine ilişkin Kamu İhale Tebliği (2010/1) 21.01.2010 tarih ve 27469 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı. İdarelerin tabi oldukları eşik değer ve parasal limitlerin belirlenmesinde; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önceki bütçe statülerinin göz önünde bulundurulması gerekiyor.

Sigorta Primine Esas Kazanç Tutarları



SGK, Sigorta primine esas kazanç tutarlarına ilişkin Genelgeyi yayımladı. SGK'nın 20.01.2010 tarih ve 2010-12 sayılı Genelgesi ile prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile idari para cezalarına, geçici iş göremezlik ödeneklerine ve borçlanmaya esas tutarları detaylı olarak açıklandı. [Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile idari para cezalarına, geçici iş göremezlik ödeneklerine ve borçlanmaya esas tutarlar genelgesi](http://www.tbb.gov.tr) www.tbb.gov.tr'de.

Devre	Alt Sınır (TL)		Üst Sınır (TL)	
	Günlük	Aylık	Günlük	Aylık
15.12.2009-14.01.2010		709,80		4.613,70
15.01.2010-14.06.2010	24,30	729,00	157,95	4.738,50
15.06.2010-14.07.2010		743,70		4.834,12
15.07.2010-14.12.2010	25,35	760,50	164,78	4.943,40

Parasal Sınırlar ve Oranlar Hakkında Genel Tebliğ Yayımlandı



Başta 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanun'u olmak üzere çeşitli mevzuat ve düzenlemeler gereğince, uygulanacak parasal sınırlar, faiz oranları ve alındı birim fiyatlarının tespit edildiği Parasal Sınırlar ve Oranlar Hakkında Genel Tebliğ, 29 Ocak 2010 tarih ve 27477 sayılı Resmî Gazete'de yayımlandı.

Lobicilik Faaliyetleri

Belediyelerle ilgili gerek birincil gerekse ikincil mevzuat hazırlıklarında görüş ve öneriler hazırlanarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmek ve bu amaçla yapılan toplantılara katılım sağlamak Birliğimizin temel görevleri arasındadır.

Belediyeleri ilgilendiren mevzuat düzenlemelerinde TBB'nin görüşünün alınması yasal bir zorunluluktur. Bu kapsamda Birliğimizce çok sayıda mevzuat hazırlığında gerek yazılı gerekse sözlü olarak görüş verilerek parlamentoda belediyelerimizin sesi olunmuştur. Bu kapsamda Aralık 2009-Ocak 2010 tarihlerinde Birliğimizce yürütülen lobicilik faaliyetleri şöyledir:

Belediye Kanunu 73'üncü Madde Değişikliği



TBMM Bayındırlık Komisyonunun 12.01. 2010'daki 'Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projeleri' konusunda 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73'üncü maddesinde değişiklik yapan önerenin tartışıldığı toplantıya Birliğimizi temsilen Genel Sekreter Hayrettin GÜNGÖR, Hukuk İşleri Müdürü Av.Zeliha MERCİMEK ve Hukuk Komisyonu Üyesi Av.Veli BÖKE katılarak, önerge hakkındaki görüşmeleri takip ettiler.

Önerge, Birlik Encümeni'nde de görüşülerek, Birlik görüşüne esas olmak üzere başkanlarımızın görüş ve önerileri alındı. **Önerge** ile ilgili gelişmeler takip edilerek belediyelerimiz bilgilendirilecektir.

Hal Tasarısı Görüşmeleri Devam Ediyor



Belediyelerimizi yakından ilgilendiren ve halen TBMM gündeminde olan Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Birliğimizce dikkatli bir şekilde takip edilmektedir. TBMM Tarım Komisyonu, Sanayi ve Ticaret Alt Komisyonu ve esas komisyonu toplantılarına Birliğimizi temsilen Genel Sekreter Hayrettin GÜNGÖR, Hukuk İşleri Müdürü Av.Zeliha MERCİMEK ve Hukuk Komisyonu üyesi Av.Veli BÖKE katılarak, tasarı hakkındaki Birliğimiz görüşünü dile getirdiler.

Tasarı ile rüsum oranının düşürülmesinin belediyelerin gelirlerinde azalma yaratacağı dikkate alınarak, en azından eski oranların korunması, Hal dışında satışa izin veren düzenlemelerin Hallerin kapatılmasına yol açmayacak şekilde düzenlenmesi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının denetim yetkisinin, diğer kamu idarelerinin belediyeler üzerinde sahip olduğu denetim yetkisinden farklı şekilde düzenlenmesi gibi konularda Birliğimizin talepleri iletili. Tasarı ile ilgili gelişmeler takip edilerek belediyelerimiz bilgilendirilecektir.

İller Bankası A.Ş Tasarısı Görüşmeleri Devam Ediyor



Bankacılık Kanunu'na tabi bir banka statüsüne dönüştürülecek olan İller Bankası ile ilgili TBMM Plan ve Bütçe Alt Komisyonunca oluşturulan rapor ve tasarı metni, esas komisyonca 17.02.2010 ve 18.02.2010 tarihlerinde görüşüldü.

Anılan tarihlerdeki toplantılara Birliğimizi temsilen Genel Sekreter Hayrettin GÜNGÖR, Hukuk İşleri Müdürü Av.Zeliha MERCİMEK ve Hukuk Komisyonu Üyesi Av.Veli BÖKE katıldı.

Toplantılarda, İller Bankası A.Ş'nin Genel Bütçe Vergi Gelirleri üzerinden yüzde 2 olarak düzenlenen katılım payının belediyelerimizin isteği doğrultusunda yüzde 1 olarak kabulü, ilk 3 yıl için uygulanmak üzere yüzde 3

olarak belirlenen katılım payına ilişkin geçici maddenin tasarı metninden çıkarılması, banka sermayesinin yüzde 90'ını ödeyecek belediyelerimizin hem banka genel kurulunda ve hem de yönetim kurulunda sermayeleriyle orantılı olarak temsil edilmeleri, belediyeleri temsil edecek başkan veya meclis üyelerinin, belediyelerin tamamını temsil eden Birliğimizce belirlenmesine ilişkin görüş ve önerilerimiz dile getirildi.

Kamulaştırma Kanunu'nda Değişiklik Komisyonunda



Kamulaştırma Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın komisyon görüşmeleri tamamlandı.

İdarelerin kamulaştırmaz el atmış olduğu taşınmazlarla ilgili tazmin hükümlerini içeren tasarının, 09.02.2010 tarihinde yapılan TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu toplantısına Birliğimizi temsilen Genel Sekreter Hayrettin GÜNGÖR, Hukuk İşleri Müdürü Av.Zeliha MERCİMEK ve Hukuk Komisyonu Üyesi Av.Veli BÖKE katıldı.

Birlik temsilcileri, bu tasarıya göre yapılacak ödemelerde, takip hukukunun genel bütçeye tabi idareler hakkında uygulanan hükümlerinin belediyeler hakkında da uygulanması konusundaki görüşümüzü bir kez daha dile getirdiler.

Tasarı takip edilerek, gelişmeler belediyelerimize duyurulacaktır.

Belediyelerin Borçlarına Yapılacak Kesinti Oranlarında Değişiklik



Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı takip edildi.

Tasarı ile ilgili TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunun 20.01.2010 tarihinde yapılan toplantısı takip edilerek, Birliğimizin tasarının kabulü halinde belediyelerimizin hizmet üretme konusunda sıkıntı yaşayacağına ilişkin görüşü iletili.

Birliğimizin olumsuz görüş verdiği ancak TBMM'de 28.01.2010 tarihinde kabul edilen 5951 sayılı Kanun ile belediyelerin;

- Devlete (6183 sayılı Kanun kapsamındaki),
- Hazineye (4749 sayılı Kanun kapsamındaki),
- İller Bankasına,
- Sosyal Güvenlik Kuruluşlarına,

- Kamu Kurum ve Kuruluşlarına (Büyükşehir Belediye Kanunu'nun Geçici 5'inci ve Belediye Kanunu'nun Geçici 6'ncı maddeleri kapsamındaki) olan borçlarına karşılık yapılacak kesintilerin **yüzde 40'tan fazla olamayacağına** ilişkin düzenleme değiştirildi.

Buna göre belediyelerin;

- **01.03.2010 tarihinden önce doğmuş olan borçlarına** yapılacak kesinti oranı **yüzde 40** olarak uygulanmaya devam edilecek.

- **01.03.2010 tarihinden sonra doğacak borçları** için bir üst sınır bulunmayıp, yapılacak kesinti oranlarını **Bakanlar Kurulu belirleyecek.**

Kanun ile ayrıca, stopaj ve KDV borçlarını ilgilendiren 5779 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinin 3'üncü fıkrası yürürlükten kaldırıldı.

Bu Kanun, Resmi Gazete'de yayımlandıktan sonra yürürlüğe girecek.

TUSENET kapsamında “AB Üyeliğinin Yerel Yönetimlere Etkisi” Konulu Çalıştay Düzenlendi

Birliğimiz ile İsveç Yerel Yönetimler ve Bölgeler Birliği SALAR arasında yürütülen TUSENET Projesi kapsamında, İsveç tarafından yürütülen Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı dolayısıyla “AB Üyeliğinin Yerel Yönetimlere Etkisi” konulu bir çalıştay düzenlendi. 16 Aralık 2009 tarihinde Ankara’da yapılan çalıştaya Türk ve İsveç’li temsilciler katıldı.

Moderasyonunu Denizli Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyesi Nihat Zeybekci’nin gerçekleştirdiği çalıştayda İsveç Ankara Büyükelçisi Christer Asp, SALAR’ın Başkanı Anders Knape, SKL International Müdürü Hakan Gustaffson, SALAR ‘ın Brüksel Ofisi Temsilcisi Tommy Holm’un, İsveç’in AB üyelik süreci ve deneyimi, İsveç yerel yönetimlerin rolü ve bu süreçteki deneyimi ve SALAR’ın başarılı lobi faaliyetleri üzerine birer sunum yaptı. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu temsilcilerinin de katıldığı toplantıda Avrupa Birliği program ve projelerinden sağlanabilecek desteklere ilişkin bilgi verildi. AB üyelik sürecinde İsveç yerel yönetimlerinin son derece etkili bir rol oy-

nadığı ifade edilen toplantıda bu konudaki İsveç deneyiminin iki Birlik arasında yürütülen işbirliği aracılığıyla Türk yerel yönetimlerine aktarmanın AB’ye hazırlık sürecini hızlandıracağı ifade edildi.

Ayrıca toplantıya Bandırma Belediye Başkanı ve TBB Encümen üyesi Sedat Pekel, Konya Selçuk Üniversitesi İktisat Bölüm Başkanı Prof.Dr. Adem Esen, TUSENET proje ekibi ile Yerel Yönetim Reformuna Destek Projesi (LAR II) Ekibi ile TBB temsilcileri katılarak Türk yerel yönetimlerinin AB’ye hazırlık sürecinde bekleyen engeller ve fırsatlar ile konuya ilişkin olası işbirlikleri ve projeler değerlendirildi.



Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi (CoR) Türkiye Çalışma Grubu İzmir’de Toplandı

Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi (CoR) Türkiye Çalışma Grubu’nun toplantısı İzmir’de düzenlendi. İzmir Kalkınma Ajansı’nın (İZKA) ev sahipliği yaptığı etkinliğe İzmir’deki belediyeler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları gibi kurumlar ile Türkiye Belediyeler Birliği temsilcileri katıldı.

7 Ocak 2010 Perşembe günü Hilton Hotel’de başlayan toplantıda Avrupa Birliği CoR Türkiye Çalışma

Grubu Başkanı **Karl-Heinz Klär**, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı **Aziz Kocaoğlu** ve Vali Yardımcısı **Sait Topoğlu** konuştu. **Karl-Heinz Klär** konuşmasında Türkiye’nin AB tam üyelik sürecinde ilişkilerin güçlendirilmesi için “Ortak İstişare Komitesi” kurulması gerektiğini ifade etti. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı **Aziz Kocaoğlu** ise Türkiye’nin AB’ye ilk başvurusunu 1959’da gerçekleştirdiğini ve artık biraz da karşı tarafın adım atması gerektiğini dile getirdi. Türkiye 2009 İlerleme raporu ve yerel yönetimlerin değerlendirildiği ikinci oturumda konuşmacı olarak yer alan Denizli Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyesi **Nihat Zeybekci** belediyelere ve özellikle belediye gelirlerine ilişkin son dönem gelişmelere değinerek, Belediyelerin vizyonel gelişimi açısından Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi gibi uluslararası kurumlarının birer fırsat olduğunu dile getirdi.



Yerel Yönetimler Doğu II- LOGO East II Kapanış Semineri

Birliğimiz ile Hollanda Belediyeler Birliği'nin (VNG-International) koordinasyonunda yürütülen, Hollanda Dış İşleri Bakanlığı Orta ve Doğu Avrupa (MATRA) Sosyal Dönüşüm Programından alınan mali destekle geliştirilen “Yerel Yönetimler – Doğu II Türkiye LOGO – East – II Programı’nın” Kapanış semineri 18-19 Ocak 2010 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirildi. Haziran 2008’de uygulanmaya başlanan ve “Yerel Yönetimler – Doğu-I (LOGO – East-I)” Programı’nın ikinci aşamasını teşkil eden Program kapsamında Türk ve Hollandalı belediyeler arasında toplam 10 proje yürütüldü.



Kapanış seminerine Türkiye’deki pilot belediyeler/kurumlar olan Gaziantep Büyükşehir, Kocaeli Büyükşehir, Denizli, Edirne, Lüleburgaz, Bergama, ve Emirdağ Belediyeleri ile İstanbul Enerji A.Ş., Güneydoğu Anadolu Belediyeler Birliği, Afyon Çevre Hizmetleri Birliği’nin yanı sıra İçişleri Bakanlığı, Merkezi Finans ve İhale Birimi, Marmara Belediyeler Birliği, Ege Belediyeler Birliği, Şahinbey Belediyesi, Türkiye İtfaiyeciler Birliği ve TESEV’den temsilciler katıldı.

Ayrıca projenin Hollanda’daki ortaklarını temsilen Almelo, Amsterdam, Haarlem, Nijmegen, Alkmaar, Deventer, Rotterdam Belediyelerinden ve Amsterdam Üniversitesi ile Hollanda Büyükelçiliğinden katılımcılar seminerde hazır bulundu.

Başkanlığını Eski Hollanda Ankara Büyükelçisi S.I.H. Gosses’in üstlendiği açılış oturumunda Denizli Belediye Başkanı ve TBB Encümen Üyesi Nihat Zeybekci ve Hollanda Büyükelçiliği Müsteşarı M.E.C. Van der Plas birer konuşma yaparak uluslararası işbirliklerinin ve karşılıklı deneyim alışverişinin önemini ifade ettiler. Daha sonra Almelo Belediye Başkanı Hermans-Vlodbeld ve TBB Dış İlişkiler Müdürü Berrin Aydın projenin ve işbirliklerinin Türkiye ve Hollanda’lı belediyelere sağladığı somut katkılar ve projenin somut ürünlerine ilişkin birer sunum yaptı. Lüleburgaz Belediye Başkanı Emin Halebak’ın sundu örnek uygulamanın ardından, Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Daire Başkanı Murat Zorluoğlu yerel yönetim reform süreci ve belediyeler arası ortaklıklara ilişkin katılımcılara bilgiler sundu.

Seminerin ilk gününde “İtfaiye Ekipleri”, “Çevre/Atık” ve “Belediye Hizmetleri” olmak üzere üç çalışma grubu oluşturulurken, ikinci gün katılımcılar, “İtfaiye Ekipleri”, “Çevre/Atık” ve “Yerel Demokrasi, katılımcı yerel karar verme mekanizması, sosyal hizmetler” konu başlıklarında üç farklı grupta çalışmalarına devam etti. İşbirliklerinin daha geniş katılımı ve farklı konuları da içerir şekilde devam ettirilebilmesi için Şubat ayı içerisinde muhtemel bir platform üzerine görüşülmesi kararlaştırıldı.

Seminerin sonunda program çerçevesinde Ankara Kalesi ve Anadolu Medeniyetleri Müzesi de ziyaret edildi.



İspanya'ya Teknik Ziyaret

İspanya'nın Madrid, Toledo, Sevilla, Granada ve Gordoba şehirlerine 15-20 Aralık 2009 tarihlerinde teknik inceleme ziyareti düzenlendi. Belediye başkanlarından oluşan heyet uygulamalar hakkında bilgi alarak tarihi mirasın korunmasına yönelik restorasyon ve renovasyon çalışmaları, kentsel yenileme ve kentsel dönüşüm, kent meydanı, çarşı düzenlemeleri ve donatılar konularında sahada teknik incelemelerde bulundular.

Program çerçevesinde Madrid Belediyesi ziyaret edildi. Avru-

Turizm planı ve politikası hakkında sunum yaptı. Ardından kültür altyapı direktörü Carmen Rojas ve sanat danışmanı Beatriz Esparraguera kültürel mirasın korunmasına yönelik çalışmalar hakkında açıklama yaptı.

Birliğimizce belediye başkanlarına yönelik olarak 15-20 Aralık 2009 tarihlerinde İspanya'ya teknik inceleme ziyareti düzenlendi.

Granada Belediyesi ile yapılan ziyarette ise turizm, kentleşme ve planlama konularında bilgi alındı.

Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreter Yardımcısı Cevdet Sökmen belediyelere yapılan temaslarda belediye başkanlarının iyi uygulama örneklerini yerinde incelemeleri ve görmelerini

sağlamak, teknik ve idari deneyim bilgi paylaşımını teşvik etmek amacıyla İspanya'ya inceleme ziyaretinin düzenlendiğini kaydetti. Sökmen ayrıca Türkiye Belediyeler Birliği ile İspanya Belediyeler ve Kentler Federasyonu (FEMP) ile işbirliği yapılarak, "Avrupa Birliği



pa Birliği Direktör Yardımcısı Jose Manuel Rodriguez Alvarez tarafından ağırlanan Türkiye Belediyeler Birliği heyetine, Madrid Şehir Turizm Yönetiminden Sorumlu Ofis Direktörü Susana Arribes Parades, Madrid



ve Sivil Toplum Diyalogu-Kentler ve Belediyeler Hibe Programı Kapsamında Türkiye ve İspanya Belediyeleri Arasında İşbirliğinin Geliştirilmesine" yönelik yürütülen proje kapsamında Türkiye'nin 10 belediyesi ile İspanya belediyeleri arasında kardeş şehir ilişkisi kurulduğunu belirterek TBB ile FEMP arasında sürdürülebilir işbirliğinin alt yapısının oluşturulduğunu vurguladı.

Türkiye – Fransa Arasında Çevre Konusunda İkili İşbirliği

Su Yönetimi Teknik Personel Eğitim Metotları ve Tesisleri konusunda 30 Kasım - 6 Aralık 2009 tarihlerinde Fransa’da teknik bir eğitim ve bilgilendirme programı düzenlendi.

Fransa adına Fransa Büyükelçiliği - Türkiye adına Türkiye Belediyeler Birliği ile Çevre ve Orman Bakanlığı ortak işbirliği doğrultusunda 30 Kasım - 6 Aralık 2009 tarihleri arasında düzenlenen “Su Yönetimi Teknik Personel Eğitim Metotları ve Tesisleri” toplantısı Fransa’nın Limoges, La Souterraine ve Paris şehirlerinde yapıldı.



Toplantıya Türkiye Belediyeler Birliğini temsilen Kırıkkale Belediye Başkanı ve Türkiye Belediyeler Birliği Başkan Vekili Veli Korkmaz, Çankırı Belediye Başkanı İrfan Dinç, TBB İmar ve Şehircilik Müdürü Ayşe Ünal, Kayseri Büyükşehir Belediyesi KASKİ Genel Müdürü Ender Batukan, Konya Büyükşehir Belediyesi KOSKİ Genel Müdürü Ahmet Sorgun, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İSU Genel Müdürü Nazır Ekinci, Sakarya Büyükşehir Belediyesi ADASU Genel Müdürü Yrd.Doç.Dr.Rüstem Keleş, Çevre ve Orman Bakanlığından Çevre Yönetimi Genel Müdür Yardımcısı Recep Şahin, İçme Suyu Arıtma Eğitimi Teknolojileri Bölümü Yöneticisi Recep Akdeniz, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden Sevtap Akman, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı ASKİ Genel Müdür Yardımcısı Mahmut Emirdogan, ASKİ Genel Müdür Danışmanı Nurullah Said Yeken ve Fransa Büyükelçiliğini Temsilen Sn.Bernard Cornut katıldı.

Toplantının ilk bölümünde yaklaşık 200 bin nüfusu olan Limoges şehrinin içme suyu arıtma tesisleri incelenerek eğitim merkezi olarak görevini sürdüren “Offi-

ce International de l’Eau” tesislerinde çalışmalar sürdürüldü. Bu ofiste Fransa Limoges şehrinin içme suyu temini, artırılması ve halkın kullanımına sunulmasının süreçleri üzerinde bilgi alınarak içme suyu yönetimi hakkında bilgi edinildi. Bu bilgiler ışığında Türkiye’deki uygulamalar üzerinde de kıyas yapma imkanı bulundu. Limoges şehrinde sistemli eğitim merkezi kurularak burada her tür konuda su temini, ıslahı, artımı, teknolojisi ve güvenliği üzerine yetişmiş eğitimcileri ile su temininde görev alan her seviyedeki personele kendi mevzuatlarını da içeren eğitim imkanı sunulmakta. Bir sonraki gün “La Souterraine” kasabasındaki Ulusal Eğitim Merkezine gidilerek buradaki eğitim sistemi ve tesisleri hakkında bilgi alındı.

Yapılan ziyarette bu eğitimi uluslararası düzlemde de sundukları öğrenildi. Teknik eğitim tesisleri de incelenerek konu hakkında bilgi ve deneyim elde edildi. Bu çalışmalarda heyetimize ev sahipliğini Office International de l’Eau Eğitim Başkanı Mr.Dominique Preux ve arkadaşları üstlenmiş olup ekibimizi yönlendirdi. Heyet Paris’teki çalışmalarında ise Fransa Çevre Bakanlığı yetkilileri ile görüşüp, Paris Belediyesi, Su Arıtma Tesisi ve şebekesini ziyaret ederek bilgi paylaşımında bulundular. Ayrıca, Paris Su teminini yöneten VEOLIA şirketi ile de sistemin nasıl çalıştığı üzerine bilgi edinildi.

Bununla birlikte Paris’te devam eden POLLUTEC Uluslararası Fuarını da ziyaret eden TBB heyeti burada birçok firmanın teknolojilerini de inceleme olanağı buldu.





Soru-Cevap Hattı - Öğrenmek İstedikleriniz



Türkiye Belediyeler Birliği, Soru - Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres: Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere/ANKARA

Telefon: 0 312 419 21 00 (PBX) Faks: 0 312 419 21 30

e-posta: sorucevap@tbb.gov.tr

PERSONEL MEVZUATI

Soru: Murat SAKARYA

Mustafa Paşa Belediyesi Yazı İşleri Müdürlüğü

Türkiye Belediyeler Birliğinin sitesinde yer alan duyurular bölümünde Belediye Başkanımız için müstahaklık sorgulaması yaptık. Ancak, başkanımızın eş ve çocukları sistemde görünmemektedir. Ne yapmamız gerekir?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

SGK'nın web sayfasındaki 13.01.2010 tarihli duyuruda, "müstahaklık sorgulama" ekranına T.C. kimlik numarası ve emekli sicil numarası yazıldığı halde hak sahipliğinin görülememesi veya bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısının eksik olması durumunda, eksikliklerin tamamlanması için devlet memurlarının çalışmakta oldukları kurumlarına müracaat etmeleri gerektiği bildirilmiştir. Bu durumda, yapmanız gereken öncelikle Belediyeniz kayıtlarının kontrolü olmalıdır. Belediye başkanınızın eş ve çocuklarının bilgilerinin doğru olup olmadığına bakınız. Doğru değilse SGK İl Müdürlüğüne müracaat etmeniz gerekmektedir. Yine buna rağmen herhangi bir bilgi girişi olmu-yorsa durumu SGK İl Müdürlüğüne aktarmanız uygun olacaktır.

Soru: Neval DONGAR

Aksihar Mecidiye Belediyesi, Muhasebeci Yardımcısı/
MANİSA

Aralık 2009'da SSK kapsamında çalışmaya başlayan bir sigortalının eşi rahatsız olduğundan dolayı sağlık yardımlarından yararlanabilecek mi?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

5510 sayılı Kanun'un "sağlık hizmetlerinden yararlanma şartları" başlığını taşıyan 67'nci maddesine göre, sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanabilmek için; genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir (1) yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olması şarttır. Bu hükme göre, hastaneye müracaat eden sigortalının geriye doğru 1 yıl içerisinde 30 gün genel sağlık sigortası primi bildirimi varsa, sağlık hizmetlerinden kendisi ve bakmakla yükümlü oldukları kişileri yararlanabilecektir.

Soru: Ali KURT

Yeşilbağcılar Belediye Başkanlığı, MUĞLA
Yazı İşleri Müdürü

Belediyemizde 1.1.1987 tarihinde devlet memuru olarak çalışmış (3 yıl 1 ay) istifa etmiş, Bağ-Kur'a tabi 19 yıl 4 ay 15 gün esnaflık yapmış 1963 doğumlu ...

isimli meclis üyemiz, 5434 sayılı Kanun ile ilişkilendirilerek isteğe bağlı prim ödeyebilir mi?, askerli borçlanmasını Emekli Sandığına yapabilir mi? Emekli Sandığından emekli olabilir mi?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Bilindiği üzere, belediye meclis üyelerinin sosyal güvenliği konusunda 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda bir düzenleme yapılmamıştır. Sadece, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde belediye meclis üyelerinin belediye başkan yardımcılığı görevinde bulunması nedeniyle istediği sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirileceği düzenlenmiştir. Bu bağlamda, meclis üyenizin daha önce Bağ-Kur kapsamında sigortası devam ettiği için Bağ-Kur kapsamında sigortalılığı devam eder. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilmesi ancak, devlet memuru olması durumunda 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c kapsamında sigortalı olması mümkündür. İsteğe bağlı sigortalı olanların, hizmetleri BAĞ-KUR kapsamında değerlendirilecektir. Başka bir deyişle, SSK-Bağ-Kur-Emekli Sandığı kapsamından herhangi birine değil, sadece Bağ-Kur kapsamında emekliliği sağlanacaktır. Askerlik borçlanmasını da 5510 sayılı Kanun'un 41'inci maddesine göre borçlanacaktır.

Soru: Fikret SAY

Tepebaşı Belediyesi, ESKİŞEHİR

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına ilişkin Yönetmelik hükümleri dikkate alındığında, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı verilen işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması şart olarak belirtilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumuna bu yönde ne gibi yükümlülüğümüz bulunmaktadır?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

4857 sayılı İş Kanunu'nun 77'nci maddesine göre; işverenler (sorumuzla bağlantılı olarak, işyeri açma

ve çalışma ruhsatı verilen işyerlerinin işverenleri kastedilmektedir.) işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmakla yükümlü tutulmuşlardır. Sorunuzda bahsedilen Yönetmeliğin 5'inci maddesine göre de, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması gerekmektedir. Dolayısıyla, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik 4857 sayılı İş Kanunu gereğince çıkartılan yönetmelik ve tebliğler çerçevesinde kontrolün belediyeler tarafından yapılması gerekmektedir.

Sosyal güvenlik mevzuatı anlamında değerlendirmelerde bulunursak, 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan **5510 Sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin 7'nci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğ** hükümlerine göre 10.08.2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatına İlişkin Yönetmelik" gereğince, gerek sıhhi gerekse gayri sıhhi işyerlerinin açılmasında ilgisine göre Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından ruhsat verilmesinde ruhsat verilen işyerleri için "**işyeri adresi ve unvanı**" bilgileri bu kurumlarca, içkili ve umuma açık yerlerde çalışanlara "**çalışma izni**" verilmesinde ilgisine göre çalışma iznini veren Büyükşehir belediyeleri, belediye ve il özel idarelerince veya bu işyerlerinin kolluk kuvvetlerince denetimlerinde buralarda çalışanlara ait kimlik bilgilerinin bu kolluk birimlerince Kuruma verilmesi sağlanır. Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen belediyelere sigortalı başına aylık asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanır. Sonuç olarak, belediyeler söz konusu ruhsatların verilmesinde bu işyerlerinde çalışanlara ait bilgileri bağlı bulundukları SGK İl Müdürlüklerine bildirmeleri, aksi takdirde her bir bildirilmeyen sigortalı başına asgari ücretin onda biri tutarında idari para cezası uygulanacağı kaçınılmazdır.

Soru: İsmail GÜNER

Yozgat Curali Belediyesi, Muhasebe Personeli

Bir işçimiz 2009 yılında 80 gün heyet raporu aldı. Çalışabilir raporunun ardından çalışmaya başladı. 2010 yılında 10 gün+7 gün+10 gün=27 gün rapor aldı. 2010 yılında alınan bu rapor sosyal güvenlik mevzuatına uygun mudur?

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Tek hekim ayaktan tedavilerde tedavi altına aldığı sigortalıya bir (1) defada en çok 10 gün istirahat verebilir ve kesintisiz bunu bir (1) defa tekrarlayabilir. Tek hekimden iki (2) defa istirahat almış olan sigortalının tedavisine devam edilmesi gerektiği takdirde, sigortalı SGK tarafından yetkilendirilen sağlık kuruluna sevk edilir.

Sigortalılara bir (1) takvim yılı içinde tek hekim tarafından ayaktan tedavilerde verilecek istirahat sürelerinin toplamı 40 günü geçemez. Bu süreyi aşan istirahat raporları sağlık kurulunca verilir.

Sigortalılara tek hekim tarafından istirahat verilmesi durumlarında, sigortalının çalışmaya başlayabileceği tarih, sigortalının istirahatlı kıldığını gösteren belgede hekim tarafından; istirahat, sağlık kurulu tarafından verilmişse çalışabileceği tarihin sağlık kurulu raporunda belirtilmesi, istirahat verilmemesi durumlarında da çalışabilir belgesinin düzenlenmesi gerekir.

İstirahat raporlarında sigortalının çalışıp çalışmayacağı veya kontrol muayenesinin yapıp yapılmayacağı hususu belirtilir. İstirahat raporunun bir nüshası işyerlerine ibraz edilmesi için sigortalılara verilmek, bir nüshası SGK'ye gönderilmek üzere en az iki (2) nüsha olarak düzenlenir.

Sonuç olarak, bir yılda tek hekim tarafından en fazla 40 gün rapor verebilir, 40 günü aşan raporların ise sağlık kurulu tarafından verilmesi gerekir. İstirahat raporunun bir nüshası da sigortalı tarafından belediyenize ibraz edilmesi de şarttır.

Soru: Zeliha AVCI

Beyoğlu Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğü

SGK Personel Görevlendirmesi konusunda genel bilgi almak istiyorum. Bilgi verirseniz memnun olurum. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Cevap: Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 12'nci maddesi ile buna dayalı olarak 18.12.2009 tarihli ve 27436

sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ" çerçevesinde kamu personeli ve bakmakla yükümlü bulundukları kişiler 15.01.2010 tarihinden itibaren genel sağlık sigortalısı sayılarak sağlık hizmetlerine ilişkin tedavi giderleri de SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) tarafından karşılanacaktır. Bu bağlamda Başbakanlığın 26.01.2010 tarih ve 27474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2010/1 sayılı Genelgesi ile kamu kurumlarından SGK'ye personel görevlendirilmesi yapılması belirtilmiştir. Söz konusu Genelge'den anlaşılması gereken hususları aşağıdaki maddelerde görebiliriz:

1- Düzenleme ile amaçlanan, sağlık hizmetlerinin SGK tarafından 15 Ocak 2010 tarihinden itibaren devralınması ile birlikte, söz konusu devir işlemi nedeniyle SGK'de ortaya çıkacak personel ihtiyacının kalıcı bir şekilde karşılanmasıdır.

2- SGK'de ortaya çıkacak personel ihtiyacının kalıcı bir şekilde karşılanmasına kadar geçecek süreçte, kamu kurum ve kuruluşlarında fatura ve reçete kontrol birimlerinde görev yapan tecrübeli personelden ihtiyaç duyulanlar görevlendirilecektir.

3- Fatura ve reçete kontrol birimlerinde çalışanlar; uzman tabip, tabip, eczacı, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, memur ve diğer personel olabilmektedir. Bunlardan hangisi bu işte görevli ise bu isimler bildirilecektir.

4- Görevlendirilecek personelin her türlü özlük hakları kendi kurumlarınca ödenecektir.

5- 31 Ocak 2010 tarihine kadar kurumlar ilgili birimlerindeki personellerini SGK'ye bildirmeleri gerekmektedir. Bu bildirim görevlendirmenin yapıldığı anlamını taşımayacaktır.

6- Bu görevlendirme geçici olup, sürekli değildir. Görevlendirmenin süresi belirlenmemiştir. SGK'de ortaya çıkacak personel ihtiyacının kalıcı bir şekilde karşılanmasına kadar geçecek süreç olarak süre belirlenmiştir.

7- SGK tarafından hizmetine ihtiyaç duyulan personele ilişkin talep yazısının görevlendirmeyi yapacak kurum/kurumlara intikalinden itibaren, en geç 30 gün içinde kendi kurumları tarafından görevlendirme işlemi yapılarak personellerinin ayrılışları sağlanacaktır.

PERSONEL MEVZUATI

Soru: Zeki TEKİN

Tepecik Belediyesi Başkatiibi, Tavşanlı/KÜTAHYA

15.9.1989 tarihinde Belediyede aynı tarihte görev ve başladığımız Muhasebeci kadrosunda bulunan memur 2009 yılında 2 yıllık yüksekokulu bitirdi. Bunun sonucunda 1'inci dereceli Mali Hizmetler Müdürlüğü kadrosuna vekaleten atandı. Atanma sonucunda bu kadroda bulunan ek gösterge ve zamlarından faydalanabilir mi?

Cevap: Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Şube Müdürü

Bilindiği üzere, Devlet memurlarına vekalet görevi ve aylığı verilmesi şartları ile zam ve tazminat verilmesine ilişkin hususlar, 657 sayılı Yasa'nın değişik 86'ncı maddesinde gösterilmiştir. Söz konusu madde; *"Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir.*

Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır.

Ancak, ilkökul öğretmenliği (Yaz tatili hariç), tabiplik, dış tabipliği, eczacılık, köy ve beldelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, köy ve kasaba imamlığına ait boş kadrolara Maliye Bakanlığının izni (mahallî idarelerde izin şartı aranmaz) ile, açıktan vekil atanabilir.

.....

Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir..." hükmünü amirdir.

Görüldüğü üzere, 657 sayılı Yasa'nın 86'ncı maddesi; *memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan*

veya açıktan vekil atanabileceği, bunun dışında boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebileceğini öngördüğünden, muhasebeci personelinizin mali hizmetler müdürlüğü görevini ücretli vekalet suretiyle yürütmesi veya zam ve tazminat alabilmesi mümkün değildir.

Çünkü, 657 sayılı Yasa'nın (Ek: 4.7.2001 - KHK 631/5 md.) 175'inci maddesine göre; *"... Ancak, kurum içinden...vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, vekilin asilde aranan şartları taşıması zorunludur."*

Asilde aranan şartlar ise, 04.07.2009 ve 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, yürürlüğe konulan *"Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik"*te *"Görevde yükselme sınavına tabi olarak atanacaklarda aranacak özel şartlar"* başlıklı 7'nci maddesinin (a) bendinde gösterilmiştir. Buna göre; bir memurun müdür kadrosuna atanabilmesi için;

- 657 sayılı Kanun'un 68'inci maddesinin (b) bendinde belirtilen atanma şartlarını taşımak,

- Fakülte veya dört yıllık yüksekokul mezunu olmak,

- Teknik öğrenim gerektiren müdürlüklere yapılacak atamalar dışında, diğer müdürlükler için son müracaat tarihi itibariyle **üç yılı** uzman, şef, ayniyat saymanı, kontrol memuru ve **muhasebeci kadrosunda olmak kaydıyla en az on yıl hizmeti** bulunmak.

Bu hükümlere göre, Muhasebeci personeliniz Fakülte veya dört yıllık yüksekokul mezunu olmadığı için ve 2 yıllık yüksek okul mezunlarına müdür olabilme imkanı için tanınan 18 Nisan 1999 tarihinden önce veya bu tarih itibariyle yüksekokul mezunu olma şartlarını taşımadığından, asaleten atanmada aranan şartları taşımadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 5.5.2006 tarih ve sayılı 26159 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 2009 yılında da uygulanmasına devam edilen 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 9'uncu maddesi;

"657 sayılı Kanun'un 86'nci maddesi uyarınca;

... cc) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları

(asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları,

kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanun'un 175'inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir." hükmünü öngördüğünden, personelinizin öğrenim durumu itibariyle iki yıllık yüksek okul mezunu olması nedeniyle asaleten atanmada aranan şartları taşımaması nedeniyle kendisine vekalet ücreti ödenemeyeceği gibi, vekalet ettiği kadro veya görev için Kararname'de öngörülen zam ve tazminat farkını da alamayacağı değerlendirilmektedir.

Ek göstergeye gelince; bu kazanılmış hak aylığı ile ilgili bir durumdur. Genel İdare Hizmetleri Sınıfında 1-4 dereceli kadrolara mükteseben atananlar, atandıkları kadronun ek göstergesinden aynen yararlanırlar.

Soru: İzzet KARACAN

Gerede Belediyesi Yazı İşleri Müdürü, BOLU

Belediye ve bağlı kuruluşlarında "Norm Kadro" uygulaması sırasında yapılan düzenlemeler çerçevesinde idari personelden memur, zabıta memuru, itfaiye eri, şoför gibi memur kadrolarına Bakanlıkça hazırlanan Yönetmelik'te en üst derece 5 olarak belirlenmiştir.

Belediye meclisinin bu dereceyi üst dereceye çıkarması mümkün müdür?

Cevap: Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Şube Müdürü

22 Şubat 2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birliklerinde Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik, belediye personelinin kadro tespit, ihdas ve iptaline ilişkin temel esasları belirlemiş, ayrıca memur kadrolarının en alt ve üst derece aralıklarını göstermiş, bu derecelere atanma ve yükselmelerde ise ilgili mevzuat hükümlerini referans göstermiştir. Bu doğrultuda

Norm Kadro Yönetmeliği eki Memur Kütüğünde memur, tahsildar, mutemet, zabıta memuru, itfaiye eri, şoför gibi memur kadrolarının derece aralıkları 5-11 olarak belirlenmiştir.

Bu nedenle, kadro unvanları belirtilen memur kadro derecelerinin 5'inci derecenin altına indirilmesi Norm Kadro Yönetmeliği gereği mümkün değildir.

Ancak, söz konusu memur kadro derecelerinin 5 olması, bunların **kazanılmış hak aylıklarının** daha üst dereceye yükselmeyeceği anlamına gelmez. Çünkü, Lise mezunu memurların da 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36'ncı maddesine göre; 3'üncü derecenin 8'inci kademesine kadar yükselmesi, hatta aynı Yasa'nın 37'nci maddesine göre de son 6 yıllık olumlu sicilden 1 kademe alması durumunda, 2'nci derecenin 6'ncı kademesine kadar inmesi mümkündür. Ancak, bu durumda da **ilgilinin kadro derecesi değişmemekte, yani 5** olarak kalmaktadır.

İŞ YERİ AÇMA VE ÇALIŞTIRMA MEVZUATI

Soru: Haydar KARAKILIÇ

Aydındere Belediye Başkanı, Bulancak/GİRESUN

Hidro elektrik santrali çalışmasında kullanılmak üzere yerleşim alanına 100 metre yakın bölgede çalışan konkasör (çakıl kırma) Beton Santrali için İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı alınması gerekli midir?

Cevap: Ayşe ÜNAL

Şehir Plancısı, TBB İmar ve Şehircilik Müdürü

10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesi uyarınca yetkili idarelerden (belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyelerden) usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılıp çalıştırılmayacaktır. İşyerlerine bu Yönetmelik'te belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini de ortadan kaldırmamaktadır.

Yazınızda sözü edilen hidro elektrik santralini yapanlar kamu kurumu değil, özel hukuk gerçek veya tüzel kişisi ise santral yapımı sırasında çalıştırdıkları konkasör (çakıl kırma) ve beton santrali için, hat- ta ayrıca hidro elektrik santrali inşaatı bittiğinde burada elektrik üretilip satışını yapacaklarsa (ticari bir faaliyet yürütecekse) bu tesis işletmeye açıldığında burası için de işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Sözü edilen tesisler için başka kurum ve kuruluş- lardan alınan izin, tescil ve benzeri işlemler işyeri ruhsatı alma yükümlülüğünü ortadan kaldırmadığından, ruhsatsız açılan bu gibi yerlerin kapatılması belediye- nin yetkisindedir.

Soru: Ramazan ALAKAZLI

Eğerci Belediyesi, Devrek/ZONGULDAK

Beldemizde kendi evinin önünde ruhsatsız hurdacılık işi yapan bir vatandaşımız var. Biz bu işe engel olmak veya ruhsatlandırmak istiyoruz. Burayı ruhsatlandırmak için ne gibi kriterler uygulamalıyız veya bu işe engel olmak için ne yapabiliriz?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Şube Müdürü

Bilindiği üzere, herhangi bir ticari faaliyette bulunulması için yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınması gerekmektedir.

Sihhî ve gayrisihhî işyerleri ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesine dair iş ve işlemler 10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik”te yer almıştır. Bu Yönetmeliğin 6’ncı maddesine göre, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. Ancak, sorunuzdan evinin önünü hurda deposu gibi kullanıp, burada hurdacılık yaparak ticari kazanç sağlayan bir kişinin olduğu anlaşılmaktadır.

Bu faaliyete engel olmak için, 6’ncı madde kapsamında işlem yaparak, hurdaların kaldırılmasının ve ticaretinin durdurulması mümkündür. Bu kapsamda, 1608 sayılı Kanun’un 1’inci maddesine göre emre aykırı davranışla ilgili idari para cezası da uygulanabilir.

“İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik”te

“9.8- Her nevi hurda depoları, katı atık depolama tesisleri ile evsel ve endüstriyel katı atıklardan ham ve mamul madde üretimi konusunda faaliyet gösteren işletmeler (metal, kağıt, karton, pet, plastik, cam hurda ve atıkları kaynağından karışık toplayarak biriktiren, depolandığı yerden alınarak cinslerine göre ayrıştıran ve nakliye edilebilmesi için preslenen, preslenmiş hurdaların ayrı ayrı depolanarak sonra geri kazanım firmalarına gönderen tesis),” ikinci sınıf GSM’ler arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun Çeşitli Harçlarla İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 10’uncu maddesinde de işyeri tanımı

“Bu harcın uygulamasında işyeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, fabrika, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence, dinlenme ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai ve mesleki bir faaliyetle başka bir iş ve girişimin yapılmasına ayrılan ya da bu faaliyet, iş ve teşebbüslerde kullanılan yerlerdir.” şeklinde yapılmıştır.

Yukarıdaki hükümler çerçevesinde, anılan şah- sa kendi belirleyeceği yerde Yönetmeliğin ikinci sınıf gayrisihhi müesseselerle ilgili hükümleri ile diğer ortak hükümleri dikkate alınarak bir faaliyet ve depo ruhsatı verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Soru: Cemalettin CİVELEK

Düzce Belediyesi Zabıta Müdürlüğü

1- Ortak alan kullanımı ile beraber 203 m2 olan is- kanlı yere 3. sınıf fırın ruhsatı verebilir miyiz?

22’nci sınıf fırın için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kocaeli Bölge Müdürlüğünce işletme belge- si alınması gereksizdir denilmiş olup, bu yazı diğer fırın işletmelerine emsal teşkil eder mi?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Şube Müdürü

1- 10 Ağustos 2005 tarihi Resmi Gazete’de yayım- lanarak yürürlüğe girmiş olan İşyeri Açma ve Çalışma

Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik”te bazı değişiklikler yapılmış olup, bu değişikliklere ait düzenlemeler 13 Nisan 2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Yönetmeliğin gayri sıhhi müesseselerin sınıflarının gösterildiği Ek-2 listesinde fırınlarla ilgili olarak;

C) 6- GIDA MADDELERİ, İÇKİLER, YEMLER VE TARIMSAL ÜRÜNLER SANAYİİ

“13.4.2007 R.G. ile değişik 6.19- Günlük üretimi 1000 kg/günden az olan ekmek, sade pide ve ekmek çeşitleri üreten büyükşehir belediyesi sınırları içinde en az 250 m2, büyükşehir belediyesi olmayan illerde en az 200 m2, köy, belde ve ilçe belediye sınırları içinde en az 100 m2 olması zorunlu yerler,” üçüncü sınıf gayri sıhhi müessese,

olarak gösterilmiştir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte yapılan değişiklikler 13.4.2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yukarıda da görüldüğü gibi, bu değişikliklerde fırınlarla ilgili olarak yeni düzenlemeler yapılmış, fırın açılacak binalarda bazı yükseklik ve genişlik kriterleri getirilmiştir. Yönetmelik değişikliği yayımı tarihinde yürürlüğe girdiğinden, 13 Nisan 2007 tarihinden sonra ruhsatlandırılacak fırınlarda bu şartların aranması gerekmektedir.

Soru 1’de sözü edilen 3. sınıf fırının işletileceği bağımsız bölümün metre kare şartının Yönetmelikte yer alan düzenlemeye uygun olması gerekmektedir. Yazınızda fırın açılacak binanın müstakil olup olmadığına yer verilmediğinden, o binada başka bağımsız bölümler olup olmadığı bilinmemektedir. Bahsedilen binanın tümü fırın açılacak yere aitse ortak kullanım alanları dahil edilebilir. Ancak, başka bağımsız bölümler var ise bütün binaya ait ortak kullanım alanının fırın işletilecek bağımsız bölüme ilave edilmesi mümkün değildir.

2- Hangi işyerlerinden işletme belgesi isteneceği, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanan **İşyeri Kurma İzni ve İşletme Belgesi Alınması Hakkında Yönetmelikte** gösterilmiştir. Bu Yönetmelik, **17.12.2004 tarih ve 25673 sayılı Resmi Gazete’de** yayımlanmıştır. Bu Yönetmeliğin kapsamına Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelikte yer alan ve sanayiden sayılan işlerde 10 ve daha fazla kişinin çalıştığı işyerleri girmektedir.

3.9.2008 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik”in EK-I (A) listesinde sanayiden sayılan işler gösterilmiş olup bunlar arasında; 18-Fırıncılık, pastacılık, bisküvi ve diğer hamur işleri yer almaktadır. Bu bakımdan, tek bir fırın için verilen işletme belgesi alınması gereksizdir yazısının diğer fırınlara emsal teşkil etmeyeceği düşünülmektedir.

Soru: Söğüt Belediyesi, BİLECİK

1- 2007 yılında belediyemizden “Tarım İlaçları Satış Yeri” olarak ruhsat almış olan şirket, belediyemize başvurarak aynı yerde sigorta acenteliği faaliyeti de yürütmek istemektedir. 2007 yılında verilen ruhsata talî faaliyet olarak sigorta acenteliği işlenebilir mi?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Şube Müdürü

1- Bilindiği üzere, işyerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesindeki temel mevzuat, 10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiş olan **İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliktir.**

Bu Yönetmeliğin sorunuzla ilgili hükümlerine göz atılacak olursa;

6’ncı maddeye göre, yetkili idarelerden (belediye ve il özel idaresi) usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacak ve çalıştırılmayacaktır.

8’inci madde uyarınca, işyerinin başka bir adrese nakledilmesi halinde yeniden ruhsatlandırılması esastır.

10’uncu madde kapsamında; adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenlenecek, talî faaliyet konuları ruhsatta ayrıca belirtilecektir.

Aynı adreste bulunsa bile ana faaliyet konusu veya **işletmecisi farklı** olan işyerlerine ayrı ayrı ruhsat düzenlenecektir.

Bu düzenlemelere göre, önceki faaliyet konusu kapsamına yeni bir faaliyet eklendiği için ruhsat

yenilemesi yapılması ve ana faaliyet ve tali faaliyet şeklinde ruhsatlandırılması gerektiği düşünülmektedir.

Soru: Söğüt Belediye Başkanlığı, BİLECİK

İlçemizde okul kantinlerinin ruhsatlandırılma işlemleri aşamasında okul binasının yapı kullanma izin belgesi yok ise, kantin ruhsatı verebilir miyiz? Ruhsat verebilmemiz için nasıl bir yol izlememiz gerekir?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Şube Müdürü

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün, konunuza benzer görüş yazıları mevcuttur. Bu çerçevede;

21.6.2006 tarihli ve B050MAH0650002/5863-81258 sayılı yazıda;

“.....**Hangi işyerlerinden yapı kullanma izin belgesi isteneceği Yönetmeliğin 5/c maddesinde belirtilmiş** olup, ayrıca Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesi hükümleri de göz önüne alınmalıdır...”

07/09/2009 tarihli ve B.05.0.MAH.0.07.01.00/23117 sayılı yazıda;

“...Bilindiği üzere, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, “Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınaî faaliyetin icrasına müsaade eden kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 5377 sayılı Kanun ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesine “İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri, 12 Ekim 2004 tarihinden önce yapılmış yapılarla ilgili olarak uygulanmaz” şeklinde 6'ncı fıkra eklenmiştir.

Ayrıca, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin ortak hükümlere dair “İşyerlerinde aranacak genel şartlar” başlıklı 5'inci maddesinin (c) bendi “**Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması**” hükmü yer almaktadır.

Anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde, Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişiklik ile 12/10/2004 tarihinden önce yapılan binalarda yürütülecek olan sınaî faaliyetler için işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi halinde 184'üncü maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen cezanın uygulanmayacağı değerlendirilmektedir...”

22/07/2008 tarihli ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-19617 sayılı yazıda;

“Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yer alan üniversite, kredi yurtlar kurumu ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet binası ve sosyal tesislerinde **bağımsız bir şekilde ve ticari amaçla üçüncü kişiler tarafından işletilen kantin, çay ocağı, büfe, market, şarküteri, lokanta, kafeterya gibi işyerleri ile sinema, oyun salonu, internet salonu, düğün salonu gibi umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında ruhsat alıp almayacaklarını içeren ilgi yazınız incelenmiştir.**

Ticarete yönelik olmadan, münhasıran kendi personeline hizmet amacıyla kurumların kendilerine ait binalarda açtıkları lokallerde açık içki vermek istemeleri halinde 10/08/2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine tabi olmadığı, bu tür yerlerin ilgili kurumun sosyal tesis işletme usul ve esasları dâhilinde işletilebileceği, **ancak mezkur Yönetmeliğin işyeri tanımı kapsamına giren ve kurum faaliyetlerinden bağımsız şekilde, ticari amaçla üçüncü kişiler tarafından kurum içinde işletilen işyerlerinin ise Yönetmelik hükümleri çerçevesinde ruhsat almak zorunda oldukları** değerlendirilmektedir.”

24.08.2007 tarihli ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-21228 sayılı yazıda;

“Bilindiği üzere işyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz.” hükmü yer almakta olup, **yurtlar bünyesinde bulunan lokanta, kantin ve benzeri yerlerin üçüncü kişilere kiralamak suretiyle bu kişilerce işletilmesi halinde bahsedilen Yönetmelik hükümleri dahilinde yetkili idareden ruhsat alınması gerektiği** değerlendirilmektedir.”

Yukarıda örneği verilen görüş yazıları ve ilgili mevzuat hükümleri dahilinde; İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin ortak hükümlere dair “İşyerlerinde aranacak genel şartlar” başlıklı 5’inci maddesinin (c) bendinde kantin yer almadığından, işyeri ruhsatı verilmesi açısından yapı kullanma izin belgesi istenmeyeceği, okula ait kantin üçüncü şahıs tarafından ticari amaçla işletiliyorsa işyeri açma ve çalışma ruhsatı alacağı, ruhsatlandırmanın İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında yürütülmesi gerektiği düşünülmektedir.

DİĞER MEVZUAT

Soru: Sevil DERİCİOĞLU

Alaşehir Belediyesi Yazı İşleri Müdürü/ MANİSA

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 21’inci maddesi gereği toplantının ilk gününde Belediye Başkanının talebi ile oylanarak gündeme ilave olunan İmar Planı Tadilatı talepleri İmar Komisyonuna havale olunmaksızın aynı mecliste karara bağlanabilir mi? 21’inci maddenin 3’üncü fıkrası ile 24’üncü maddenin 4’üncü fıkrası arasında çelişki var mıdır?

Cevap: Ayşe ÜNAL

Şehir Plancısı, TBB İmar ve Şehircilik Müdürü

Bilindiği üzere 5393 sayılı Yasa’nın 21’inci maddesinin imara ilişkin bölümü “İmar konuları ile yıllık bütçe dışında kalan gündemdeki diğer konular ile üyelerin teklifleri; toplantıya katılanların salt çoğunluğunun kabulü hâlinde komisyonlara havale edilmeksizin belediye meclisince görüşülerek karara bağlanabilir.” şeklindedir. Dolayısıyla imar konularının mutlaka İmar Komisyonuna havale edilmesi ve İmar Komisyonunun mevzuat doğrultusunda raporlarını Belediye Meclisine sunmaları halinde Belediye Meclisince bir karara bağlanacağı açıktır.

Dolayısıyla yasa maddeleri arasında bir çelişki olmayıp imar konuları ile Yıllık bütçe konularının mutlaka ilgili komisyona havalesi yasa gereğidir.

Soru: Fahrettin AKTAŞ

Nusaybin Belediyesi Yazı İşleri Müdürü/MARDİN

Belediye meclis üyeleri arasından seçilen belediye başkan yardımcısı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na göre yapılan ihalelerde, ihale komisyonunda yer alabilir mi?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Şube Müdürü

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun ihale komisyonu başlıklı 6’ncı maddesinde “İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinin en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir....” hükmü,

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 60’ıncı maddesinin dördüncü fıkrasında, “Harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez. Malî hizmetler biriminde ön malî kontrol görevini yürütenler malî işlem sürecinde görev alamazlar.” hükmü,

yer almaktadır.

Yukarıdaki kanunlarda ve diğer mevzuatta, harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevinin aynı kişide birleşmeyeceği dışında bir hüküm bulunmamaktadır. Bu hükmün de, muhasebe yetkilisi ödemediği sorumlu olduğu için, harcama yapan ile ödeme yapının aynı kişi olmasının önüne geçmek için konulduğu değerlendirilmektedir.

4734 sayılı Kanun ise, ihale komisyonunun oluşturulmasında iki kişinin ihale konusu işin uzmanı olması ile komisyona muhasebe veya mali işlerden sorumlu personelin katılımı dışında bir şart getirmemiştir.

Bu bakımdan, sorunuzda sözü edilen meclis üyeleri arasından seçilen başkan yardımcısı uhdesinde muhasebe yetkilisi görevi bulunmuyorsa, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki ihalelerde yer alabileceği düşünülmektedir.

Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz

Hazırlayan: Mustafa Reşit HAZER

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

Aralık 2009

KANUNLAR

R.G. Yayın Tarih-No	17.12.2009-27435
B.K.K Tarih ve No	09.12.2009-5940
Adı	İmar Kanunu İle Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Özü	MADDE 1 – 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 28'inci maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiştir. MADDE 2 – 3194 sayılı Kanun'un 42'nci maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmiştir. “İdari müeyyideler: MADDE 42- Bu maddede belirtilen ve imar mevzuatına aykırılık teşkil eden fiil ve hallerin tespit edildiği tarihten itibaren on iş günü içinde ilgili idare encümenince sorumlular hakkında, üstlenilen her bir sorumluluk için ayrı ayrı olarak bu maddede belirtilen idari müeyyideler uygulanır. Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, beşyüz Türk Lirasından az olmamak üzere, aşağıdaki şekilde hesaplanan idari para cezaları uygulanır: ... Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir. ... Yetki belgeli yapı müteahhidi olmaksızın başlanılan yapının ruhsatı iptal edilir ve yapı mühürlenir. MADDE 3 – 3194 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesinin (I) numaralı fıkrasının (e) bendi değiştirilmiştir. MADDE 4 – 3194 sayılı Kanun'a geçici maddeler eklenmiştir. MADDE 5 – 13/12/1983 tarihli ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesinin mülga (g) bendi yeniden düzenlenmiş, (i) bendi değiştirilmiş ve (j) bendinde yer alan “sicillerini” ibaresi “kayıtlarını” olarak değiştirilmiştir. MADDE 6 – 180 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 12'nci maddesinin (h) bendi değiştirilmiştir. MADDE 7 – Bu Kanun'un; a) 1'inci maddesi ile değiştirilen 3194 sayılı Kanun'un 28'inci maddesinin sekizinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “inşaat ve tesisat işlerinde yetki belgesi olmayan usta çalıştıramaz” hükmü ile dokuzuncu fıkrasının müteahhitlere yetki belgesi verilmesine ilişkin hükümleri 1/1/2012 tarihinde, b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No	17.12.2009-27435
B.K.K Tarih ve No	08.12.2009-5939
Adı	Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun
Özü	MADDE 1 – 22/5/2007 tarihli ve 5664 sayılı Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanun'un 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasının sonuna bir cümle eklenmiştir. MADDE 2 – 5664 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine fıkralar eklenmiş, maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi ile üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır. ... (9) Belediyeler, bu Kanun'da belirlenen kriterlere ve nema hesaplama yöntemine göre nemalandıracakları tutarı kendi kaynaklarından çalışanlarına ödeyebilir. ... MADDE 3 – 5664 sayılı Kanun'a bir geçici madde eklenmiştir. MADDE 4 – Bu Kanun'un; a) 1'inci maddesi ve 2'nci maddesiyle 5664 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine eklenen dokuzuncu fıkra 30/5/2007 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde, b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449 (Mükerrer)
B.K.K Tarih ve No	25.12.2009-5944
Adı	2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu
Özü	– (1) 657 sayılı Kanun'un 154'üncü maddesi uyarınca, 1/1/2010-30/6/2010 döneminde aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0,057314), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylığı katsayısı (0,76177), yan ödeme katsayısı (0,018172) olarak uygulanır. (2) 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3'üncü maddesinin (c) bendi uyarınca çalıştırılan sözleşmeli personelin ücret tavanı; 1/1/2010-30/6/2010 döneminde (3.008) Türk Lirası olarak uygulanır. (3) Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 2009 yılı Aralık ayına ilişkin olarak açıklanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksinin 2009 yılı Haziran ayı endeksinde göre değişim oranının yüzde 4,5'i aşması halinde, aşan kısmı telafi edecek şekilde birinci ve ikinci fıkralarda yer alan katsayılar ile ücret tavanını yeniden belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAKANLAR KURULU KARARI

R.G. Yayın Tarih-No	08.12.2009 – 27426 (Mükerrer)
B.K.K Tarih ve No	16.11.2009 – 2009/15627
Adı	Kamu İdaresi Sağlık Hizmeti Sunucuları Dışındaki Vakıf Üniversiteleri Dahil Sözleşmeli Sağlık Hizmeti Sunucuları Tarafından, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca Belirlenen Sağlık Hizmetleri Bedeline Ek Olarak Alınabilecek İlave Ücretin Belirlenmesine İlişkin Karar
Özü	MADDE 1 – (1) Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki vakıf üniversiteleri dahil Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenen ölçütlere göre (hizmet kalite standardı, hasta hakları, hasta ve çalışan güvenliği, hastane hizmet dilim endeksi, hastane kapasitesi, çalışan hakları ve hukuki sorumluluklar v.b.) sınıflandırılan sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedelinin en fazla yüzde 70'ine kadar ilave ücret alabilirler.

MADDE 2 – (1) 29/5/2008 tarihli ve 2008/13728 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3 – (1) Bu Karar 1/1/2010 tarihinde yürürlüğe girer.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No	04.12.2009–27422
Yayımlayan	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Adı	İşletme Belgesi Hakkında Yönetmelik
Özü	MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, işletme belgesi verilmesinde uygulanacak usul ve esasları belirlemektir. MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 3/9/2008 tarihli ve 26986 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sanayi, Ticaret, Tarım ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik ekinde yer alan sanayiden sayılan işlerin yapıldığı, elli veya daha fazla işçi istihdam edilen işyerlerini kapsar. (2) Bu Yönetmelik hükümleri; aşağıda sayılan yönetmeliklerin kapsamında yer alan işyerlerine uygulanmaz: a) 23/12/2003 tarihli ve 25325 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı İşlerinde Sağlık ve Güvenlik Yönetmeliği, b) 21/2/2004 tarihli ve 25380 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği, c) 22/2/2004 tarihli ve 25381 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sondajla Maden Çıkarılan İşletmelerde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği. MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında bulunan tüm işyerlerine “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı” düzenlenmeden önce bölge müdürlüğünden işletme belgesi alınması zorunludur. ... MADDE 9 – (1) 17/12/2004 tarihli ve 25673 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyeri Kurma İzni ve İşletme Belgesi Alınması Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	17.12.2009–27435
Yayımlayan	Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)
Adı	4749 Sayılı Kanun Kapsamında Dış Finansman Sağlanmasına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik
Özü	MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde dış finansman sağlanmasına, sağlanan dış finansmanın dış borcun tahsisi, dış borcun ikrazı yöntemleriyle veya Hazine geri ödeme garantisi altında kuruluşlara kullandırılmasına ve Dış Borç Ödeme Hesabının oluşturulmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, a) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun I ve II/A sayılı cetvellerinde yer alan kamu idareleri, b) 5018 sayılı Kanun’un II/B, III ve IV sayılı cetvellerinde yer alan kamu idareleri ve kurumları, c) Kamu iktisadi teşebbüsleri, ç) Özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, d) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler, bunlara bağlı idareler ile sair yerel yönetim kuruluşları, e) Fonlar, f) Kamu bankaları,

g) Yatırım ve kalkınma bankalarını kapsar.

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik ile 12/4/2002 tarihli ve 24724 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hazine Garantileri Verilmesi, İzlenmesi, Bütçeleştirilmesi ve Raporlanmasına İlişkin Esas ve Usullere Dair Yönetmelik ile 10/9/2003 tarihli ve 25225 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Dış Borç Ödeme Hesabı Oluşturulması ve İşleyişine İlişkin Esas ve Usullere Dair Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	19.12.2009–27437
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı	Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
Özü	17/7/2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin Ek II'sinde yer alan Seçme-Elemente Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesinin 47'nci maddesinden sonra gelmek üzere 48'inci madde eklenmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	22.12.2009–27440
Yayımlayan	Başbakanlık (Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı)
Adı	Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
Özü	25/7/2006 tarihli ve 26239 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kalkınma Ajansları Personel Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	22.12.2009–27440
Yayımlayan	Başbakanlık (Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı)
Adı	Kalkınma Ajansları Denetim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
Özü	3/8/2009 tarihli ve 27308 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kalkınma Ajansları Denetim Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	24.12.2009–27442
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı	Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	MADDE 1 – 29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevre Kanunu'nca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin 17'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik 1/4/2010 tarihinde yürürlüğe girer.” MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki geçici 2'nci madde eklenmiştir. GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik usul ve esasları çerçevesinde gerçekleştirilecek olan iş ve işlemler, 1/7/2010 tarihine kadar Bakanlıkça belirlenerek Bakanlığın internet sitesinde ilan edilecek illerde elektronik ortamda, diğer illerde ise evrak üzerinden yapılır.”
R.G. Yayın Tarih-No	30.12.2009–27448
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı	Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik
Özü	Bu Yönetmeliğin amacı; çevre ve insan sağlığının korunması için araçlardan kaynaklanan atıkların oluşumunu engellemek, ömrünü tamamlamış araçlar ve bunlara ait parçaların yeniden kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım işlemleri ile bertaraf edilecek atık miktarını azaltmak, ekonomik operatörlerin ve geçici depolama alanlarının tabi olacakları standartları ve yükümlülükleri belirlemektir.

R.G. Yayın Tarih-No	30.12.2009-27448
Yayımlayan	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Adı	Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	8/2/1989 tarihli ve 20074 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinin 3'üncü maddesinde yer alan muayene ve damgalama ücretleri değiştirilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449 (4.Mükerrer)
Yayımlayan	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Adı	Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	24/7/1994 tarihli ve 22000 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

TEBLİĞLER – TALİMATLAR – GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No	01.12.2009-27419
Yayımlayan	Devlet ve Maliye Bakanlıkları
Tebliğ No	-
Adı	Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
Özü	MADDE 1 – 22/8/2008 tarih ve 26975 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nin "Kullanılabilecek Araçlar" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiş, üçüncü fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir. MADDE 2 – Tebliğin "Raporlama" başlıklı 8'inci maddesinin birinci fıkrasının (ii) bendi değiştirilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	03.12.2009-27421
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	2
Adı	Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliği
Özü	Bu Tebliğ, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesi gereğince 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin 6'ncı maddesi uyarınca görevlendirilen taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin görevlendirilmesinde ve 5018 sayılı Kanun'a ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlarda görevlendirilen taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin kefalete bağlanmasında ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi ve kamu idareleri arasında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	04.12.2009-27422
Yayımlayan	Sosyal Güvenlik Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	2008 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
Özü	29/9/2008 tarihli ve 27012 sayılı birinci mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "2008 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği"nin (SUT'un) (14.1) numaralı maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkraları yeniden düzenlenmiş ve aynı maddeye (6). fıkra eklenmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	05.12.2009-27423
Yayımlayan	Başbakanlık
Tebliğ No	2009/19
Adı	Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Stratejisi

Özü	Bu Genelgeyle; Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Kamuda Etkin Yönetimin Geliştirilmesi Komisyonunun adı "Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Komisyonu" olarak değiştirilmiş ve "Kurullarda Görev Alacak Hükümet Üyeleri" konulu 2009/7 sayılı genelge eki "KURULLAR LİSTESİ" nin 9'uncu maddesi yeniden düzenlenmiştir. 2006/32 sayılı genelge yürürlükten kaldırılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	09.12.2009-27427
Yayımlayan	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Tebliğ No	-
Adı	İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri İle Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ
Özü	Bu Tebliğin amacı, Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. Bu Tebliğ, işyeri sağlık ve güvenlik birimlerinin kuruluş ve işleyişi, ortak sağlık ve güvenlik birimleri ve eğitim kurumlarının yetkilendirilmeleri için başvuru usulleri ve istenilen belgeler, belgelendirme ve çalışma esaslarına dair alınacak tedbir ve uygulamaları kapsar.
R.G. Yayın Tarih-No	10.12.2009-27428
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	14
Adı	Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği
Özü	23/10/2008 tarihli ve 27033 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (6) Sıra No'lu Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliğinde değişiklik ve düzenlemeler yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No	18.12.2009-27436
Yayımlayan	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Tebliğ No	-
Adı	Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ
Özü	MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, 2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na tabi çalışmış olmaları sebebiyle 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 4'üncü maddesi kapsamında sayılanların ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 15/01/2010 tarihinden itibaren devralınmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. MADDE 3-(1) 15/01/2010 tarihi itibarıyla; a) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanuna ekli; 1- (I) sayılı cetvelde sayılmış olan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, 2- (II) sayılı cetvelde sayılmış olan özel bütçeli idarelerde, 3- (III) sayılı cetvelde sayılmış olan düzenleyici ve denetleyici kurumlarda, 4- (IV) sayılı cetvelde sayılmış olan sosyal güvenlik kurumlarında, b) Belediyeler ve il özel idareleri ile bunların bağlı kuruluşlarında, mahalli idare birliklerinde (köylere hizmet götürme birlikleri hariç), c) 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kamu iktisadi teşebbüslerinde, d) Özelleştirme programına alınmış olanlar dahil, sermayesinin en az yüzde 50'si kamuya ait olan kurum, kuruluş, ortaklık veya şirketlerde, e) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında, f) Yukarıda belirtilenler kapsamına girmemekle birlikte özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulmuş olan diğer kamu kurum ve kuruluşlarında, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi gereğince 5434 sayılı Kanun hükümlerine

göre kesenek ve karşılık ödenmesi gerekenler ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetleri Sosyal Güvenlik Kurumunca devralınarak 5510 sayılı Kanunun genel sağlık sigortasına ilişkin hükümlerinden yararlandırılacaklardır.

...

MADDE 5 - (1) Sağlık hizmetleri devir alınan kamu idareleri 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi kapsamında 15/01/2010 tarihinden itibaren Sosyal Güvenlik Kurumuna verecekleri aylık prim ve hizmet belgelerinde emekli keseneklerine esas aylıklarının yüzde 12'si oranında genel sağlık sigortası primi tahakkuk ettirerek bu primin tamamını "Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ"de belirtildiği şekilde ve sürede Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeyeceklerdir.

...

MADDE 6- (1) Devir tarihi itibarıyla ilgili kanunlarında belirlenmiş olan koşullara uygun olarak gerekli tedavi yardımlarından yararlananlar, aynı koşulları korudukları müddetçe genel sağlık sigortası kapsamında sağlık hizmetinden yararlanmaya devam ederler.

MADDE 7-...

Bu itibarla, bakmakla yükümlü olunan kişilerin sağlık hizmetlerinden yararlandırılmasına ilişkin uygulamaya durum değişikliğinin olduğu tarihte son verilmesi gerektiğinden, kamu idarelerinin bakmakla yükümlü olunan kişilerin durum değişikliğine ilişkin bilgileri, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren onbeş gün içinde Kuruma bildirmesi gerekmekte olup, bildirimin bu sürede yapılmaması halinde de yukarıda belirtilen idari para cezası uygulanacaktır.

R.G. Yayın Tarih-No
Yayımlayan
Tebliğ No
Adı
Özü

29.12.2009-27447

Maliye Bakanlığı

38

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun (1) mükerrer 44'üncü maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu; konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına büyükşehirlerde 15 YKr, diğer yerlerde 12 YKr olarak hesaplanacağı; işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde yüzde 25 artırımlı uygulanacağı; bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bakanlığımızca 2009 yılı için yeniden değerlendirme oranı yüzde 2,2 (iki virgöl iki) olarak tespit edilmiş ve 392 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği(2) ile ilan edilmiş bulunmaktadır.

Buna göre; 1/1/2010 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi aşağıdaki tutarlara göre tahsil edilecektir.

R.G. Yayın Tarih-No
Yayımlayan
Tebliğ No
Adı
Özü

29.12.2009-27447

Maliye Bakanlığı

393

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

Vergi Usul Kanunu'nun 104, Mükerrer 115, 177, 232, 252, 313, 343, 352 (Kanun'a Bağlı Cetvel), 353 ve Mükerrer 355'inci maddelerinde yer alıp 2009 yılında uygulanan miktarların ve hadlerin, 2009 yılı için yüzde 2,2 (iki virgöl iki) olarak tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle belirlenen ve 01/01/2010 tarihinden itibaren uygulanacak olan miktarlar ve hadler bu tebliğe ekli listede gösterilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	29.12.2009-27447
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	273
Adı	Gelir Vergisi Genel Tebliği
Özü	Gelir Vergisi Kanunu'nun 103'üncü maddesinde yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2010 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir. 8.800 TL'ye kadar yüzde 15 22.000 TL'nin 8.800 TL'si için 1.320 TL, fazlası yüzde 20 50.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.960 TL, fazlası yüzde 27 50.000 TL'den fazlasının 50.000 TL'si için 11.520 TL, fazlası yüzde 35
R.G. Yayın Tarih-No	29.12.2009-27447
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	41
Adı	Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Genel Tebliği
Özü	1/1/2010 tarihinden itibaren 7338 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin (b), (d) ve (e) bentlerinde yer alan istisna tutarları yeniden belirlenmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	30.12.2009-27448
Yayımlayan	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Tebliğ No	2010/1-2
Adı	Su, Elektrik ve Doğalgaz Sayaçlarının Tamir ve Ayar Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ
Özü	3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun 11'inci maddesi uyarınca su, elektrik ve doğalgaz sayaçlarının tamir ve ayarları için ayar istasyonları tarafından, sayaç sahibi şahıs veya müesseselerden alınacak ücretler Ek-1'de yer alan Su, Elektrik ve Doğalgaz Sayaçlarının Tamir ve Ayar Ücretleri Tarifesinde belirtildiği şekilde yeniden düzenlenmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449
Yayımlayan	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Tebliğ No	2009/1
Adı	Asgari Ücret Tespit Komisyonunun 29/12/2009 Tarihli ve 2009/1 Sayılı Kararı
Özü	16 yaşını doldurmuş işçiler için günlük asgari ücreti; 1/1/2010-30/6/2010 tarihleri arasında uygulanmak üzere 24.30 (yirmidört otuz) Türk Lirası olarak, 1/7/2010-31/12/2010 tarihleri arasında ise 25.35 (yirmibeş otuzbeş) Türk Lirası olarak belirlemiştir. 16 yaşını doldurmamış işçiler için günlük asgari ücretin; 1/1/2010-30/6/2010 tarihleri arasında uygulanmak üzere 20.70 (yirmi yetmiş) Türk Lirası olarak, 1/7/2010-31/12/2010 tarihleri arasında ise 21.60 (yirmibir altmış) Türk Lirası olarak belirlenmesi Komisyonca kabul edilmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	53
Adı	Damga Vergisi Kanunu Genel Tebliği
Özü	488 sayılı Damga Vergisi Kanunu gereğince Damga Vergisi miktarları yeniden belirlenmiştir. Akitlerle ilgili kağıtlar Belli parayı ihtiva eden kağıtlar: 1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler (Binde 8,25) 2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)

- (Binde 1,65)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri (Binde 8,25)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler (Binde 8,25)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil) (Binde 1,65)
6. (Değişik: 5766/10-b md.) (Yürürlük: 6.6.2008) Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler (Binde 1,65)
- B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:
1. Tahkimnameler (27,90 TL)
2. Sulhnameler (27,90 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil) (156,20 TL)
- II. Kararlar ve mazbatalar
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:
- a) Belli parayı ihtiva edenler (Binde 8,25)
- b) Belli parayı ihtiva etmeyenler (27,90 TL)
2. (Değişik : 5766/10-c md.) (Yürürlük : 6.6.2008) İhale kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Binde 4,95)
- ...
- IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar
1. Makbuzlar:
- a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar (Binde 8,25)
- b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6.6.2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar (Binde 6,6)
- c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler (Binde 6,6)
- d) İcra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar (Binde 6,6)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):
- a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için (0,55 TL)
- b) Vergi beyannameleri:
- ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri (27,90 TL)
- bb) Kurumlar vergisi beyannameleri (37,25 TL)
- bc) Katma değer vergisi beyannameleri (18,55 TL)

	bd) Muhtasar beyannameler	(18,55 TL)
	be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(18,55 TL)
	c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(37,25 TL)
	d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(13,75 TL)
	e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(13,75 TL)
	f) (Ek:5838/15 md.)(Yürürlük: 28.02.2009) Elektronik ortamda birlikte verilen muhtasar beyanname ve sigorta prim bildirgesinden sadece muhtasar beyanname için	(22,00 TL)
	3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümeeri.	(0,55 TL)
R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449	
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı	
Tebliğ No	60	
Adı	Harçlar Kanunu Genel Tebliği	
Özü	Kanun'a bağlı tarifelerde yer alan nispi harç oranları ve (58) Seri No'lu Harçlar Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilen maktu harçlar (maktu ve nispi harçların asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler dahil), 1/1/2010 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yüzde 10 oranında artırılarak Tebliğ ekindeki tarifelerde gösterilmiştir.	
R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449	
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı	
Tebliğ No	61	
Adı	Harçlar Kanunu Genel Tebliği	
Özü	492 sayılı Kanun'un mükerrer 138'inci maddesi hükmü gereğince, Kanun'a bağlı tarifelerdeki maktu harçlar ile maktu ve nispi harçların asgari ve azami miktarlarını belirleyen hadler 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yeniden tespit edilmiştir.	
R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449	
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı	
Tebliğ No	34	
Adı	Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği	
Özü	29/12/2009 tarihli ve 2009/15725 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında 197 sayılı Kanun'un 5 ve 6'ncı maddelerinde belirtilen (I), (II) ve (IV) sayılı tarifelerde yer alan taşıtlar için 2010 yılında uygulanacak olan motorlu taşıtlar vergisi tutarları, 2009 yılı tutarları yüzde 3,3 (üç virgöl üç) oranında artırılarak belirlenmiştir.	
R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449	
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı	
Tebliğ No	2009-3	
Adı	Değerli Kağıtlar Kanunu Genel Tebliği	
Özü	210 sayılı Kanun'a ekli ve 5281 sayılı Kanunla değişik Değerli Kağıtlar Tablosunda yer alan değerli kağıtların bedelleri, 1/1/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yeniden tespit edilmiş ve tebliğe ekli tabloda gösterilmiştir.	
R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449 (5.Mükerrer)	
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı	
Tebliğ No	-	
Adı	Kamu Personelinin Sağlık Hizmetlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Devrine İlişkin Tebliğ	
Özü	-31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 12'nci maddesinde;	

"Kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler Kurum tarafından devralınan tarihe kadar devam eder. Devir süreci üç yıl içinde tamamlanır." hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm çerçevesinde, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından, 15/1/2010 tarihinden itibaren ilgili kayıt ve işlemlerin devir alınması kararı alınmış ve "Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ" 18/12/2009 tarihli ve 27436 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış bulunmaktadır. Buna göre, kamu personeli ve bakmakla yükümlü bulundukları aile fertleri de (5510 sayılı Kanun'un geçici 12'nci maddesinin dokuzuncu fıkrası kapsamına girenler hariç) 15/1/2010 tarihinden itibaren, 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre genel sağlık sigortalısı sayılacaktır.

...

-Kamu personeli ve bakmakla yükümlü bulundukları aile fertleri, devir tarihinden itibaren, kurum tabiplikleri dahil birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurum ve kuruluşlarına, sevkli olarak veya doğrudan, T.C. kimlik numarası ve kimlik tespiti için gerekli bir belge (nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı, pasaport) ile birlikte, sağlık kartesi olmaksızın müracaat edebileceklerdir. Kamu personeli için ayrıca, hasta yollama kâğıdı (hasta sevk kâğıdı) düzenlenmeyecektir.

...

15/1/2010 tarihinden itibaren (bu tarih dâhil), sağlık kurum ve kuruluşları tarafından, yatarak veya ayakta tedavi amacıyla memuriyet mahalli dışına sevk edilen kamu personeli ile bakmakla yükümlü bulundukları aile fertlerine, gidiş ve dönüşleri için yol masrafı ve gündelikleri ile ayakta tedavi görmeleri halinde ayakta tedavi süresince gündelikleri görevli oldukları kamu idarelerince değil, SUT'un ilgili maddesinde belirtilen esaslar dâhilinde Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenecektir. Aynı şekilde, tedavi amacıyla memuriyet mahalli dışına sevk edilenlerin refakatçileri için de 15/1/2010 tarihinden itibaren kamu personelinin kurumu tarafından yol masrafı ve gündelik ödenmeyecektir.

R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449 (5.Mükerrer)
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	325
Adı	Milli Emlak Genel Tebliği
Özü	2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki konutların aylık kira bedellerinin belirlenmesi hk.

R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009-27449 (5.Mükerrer)
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	35
Adı	Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği
Özü	5766 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 18'inci maddesinin (a) bendiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 20'nci maddesinin (d) bendinde yapılan değişikliklerle, tescil edilmiş motorlu kara taşıtlarının her türlü satış ve devirlerinin trafik tescil şube veya büroları tarafından yerine getirileceği hüküm altına alınmıştır. Anılan maddenin 1/8/2008 olan yürürlük tarihi, 5795 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1'inci maddesi ile 1/1/2009 olarak değiştirilmiş ancak, 5828 sayılı 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 29'uncu maddesinin altıncı fıkrası ile 31/12/2009 olarak uygulanacağı belirtilmiştir. 5942 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2'nci madde hükmüyle, 5795 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinde yer alan "1/1/2009 tarihinde" ibaresi "1/5/2010 tarihinde" şeklinde değiştirilmiştir. Buna göre; 31 Seri No.lu Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği'nin "II – Motorlu Kara Taşıtları Mükellefiyet Kaydı" başlıklı kısmının yürürlük tarihi de, 1/5/2010 tarihine ertelenmiştir.

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No	17.12.2009- 27435
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumu
Adı	Kamu İhale Kurulunun 7/12/2009 Tarihli ve 2009/DK.D-164 Sayılı Kararı
Özü	4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 13'üncü maddesi ile aynı Kanun'un 5812 sayılı Kanun'un 26'ncı maddesi ile değişik Ek 1 Maddesi uyarınca, Kamu İhale Bülteninde yayımlanan ilanlar dışında kalan ve mahalli gazetede ya da mahalli gazete çıkmayan yerlerde idare ile hükümet ve belediye binalarının ilân tahtalarına asılan yazılar ve belediye yayın araçları ile yapılan ve yedi günlük süreye tabi ilanlar, ayrıca Kurum tarafından da yayımlanacaktır. ... 6 - Bu Kararın, 4/1/2010 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesine, Oybirliğiyle karar verildi.
R.G. Yayın Tarih-No	24.12.2009- 27442
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığı
Adı	Niğde İli Ulukışla İlçesine Bağlı Aktoprak Beldesinin İsmi "Kılan" Olarak Değiştirilmesine Dair Karar
Özü	Niğde İli Ulukışla İlçesine bağlı Aktoprak Beldesinin isminin "Kılan" olarak değiştirilmesi, 5393 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi uyarınca uygun görülmüştür.
R.G. Yayın Tarih-No	24.12.2009- 27442
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığı
Adı	Afyonkarahisar İli Sinanpaşa İlçesine Bağlı Savran Beldesinin İsmi "Serban" Olarak Değiştirilmesine Dair Karar
Özü	Afyonkarahisar İli Sinanpaşa İlçesine bağlı Savran Beldesinin isminin "Serban" olarak değiştirilmesi, 5393 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

Ocak 2010

BAKANLAR KURULU KARARI

R.G. Yayın Tarih-No	12.01.2010 – 27460
B.K.K Tarih ve No	6.1.2010 – 2010/7
Adı	Kamu Personelinin Maaşlarının Hesabına Esas Tutulan Katsayıların Yeniden Tespiti ve İlgili Mevzuatı Uyarınca İstihdam Edilen Sözleşmeli Personelin Ücretlerinin Artırılması, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlar İle Bazı Kararlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
Özü	1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 154'üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0,057383), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak aylık taban katsayısı (0,76293), iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,01819) olarak yeniden belirlenmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	14.01.2010 – 27462
B.K.K Tarih ve No	6.1.2010 – 2010/8
Adı	Kamu Personelinin Maaşlarının Hesabına Esas Tutulan Katsayıların Yeniden Tespiti ve İlgili Mevzuatı Uyarınca İstihdam Edilen Sözleşmeli Personelin Ücretlerinin Artırılması, Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlar İle Bazı Kararlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
Özü	4/7/1956 tarihli ve 6772 sayılı Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan işçilere 2010 yılında; a) Kanun'un 1'inci maddesine göre yapılacak ilave tediyeinin birinci yarısının 29/1/2010, diğer yarısının 30/6/2010 tarihinde, b) Kanun'un 2'nci maddesine göre maden işletmelerinin münhasıran yer altı işlerinde çalışanlara yapılacak ilave tediyeinin tamamının 27/12/2010 tarihinde, ödenmesi kararlaştırılmıştır.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No	31.12.2009–27449 (7.Mükerrer)
B.K.K Tarih ve No	Bakanlar Kurulu
Adı	Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	27/7/1973 tarihli ve 7/6913 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliğine bir madde eklenmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	07.01.2010–27455
B.K.K Tarih ve No	Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı)
Adı	Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
Özü	14/8/2007 tarihli ve 26613 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik de değişiklikler ve yönetmeliğe eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No B.K.K Tarih ve No Adı Özü	07.01.2010-27455 Ulaştırma Bakanlığı Araç Muayene İstasyonlarının Açılması, İşletilmesi ve Araç Muayenesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 23/9/2004 tarihli ve 25592 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Araç Muayene İstasyonlarının Açılması, İşletilmesi ve Araç Muayenesi Hakkında Yönetmelik de değişiklik yapılmıştır.
R.G. Yayın Tarih-No B.K.K Tarih ve No Adı Özü	10.01.2010-27458 Kamu İhale Kurumu Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin geçici 3'üncü maddesi değiştirilmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No B.K.K Tarih ve No Adı Özü	10.01.2010-27458 Kamu İhale Kurumu Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin geçici 3'üncü maddesi değiştirilmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No B.K.K Tarih ve No Adı Özü	19.01.2010-27467 Sağlık Bakanlığı Mezarlık Yerlerinin İnşası ile Cenaze Nakil ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmelik MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı sıhhi açıdan mezarlık yer seçimi kriterlerinin tespiti ve ölümden define kadar bütün iş ve işlemlerin usul ve esaslarını belirlemektir. MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik sıhhi açıdan mezarlık yer seçimi kriterlerinin tespiti, mezarlık ile mezarların tesis ve inşası, gömme izin belgesi verilmesi, cenazelerin yıkattırılması, kefenlenmesi, tabutlanması, nakli, defni ve icabı halinde mezarlıktan tekrar çıkartılması ile sağlık açısından mahsuru bulunan cenazelerin ne suretle defnolunacağı, ölü küllerinin nakli ve muhafazası ile ilgili usul ve esasları kapsar. MADDE 6 – ... (2) Mezarlık yeri seçimi için, il merkezindeki belediye ve köyler valiliğe, ilçeye bağlı belediye ve köyler ise bağlı oldukları kaymakamlığa müracaat ederler. ... MADDE 8 – (1) Umumî mezarlıkların mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde ise köy tüzel kişiliklerine aittir. Bu yerler satılamaz ve kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yolu ile iktisap edilemez. ... MADDE 10 – (1) Mezarlık vasfı taşımayan mevcut mezarlıklarda gerekli düzenlemeler yapılarak cenaze definine devam edilir. ... MADDE 15 – (1) Her mezarlıkta oraya gömülen cenazelerin; adı soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, baba adı, doğum tarihi, ölüm tarihi, adresi, ölüm sebebi, cenaze gömme izin belgesi numarası ve hangi numaralı mezara gömüldüklerini gösterir, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-5'deki mezarlık defteri tutulacaktır. ... MADDE 25 – (1) Fakir veya kimsesiz cenazeler; belediyece veya köy muhtarlıklarınca herhangi bir ücret alınmadan kaldırılır, yıkattırılır, kefenlenir ve gömülür. ... MADDE 31 – (1) Belediye sınırları içerisindeki cenaze nakli, belediye tarafından yapılır veya yaptırılır. MADDE 32 – (1) İl dışına nakledilecek cenazeler için, belediye sağlık işleri birimlerinden ya da köy muhtarından cenazelerin fenni usullere uygun olarak tabutlandığı bilgisini

de içeren, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-3'teki cenaze yol izin belgesi alınır.
MADDE 33 – (1) Fakir cenazelerin şehir dışı nakilleri, mahallî imkânlar ölçüsünde mülki amirce sağlanır.

...
MADDE 39 –...

(2) Mezarlıklara, sabah saat sekizden akşam gün batıncaya kadar cenaze gömülebilir. Bu saatler dışında, zorunlu sebepler haricinde cenaze gömülemez. Zorunlu sebebin tayini belediye başkanı veya köy muhtarı aittir.

...
MADDE 43 – (1) 3/12/1930 tarihli Ölülerin Bir Yerden Diğer Bir Yere Nakline Dair Talimatname ile 12/3/1942 gün ve 5055 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mezarlık Nizamnamesinin 8 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Mucibince Hazırlanan Talimatname yürürlükten kaldırılmıştır.

...
GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Mevcut mezarlıklarda bulunan ve gerekli şartları taşımayan cenaze yıkama yerleri belediye veya köy muhtarlığı tarafından 2 yıl içinde uygun hale getirilir.

R.G. Yayın Tarih-No	22.01.2010-27470
B.K.K Tarih ve No	Başbakanlık (Diyanet İşleri Başkanlığı)
Adı	Camilerin Bakım Onarım ve Çevre Tanzimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
Özü	24/5/1985 tarihli ve 18763 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Camilerin Bakım Onarım Temizlik ve Çevre Tanzimi Yönetmeliğinde değişiklikler ve eklemeler yapılmıştır.

TEBLİĞLER – TALİMATLAR – GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No	07.01.2010-27455
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Tebliğ No	2010/1
Adı	2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ
Özü	2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 20'nci maddesinde, kanuna aykırılık halinde 1/1/2010 tarihinden itibaren uygulanacak idari para cezaları belirlenmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	08.01.2010-27456
Yayımlayan	Mesleki Yeterlilik Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ
Özü	Bu Tebliğ ile; 1. Kompleci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili) (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 2. Kompleci (Yuvarlak Örmeye Hazır Giyim ve Ev Tekstili) (Seviye 3) Ulusal Meslek Standardı 3. Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili) (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı 4. Model Makineci (Yuvarlak Örmeye Hazır Giyim ve Ev Tekstili) (Seviye 4) Ulusal Meslek Standardı yürürlüğe konulmuştur.

R.G. Yayın Tarih-No	08.01.2010-27456
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	2
Adı	2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği
Özü	2010 yılında öğle yemeği servisinde faydalanan olanlardan alınacak en az tutarlar üzerinden alınacak günlük yemek bedeli tespit edilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	13.01.2010-27461
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	326
Adı	Millî Emlak Genel Tebliği
Özü	27/7/2007 tarihli ve 26595 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 312 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliğine, bu Tebliğin 12'nci maddesinden sonra gelmek üzere ek maddeler eklenmiştir. Ek maddeler ile; Kıyı Kanunu kapsamında kalan yerlerde ecrimisil işlemleri, Ecrimisil tespit, takdir ve tahsilinde özellik arzeden işlemlerine açıklamalar getirilmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	14.01.2010-27462
Yayımlayan	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Tebliğ No	2010/1
Adı	3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun Kooperatiflerde Uygulanmasına Dair Tebliğ
Özü	19/4/1990 günlü ve 3628 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, bu Kanun kapsamındaki görevlere devam edenlerin, sonu (0) ve (5) ile biten yılların en geç Şubat ayı sonuna kadar bildirimlerini yenilemeleri gerektiği belirtildiğinden, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na tabi kooperatifler ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdürleri ve 4572 sayılı Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun hükümlerine göre faaliyet gösteren tarım satış kooperatiflerinin yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdürlerinin mal beyanlarıyla ilgili bazı açıklamalarda bulunulmuştur.
R.G. Yayın Tarih-No	16.01.2010-27464
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	395
Adı	Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
Özü	Bu Tebliğ ile mükellef ve vergi sorumlularının izahat talebinde bulunmaları üzerine idarenin vereceği yazılı cevaplara (özelgelere) ilişkin müracaatın nereye yapılacağı, yetkili makamın neresi olduğu, özelge talebinin hangi konuları kapsadığı gibi hususlara açıklık getirilmektedir.
R.G. Yayın Tarih-No	17.01.2010-27465
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	4
Adı	Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ (Sayı: 2010/4)
Özü	Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri, kamu bankaları ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tasarrufunda bulunan eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, çocuk bakımevi, spor tesisi ve benzeri sosyal ve destek amaçlı tesislerden dinlenme amacıyla veya diğer amaçlarla yararlanacaklardan alınacak yemek, konaklama ve diğer hizmet bedellerinin tespitinde ve elde edilen gelirlerin kullanımında aşağıdaki esas ve usullere uyulması gerekli görülmüştür. 1 - Misafirhanelerden yararlanan kurum personelinin kişi başına her gece için en az 5,50 TL alınır. İdarelerce, verilen hizmetin özelliği, maliyeti ve standardın üzerinde olması, odadaki yatak sayısı gibi hususlar dikkate alınarak daha yüksek konaklama bedeli tespit edilebilir. 2 - Misafirhanelerden yararlanacak geçici görevli kamu personelinin alınacak konaklama bedeli, geçici görevlendirmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin 2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) cetvelinin dipnotunda yer alan hükme göre %50 artırımlı miktarının tamamını, daha sonraki günler için ise artırımsız gündeliklerinin 1/2'sini, geçici görevli denetim elemanlarından alınacak konaklama bedeli ise yurtiçi gündeliklerinin %50 artırımlı miktarının tamamını geçemez.

Misafirhanelerden yararlanan geçici görevli personel hangi kamu kurumunda çalışırsa çalışsın hepsine aynı tarife uygulanacaktır.

Diğer sosyal tesislerden yararlandırılan geçici görevli kamu personeli ile geçici görevli denetim elemanlarından alınacak konaklama bedeli hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

3 - Her ne ad altında ve sürede olursa olsun (kiralananmış olan yerler dahil) kurumun tasarrufunda olan yerlerde personelin konaklaması halinde (lojman olarak tahsis edilenler hariç), bu yerler de "Misafirhane" kapsamında değerlendirilecektir.

-Kamu kurum ve kuruluşlarına ait kreş ve çocuk bakımevlerine kabul edilecek Devlet memurları ile diğer kamu personelinin her çocuğu için aylık bakım ücreti asgari 94,50 TL olarak tespit edilmiştir.

Ancak belirlenen asgari aylık ücretlerin kreş ve çocuk bakımevi hizmetlerinin karşılanmasında yeterli olmadığı durumlarda, kurum ve kuruluşlar belirlenen ücretin üzerinde bedel tespit etmeye yetkilidir.

-Bu Tebliğ hükümleri 1/2/2010 tarihinden geçerli olmak üzere uygulanır.

R.G. Yayın Tarih-No	21.01.2010-27469
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumu
Tebliğ No	2010/1
Adı	Kamu İhale Tebliği
Özü	4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Eşik Değerler ve Parasal Limitlerin Güncellenmesi" başlıklı 67'nci maddesine göre, 1 Şubat 2010 tarihinden geçerli olmak üzere uygulanacak eşik değerler ve parasal limitler anılan Kanunun ilgili maddeleri bazında güncellenmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No	26.01.2010-27474
Yayımlayan	Başbakanlık
Tebliğ No	2010/1
Adı	Personel Görevlendirmesi ile İlgili 2010/1 Sayılı Başbakanlık Genelgesi
Özü	5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 12'nci maddesi ile buna dayalı olarak 18/12/2009 tarihli ve 27436 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ" çerçevesinde kamu personeli ve bakmakla yükümlü bulundukları kişiler 15/1/2010 tarihinden itibaren genel sağlık sigortalısı sayılacak ve sağlık hizmetlerine ilişkin tedavi giderleri de Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanacaktır. Bu işlemler sonucunda, daha önce kamu kurum ve kuruluşlarının fatura ve reçete kontrol birimleri tarafından gerçekleştirilen kontrol işlemleri de bu tarihten sonra Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından gerçekleştirilecektir. Ancak, bu devir işlemi nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumunda ortaya çıkacak personel ihtiyacının kalıcı bir şekilde karşılanmasına kadar geçecek süreçte, kamu kurum ve kuruluşlarında fatura ve reçete kontrol birimlerinde görev yapan tecrübeli personelden ihtiyaç duyulanların aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hak ve yardımları kurumlarınca ödenmek kaydıyla, Sosyal Güvenlik Kurumunda görevlendirilmesi gerekli görülmüştür. Bu amaçla, Kamu Personelinin Genel Sağlık Sigortası Kapsamına Alınması Hakkında Tebliğ'in 3'üncü maddesinde sayılan kamu kurum ve kuruluşlarınca, 15/1/2010 tarihinden önce fatura ve reçete kontrol işlerinde görev yapan personele ait bilgiler ekteki (Ek-1) Forma kaydedilerek 31/1/2010 tarihine kadar Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilecek, Kurumca hizmetine ihtiyaç duyulan personele ilişkin talep

yazısının görevlendirmeyi yapacak kamu kurum ve kuruluşuna intikalinden itibaren, en geç otuz gün içinde ilgili kurum tarafından görevlendirme işlemi yapılacak ve ilgililerin ayrılışı sağlanacaktır.

R.G. Yayın Tarih-No	26.01.2010-27474
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	5
Adı	2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği
Özü	Özürlü bireylerin destek eğitim giderlerinin bütçeden karşılanacak kısmına ilişkin olarak aşağıdaki hususlara uyulacaktır. 1 - 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde özürlü bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı; katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 311 TL, grup eğitimi için 89 TL olarak belirlenmiştir. 2 - Belirlenen tutarlar, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten, bu tutarları aşan kısmı ise ilgililer tarafından karşılanır.

R.G. Yayın Tarih-No	26.01.2010-27474
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Tebliğ No	5
Adı	2010 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği
Özü	Özürlü bireylerin destek eğitim giderlerinin bütçeden karşılanacak kısmına ilişkin olarak aşağıdaki hususlara uyulacaktır. 1 - 5580 sayılı Kanun kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde özürlü bireylere verilen destek eğitiminin bütçeden karşılanacak kısmı; katma değer vergisi hariç olmak üzere bireysel eğitim için aylık 311 TL, grup eğitimi için 89 TL olarak belirlenmiştir. 2 - Belirlenen tutarlar, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten, bu tutarları aşan kısmı ise ilgililer tarafından karşılanır.

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No	08.01.2010-27456
Esas Sayısı	2006/124
Karar Sayısı	2009/146
Karar Günü	15.10.2009
Dairesi	Anayasa Mahkemesi Başkanlığı
Özü	A- 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 114. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Şevket APALAK'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, B- İptal edilen fıkranın doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE, karar verildi.

R.G. Yayın Tarih-No	09.01.2010-27457 (Mükerrer)
Yayımlayan	Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı
Adı	Yüksek Seçim Kurulunun 9/1/2010 Tarihli ve 1 Sayılı Kararı
Özü	298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 14' üncü maddesinin 11'inci bendine göre; Kahramanmaraş İli Merkez İlçesi Karacasu ve Kavlaklı Beldelerinde 7 Mart 2010 tarihinde yapılacak olan belediye başkanlığı ve belediye meclisi üyeliği seçimlerine katılacak olan siyasi partilerin hangileri olduğu hk.
R.G. Yayın Tarih-No	14.01.2010-27462 (2.Mükerrer)
Yayımlayan	-
Adı	17 Ekim 2009 Gün ve 27379 Sayılı Resmî Gazete'de Yayımlanan 12 Ekim 2009 Gün ve 2009/15513 Sayılı 2010 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Eki 2010 Yılı Yatırım Programı
Özü	2010 Yılı Yatırım Programında; Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri, Özel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar, kamu payı yüzde 50'nin üzerindeki İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıkları, Özelleştirme Kapsamına Alınan Kuruluşlar, Sosyal Güvenlik Kurumları, Döner Sermayeli Kuruluşlar, İller Bankası, dış proje kredisi kullanan Büyükşehir Belediyeleri ile diğer belediyeler tarafından gerçekleştirilecek yatırım projeleri sektörel bazda düzenlenmiştir.
R.G. Yayın Tarih-No	26.01.2010- 27474
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığı
Adı	Malatya İli Hekimhan İlçesine Bağlı İpekyolu Belediyesinin İsmi "Girmana" Olarak Değiştirilmesine Dair Karar
Özü	Malatya İli Hekimhan İlçesine bağlı İpekyolu Belediyesinin isminin "Girmana" olarak değiştirilmesi, 5393 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.08.02.00/2356

26/01/2010

Konu : Ünvan Değişikliği Sınavı

.....VALİLİĞİNE
(İl Mahalli İdareler Müdürlüğü)

Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik 04.07.2009 tarih ve 22278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2010 yılında yapılacak mahalli idareler personeli unvan değişikliği sınavının, aşağıdaki usul ve esaslar dahilinde yürütülmesi uygun görülmüştür.

1. Mahalli idareler, Yönetmeliğin 16'ncı maddesindeki esaslara uygun olarak Mart ayının sonuna kadar unvan değişikliğine tabi tutmak istediği personelin nitelik ve sayısını valiliklere bildireceklerdir. Valiliklere gelen başvurular, tek liste halinde en geç 29 Nisan tarihine kadar Bakanlığımıza gönderilecek ve listeler Bakanlığımızca birleştirilerek sınav yapacak kuruma bildirilecektir.

2. Mahalli idareler personelinin unvan değişikliği sınavı, Anadolu Üniversitesi tarafından gerçekleştirilecektir.

3. Kayıt işlemleri:

a) Anadolu Üniversitesi tarafından kayıtlar 31.05.2010-18-06.2010 tarihleri arasında internet üzerinden gerçekleştirilecektir.

b) Adaylar <http://esertifika.anadolu.edu.tr> adresinde kayıt başvuru formunu dolduracaklar, fotoğraflarını sisteme yükleyecekler, başvuru formunun dökümünü alarak imzalayacaklardır.

c) Adaylar Anadolu Üniversitesi Yerel Yönetimler e-Sertifika Programına sınav ücreti olan 50 TL'yi kayıt başvuru formunda belirtilen banka hesabına yatıracaklardır.

d) Adaylar; imzalı ve fotoğraflı kayıt başvuru formu ve banka dekontu (kredi kartı ile yapılan ödemelerde onay numarası ekran dökümünü) kayıt döneminin son gününe kadar Anadolu Üniversitesi e-Sertifika Programları Koordinatörlüğü, Yunus Emre kampüsü, 26470, Eskişehir adresine postalayacaklardır.

e) Adaylar sınav giriş belgelerini, 30.08.2010 tarihinden itibaren <http://esertifika.anadolu.edu.tr> adresinden çıktı alarak temin edecekler ve sınav sırasında yanlarında bulunduracaklardır.

f) Adaylar 19.09.2010 tarihinde saat 14:30'da tek oturumda görevde yükselme eğitimi tablosundan 4. Grup konuları kapsamında unvan değişikliği sınavına gireceklerdir. Sınav çoktan seçmeli test usulü ile yapılacaktır. Sınav süresi 150 dakika olup, sınavda her dersten 40'ar soru olmak üzere toplam 120 soru sorulacaktır.

g) Sınavlar 32 merkezde düzenlenecek olup, adaylar kayıt başvurusu sırasında tercih etmiş oldukları merkezde sınava gireceklerdir.

ı) Sınav notları Anadolu Üniversitesi tarafından 27.09.2010 tarihinde adaylara internet üzerinden duyurulacak ve aynı hafta içinde Bakanlığa iletilecektir. Adayların görevde yükselme sonuçları İçişleri Bakanlığı tarafından 07.10.2010 tarihine kadar duyurulacaktır.

Konunun iliniz özel idaresi, iliniz dahilindeki belediyeler ve bu idarelerin bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese, işletme ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlara bildirilmesini, mahalli idare personelinin unvan değişikliği sınavı ile ilgili iş ve işlemlerin Yönetmelik hükümleri ve yazımız doğrultusunda herhangi bir aksaklığa meydan verilmeden yürütülmesi için gerekli planlama ve koordinasyonun Valiliğinizce yapılmasını ve tek liste halinde serife.onal@icisleri.gov.tr adresine mail ortamında ve posta yoluyla gönderilmesini önemle rica ederim.

Osman GÜNEŞ
Vali
Bakan a.
Müsteşar

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.08.02.00/2350

26/01/2010

Konu : Görevde Yükselme Eğitimi ve Sınavı

.....VALİLİĞİNE
(İl Mahalli İdareler Müdürlüğü)

Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik 04.07.2009 tarih ve 22278 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2010 yılında yapılacak mahalli idareler personeli görevde yükselme eğitimi ve sınavının, aşağıdaki usul ve esaslar dahilinde yürütülmesi uygun görülmüştür.

1. Mahalli idareler, Yönetmeliğin 10 ve 11’inci maddelerindeki esaslara uygun olarak Ocak ayının sonuna kadar görevde yükselme eğitimine tabi tutmak istediği personelin nitelik ve sayısını valiliklere bildireceklerdir. Valiliklere gelen başvurular, tek liste halinde en geç 15 Şubat tarihine kadar Bakanlığımıza gönderilecek ve listeler Bakanlığımızca birleştirilerek eğitim verecek kuruma bildirilecektir.

2. Mahalli idareler personelinin görevde yükselme eğitimi ve akabinde yapılacak görevde yükselme sınavı, Yerel Yönetimler e-Sertifika Programı kapsamında Anadolu Üniversitesi tarafından gerçekleştirilecektir.

3. Görevde yükselme sınavına valiliklerin ve Bakanlığımıza göndereceği listelerde yer alan personelden, Anadolu Üniversitesi Yerel Yönetimler e-Sertifika programı çerçevesinde verilen eğitimi tamamlayan adaylar katılabilecektir.

4. Anadolu Üniversitesi yerel Yönetimler e-Sertifika Programında eğitim, uzaktan eğitim yöntemiyle internete dayalı olarak yürütülecektir.

5. Kayıt işlemleri:

a) Anadolu Üniversitesi Yerel yönetimler e-Sertifika Programına kayıtlar 31.05.2010-18-06.2010 tarihleri arasında internet üzerinden gerçekleştirilecektir.

b) Adaylar <http://esertifika.anadolu.edu.tr> adresinde kayıt başvuru formunu dolduracaklar, fotoğraflarını sisteme yükleyecekler, başvuru formunun dökümünü alarak imzalayacaklardır.

c) Adaylar Anadolu Üniversitesi Yerel Yönetimler e-Sertifika Programına katılım ücreti olan 200 TL'yi kayıt başvuru formunda belirtilen banka hesabına yatıracaklardır.

e) Adaylar; imzalı ve fotoğraflı kayıt başvuru formu ve banka dekontu (kredi kartı ile yapılan ödemelerde onay numarası ekran dökümünü) kayıt döneminin son gününe kadar Anadolu Üniversitesi e-Sertifika Programları Koordinatörlüğü, Yunus Emre kampüsü, 26470, Eskişehir adresine postalayacaklardır.

6. Kayıt işlemlerini tamamlayan adaylar 25.06.2010 tarihinden itibaren e-posta ile kayıt işlemlerinin tamamlandığına dair bilgilendirilecek, ders kitapları adreslerine gönderilecek ve internet ortamındaki derslere giriş için hesapları açılacaktır.

7. 28.06.2010 tarihinden itibaren e-Öğrenme dersleri ve danışmanlık hizmetleri sunulmaya başlanacak olup, bu tarihten itibaren adaylar 12 hafta süreyle kayıtlı oldukları sertifika programının hizmetlerine <http://esertifika.anadolu.edu.tr> adresinde yer alan e-Sertifika Programları Portalından erişebileceklerdir.

8. Yerel Yönetimler e-Sertifika Programında internet üzerinden e-Kitap, e-Televizyon, e-Alıştırma, e-Sınav ve e-Danışmanlık hizmetleri sunulacaktır. Ayrıca her ders için adaya bir ders kitabı gönderilecektir.

9. Adaylar sınav giriş belgelerini, 30.08.2010 tarihinden itibaren <http://esertifika.anadolu.edu.tr> adresinden çıktı alarak temin edecekler ve sınav sırasında yanlarında bulunduracaklardır.

10. Adaylar 19.09.2010 tarihinde saat 14:30'da tek oturumda kayıtlı oldukları sertifika programının kapsadığı üç dersten görevde yükselme sınavına gireceklerdir. Sınav çoktan seçmeli test usulü ile yapılacaktır. Sınav süresi 150 dakika olup, sınavda her dersten 40'ar soru olmak üzere toplam 120 soru sorulacaktır.

11. Sınavlar 32 merkezde düzenlenecek olup, adaylar kayıt başvurusu sırasında tercih etmiş oldukları merkezde sınava gireceklerdir.

12. Sınav notları Anadolu Üniversitesi tarafından 27.09.2010 tarihinde adaylara internet üzerinden duyurulacak ve aynı hafta içinde Bakanlığa iletilecektir. Adayların görevde yükselme sonuçları İçişleri Bakanlığı tarafından 07.10.2010 tarihine kadar duyurulacaktır.

13. Güncelleştirilmiş eğitim programı, idari ve mali mevzuat, ortak konular ve yerel yönetimler mevzuatı olmak üzere 3 dersten oluşmaktadır. Derslerin her biri 7 üniteden oluşmakta olup konular ve unvanlara karşı gelen bölümler ile sınav merkezleri, görevde yükselme eğitimi ve sınav takvimi bilgileri yazımız ekinde gönderilmektedir.

14. Kurumlar, görevde yükselme eğitimine katılacak personelin gerek mesai içinde ve gerekse mesai dışında kurum bilgisayar ve internet imkanlarından yararlanmaları için gerekli tedbirleri alacaktır.

Konunun iliniz özel idaresi, iliniz dahilindeki belediyeler ve bu idarelerin bağlı kuruluşları ile bunların kurdukları birlik, müessese, işletme ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlara bildirilmesini, mahalli idare personelinin görevde yükselmesi ile ilgili iş ve işlemlerin Yönetmelik hükümleri ve yazımız doğrultusunda herhangi bir aksaklığa meydan verilmeden yürütülmesi için gerekli planlama ve koordinasyonun Valiliğinizce yapılmasını ve tek liste halinde serife.onal@icisleri.gov.tr adresine mail ortamında ve posta yoluyla gönderilmesini önemle rica ederim.

Osman GÜNEŞ

Vali

Bakan a.

Müsteşar



TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

TBB'den 2009 yılında altı kitap



Türkiye Belediyeler Birliği tarafından yerel yönetimlerle ilgili temel kanunların toplandığı **"Temel Belediye Mevzuatı"** adlı kitabın 3. Basımı yapıldı. Güncellenen mevzuatı içeren Temel Belediye Mevzuatı'nda yer alan yasal düzenlemeler şöyle: "2709 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 127. Madde; 5393 Sayılı Belediye Kanunu; 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu; 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu; 5355 Sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu; 2560 Sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun; 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu; 5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun; 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun; Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı"



"Küreselleşme ve Türkiye'de Yerel Yönetimler" adlı eser Selçuk Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı'nda Öğretim Üyeliği yapan **Doç.Dr.Akif Çukurçayır** tarafından kaleme alındı. 185 sayfadan oluşan kitapta Küreselleşme, Kamu Yönetimi ve Yeniden Yapılanma, Yerel Yönetim ve Yerel Demokrasi, Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Demokratikleşme ile Türkiye'de Yerel Yönetim Sisteminin Mevcut Durumu konuları ayrıntılarıyla ele alınıyor.



Türkiye Belediyeler Birliğince bastırılan **"Sosyal Güvenlik Mevzuatı Pratik Bilgiler (Belediyeler İçin)"** adlı eser SGK Müfettişi Mahmut Çolak tarafından yayına hazırlandı. Belediyelerin istihdam ettiği sigortalıların yönünden 5510 sayılı Kanun'a ilişkin el rehberi şeklinde hazırlanan 256 sayfalık kitapta, konular kısa notlar ve tablolarla açıklanıyor.



Birliğimizce yayımlanan ve SGK Başmüfettişi İsa Karakaş, SGK Müfettişi Ercument Öztürk ve SGK Müfettişi Mahmut Çolak tarafından hazırlanan **"Belediyeler ve Kamu Kurumları İçin Sosyal Güvenlik Mevzuatı Uygulama Rehberi Konu Anlatımı-Önemli-Yargı Kararı"** adlı kitap 468 sayfa ve 3 kısımdan oluşuyor. Kitabın (4/1-a)'lıları Sosyal Güvenliği'nin işlendiği birinci kısmında "Sigortalı Sayılanlar Sayılmayanlar ve Bildirimleri, İşyeri ve Bildirimleri, Kısa Vadeli Sigorta Olayları, Uzun Vadeli Sigorta Olayları, Prime Esas Kazançlar, Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile Ücret Bordrosu, Prim Oranları ile Primlerin Ödenmesi, SGK Alacaklarının Hak Edişlerden Mahsubu ile Hizmet İhalelerinde Önem Arzeden Noktalar, Yapı Ruhsatı Veren Kamu Makamlarının Yükümlülükleri ve Genel Sağlık Sigortasına İlişkin Uygulamalar" konuları; (4/1-b)'lilerin Sosyal Güvenliği'nin ele alındığı ikinci kısmında "Bağ-Kur'un Yeni Sosyal Güvenlik Çatısındaki Yeri, Bağ-Kur Kapsamında Sigortalılık, Prim İşlemleri, Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Uygulamaları ile Genel Sağlık Sigorta Uygulamaları" konuları; (4/1-c)'lilerin Sosyal Güvenliği başlıklı üçüncü kısmında ise "Tarihsel Gelişim, İstatistik Bilgiler, Reform Süreci, Sosyal Sigorta Uygulamaları, Borçlanma Fikri ve İtibari Hizmet, İdari Para Cezaları Denetim ve Zamanasımı, Genel Sağlık Sigortası ile Gelir ve Aylıklar" konuları yer alıyor.



Mülkiye Müfettişi, AB Uzmanı Rıza Yılmaz tarafından hazırlanan ve Birliğimizce yayımlanan **"Belediyelerde İç Kontrol El Kitabı"** 164 sayfadan oluşuyor. Kitapta, Temel Kavramlar, Çağdaş Bir Yönetim Tarzı Olarak İç Kontrol, İç Kontrol Sisteminin Bileşenleri ve Kamu İç Kontrol Standartları, İç Kontrol Bileşenleri, İç Kontrol Değerlendirilmesi, İç Kontrol Mevzuatı, İç Kontrolde Sorumlular, İç Kontrolde Belediyeler ve İşçileri Bakanlığı İlişkisi başlıklarında sekiz bölüm yer alıyor.



Türkiye Belediyeler Birliğince bastırılan; **Yargıtay Cumhuriyet Savcılar Ali Parlar ve Muzaffer Hatipoğlu** tarafından kaleme alınan **"İdari-Hukuki Sorunların Çözümü Açısından Belediye Yönetimi ve Yargı"** adlı kitap yayımlandı. Belediyelerin Kuruluşu, Sınırları ve Organları, Belediyelerin Teşkilatı, Personeli ve Mali Yapısı, Belediyelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları, Belediyelerin Karşılaştıkları Hukuki Sorunlar ve Çözüm Yolları, Belediye Meclis Üyelerinin Seçimleri, 4483 sayılı Kanun'un Yorumu ve Görevi Kötüye Kullanma Suçu başlıklarında altı kısım, 1170 sayfadan oluşan kitaptan tüm belediyelerimize birer adet ücretsiz olarak gönderildi.

Birliğimizce belediyelerimizi ilgilendiren konularda 2009 yılında altı kitap yayımlandı. Yayınlarımız ücretsiz olup tüm belediyelerimize birer adet gönderilmiştir.

Belediye Başkan ve Belediye Meclis Üyeleri ile Zabıta Kimlik Kartlarının dağıtım yetkisi Türkiye Belediyeler Birliğine aittir...

İçişleri Bakanlığının 19.07.2001 tarih ve B.05. MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı genelgesine göre; Belediye Başkanı kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığının 15.03.2004 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.00.02/80 381(50-51)-04 sayılı genelgesi ile Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığının 23.05.2007 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.001/ 80000-13139 sayılı görüş yazısı ile Zabıta kimlik kartlarının; hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartları ücretsizdir.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi rozetleri ile oto çıkartmalarının (stiker) bedeli ve zabıta kimlik kartı bedeli 5'er TL'dir.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi rozeti almak isteyenlerin de aynı şekilde, rozet bedeli olan meblağı yatırdıkları banka dekontunu ve adreslerini Birliğimize iletmeleri halinde rozetler, adreslerine ulaştırılacaktır.

Ödemelerin; Ziraat Bankası (1262) Mithatpaşa Şubesi 7973515-5001 numaralı hesaba yapılması rica olunur... Banka dekontu ve başvuru için gereken belgelerin ivedilikle Türkiye Belediyeler Birliği Tunus Caddesi No:12 06680 Kavaklıdere ANKARA adresine gönderilmesi gerekmektedir. Kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

BELEDİYE BAŞKANI ve BELEDİYE MECLİS ÜYESİ kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Mazbata örneği
- Resmi talep yazısı,

- Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
- Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf



Ücretsizdir



Ücretsizdir

ZABITA kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı
- Kimlik kartı bedeli olan meblağın yatırıldığı banka dekontu

